

การศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร
เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 111
กันยายน 2558

OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS 1-12th
OFFICE OF AGRICULTURE ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH NO 111
SEPTEMBER 2015

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 41 สหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์สหกรณ์ละ 25 ราย รวม 1,151 ราย ผลการศึกษาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายและมาตรการที่ช่วยสนับสนุนและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้สหกรณ์การเกษตรของไทยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับภาคเกษตรไทยได้อย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร ใช้วิธีการประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ Driver-Pressure-State-Impact-Response (DPSIR) โดย Driver (แรงขับเคลื่อน) ได้แก่ สถานการณ์แนวโน้มการบริโภคสินค้าเกษตรที่ค้ำประกันถึงความปลอดภัย สุขอนามัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม Pressure (แรงกดดัน) ได้แก่ ความสามารถในการผลิตของสมาชิกสหกรณ์ และความสามารถในการบริหารของผู้จัดการสหกรณ์ State (สถานการณ์) ได้แก่ ศักยภาพการผลิต และศักยภาพการตลาด Impact (ผลกระทบ) ได้แก่ รายได้ของสมาชิกและกำไรของสหกรณ์ Response (การตอบสนอง) ได้แก่ ความต้องการและความคาดหวังในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลการศึกษา จากการวิเคราะห์ DPSIR พบว่า ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญกับสินค้าที่ได้รับมาตรฐาน ค้ำประกันถึงสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ 1) **สหกรณ์การเกษตรขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 3 รูปแบบ ดังนี้ (1) การดำเนินการโดยสหกรณ์การเกษตรดำเนินการเอง เช่น การศึกษาตลาดในประเทศอาเซียน เพิ่มความรู้ด้านการค้าต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (2) การร่วมมือเป็นพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน เช่น เป็นพันธมิตรบริษัทเอกชนที่ทำธุรกิจส่งออก เนื่องจาก สินค้าเกษตรเน่าเสียง่าย (3) การร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น จัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ประเทศสมาชิกอาเซียน 2) **สหกรณ์การเกษตรมีการปรับโครงสร้าง และการจัดการของสหกรณ์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** เช่น รวมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจในสหกรณ์การเกษตรแบบเดียวกัน ขยายธุรกิจเพิ่มเติมจากธุรกิจเดิม หรือเพิ่มชนิดสินค้า 3) **พัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูปเพื่อรองรับการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** เช่น ผลักดันการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอมาเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รัฐบาลควรส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรในการทำธุรกิจส่งออก อาจตั้งองค์กรที่เป็นศูนย์กลางเพื่อรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสหกรณ์ต่างๆ และดำเนินการส่งออก

สินค้า ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าทางการเกษตร โดยดำเนินการร่วมกันในรูปแบบชุมนุมสหกรณ์
ประเทศสมาชิกอาเซียน สนับสนุน การวิจัย ค้นคว้า การพัฒนาพันธุ์ กิ่งพันธุ์ และพัฒนาสารอินทรีย์ที่จะมาทดแทน
สารเคมี

คำนำ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสหกรณ์การเกษตร ซึ่งนับว่ามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจการเกษตรทั้งในแง่การลงทุน การผลิต การแปรรูป และการค้าสินค้าเกษตร ซึ่งสหกรณ์การเกษตรจะต้องมุ่งเน้นผลิตสินค้าคุณภาพปลอดภัยกับผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อสร้างโอกาสทางการค้า การศึกษาครั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายและมาตรการที่ช่วยสนับสนุนและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้สหกรณ์การเกษตรของไทยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับภาคเกษตรไทยได้อย่างยั่งยืน นักวิจัยจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 ขอขอบคุณสหกรณ์การเกษตร และเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ ที่เสียสละเวลาอนุเคราะห์ข้อมูล และขอขอบคุณคณานักวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 ทุกท่านที่ร่วมบูรณาการทำงานตลอดระยะเวลาการทำวิจัย หากรายงานวิจัยฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนเป็นฐานที่เข้มแข็งในการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กันยายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ข
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญตารางผนวก	ช
สารบัญภาพ	ฌ
สารบัญภาพผนวก	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	11
2.1 การตรวจเอกสาร	11
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	13
บทที่ 3 สถานการณ์สหกรณ์การเกษตร	23
3.1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะส่วนบุคคล ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	23
3.2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตร	25
3.3 สหกรณ์กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	28
บทที่ 4 ผลการศึกษา	33
4.1 การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตรตามกรอบ DPSIR	33
4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	155
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	161
5.1 สรุปผลการศึกษา	161
5.2 ข้อเสนอแนะ	166
บรรณานุกรม	169
ภาคผนวก	171

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1	5
2.1	20
2.2	21
3.1	24
3.2	25
3.3	26
4.1	37
4.2	39
4.3	41
4.4	43
4.5	44
4.6	44
4.7	47
4.8	49
4.9	49
4.10	54
4.11	61
4.12	74
4.13	84
4.14	94
4.15	95
4.16	96
4.17	101
4.18	103
4.19	113
4.20	117
4.21	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ย และรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านพืช ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์	135
4.23 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์	137
4.24 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกแยกรายสหกรณ์	139
4.25 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่นๆ ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์	142
4.26 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้าน ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์	144
4.27 แสดงกำไร ยอดขาย และอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายของสหกรณ์	147
4.28 การประเมินศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	153

สารบัญตารางผนวก

	ตารางผนวกที่	หน้า
1	ทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร	173
2	ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร	174
3	ทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว	175
4	ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสมาชิกสหกรณ์	177
5	ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพการผลิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยวิธี Data Envelopment Analysis	179
6	ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยวิธี Data Envelopment Analysis	181
7	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	183

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการดำเนินงานของสมาชิกและผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร นำไปสู่ศักยภาพการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ DPSIR	4
2.1	กรอบแนวคิดบนพื้นฐานของโครงการ	13
2.2	กรอบแนวคิด PSR และการพัฒนากรอบแนวคิด PSR	15
2.3	แสดงวิธีการคำนวณเพื่อหาค่า Scale Efficiency (SE)	22
4.1	แสดงพื้นที่ใช้ทำเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศต่างๆ	36
4.2	แสดงมูลค่าตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์	38
4.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการดำเนินงานของสมาชิกและผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร นำไปสู่ศักยภาพการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ DPSIR	154

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวกที่	หน้า
1 สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	185
2 สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	186
3 สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	187
4 สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	188
5 สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด	189
6 สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	190
7 สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	191
8 สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังชิ้น จำกัด	192
9 สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	193
10 สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพนยางคำ จำกัด	194
11 สหกรณ์การเกษตรเพื่อลูกค้า ชกส.จังหวัดหนองบัวลำภู	195
12 สหกรณ์การเกษตรเพื่อลูกค้า ชกส.จังหวัดอุดรธานี จำกัด	196
13 สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	197
14 สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	198
15 สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	199
16 สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	200
17 สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	201
18 สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	202
19 สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	203
20 สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	204
21 สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	205
22 สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	206
23 สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	207
24 สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จำกัด	208
25 สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	209
26 สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	210
27 สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จำกัด	211
28 สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	212
29 สหกรณ์โคนมพัทลุงจำกัด	213
30 สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	214
31 สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	215

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวกที่	หน้า
32 สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	216
33 สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	217
34 สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	218
35 สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	219
36 สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	220
37 สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	221
38 สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้ว ดำเนินสะดวก จำกัด	222
39 สหกรณ์การเกษตรไร่สารเคมี จำกัด	223
40 สหกรณ์การเกษตรอินทรีย์เลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	224
41 สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	225

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดพันธกรณีที่จะต้องเข้าร่วมเจรจากับสมาชิกอาเซียน เพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการ รวมทั้งการลงทุนระหว่างกัน อาเซียนเป็นตลาดใหญ่ภาคการเกษตรของไทย มีโอกาสในการขยายตลาดสินค้าเกษตรแปรรูป และผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้มากขึ้น ทั้งนี้เกษตรกรจำเป็นต้องพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในภูมิภาคอาเซียนที่มุ่งเน้นสินค้าที่ผ่านการรับรองมาตรฐานและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum Of Understanding; MOU) เรื่องการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้มีการนำเครื่องหมายรับรอง Q (Quality) เพื่อแสดงถึงควมมีคุณภาพและปลอดภัยในการผลิตสินค้าเกษตรไทยให้เป็นที่ยอมรับในตลาดสากล

สถานการณ์การแข่งขันทางการค้าในปัจจุบันทวีความรุนแรงมากขึ้น แต่ละประเทศมีการนำมาตรการทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่ภาษีมากีดกันทางการค้าระหว่างกัน ประกอบกับกระแสความนิยมสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ สิ่งโคปรีนิยมบริโภคอาหารเสริมบำรุงร่างกายโดยเฉพาะอาหารออร์แกนิก มาเลเซียนิยมบริโภคอาหารสดและแปรรูปเพื่อสุขภาพ สิ่งโคปรีนิยมสินค้านำเข้าจากต่างประเทศโดยเฉพาะสินค้าสำเร็จรูปพร้อมปรุงและสินค้าเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้เกษตรกรจำเป็นต้องพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนเองให้ได้มาตรฐาน Q เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย

สหกรณ์การเกษตรนับว่ามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจการเกษตรทั้งในแง่การลงทุน การผลิต การแปรรูป และการค้าสินค้าเกษตร รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงเร่งให้ดำเนินนโยบายด้านเกษตรกรรม 2 ด้านหลักคือ 1) การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการ อาทิ การแบ่งเขตเพื่อปลูกพืชแต่ละชนิด และ 2) การสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทจากผู้ซื้อพืชผล สู่ขั้นตอนการแปรรูปและการส่งออกให้ได้ เพื่อให้สหกรณ์เป็นผู้ค้าสินค้าเกษตรรายใหญ่ที่ช่วยคานอำนาจจากกลุ่มพ่อค้าเอกชนในปัจจุบันให้มีความสมดุลมากขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2557) สหกรณ์การเกษตรจัดตั้งขึ้นจากสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการให้บริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ อาทิ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การรวบรวมผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์ของสมาชิก การจัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การจัดระบบส่งน้ำ การระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก เป็นต้น ในปี 2555 สหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีสมาชิกจำนวน 1.84 ล้านคน จากจำนวนสหกรณ์การเกษตรทั่วไปที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด 2,299 สหกรณ์ ปริมาณธุรกิจ 102,719.01 ล้านบาท (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2556) คิดเป็นร้อยละ 0.90 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 – 12 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสหกรณ์การเกษตรที่มุ่งเน้นผลิตสินค้าคุณภาพ ปลอดภัยกับผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อสร้างโอกาสทางการค้า จึงทำการศึกษา “การศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบาย และมาตรการที่ช่วยสนับสนุนและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้สหกรณ์การเกษตรของไทยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับภาคเกษตรไทยได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ประชากรที่ศึกษา สหกรณ์การเกษตรที่ขึ้นทะเบียนประเภททั่วไป ที่มีผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรดีเด่นระดับจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่ได้พิจารณาคัดเลือก โดยเป็นสหกรณ์ที่มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐาน และเป็นสหกรณ์ที่มีกระบวนการทั้งด้านการผลิต และการตลาด

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง สหกรณ์การเกษตรประเภททั่วไปในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สศท.1-12 จำนวน 41 สหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 25 ราย/สหกรณ์ โดยสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อสมาชิกสหกรณ์ รวมสมาชิก 1,151 ราย

1.3.3 พื้นที่เป้าหมาย ที่ตั้งสหกรณ์การเกษตรประเภททั่วไปในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สศท.1-12

1.3.4 ระยะเวลาข้อมูล ข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์ปี 2557

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) **การรวบรวมข้อมูล** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จัดการสหกรณ์ และแบบสัมภาษณ์สำหรับสมาชิกสหกรณ์

2) แหล่งข้อมูล

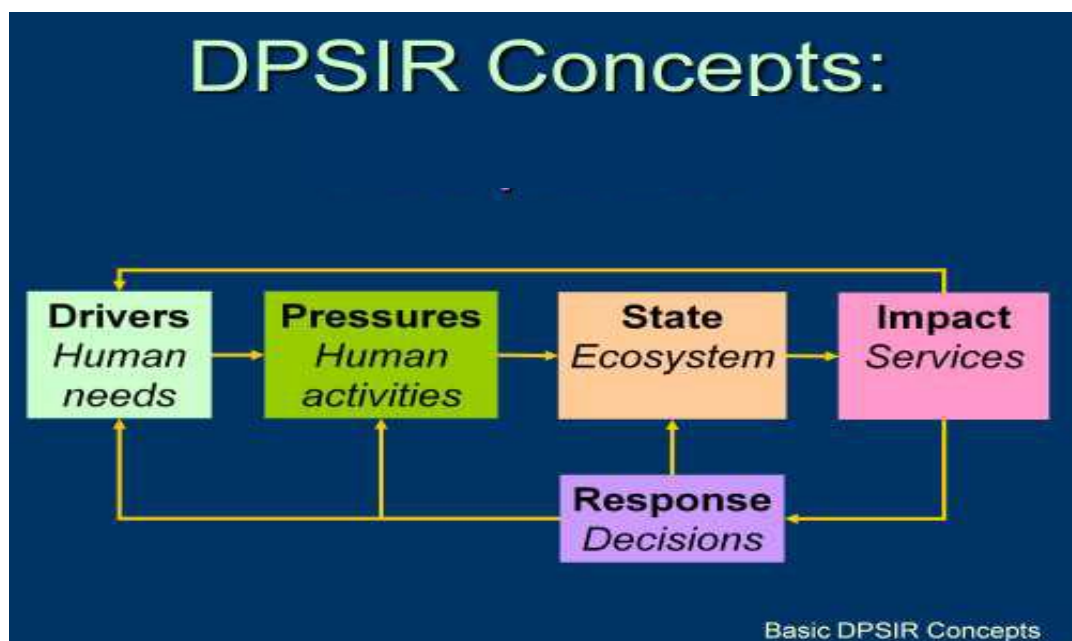
(1) **ข้อมูลปฐมภูมิ** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกรที่สนใจเกี่ยวกับเกษตรสีเขียว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสมาชิกสหกรณ์ที่สนใจเกี่ยวกับตลาดสีเขียว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากผู้จัดการสหกรณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์ละ 25 ราย จำนวน 41 สหกรณ์ รวม 1,151 ราย และผู้จัดการสหกรณ์ จำนวน 41 สหกรณ์ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาคัดเลือกสหกรณ์ที่มีผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรดีเด่นในระดับจังหวัด ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของ สศท.1-12

(2) **ข้อมูลทุติยภูมิ** เก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรที่เป็นตัวอย่าง และงบบัญชีผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่ ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

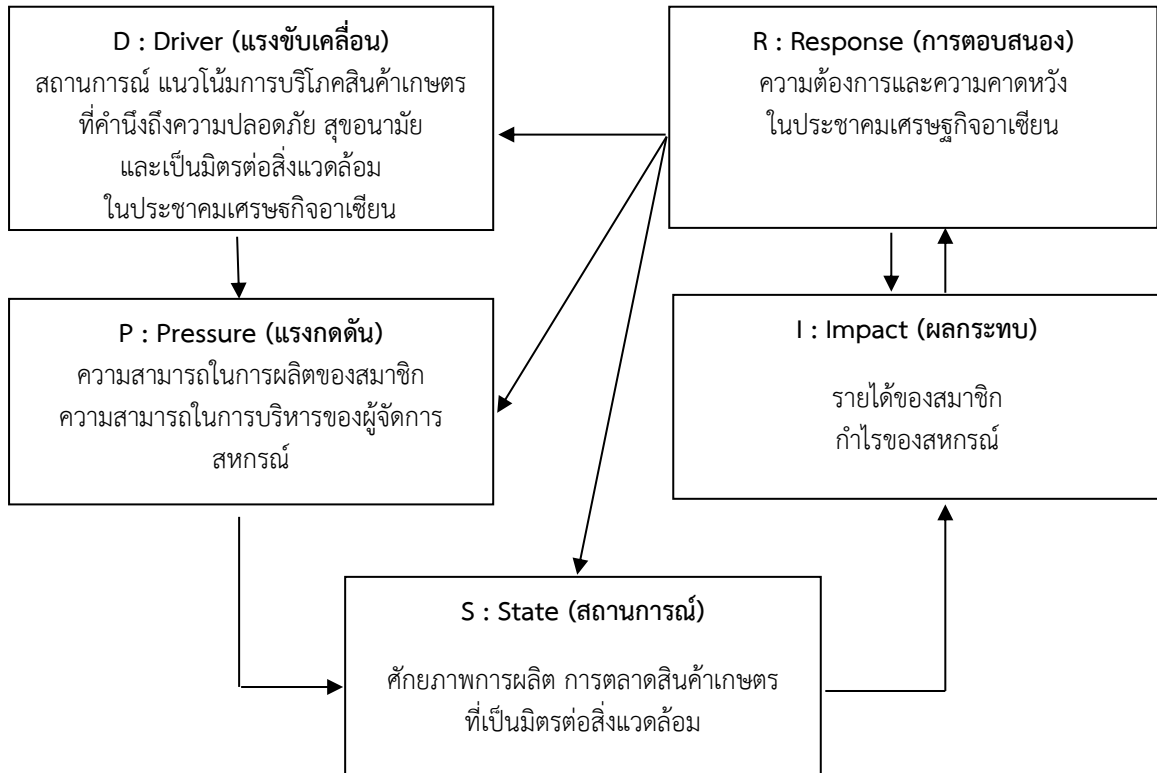
1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ได้แก่

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์เพื่ออธิบายถึงศักยภาพในการดำเนินงานด้านการผลิตและการตลาดของสหกรณ์การเกษตร แนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยอาศัยเครื่องมือทางสถิติ อันได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ประกอบการอธิบาย

1) การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร ใช้วิธีการประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ Driver-Pressure-State-Impact-Response (DPSIR) ซึ่งเสนอโดย The Organisation for Economic Co-operation and Development ดังนี้

ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตรเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการดำเนินงานของสมาชิกและผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรนำไปสู่ศักยภาพการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ DPSIR

โดยประยุกต์ใช้ตัวชี้วัดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ DPSIR

Item	Factor	Indicators
Driver	สถานการณ์ แนวโน้มการบริโภค สินค้าเกษตรที่ค้ำึงถึง ความปลอดภัย สุขอนามัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
Pressure	ความสามารถในการผลิตของ สมาชิกสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับประสิทธิภาพการผลิต - ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC ของสมาชิกสหกรณ์ - ระดับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว
Pressure	ความสามารถในการบริหารของ ผู้จัดการสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน - อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน - ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC ของผู้จัดการสหกรณ์ - ระดับทัศนคติของผู้จัดการสหกรณ์ต่อการตลาดสีเขียว
State	ศักยภาพการผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร - การเตรียมความพร้อมด้านการผลิตของสหกรณ์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
State	ศักยภาพการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า ต่อยอดขายทั้งหมด - การเตรียมความพร้อมด้านการตลาดของสหกรณ์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
Impact	รายได้ของสมาชิก	- รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรครัวเรือน
Impact	กำไรของสหกรณ์	- อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales)
Response	ความต้องการและความคาดหวัง ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างมาตรการ แนวทางการดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีแก่สมาชิกและผู้จัดการสหกรณ์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ สู่การเติบโตสีเขียว

2) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพการผลิต ใช้การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิค โดยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

3) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดระดับทัศนคติของผู้บริหารงานสหกรณ์ต่อการตลาดสีเขียว และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว ใช้แบบวัดทัศนคติ Likert Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	เห็นด้วย
2.61 – 3.40	ไม่แน่ใจ
1.81 – 2.60	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรครัวเรือน ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

5) การวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร หาได้

จาก

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน} = \frac{\text{ผลตอบแทนทางการเกษตร}}{\text{ต้นทุนทางการเกษตร}}$$

หลักการตัดสินใจที่แสดงว่าค่าความเหมาะสมและคุ่มค่าทางด้านเศรษฐกิจและด้านการเงินหรือไม่นั้น ให้พิจารณาจากเมื่ออัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1

6) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดทางการเงิน ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรและประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales) โดยมีหน่วยเป็น %

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย/บริการ}} \times 100$$

7) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดทางการเงิน ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรโดยใช้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน เพื่อวัดประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่าย ให้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่อาจจะผันผวนไปตามธุรกิจ โดยมีเกณฑ์วัดระดับมาตรฐานดังนี้

น้อยกว่า 45.00 = ดี

45.00 – 65.00 = พอใช้

มากกว่า 65.00 = ต้องปรับปรุง

8) การวิเคราะห์อัตราส่วนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า ต่อยอดขายทั้งหมด ใช้วัดความสามารถในการดำเนินงานการตลาดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยเป็น %

$$\text{อัตราส่วนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม} = \frac{\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้า}}{\text{ยอดขายทั้งหมด}} \times 100$$

9) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC ระดับการผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐาน GAP ใช้วิธีการวัดโดยระบบการให้คะแนนตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ เช่นปฏิบัติแล้ว ยังไม่ได้ปฏิบัติ หรือทราบ ไม่ทราบ กำหนดให้มีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด โดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{TS * FS}{k}$$

TS (Total Score) = คะแนนรวม

FS (Full Score) = คะแนนเต็ม

k = จำนวนข้อคำถาม

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติแล้ว หรือ ทราบ ได้	1 คะแนน
ไม่ได้ปฏิบัติ หรือ ไม่ทราบ ได้	0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.01 – 5.00	มีการปฏิบัติหรือทราบในระดับมาก
3.01 – 4.00	มีการปฏิบัติหรือทราบในระดับค่อนข้างมาก
2.01 – 3.00	มีการปฏิบัติหรือทราบในระดับปานกลาง
1.01 – 2.00	มีการปฏิบัติหรือทราบในระดับค่อนข้างน้อย
0.00 – 1.00	มีการปฏิบัติหรือทราบในระดับน้อย

1.4.3 นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ทั่วไป

สหกรณ์การเกษตรประเภททั่วไป หมายถึงสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีลักษณะทั่วไป จัดตั้งขึ้นใน หมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการ ประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิด ประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจ และทางสังคม

ผู้บริหารงานสหกรณ์การเกษตร หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ หน้าที่ในการ บริหารตัดสินใจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย แนวทางการ ดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ ประธานกรรมการ คณะกรรมการ และผู้จัดการสหกรณ์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึงระดับความสามารถใน การผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ กระทบหรือทำลาย สิ่งแวดล้อม สามารถวัดได้จากรายได้เงินสดเกษตรสุทธิครัวเรือน ระดับความสามารถทางการเกษตรในการ เลี้ยงดูครัวเรือน และระดับการผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีและเหมาะสม

ศักยภาพการตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึงระดับความสามารถในการ รวบรวมผลผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิก การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การสร้างเรื่องราวให้แก่ตัวสินค้า มีระบบการ ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตร พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม สามารถวัดได้จากความสามารถในการบริหารโดยใช้อัตราส่วนกำไรสุทธิ ความสามารถในการทำ กำไรโดยใช้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน และอัตราส่วนมูลค่า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า Q GMP ต่อยอดขายทั้งหมด

ความสามารถในการบริหารของสหกรณ์ หมายถึงการดำเนินงานทางด้านการผลิต การตลาด ของสหกรณ์การเกษตรภายใต้การตัดสินใจของผู้จัดการในการใช้ปัจจัยหรือทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถวัดได้จากระดับประสิทธิภาพการ ดำเนินงาน ระดับทัศนคติของผู้บริหารงานสหกรณ์ต่อการตลาดสีเขียว และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความสามารถในการผลิตของสมาชิก หมายถึงการผลิตสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ภายใต้การ ตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลิตที่ ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถวัดได้จากระดับประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับ ทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน

ทัศนคติต่อการเกษตรสีเขียว หมายถึงความคิดเห็น ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรที่มีต่อแนวคิดการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนของผลผลิต (Zero Waste) สามารถวัดได้โดยแบบวัดทัศนคติ Likert Scale

ทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว หมายถึงความคิดเห็น ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร สหกรณ์การเกษตรที่มีต่อแนวคิดการตลาดสีเขียว ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ที่ใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม ไม่ใช่สารเคมีแต่รักษาคุณภาพและการเพิ่มปริมาณด้วยวิธีชีวภาพที่ยังคงรักษาคุณภาพ รสชาติ และคุณค่าทางโภชนาการ มีความปลอดภัยที่ปราศจากสารปนเปื้อนในอาหาร และสารเคมีปรุงแต่ง สามารถวัดได้โดยแบบวัดทัศนคติ Likert Scale

รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรครัวเรือน หมายถึงรายได้เงินสดที่เกิดจากการประกอบกิจกรรม การเกษตรในครัวเรือน ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ทั้งในฟาร์มและ นอกฟาร์มหักด้วยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมดที่เป็นเงินสดแล้วโดยคิดเฉพาะส่วนที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์

ความสามารถทางการเกษตรในการเลี้ยงดูครัวเรือน หมายถึงรายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรคงเหลือ ใช้จ่ายในครัวเรือน หากมีค่าเป็นบวกแสดงถึงรายได้จากการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรในฟาร์มของ เกษตรกรเพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ไม่จำเป็นต้องพึ่งพารายได้นอกการเกษตร

การผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐาน GAP หมายถึงมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพการผลิต สินค้าเกษตรที่ปลอดภัยตามหลักการปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยผ่านการตรวจ รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว สามารถวัดได้จากระบบการให้คะแนนที่ให้ผู้ตอบข้อมูลระบุถึงการปฏิบัติ ตามหลักการปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC หมายถึงการตีความ ทำความเข้าใจ จากการได้ยิน ได้ฟัง การค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถวัดได้จากระบบการให้คะแนนโดยกำหนด ข้อความที่ให้ผู้ตอบข้อมูลระบุถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales) หมายถึงการวิเคราะห์เพื่อดูความสัมพันธ์ ของข้อมูล 2 ชุด โดยให้กำไรสุทธิเป็นตัวตั้ง และยอดขาย / บริการ เป็นตัวหาร คูณด้วย 100 อัตราส่วนร้อยละ ที่ได้ ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์การเกษตร และสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการ บริหารงาน

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน หมายถึงการ วิเคราะห์เพื่อดูความสัมพันธ์ของข้อมูล 2 ชุด โดยให้ค่าใช้จ่ายการดำเนินงานเป็นตัวตั้ง และให้กำไรก่อนหัก ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน เป็นตัวหาร อัตราส่วนที่ได้นำไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนที่ถูกกำหนดให้เป็น มาตรฐาน ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์การเกษตร

อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้าต่อยอดขายทั้งหมด หมายถึง มูลค่าการจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูป ที่ได้การรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้า เช่นสินค้าเกษตรอินทรีย์ อาหารเพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม สามารถวัดได้จากอัตราส่วนมูลค่าการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้าต่อยอดขายทั้งหมด โดยให้มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้การ รับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้าเป็นตัวตั้ง และมูลค่ายอดขายรวมการจำหน่ายทั้งหมดเป็นตัวหาร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สหกรณ์การเกษตรประเภททั่วไปสามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการผลิต การตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันได้ในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.5.2 หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน พัฒนาขีดความสามารถให้สหกรณ์การเกษตรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

นฤทธิ ดวงสุวรรณ (2556) ศึกษาเรื่องตัวชี้วัดความยั่งยืนสำหรับการประมงโดยการจับในทะเลสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความยั่งยืนสำหรับการประมงโดยการจับในทะเลสาบสงขลา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ Mixed Method ประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้กรอบแนวคิด DPSIR การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างชาวประมง การสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย การประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมผู้นำชาวประมง ผลการศึกษาในระยะแรก เพื่อหาเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดตัวชี้วัด ระบุคุณสมบัติของตัวชี้วัดว่า 1) ตัวชี้วัดควรมีจำนวนน้อย 2) ชาวบ้านเข้าใจได้ง่าย 3) เป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ได้จริง 4) มีความสัมพันธ์กับความยั่งยืน และ 5) มีความไว วัดได้ บอกได้เร็วแม่นยำ การศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอตัวชี้วัด 4 กลุ่ม 9 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) กลุ่มนิเวศ-สิ่งแวดล้อม มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ปริมาณการจับสัตว์น้ำต่อการลงแรง (CPUE) ของไซนังและโพงพาง พิสัยของความเค็มในฤดูกาลและส่วนต่าง ๆ ของทะเลสาบ (ทะเลน้อย ทะเลหลวง ทะเลสาบ และทะเลสาบตอนล่าง) และฤดูกาลต่าง ๆ สัตว์น้ำเศรษฐกิจที่ชาวประมงจับได้ในทะเลสาบแต่ละตอน และคุณภาพน้ำ 2) กลุ่มเศรษฐกิจมี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผลผลิตขั้นต่ำต่อวันจากการทำประมงจากทุกเครื่องมือ 3) กลุ่มชุมชน มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ทัศนคติของชาวประมงต่ออาชีพประมง และการมีส่วนร่วมของชาวประมงในการดูแลและฟื้นฟูเขตอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ 4) กลุ่มสถาบันและกฎหมาย มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การปราบปรามเครื่องมือทำลายล้าง และการจัดระเบียบเครื่องมือประมง ผู้ศึกษาเสนอให้มีการจัดทำแผนงาน เพื่อพัฒนาการประมงอย่างยั่งยืนร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ การใช้ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในลักษณะของแผนงานเชิงบูรณาการ ได้แก่ แผนงานการติดตามประเมินผล และแผนงานพัฒนาการประมงทะเลสาบสงขลาอย่างยั่งยืนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

กุลวดี แก่นสันติสุขมงคล และ อาภรณ์ จันท์สมวงศ์ (2554) ศึกษาเรื่องการจัดการความมั่นคงทางอาหารโดยชุมชน: วิเคราะห์การจัดการป่าบุงป่าทาม ภาคอีสานและป่าเบญจพรรณ-ดิบแล้งภาคตะวันตก ด้วยกรอบ Driver-Pressure-State-Impact-Response Model มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระบบการจัดการความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชนตามกรอบ Driver-Pressure-State-Impact-Response ประเมินระบบการจัดการความมั่นคงทางอาหารและความเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงทางอาหาร สร้างระบบการติดตามความมั่นคงทางอาหารอย่างมีส่วนร่วมแก่ชุมชนป่าบุงป่าทาม และป่าเบญจพรรณ-ดิบแล้ง และจัดทำข้อเสนอทางนโยบายเพื่อการจัดการความมั่นคงทางอาหารด้วยการผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ และการมีส่วนร่วมของนักวิจัยในพื้นที่ศึกษาราชสีห์และทุ่งใหญ่นเรศวร พบว่า จากการประเมินด้วยโมเดล DPSIR พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยจัดการความมั่นคงทางอาหารระดับครัวเรือน ได้แก่ (1) รูปแบบการทำเกษตรที่มีลักษณะการปลูกพืชที่หลากหลาย เช่นการทำไร่หมุนเวียนหรือการเกษตรผสมผสาน (2) ความหลากหลายของแหล่งอาหาร (3) การปฏิบัติตามกฎระเบียบชุมชน (4) การถ่ายทอดองค์ความรู้ (5) ความหลากหลายของตลาด (6) การทำการเกษตรปลอดสารเคมี (7) การได้รับข้อมูลแหล่งที่มาของอาหาร ข้าวสาร

การบริโภค และ (8) การแบ่งปันอาหาร การให้ความช่วยเหลือเรื่องอาหาร ปัจจัยที่จะทำให้การจัดการความมั่นคงทางอาหารเกิดขึ้นได้ คือปัจจัยการตอบสนองทั้ง 8 ปัจจัยที่เสนอโดยโมเดล DPSIR ปัจจัยที่ทำให้บรรลุผลในการจัดการ คือการจัดสถาบันให้เกิดการบูรณาการผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมจัดการ มีการต่อยอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ ทำให้กลไกต่างๆ ข้างต้นขับเคลื่อนไป ซึ่งต้องอาศัยการรู้คุณค่าของทรัพยากรอาหารในพื้นที่ และ การขับเคลื่อนการตอบสนองทั้ง 8 รูปแบบต้องคำนึงถึงสถานการณ์และความสัมพันธ์ที่มีต่อมิติต่างๆของความมั่นคงทางอาหารในโมเดล DPSIR

วิชิต หล่อจ๊ะระซุณท์กุล และ จิราวัลย์ จิตรถเวช (2553) ศึกษาเรื่องการพัฒนาดัชนีและตัวชี้วัด การพัฒนาที่ยั่งยืนการศึกษานี้ได้พัฒนาดัชนีและตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภาคของประเทศไทย โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและค้นหาแหล่งข้อมูลที่ส่วนราชการได้จัดเก็บตามอำนาจหน้าที่ของตนเองเป็นประจำ เพื่อสามารถคำนวณค่าดัชนีและตัวชี้วัดได้โดยไม่ต้องมีการสำรวจข้อมูล มิติของดัชนีการพัฒนายั่งยืนที่นำเสนอในการศึกษานี้คือ แรงขับเคลื่อน (Driving Force) แรงกดดัน (Pressure) สภาวะ (State) และผลกระทบ (Impact) ตามกรอบแนวคิด DPSIR มิติแรงขับเคลื่อน ประกอบด้วย ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาชน ภาคเกษตรกรรมมีตัวชี้วัด 2 ตัวคือ พื้นที่การเพาะปลูก ร้อยละของอัตราผู้ป่วยจากเคมีภัณฑ์ทางการเกษตรต่อจำนวนประชากรหนึ่งแสนคน ภาคอุตสาหกรรมมีตัวชี้วัด 1 ตัว คือ ร้อยละของผลิตภัณฑ์รวมภาคการผลิต ณ ราคาคงที่ปี 2531 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาคงที่ปี 2531 และภาคประชากรมีตัวชี้วัด 1 ตัว คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรในรอบ 10 ปี มิติแรงกดดัน ประกอบด้วย การใช้วัตถุดิบ การใช้พลังงาน และการก่อให้เกิดและการบริหารจัดการของเสีย การใช้วัตถุดิบจะวัดโดยอัตราส่วนของผลิตภัณฑ์รวม ณ ราคาคงที่ในปี 2531 ต่อคนในวัยทำงานการใช้พลังงานจะวัดด้วยตัวชี้วัด 1 ตัว คือ ความเข้มข้นในการใช้พลังงาน วัดโดยการใช้พลังงานน้ำมันต่อผลิตภัณฑ์รวม ณ ราคาคงที่ปี 2531 การก่อให้เกิดและการบริหารจัดการของเสีย จะวัดด้วยตัวชี้วัด 1 ตัว คือ สัดส่วนของขยะต่อคนต่อวัน มิติสภาวะ ประกอบด้วย คุณภาพสภาวะแวดล้อมและคุณภาพสุขภาพ ดัชนีคุณภาพสภาวะแวดล้อมจะวัดจากดัชนีคุณภาพอากาศ ตัวชี้วัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ตัวชี้วัดพื้นที่ป่าและตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ ดัชนีคุณภาพสุขภาพจะวัดจาก ตัวชี้วัด 4 ตัวคือ อัตราตายของทารกแรกเกิด ความคาดหมายของการคงชีพเมื่อแรกเกิด การเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขอนามัย มิติผลกระทบ ประกอบด้วย 6 มิติย่อยคือ ดัชนีโครงสร้างทางเศรษฐกิจซึ่งมีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การกระจายรายได้ การมีงานทำ และสถานภาพการคลัง ดัชนีความยากจน ดัชนีความมั่นคงของชีวิตและทรัพย์สิน ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ดัชนีสถานที่อยู่อาศัย และดัชนีวัดโอกาสการศึกษา การเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีในระดับมิติของภาคเหนือ สรุปได้ว่าการพัฒนาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่าดัชนีทุกมิติในทิศทางที่แยลง ค่าดัชนีในระดับภาคในปี 2550 มีค่าลดลงร้อยละ 0.20 และในปี 2552 มีค่าลดลงร้อยละ 2.39 เมื่อเทียบกับปี 2548 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือค่าดัชนีในระดับมิติมีการเปลี่ยนแปลง ค่าดัชนีลดลงร้อยละ 0.97 ในปี 2550 และลดลงร้อยละ 1.03 ในปี 2552 เมื่อเทียบกับปี 2548

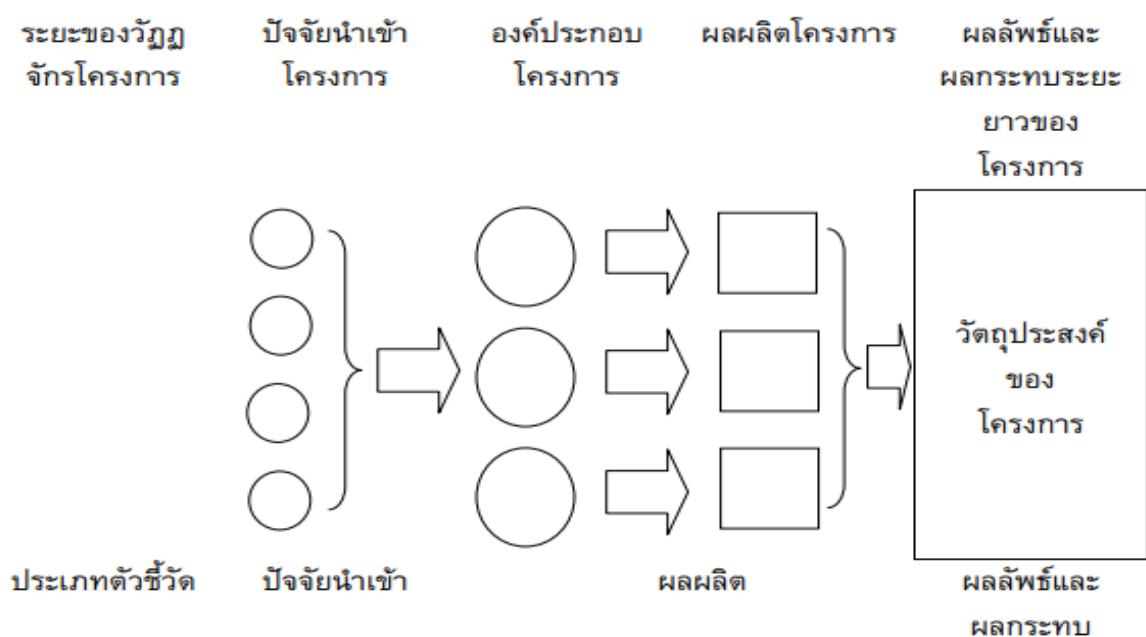
2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 แนวคิด DPSIR Framework (DPSIR : Driver-Pressure-State-Impact-Response)

กรอบแนวคิด Pressure-State-Response Framework (PSR) กรอบแนวคิดนี้ถูกพัฒนาขึ้นโดย Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ภาพรวมของผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระดับนานาชาติที่มีความเหมาะสมในการติดตามประเมินผลในระดับประเทศ ภูมิภาค และระหว่างประเทศที่ระดับของการวิเคราะห์ไม่ต้องการรายละเอียดมากนัก กรอบแนวคิดนี้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในการติดตามสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในหลายๆประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย โดยตัวชี้วัดของกรอบความคิดนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. **ตัวชี้วัดภาวะกดดัน (Pressure Indicator : P)** จะใช้อธิบายกิจกรรมของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดความกดดันต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหา สาเหตุอาจเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน กิจกรรมใหม่หรือการลงทุนใหม่ ตัวอย่างของความกดดันที่มีศักยภาพ คือ การเติบโตของรายได้ รูปแบบ และกิจกรรมการ ค้าขาย การไหลพลังงาน การเพิ่มขึ้นของประชากร เป็นต้น

2. **ตัวชี้วัดสถานะ (State Indicator : S)** อธิบายคุณลักษณะทางกายภาพที่สามารถวัดได้บางประการของสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลมาจากความกดดัน ตัวอย่างคือ คุณภาพของน้ำ การเข้าถึงน้ำของประชาชน การทำลายป่าการเสื่อมโทรมของดิน และการเกิดขึ้นและคุณภาพของชุมชน

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดบนพื้นฐานของโครงการ

3. **ตัวชี้วัดการตอบสนอง (Response Indicator : R)** วัดการตอบสนองของสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและความหวงใยในสิ่งแวดล้อม เช่น นโยบาย การดำเนินการ หรือการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหา ในขณะที่ ตอบสนองต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม การตอบสนองเหล่านี้อาจ กระทบสถานะไม่ทางตรงก็

ทางอ้อม หากเป็นทางอ้อม การตอบสนองเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เกิดความกดดันขึ้น เช่น วิธีการกำหนดค่าใช้น้ำ การกำหนดค่าเช่าค่าบริการในการใช้ทรัพยากร โครงการฟื้นฟูการปลูกป่า เป็นต้น

กรอบแนวคิด PSR ได้รับการพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ โดยผู้ใช้ต่างๆ โดยแนวทางหนึ่งของการพัฒนากรอบแนวคิด PSR คือ การใช้ตัวชี้วัดแรงขับเคลื่อน (Driving Force Indicator) แทนการใช้ตัวชี้วัดภาวะกดดัน ทำให้เกิดกรอบแนวคิด Driver-State-Response Framework (DSR) ผู้สนับสนุนกรอบแนวคิด DSR ให้เหตุผลว่าตัวชี้วัดภาวะกดดันครอบคลุมเฉพาะประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ในขณะที่ตัวชี้วัดแรงขับเคลื่อนจะครอบคลุมประเด็นที่กว้างกว่า คือ ครอบคลุมด้านสังคม เศรษฐกิจ และประเด็นทางด้านสถาบัน นอกจากนี้ค่าแรงขับเคลื่อนจะให้ความหมายในเชิงบวกมากกว่าการใช้ คำว่าภาวะกดดัน

อีกแนวทางหนึ่งของการพัฒนากรอบแนวคิด PSR คือ การเพิ่มตัวชี้วัดผลกระทบ (Impact Indicators) เข้าไปเพื่อให้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงสถานะของสิ่งแวดล้อม เช่น จำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม จำนวนสัตว์ป่าที่เสียชีวิตจากการถูกรถชน เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้เกิดเป็นกรอบแนวคิด Pressure-State-Impact-Response Framework (PSIR) ขึ้น กรอบแนวคิด PSIR นี้ตัวชี้วัดสถานะสามารถใช้วัดลักษณะทางกายภาพของสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลของนโยบาย และผลของโครงการต่างๆในกรณีนี้ ตัวชี้วัดสถานะจะถูกนำมาใช้อธิบายว่ามีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อ ภาวะกดดันโดยตรงและในขณะเดียวกันก็สามารถแสดงสถานะของสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ ตัวชี้วัดผลกระทบที่เพิ่มเข้าในกรอบแนวคิด PSIR จะถูกนำมาใช้อธิบายผลของภาวะกดดันที่มีต่อสถานะ สิ่งแวดล้อมซึ่งการพัฒนากรอบแนวคิด PSR แบบต่างๆ มี ดังนี้

กรอบแนวคิด	แผนผังความเชื่อมโยงของกรอบแนวคิด	ที่มา
PSR		Niemeijer and Groot (2008)
DSR		Niemeijer and Groot (2008)
PSIR		Blackstock et al. (2005)
DPSIR		Niemeijer and Groot (2008)

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิด PSR และการพัฒนากรอบแนวคิด PSR

DPSIR Framework (DPSIR : Driver-Pressure-State-Impact-Response) เป็นกรอบแนวคิดที่มีความยืดหยุ่น สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจในหลายขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ DPSIR ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) และองค์การสหประชาชาติและองค์การ

สิ่งแวดล้อมแห่งยุโรปเป็นผู้นำไปใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับกิจกรรมของมนุษย์ DPSIR เป็นหลักการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการศึกษาและทำความเข้าใจกับสถานการณ์ความเป็นไป และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1) Drivers แรงขับเคลื่อนในกรอบแนวคิด DPSIR เป็นแรงขับเคลื่อนทางการพัฒนา ประชากร สังคม เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำรงชีวิต รวมถึงรูปแบบการผลิตและการบริโภค โดยเฉพาะเป็นแรงขับเคลื่อนที่มีผลต่อภาคเศรษฐกิจ สังคมที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ในเรื่องอาหาร น้ำ สุขภาพ ความปลอดภัย รวมทั้งแรงขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นทั่วโลก ภูมิภาค และท้องถิ่น

2) Pressures เป็นแรงกดดันที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์กระทำต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การใช้ทรัพยากร เป็นต้น

3) State สถานการณ์สิ่งแวดล้อม คือ แรงกดดันที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์กระทำต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้โดยปกติแล้วจะถูกมองในแง่ลบและไม่พึงประสงค์ (ความเสียหาย, การย่อยสลาย ฯลฯ) กิจกรรมของมนุษย์ที่กระทำต่อสังคมอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ เช่น การเก็บเกี่ยว การขุดลอก และโดยอ้อม อันเกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติเอง

4) Impact ผลกระทบ เป็นการเปลี่ยนแปลงในคุณภาพและการทำงานของระบบนิเวศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการหรือความเป็นอยู่ของมนุษย์ผ่านการให้บริการของระบบนิเวศ หน้าที่หรือกระบวนการให้สินค้าและบริการทางระบบนิเวศเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ทั้งทางตรงและอ้อม หรือมีศักยภาพที่จะทำเช่นนั้นได้ในอนาคต มนุษย์ได้รับประโยชน์ผ่านกระบวนการทางระบบนิเวศ เช่น อาหาร ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ประโยชน์ทางวัฒนธรรมหรือการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

5) Response การตอบสนอง เป็นการตัดสินใจของมนุษย์เพื่อตอบสนองผลกระทบต่อ การให้บริการของระบบนิเวศหรือคุณค่าที่ได้รับ โดยกลุ่มหรือบุคคลและรัฐบาลในสังคม เพื่อปรับปรุงแก้ไข สถานการณ์สิ่งแวดล้อม โดยพยายามควบคุม ป้องกัน หรือบรรเทาผลกระทบ หรือรักษา หรือฟื้นฟูสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ใช้กระบวนการตัดสินใจที่หลากหลายจากประชาชน ไปสู่การบริหารจัดการในระดับท้องถิ่น หรือ รัฐบาลกลาง (Module 2 : DPSIR Overview, เอกสาร PDF)

ตัวชี้วัดเป็นผลลัพธ์ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูล และเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสังคม ตัวชี้วัดมีประโยชน์สูงกว่าข้อมูล กล่าวคือ 1) สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลของโครงการพัฒนาใดๆ โดยจะให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์และแนวโน้มของการพัฒนา 2) สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำแผนและนโยบายของหน่วยงานใด ๆ 3) เข้าใจสื่อสารได้ง่ายกับผู้ใช้งานทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและไม่ใช่มืออาชีพ (กองติดตามประเมินผล, 2547)

2.2.2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ โดยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA)

การวัดประสิทธิภาพถือได้ว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่นำมาใช้ในการพิจารณาถึงผลการดำเนินงานของหน่วยผลิตและค่าประสิทธิภาพที่ได้จากการประเมินก็สามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยผลิตได้เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาถึงระดับความสามารถในการดำเนินงานของหน่วยผลิตโดยทั่วไปแล้วประสิทธิภาพของหน่วยผลิตสามารถประเมินได้ ดังนี้

$$\text{efficiency} = \frac{\text{output}}{\text{input}}$$

วิธีการวัดประสิทธิภาพที่นิยมนำมาใช้ในการวัดผลการดำเนินงานก็คือการวัดประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบซึ่งเป็นการเปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพที่คำนวณได้ในแต่ละหน่วยผลิตกับค่ามาตรฐาน (benchmark) ซึ่งในการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยผลิตนั้นค่ามาตรฐานก็คือค่าที่ได้จากหน่วยผลิตที่ดีที่สุด (best practice) เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยผลิตที่กำลังศึกษาทั้งหมดหรืออาจกล่าวได้ว่าหน่วยผลิตนั้นเป็นหน่วยผลิตที่อยู่ในระดับแนวหน้า (frontier) ส่วนหน่วยผลิตอื่น ๆ จะมีศักยภาพหรือประสิทธิภาพที่ต่ำกว่า (inefficiency) โดยทั่วไปแล้วการวัดประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบของหน่วยผลิตสามารถประเมินได้ ดังนี้

$$\text{relative efficiency} = \frac{\text{weighted sum of outputs}}{\text{weighted sum of inputs}}$$

สามารถเขียนเป็นสมการคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$\text{relative efficiency} = \frac{\sum_j \mu_r y_{rj}}{\sum_i \omega_i x_{ij}}; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n$$

โดยที่	x_{ij}	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้าที่ของหน่วยผลิต j
	y_{rj}	คือ จำนวนของผลผลิตที่ r ของหน่วยผลิต j
	μ_r	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของผลผลิต r
	ω_i	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของปัจจัยนำเข้า i
	n	คือ จำนวนของหน่วยผลิต
	s	คือ จำนวนของผลผลิต
	m	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้า

แนวคิดที่มีการใช้กันอย่างกว้างขวางในการวัดประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบ ก็คือ แนวคิดของ M.J. Farrell (1957) ที่อาศัยหลักการของ Frontier Analysis ในการวัดประสิทธิภาพของหน่วยผลิต แนวคิดดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นให้กับนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้คิดและพัฒนาวิธีการและแบบจำลองขึ้นมาเพื่อวัดประสิทธิภาพ เช่น Data Envelopment Analysis (DEA), Stochastic Frontier Approach (SFA), Thick Frontier Approach (TFA) และ Distribution Free Approach (DFA) เป็นต้น

การวัดประสิทธิภาพด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA)

การวิเคราะห์ DEA ได้รับการคิดค้นขึ้นในปี ค.ศ. 1957 โดยศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ชื่อ Joseph Farrell ซึ่งท่านพยายามวัดประสิทธิภาพหน่วยงานโดยใช้หลักการของ “เส้นประสิทธิภาพ” หรือ “Efficient Frontier” ต่อมาแนวคิดนี้ก็ได้รับการพัฒนามาเป็น DEA ในปี ค.ศ. 1978 โดยนักวิชาการในสาขาวิจัยดำเนินงาน คือ Charnes Cooper และ Rhodes ซึ่งในสมัยนั้นได้นำ DEA มาใช้หาประสิทธิภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ต่อมาก็มีคนนำแนวคิดนี้ไปใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น ถ้าจะแปลตรงตัว DEA ก็คือการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่รอบๆ เนื่องจากข้อมูลที่อยู่ขอบหรือรอบ ๆ จะถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุด วิธีการคือเราจะต้องสร้าง “กิจการเสมือนว่ามีประสิทธิภาพ” ขึ้นมา ซึ่งกิจการเหล่านี้จะอยู่บนเส้นที่มีประสิทธิภาพ หรือ Efficiency Frontier และจะถือว่ามีกิจการดำเนินงานที่ดีที่สุด หรือ Best Practice กิจการอื่นๆ จะถูกนำมาเปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่บนเส้นนี้ ถ้ากิจการสามารถดำเนินงานอยู่บนเส้นนี้ได้ ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุด หรือมีการดำเนินงานที่ดีที่สุดเช่นเดียวกัน แต่กิจการใดที่ไม่ได้อยู่บนเส้นนี้ถือว่าไม่มีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์จะแสดงค่าคะแนนประสิทธิภาพ หรือ Efficiency Score กิจการที่มีประสิทธิภาพที่สุดจะมี Efficiency Score เท่ากับ 1 กิจการที่ไม่มีประสิทธิภาพจะมี Efficiency Score น้อยกว่า 1 ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแบบนี้จะเป็นการวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบ คือจะต้องนำกิจการต่างๆ มาเทียบเคียงกับกิจการที่ดำเนินงานได้ดีที่สุด การใช้ DEA ในการวัดประสิทธิภาพของกิจการ โดยเทียบอัตราส่วนระหว่างผลผลิตและปัจจัยการผลิต ซึ่งข้อดีหลักๆ คือ เราสามารถใช้ DEA วัดประสิทธิภาพของกิจการที่มีผลผลิต “หลายอย่าง” และมีปัจจัยการผลิต “หลายอย่าง” ได้ ซึ่งเหมาะกับลักษณะของธุรกิจบริการที่มีบริการค่อนข้างหลากหลายทำให้แนวคิด DEA เป็นที่นิยมและนำไปใช้วัดประสิทธิภาพของธุรกิจบริการกันมาก งานศึกษาในต่างประเทศก็ใช้วิธี DEA นี้กันอย่างแพร่หลาย เพราะข้อดีของ DEA ที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้นว่าสามารถนำไปใช้ได้กับกิจการที่มี “ผลผลิตและปัจจัยการผลิตที่หลากหลาย” ถ้าเราใช้การหา “อัตราส่วน” เพียงอย่างเดียวก็จะมีข้อจำกัดคือประสิทธิภาพวัดได้ในรูปของตัวเงินเท่านั้น ถ้าหากกิจการขายสินค้าหรือบริการได้มากขึ้นจริง แต่เกิดของเสียจากการผลิตจำนวนมาก และพนักงานต้องทำงานล่วงเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราไม่สามารถวัดออกมาได้ในรูปของตัวเงินได้ ก็จะต้องนำ DEA เข้ามาช่วย ข้อดีอีกประการหนึ่งของ DEA คือเป็นวิธีการที่เรียกว่า Non Parametric นั่นคือ ไม่ว่าข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบใด ทั้งการกระจายแบบปกติหรือไม่ปกติ และไม่จำเป็นต้องรู้ว่าปัจจัยการผลิตมีความสัมพันธ์กับผลผลิตรูปแบบใด ก็สามารถวัดได้ทั้งสิ้น วิธีการ DEA เป็นวิธีการหนึ่งที่ได้รับคามนิยมนำมาใช้การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานเนื่องจากวิธีนี้ไม่ต้องมีการกำหนดรูปแบบของฟังก์ชัน (Function Form) ที่ใช้ในการพิจารณา และวิธีนี้ก็สามารถวัดประสิทธิภาพของดำเนินงานได้ในกรณีที่มีปัจจัยการผลิตและผลผลิตหลายผลิต (Multi Input and Output) Charnes , Cooper and Roberts (1978) ได้นำเสนอวิธีการ DEA เป็นกลุ่ม โดยใช้หลักการทางคณิตศาสตร์ที่เรียกว่า Linear Programming , (DEA ถือได้ว่าเป็นวิธีการแบบ Non - Parametric) ในการประเมินค่าประสิทธิภาพของหน่วยผลิต

Charnes et al. (1978) ได้นำเสนอแบบจำลองทางคณิตศาสตร์สำหรับการวัดประสิทธิภาพของหน่วยผลผลิต n ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิต i แล้วได้ผลผลิต r ดังนั้นประสิทธิภาพของหน่วยผลิตสามารถหาได้จากการแก้ปัญหาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่เสนอโดย Charnes et al. (1978) ซึ่งแบบจำลองนี้จะเป็นการพิจารณาทางด้านปัจจัย (Input - Oriented) และมีลักษณะของผลตอบแทนคงที่ (Constant Returns to Scale : CRS) สามารถเขียนแบบจำลองได้ดังนี้²

$$\begin{aligned}
& \text{Min } \sum_{i=1}^m \omega_i x_{ij0} \\
& \text{s.t } \sum_{j=1}^n \mu_r y_{rj0} = 1, \\
& \sum_{j=1}^n \mu_r y_{rj} - \sum_{i=1}^m \omega_i x_{ij} \leq 0 \\
& \mu_r \omega_i \geq \varepsilon > 0 \quad ; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n \quad (1)
\end{aligned}$$

โดยที่ x_{ij} คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้าที่ i ของหน่วยผลิต j
 y_{rj} คือ จำนวนของผลผลิตที่ r ของหน่วยผลิต j
 μ_r คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของผลผลิต r
 ω_i คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของปัจจัยนำเข้า i
 n คือ จำนวนของหน่วยผลิต
 s คือ จำนวนของผลผลิต
 m คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้า
 ε คือ ค่าบวกที่มีขนาดเล็ก

แบบจำลองข้างต้นนี้เป็นรูปแบบทวีคูณ (Multiplier form) ของ DEA เพื่อความสะดวกในการคำนวณประสิทธิภาพของหน่วยผลิต สามารถใช้ปัญหาควบคู่ (Dual Problem) ของสมการที่ (1) ในการหาคำตอบทางคณิตศาสตร์โดยสามารถเขียนปัญหาควบคู่ของแบบจำลองที่ (1) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
& \text{Max } \theta + \varepsilon \left[\sum_{i=1}^m s_{ij0}^- + \sum_{r=1}^s s_{rj0}^+ \right] \\
& \text{s.t. } \sum_{j=1}^n \lambda_j x_{ij} + s_{ij0}^- = x_{ij0}, \\
& \sum_{j=1}^n \lambda_j y_{rj} - \theta y_{rj0} - s_{rj0}^+ = 0 \\
& \lambda_j, s_{ij0}^-, s_{rj0}^+ \geq 0 \quad ; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n \quad (2) \\
& \theta \text{ ไม่มีข้อจำกัด (Unconstrained)}
\end{aligned}$$

เงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับหน่วยผลิตที่ จะบรรลุประสิทธิภาพก็คือ $g_0 = \theta^* = 1, s_{ij0}^- = s_{rj0}^+ = 0$ โดยตัวแปรเหล่านี้ได้มาจากแก้ปัญหาที่ดีที่สุด สำหรับประสิทธิภาพของหน่วยผลิตนี้จะมีเท่ากับ 1 หรือเป็นค่าที่อยู่บนเส้นพรมแดน (Frontier) ส่วนค่ามาตรฐานที่เป็นจุดมุ่งหมายสำหรับหน่วยผลิตที่ j_0 ที่ไม่มีประสิทธิภาพ สามารถหาได้จาก $x'_{ij0} = x_{ij0} - s_{ij0}^-$ และ $\theta^* y_{rj0} - s_{rj0}^+$ s_{ij0}^- คือปัจจัยนำเข้าส่วนเกิน และ s_{rj0}^+ คือ ผลผลิตในส่วนที่ขาด

แบบจำลองข้างต้นเป็นแบบจำลองที่มีข้อจำกัดน้อยกว่าแบบจำลองในรูปแบบทวีคูณ ดังนั้นจึงใช้แบบจำลองในรูปแบบท่อน้ำในการแก้ปัญหามากกว่าในการแก้ปัญหามากกว่าการใช้แบบจำลองในรูปแบบทวีคูณ โดยค่าของ θ จะเป็นค่าประสิทธิภาพของหน่วยผลิตที่ i ซึ่ง $\theta \leq 1$ ถ้า $\theta = 1$ จุดจะอยู่บนเส้นพรมแดน (frontier) หมายความว่า หน่วยผลิตมีประสิทธิภาพทางเทคนิคตามแนวคิดของ Farrell (1957) แบบจำลองข้างต้นเป็นแบบจำลองภายใต้ข้อสมมติแบบ CRS ซึ่งจะใช้อย่างเหมาะสมเมื่อหน่วยผลิตทุกหน่วยมีการ

ดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม (Optimal scale) ฉะนั้นเมื่อมีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หน่วยผลิตไม่ได้ดำเนินการผลิตอยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ จากข้อจำกัดดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาแบบจำลองขึ้นมาใหม่ โดย Banker, Charnes, and Cooper (1984) ภายใต้ข้อสมมุติ Variable Returns to Scale (VRS)⁴ แบบจำลองภายใต้ข้อสมมุติ จะต้องเพิ่มสมการข้อจำกัดเข้าไปในแบบจำลอง อีกหนึ่งสมการ คือ $N1 \cdot \lambda = 1$ (เป็นข้อจำกัดของค่าความโค้ง : convexity constraint) เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหน่วยผลผลิตขนาดเดียวกันอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการพัฒนาแบบจำลองดังกล่าวโดยการเพิ่มข้อจำกัด $N1 \cdot \lambda \leq 1$ เข้าไปในแบบจำลองแบบจำลองที่พัฒนาใหม่ขึ้นสามารถหาค่าประสิทธิภาพในช่วง Non – Returns Scale (NIRS.)ได้ ดังนั้นลักษณะของแบบจำลองสุดท้ายใต้ข้อสมมุติ ที่นิยมใช้ในปัจจุบันสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & \text{Min}_{\theta, \lambda} \\
 \text{Subject to} \quad & -y_i + y\lambda \geq 0 \\
 & \theta x_i - x\lambda \geq 0 \\
 & N1 \cdot \lambda \leq 1 \\
 & \lambda \geq 0
 \end{aligned} \tag{3}$$

สรุปการวัด DEA ภายใต้ข้อสมมุติ Constant Returns to Scale (CRS) และ Variable Returns Scale (VRS) ในกรณีที่พิจารณาทางด้าน input orientated และ output orientated สามารถประเมินได้จากการทำ Linear Programming แบบจำลองดังนี้

ตารางที่ 2.1 แบบจำลองภายใต้ข้อสมมุติ Constant Returns to scale (CRS)

Input orientated	output orientated
$\text{Min}_{\theta, \lambda} \theta$	$\text{Max}_{\phi, \lambda} \phi$
Subject to $-y_i + y\lambda \geq 0$	Subject to $-\phi y_i + y\lambda \geq 0$
$\theta x_i - x\lambda \geq 0$	$x_i - x\lambda \geq 0$
$\lambda \geq 0$	$\lambda \geq 0$

ตารางที่ 2.2 แบบจำลองภายใต้ข้อสมมติ Variable Returns to Scale (VRS)

Input orientated	output orientated
$Min_{\theta, \lambda} \theta$	$Max_{\phi, \lambda} \phi$
Subject to $-y_i + y\lambda \geq 0$	Subject to $-\phi y_i + y\lambda \geq 0$
$\theta x_i - x\lambda \geq 0$	$x_i - x\lambda \geq 0$
$N1' \lambda \leq 1$	$N1' \lambda \leq 1$
$\lambda \geq 0$	$\lambda \geq 0$

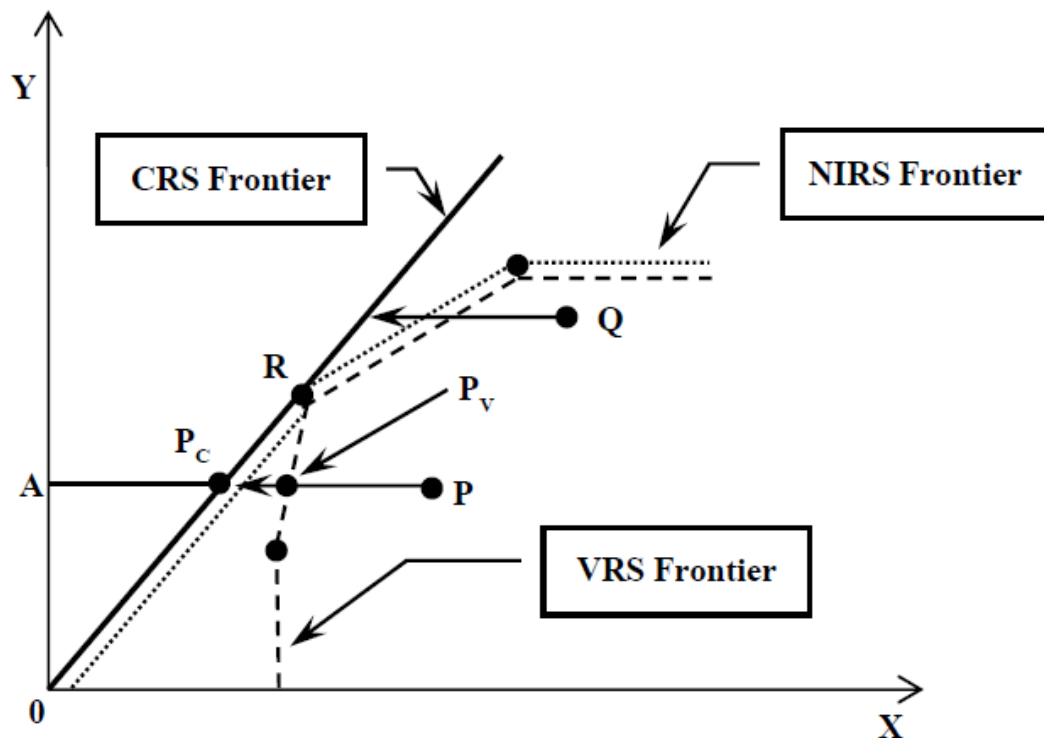
การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติแบบ VRS นั้น เป็นการวัดประสิทธิภาพในกรณีที่มีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้หน่วยธุรกิจหนึ่งไม่ได้ดำเนินการผลิตอยู่ในระดับที่เหมาะสม ในขณะที่การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติแบบ CRS นั้นจะต้องมีข้อจำกัดที่ว่าหน่วยผลิตทุกหน่วยจะต้องมีการดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม (Optimal Scale) ดังนั้นประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติ Constant Return to Scale (TE_{CRS}) ประกอบไปด้วย Scale Efficiency (SE) และ Pure Technical Efficiency (TE_{VRS}) ซึ่งถ้าหากหน่วยผลิตบางหน่วยไม่ได้ดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม ค่า TE_{CRS} และ TE_{VRS} จะมีค่าไม่เท่ากัน และ TE_{CRS} / TE_{VRS} จะได้ Scale Efficiency (SE) ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยรูปที่ 1 เมื่อสมมติให้หน่วยผลิตมีการใช้ปัจจัยการผลิต 1 ชนิด ให้ได้ผลผลิต 1 ชนิด ดังนั้น

$$TE_{CRS} = AP_C / AP$$

$$TE_{VRS} = AP_V / AP$$

$$SE = AP_C / AP_V \text{ ซึ่งก็คือ } TE_{CRS} / TE_{VRS}$$

โดยค่าของ TE_{CRS} , TE_{VRS} และ SE มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 จากสมการทั้งสามแสดงว่า $TE_{CRS} = TE_{VRS} \times SE$ ดังนั้นประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติ Constant Return to Scale (TE_{CRS}) จะประกอบด้วย Pure Technical Efficiency (TE_{VRS}) และ Scale Efficiency (SE)

ที่มา : Colli, Rao and Battese (1997)

ภาพที่ 2.3 แสดงวิธีการคำนวณเพื่อหาค่า Scale Efficiency (SE)

นอกจากนี้ในแบบจำลอง VRS ที่นำเสนอข้างต้น เป็นแบบจำลองที่สามารถบอกได้ว่าหน่วยผลิตนั้นมีผลต่อขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing Returns Scale : IRS.) หรือมีผลได้ต่อขนาดลดลง (Decreasing Returns Scale: DRS.) เนื่องจากในแบบจำลองดังกล่าวได้ใช้ข้อจำกัด $N1' \lambda \leq 1$ ดังนั้นจึงหาค่าประสิทธิภาพได้ในช่วง Non – Increasing Returns to Scale (NIRS.) ได้

ดังนั้น ถ้า TE_{VRS} หรือ $TE_{NIRS} \neq TE_{CRS}$ แสดงว่าเป็น Decreasing Returns to Scale (DRS.)

$TE_{NIRS} \neq TE_{VRS}$ หรือ $TE_{NIRS} = TE_{CRS}$ แสดงว่าเป็น Increasing Returns to Scale (IRS.)

บทที่ 3

สถานการณ์สหกรณ์การเกษตร

การศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรประเภททั่วไปที่ขึ้นทะเบียนที่มีผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรดีเด่นในระดับจังหวัดทั่วประเทศ และเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จากการสำรวจพบว่า

3.1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะส่วนบุคคล ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษาจากตารางที่ 3.1 พบว่า

- 1) เพศ เกษตรกรเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 57.60 และ เพศหญิงร้อยละ 42.40
- 2) อายุ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 51 – 60 คิดเป็นร้อยละ 37.76 รองลงมาอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี ร้อยละ 29.80 อายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 24.15 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 7.56 และ 1.13 มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 40 ปี และน้อยกว่า 30 ปี ตามลำดับ
- 3) จำนวนปีการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า/ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 68.35 รองลงมาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.21 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา ร้อยละ 10.08 ที่เหลือร้อยละ 8.34 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี / สูงกว่า
- 4) ระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ น้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.79 รองลงมามีระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ 10 – 20 ปี ร้อยละ 38.05 ระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ 21 – 30 ปี ร้อยละ 13.12 ที่เหลือร้อยละ 5.04 ระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ มากกว่า 30 ปี
- 5) ลักษณะการถือครองที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 93.80 รองลงมาเป็นที่ดินเช่า ร้อยละ 28.40 ที่เหลือร้อยละ 6.09 และร้อยละ 0.81 ได้ทำฟรี และอื่น ๆ (เช่าซื้อ) ตามลำดับ
- 6) ประเภทเกษตรกรรมหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาเป็นหลัก ร้อยละ 60.64 รองลงมา ร้อยละ 23.02 ทำสวน ร้อยละ 9.56 ทำไร่ ร้อยละ 5.56 ทำปศุสัตว์ ที่เหลือร้อยละ 0.87 และ ร้อยละ 0.35 ทำประมง และอื่น ๆ (พืชผัก สมุนไพร) ตามลำดับ

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะส่วนบุคคล ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (N=1,538)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	663	57.60
หญิง	488	42.40
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	13	1.13
30 – 40 ปี	87	7.56
41 – 50 ปี	343	29.80
51 – 60 ปี	430	37.36
61 ปีขึ้นไป	27	24.15
การศึกษา		
ต่ำกว่า/ประถมศึกษา	787	68.35
มัธยมศึกษาตอนต้น	152	13.21
มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา	116	10.08
ปริญญาตรี / สูงกว่า	96	8.34
ระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์		
น้อยกว่า 10 ปี	504	43.79
10 – 20 ปี	436	38.05
21 – 30 ปี	151	13.12
มากกว่า 30 ปี	58	5.04
ลักษณะการถือครองที่ดิน		
ของตนเอง	1080	93.80
เช่า	327	28.40
ได้ทำฟรี	70	6.09
อื่น ๆ (เช่าซื้อ)	9	0.81
ประเภทเกษตรกรรมหลัก		
ทำนา	698	60.64
ทำไร่	110	9.56
ทำสวน	265	23.02
ประมง	4	0.35
ปศุสัตว์	64	5.56
อื่น ๆ (พืชผัก สมุนไพร)	10	0.87

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษาจากตารางที่ 3.2 พบว่า

1) **ระยะเวลาในการจัดตั้งสหกรณ์** สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีระยะเวลาจัดตั้ง 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 63.41 รองลงมาระยะเวลาจัดตั้ง 21 – 30 ปี ร้อยละ 17.07 และร้อยละ 9.76 มีระยะเวลาจัดตั้ง 1 – 10 ปี และ 11 – 20 ปี

2) **จำนวนสมาชิก** สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 1000 – 3000 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.02 รองลงมาจำนวนสมาชิกต่ำกว่า 1000 ราย ร้อยละ 24.39 จำนวนสมาชิกสูงกว่า 5000 ราย ร้อยละ 19.52 และจำนวนสมาชิก 3001 – 5000 รายร้อยละ 17.07

3) **อายุผู้จัดการสหกรณ์** ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.00 รองลงมาอายุ 51 – 60 ปี ร้อยละ 20.00 ที่เหลือร้อยละ 5.00 มีอายุ 30 – 40 ปี และ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

4) **ระดับการศึกษาของผู้จัดการ** ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 25.00 และปริญญาโท ร้อยละ 20.00

5) **เงินทุนจดทะเบียนเริ่มต้นเฉลี่ย** 955,302.43 บาท

6) **เงินทุนจดทะเบียนปัจจุบันเฉลี่ย** 251,935,478.7 บาท

ตารางที่ 3.2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตร

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (N=41)	ร้อยละ
ระยะเวลาในการจัดตั้งสหกรณ์		
1 - 10 ปี	4	9.76
11 – 20 ปี	4	9.76
21 - 30 ปี	7	17.07
30 ปีขึ้นไป	26	63.41
จำนวนสมาชิก		
ต่ำกว่า 1000 ราย	10	24.39
1000 – 3000 ราย	16	39.02
3001 – 5000 ราย	7	17.07
สูงกว่า 5000 ราย	8	19.52
อายุผู้จัดการสหกรณ์		
น้อยกว่า 30 ปี	0	0
30 – 40 ปี	2	5.00
41 – 50 ปี	14	33.00
51 – 60 ปี	20	48.78
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	12	29.27

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (N=41)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของผู้จัดการ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	25.00
ปริญญาตรี	23	55.00
ปริญญาโท	8	20.00
เงินทุนจดทะเบียนเริ่มต้นเฉลี่ย	955,302.43 บาท	
เงินทุนจดทะเบียนปัจจุบันเฉลี่ย	251,935,478.7 บาท	

ที่มา : จากการสำรวจ

พิจารณาเป็นรายสหกรณ์ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์แยกเป็นรายสหกรณ์

สหกรณ์	จำนวนสมาชิกสหกรณ์	รายได้ทางการเกษตรของสหกรณ์	รายได้เงินสดเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	ต้นทุนเงินสดเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	รายได้นอกการเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	รายจ่ายนอกการเกษตรของครัวเรือนสมาชิก
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	2373	17,706,471.60	280,669.00	61,572.38	111,450.00	165,063.00
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	475	206,655.00	118,878.96	102,359.58	106,423.00	112,493.00
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	3535	20,090,889.00	308,321.00	139,014.28	43,194.80	145,035.00
สหกรณ์การเกษตรวังชัน จำกัด	4905	89,462,209.13	182,263.00	51,473.84	46,877.60	173,094.00
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	3535	22,969,987.00	251,038.00	122,719.80	37,100.00	142,644.00
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	1120	23,792,767.00	112,020.00	61,153.28	55,551.60	97,699.00
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. หนองบัวลำภู จำกัด	42014	18,572,317.54	134,964.60	57,770.88	72,220.00	86,964.80
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. อุดรธานี จำกัด	10,324	41,572,590.14	507,486.09	145,187.36	88,937.40	221,253.92
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	2,595	71,547,339.50	107,039.23	104,393.07	223,811.54	259,025.00

สหกรณ์	จำนวนสมาชิกสหกรณ์	รายได้ทางการเกษตรของสหกรณ์	รายได้เงินสดเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	ต้นทุนเงินสดเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	รายได้นอกการเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	รายจ่ายนอกการเกษตรของครัวเรือนสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	8,637	280,299,657.85	142,815.00	84,518.35	130,470.37	191,587.00
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	4,496	14,276,192.00	172,746.00	124,743.15	102,412.00	193,934.96
สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	13,236	108,252,533.23	153,438.00	62,646.20	251,752.00	160,992.25
สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	12,122	215,354,413.34	19,617.00	15,578.72	19,055.88	136,853.82
สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	6,223	112,135,451.62	17,914.42	7,686.41	16,627.27	95,866.91
สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	3,365	7,759,850.30	28,216.41	12,778.88	37,171.88	122,930.42
สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	156	36,715,339.95	1,450,980.72	952,650.92	40,900.00	570,093.80
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	2,085	72,160,526.51	570,719.00	276,961.68	63,920.40	307,028.60
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	1,879	43,988,204.00	269,151.24	165,570.04	113,680.80	260,366.80
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	3,800	264,586,721.88	317,096.56	266,792.95	96,926.80	158,270.70
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	2,100	4,547,923.80	292,662.80	184,520.16	102,119.20	125,588.00
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม	500	531,073,177.00	198,850.80	210,039.36	141,800.00	289,558.20
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	1,157	1,636,035.00	1,319,256.00	731,675.20	95,120.00	120,490.00

สหกรณ์	จำนวนสมาชิกสหกรณ์	รายได้ทางการเกษตรของสหกรณ์	รายได้เงินสดเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	ต้นทุนเงินสดเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	รายได้นอกการเกษตรของครัวเรือนสมาชิก	รายจ่ายนอกการเกษตรของครัวเรือนสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรพนมวังก้จำกัด	2,000	6,069,909.26	1,183,148.44	796,692.28	82,260.00	212,620.00
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	800	28,289,947.27	421,608.30	292,227.92	67,681.52	267,053.40
สหกรณ์การเกษตรกระแอสินธุ์ จำกัด	1,422	82,956.00	308,151.56	155,819.47	80,260.31	144,149.84
สหกรณ์การเกษตรระโนดจำกัด	2,360	1,517,096.00	447,012.35	223,260.38	84,042.94	160,720.94
สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	3,304	29,171,033.00	118,959.38	42,767.66	87,206.25	199,661.38
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาดจำกัด	8,805	24,833,703.20	230,559.00	174,005.00	93,852.00	212,699.00
สหกรณ์การเกษตรท่ายางจำกัด	2,509	55,395,540.95	453,649.00	227,521.00	98,851.00	225,860.00
สหกรณ์การเกษตรเลิงนงทาและไทยเจริญ จำกัด	62	4,403,948.30	138,302.76	197,543.84	109,081.86	80,353.34
สหกรณ์การเกษตรสารเคมีอุบลราชธานี จำกัด	1,087	27,997,663.06	195,745.07	83,960.35	113,644.74	155,093.79
สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	1,465	94,677,289.38	545,582.63	257,282.86	34,566.50	111,865.74

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3 สหกรณ์กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลกระทบที่เป็นปัจจัยบวกในระบบสหกรณ์

1. สหกรณ์มีเงินทุนจากการถือหุ้นของสมาชิก ซึ่งเป็นหุ้นที่ไม่สามารถถอนคืนได้ นอกจากการลาออก และจำนวนหุ้นมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จากการถือหุ้นรายเดือนและการถือหุ้นตามสัดส่วนของเงินกู้

2. สัดส่วนของเงินทุนภายในสหกรณ์ (ทุนเรือนหุ้นและทุนอื่นๆ รวมกับเงินรับฝาก) ที่มีปริมาณสูงกว่าเงินกู้ยืมภายนอก เป็นปัจจัยเสริมให้ระบบเศรษฐกิจสหกรณ์มีความมั่นคงและยั่งยืน

3. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกและมีระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาดและการเงิน ที่มีศักยภาพสูงอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤตการณ์อุทกภัยเมื่อปลายปี 2554 จึงส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตของสหกรณ์เพียงเล็กน้อย

ผลกระทบที่เป็นปัจจัยลบของระบบสหกรณ์

1. โครงสร้างระบบการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่รับเงินฝากประเภทเงินฝากออมทรัพย์มีสัดส่วนสูงกว่าเงินรับฝากประจำ แต่การนำเงินรับฝากไปลงทุนระยะยาวมากกว่าระยะสั้นซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินของแต่ละสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้เมื่อมีการเปิดเสรีทางการเงินใน AEC เพราะเงินทุนที่ฝากไว้กับสหกรณ์อาจมีการเคลื่อนย้ายออกไป

2. ระบบการดำรงรักษาพนักงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านอัตราผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ การเปิดเสรีด้านแรงงานที่มีฝีมือ อาจส่งผลให้พนักงานที่เก่งและดีลาออกไปทางานที่อื่น

3. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีขนาดเล็กและมีอยู่จำนวนมากในปัจจุบัน อาจมีต้นทุนดำเนินงานสูงขึ้นจากการพัฒนาของเทคโนโลยีด้านต่างๆ ซึ่งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีขนาดเล็ก ไม่อาจจะพัฒนาการลงทุนในด้านเทคโนโลยีได้เพราะมีต้นทุนสูง ซึ่งภาครัฐควรจะมีการศึกษาขนาดของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของสหกรณ์

การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของสหกรณ์แยกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านสมาชิก

1.1 สมาชิกที่ประกอบอาชีพด้านบริการการขนส่ง การท่องเที่ยว สปา สุขภาพ ควรเร่งพัฒนาการให้บริการสู่ระดับมาตรฐานสากล และฝึกการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารไว้ด้วย

1.2 สมาชิกในภาคการผลิต (Real Sector) ควรมีการรวมกลุ่มเป็นหน่วยเศรษฐกิจฐานชุมชน เพื่อแบ่งหน้าที่ทำการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีการประสานกันของ Supply และ Demand advantage ให้สอดคล้องกัน บนข้อเท็จจริงกับการลงทุนที่มีขนาดเหมาะสม (Economy of Scale)

2. ด้านสหกรณ์

2.1 ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

2.2 สหกรณ์ภาคการผลิต ต้องเพิ่มบทบาทการวางแผนการผลิตให้แก่สมาชิกโดยเฉพาะการปลูกพืชเศรษฐกิจ ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลืองผลไม้ ฯลฯ การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาทดแทนแรงงาน (กรณีที่ใช้แรงงานต่างด้าว) ลดการใช้สารเคมี โดยปรับไปใช้สารอินทรีย์แทน เพื่อรองรับการบริโภคใน AEC ที่จะมีตลาดใหญ่ขึ้น

2.3 สมาชิกที่มีอาชีพเลี้ยงปศุสัตว์และโคนม ต้องปรับปรุงฟาร์มเข้าสู่มาตรฐาน GAP พัฒนาการใช้อาหารสัตว์ในลักษณะของอาหารผสมรวม (Total mixed ration :TMR) ซึ่งเน้นการใช้พืชอาหารเป็นปัจจัยหลักเพื่อลดต้นทุน การปรับปรุงโรงงานผลิตแปรรูปเข้าสู่มาตรฐาน GMP เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการผลิตสินค้าสหกรณ์

3. ด้านการเงิน ต้องเน้นการบริหารความเสี่ยงให้มากขึ้นเพิ่มความระมัดระวังการลงทุนในผลิตภัณฑ์การเงินใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นพร้อม AEC เพื่อมิให้เกิดปัญหาการนำเงินสหกรณ์ไปลงทุนในลักษณะของแชร์ลอตเตอรี่หรือแชร์น้ำมัน เช่นทุกวันนี้ สหกรณ์จะต้องมีการวางแผนการจัดระเบียบและการควบคุมกำกับกิจกรรมทางการเงิน เช่นการจัดซื้อ และการใช้ประโยชน์จากเงินทุนของสหกรณ์ การบริหารเงินเพื่อให้แน่ใจว่ามีเงินทุนเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจหรือบริหารงานได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในโครงการต่างๆ ให้ผลตอบแทนที่เพียงพอและคุ้มค่ากับการลงทุน เป็นไปอย่างเหมาะสม และสหกรณ์ควรยึดหลักการบริหารงานแบบโปร่งใส คือ

3.1 ในการวางแผน (Planning) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตของธุรกิจหรือการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร การตั้งเป้าหมาย ตลอดจนกำหนดวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น ควรให้บุคลากรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน

3.2 ในด้านการจัดองค์กร (Organizing) ซึ่งประกอบด้วย การจัดบุคลากร การแบ่งแผนกงาน หรือการจัดโครงสร้างองค์กร และการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ การบริหารแบบโปร่งใส เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคลากรที่หน่วยงานต้องมุ่งเน้นที่ความสามารถ และระบบคุณธรรม (Merit System) ไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ (Patron-Client System) ในการรับบุคลากรเข้าทำงาน

3.3 ผู้นำองค์กร จะต้องตระหนักถึงความโปร่งใส ในขณะเดียวกันการประพฤติตนและการแสดงออกของผู้ว่าต้องแสดงให้เห็นถึงความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้ตาม ตรงไปตรงมา เปิดเผย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตใจที่เป็นธรรม หากผู้นำองค์กรใดมีพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่สื่อไปในทางทุจริต กระทำไม่สะท้อนถึงความโปร่งใส ย่อมมีผลต่อบุคลากรในองค์กรให้ประพฤติตามเช่นนั้นด้วย

3.4 การวางระบบและกระบวนการควบคุมต้องมีความโปร่งใส มีความเที่ยงตรง ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลควรมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง (บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, 2554)

ข้อเสนอการปรับตัวรองรับ AEC

1. นายทะเบียนสหกรณ์ ควรออกคำแนะนำแนวทางในการปรับปรุงระเบียบและข้อบังคับให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะคุณสมบัติสมาชิก สมาชิกสมทบ การติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ คุณลักษณะประเภทของสหกรณ์ บทบาทการเป็นสถาบันการเงินของสหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2. ประเทศไทยควรใช้โอกาสนี้ เชิญชวนสหกรณ์ของประเทศในประชาคมอาเซียน จัดตั้งเป็นสมาคมหรือสมาพันธ์หรือองค์กรสหกรณ์ในอาเซียนขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานและพัฒนาวีธีการสหกรณ์ในภูมิภาคนี้

3. สหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่และมีมูลค่าทางธุรกิจ เช่น ธุรกิจยางพารา ปาล์มน้ำมัน โรงสี โรงงานแปรรูปนม ฯลฯ ควรพัฒนาจัดตั้งให้มีบริษัทลูก เพื่อบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละประเภท เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และสามารถแข่งขันในโลกของธุรกิจทั่วไปได้

4. สหกรณ์ที่มีแผนดำเนินงานครอบคลุมทั้งจังหวัด หรือครอบคลุมทั่วประเทศ ควรจะปรับปรุงกฎหมายสหกรณ์ให้จัดตั้งสหกรณ์สาขาขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบในการบริหารจัดการ และให้บริการสมาชิกในแต่ละพื้นที่ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ มีสหกรณ์ออมทรัพย์สาขาในแต่ละอำเภอ เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์ โดยการกระจายอำนาจจากสหกรณ์หลักให้สหกรณ์สาขาดำเนินการแทน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก

5. ภาครัฐควรมีการศึกษาและเสนอให้ธุรกิจสหกรณ์เข้าอยู่ในระบบฐานภาษีเช่นเดียวกับธุรกิจทั่วไป เพื่อยกระดับขีดความสามารถของสหกรณ์ โดยอาจจะมียกเว้นพิเศษด้วยการนำเงินที่สหกรณ์จ่ายในด้านสังคมไปหักลดหย่อนได้ กล่าวคือ หากสหกรณ์ได้จัดสรรเงินรายได้จากกำไรสุทธิไปเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ในด้านสังคมตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดแล้ว สหกรณ์ดังกล่าวไม่ต้องชำระภาษีซึ่งวิธีดังกล่าวจะเป็นการป้องกันมิให้บุคคลภายนอกใช้สหกรณ์ไปเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ได้ เพราะการลงทุนและรูปแบบธุรกิจใหม่น่าจะเกิดขึ้นมากหลังจาก AEC มีผลบังคับใช้แล้ว (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2558)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 41 สหกรณ์ และเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 1,151 ราย

การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร ใช้วิธีการประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ Driver-Pressure-State-Impact-Response (DPSIR) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตรตามกรอบ DPSIR

4.1.1 แร่งขับเคลื่อน (Driver)

4.1.1.1 สถานการณ์ แนวโน้มการบริโภคสินค้าที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขอนามัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1) พฤติกรรมการบริโภค และแนวโน้มการบริโภคสินค้าที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขอนามัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกอาเซียน

สิงคโปร์

คนสิงคโปร์ชอบดำเนินชีวิตอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ ชอบความเป็นระบบ มีการศึกษา มีรายได้สูง จึงมีกำลังค่อนข้างสูงไปด้วยนิยมสินค้าแบรนด์ต์เนม ได้รับอิทธิพลเรื่องวัฒนธรรมและวิถีชีวิตจากตะวันตกค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น สนใจติดตามกระแสนิยมแฟชั่นในตลาดโลกมาก กระแสนิยมในโลกมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าสูง ชาวสิงคโปร์ให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพค่อนข้างมาก นิยมทานอาหารเสริมเพื่อบำรุงร่างกาย ผู้มีรายได้และมีระดับการศึกษาสูงนิยมบริโภคอาหารออร์แกนิกมากขึ้น รัฐบาลก็รณรงค์เรื่องอาหารสุขภาพ อีกทั้งการศึกษาและทัศนคติที่ค่อนข้างเปิดกว้างของคนสิงคโปร์ รวมถึงประสบการณ์เดินทางไปต่างประเทศ ทำให้อาหารต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม ได้รับความนิยมแพร่หลาย และก็หาทานได้ง่ายมากในประเทศสิงคโปร์ แต่ท้ออาหารจะต้องเป็นอาหารที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ เพราะปัจจุบันคนสิงคโปร์ใส่ใจอาหารสุขภาพและจะกังวลต่อสิ่งที่ทานเข้าไปเป็นพิเศษ การทำอาหารจากอาหารสดจะเป็นนิยมมากกว่าอาหารแช่แข็ง หรืออาหารสำเร็จจุ่มไมโครเวฟซึ่งคนสิงคโปร์เชื่อว่าการทำอาหารจากของสดจะดีกว่า

มาเลเซีย

เนื่องจากเศรษฐกิจที่พัฒนาไปในระดับค่อนข้างสูงแล้ว ทำให้ชาวมาเลเซียมีกำลังซื้อสูงขึ้น มาเลเซียมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ กลุ่มหลักๆ คือ ชาวมลายู ชาวจีนและชาวอินเดีย รสนิยมจึงแบ่งย่อยตามกลุ่มเชื้อชาติด้วย อาหารนิยมบริโภคอาหารสด แต่ด้วยความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น อาหารแปรรูปก็เริ่มมีแนวโน้มได้รับความนิยมประชาชนกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาสูงและรายได้สูงนิยมบริโภคอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ชาวมาเลเซียในวัยแรงงานนิยมบริโภคสินค้า Functional Food เช่น เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ/ให้พลังงาน

อินโดนีเซีย

ชาวอินโดนีเซียมีแนวโน้มใส่ใจกับการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น ชาวอินโดนีเซียใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารค่อนข้างสูง เนื่องจากมีความเป็นสังคมเมืองเพิ่มขึ้น จึงมีแนวโน้มเริ่มหันมานิยมซื้ออาหารสำเร็จรูป อาหารพร้อมปรุง และอาหารพร้อมรับประทานมาเก็บไว้ที่บ้านแทนการออกไปซื้ออาหารสดทุกวัน อาหารจำพวกซีเรียลเป็นอาหารหลักในชีวิตประจำวันสำหรับทุกกลุ่มรายได้ ชาวอินโดนีเซียส่วนใหญ่เป็นมุสลิม อาหารที่ได้รับรองฮาลาลจะเป็นที่นิยมมากกว่าอาหารที่ไม่มีฮาลาล ด้วยกระแสรักสุขภาพ คนชนชั้นกลางขึ้นไปเริ่มนิยมอาหารที่เป็นออร์แกนิกและปลอดการตกแต่งทางพันธุกรรมมากขึ้น

ฟิลิปปินส์

ชาวฟิลิปปินส์มีระบบคิดและวัฒนธรรมคล้ายชาวตะวันตก มีรสนิยมค่อนข้างหลากหลาย เน้นความเรียบง่าย สะดวก เน้นความเรียบง่าย สะดวก เหมาะสมกับรายได้ ใส่ใจการดูแลสุขภาพ ประเทศฟิลิปปินส์ถือได้ว่ามีศักยภาพสูงในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร เนื่องจากมีพืชผลการเกษตรหลากหลายและสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ แต่การผลิตภายในประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ฟิลิปปินส์ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าอาหารประเภทต่างๆ เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น น้ำผัก น้ำผลไม้ รวมถึงนมพร้อมดื่ม กำลังได้รับความสนใจจากชาวฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้นเป็นลำดับอีกด้วย ชาวฟิลิปปินส์เริ่มนิยมการซื้อสินค้าใน Modern trade มากขึ้นและนิยมซื้อสินค้าจำนวนไม่มาก แต่สำหรับผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลา ก็จะซื้อครั้งละมากๆ ตลาดนัดที่มีในวันหยุดก็เป็นที่นิยมเช่นกัน ตลาดนัดเหล่านี้จะมีการขายอาหารอินทรีย์ นอกจากนี้ตลาดนัดแล้วผักและอาหารอินทรีย์ยังหาได้ทั่วไป

บรูไน

ประชากรมีรายได้สูงเป็นอันดับสองรองจากสิงคโปร์ ชาวบรูไนมีกำลังซื้อค่อนข้างสูง ให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้ามาก นิยมอาหารฮาลาลที่ผลิตตามหลักการของศาสนาอิสลาม ใส่ใจเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารมาก วัฒนธรรมการบริโภคอาหารคล้ายชาวมาเลเซีย เนื่องจากกำลังการผลิตของบรูไนยังไม่เพียงพอทำให้บรูไนต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าอาหารจำนวนมากจากต่างประเทศ ทั้งนี้สินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายในบรูไนควรได้รับการรับรองตราสัญลักษณ์ฮาลาลจาก Ministry of Religious Affairs ของบรูไนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับใน

กัมพูชา

กัมพูชามีการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามประชาชนส่วนใหญ่ยังมีกำลังซื้อไม่สูง การตัดสินใจซื้อเน้นพิจารณาจากประโยชน์ของสินค้าและราคาเป็นสำคัญสินค้าอุปโภคบริโภคยังมีให้เลือกไม่หลากหลายนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวัน แนวโน้มความเป็นนิยมความนิยมรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพเริ่มได้รับความนิยมในกลุ่มผู้มีรายได้สูง

เมียนมาร์

ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีกำลังซื้อไม่สูงนัก การตัดสินใจซื้อเน้นเลือกจากประโยชน์ของสินค้าเป็นสำคัญ มักซื้อสินค้าเท่าที่จำเป็น พิจารณาเรื่องราคาเป็นหลัก อาหารเมียนมาร์หลายชนิดมักจะมีความมันมากและจะใช้น้ำมันจำนวนมากในการประกอบอาหารเป็นส่วนประกอบในอาหาร แต่คนรุ่นใหม่พยายามลดปริมาณน้ำมันที่ใส่ในอาหาร รวมทั้งลดการใช้ผงปรุงรส และชูรสซึ่งเคยเป็นส่วนผสมหลักที่ขาดไม่ได้ แต่แม้ว่ากระแสการรักสุขภาพ และอาหารที่เป็นอาหารสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น แต่ก็ยังเป็นกระแสสำหรับการผู้บริโภคที่มีการศึกษาสูงและผู้มีรายได้สูง แต่ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพและอาหารอินทรีย์ยังมีปริมาณที่ต่ำ เพราะเป็นอาหารที่มีราคาสูงและจะหาซื้อได้ให้ซัพเปอร์มาเก็ตไม่กี่แห่งในเมืองอย่างกั๋งเท่านั้น สำหรับเหตุผลในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่

รับประทานเพื่อให้ดูแข็งแรงมีสุขภาพดี และเพื่อป้องกันตนเองจากการเจ็บป่วย สำหรับอาหารเพื่อสุขภาพที่เลือกซื้อมารับประทาน 3 อันดับแรก (Top 3 Box) ได้แก่ อาหารและผักปลอดสารพิษ ขนมน้ำผึ้งโฮลวีท วิตามินหรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

เวียดนาม

พฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้าของชาวเวียดนามแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ทางตอนใต้พิจารณาเรื่องราคาเป็นสำคัญ ส่วนทางเหนือจะอยู่ที่ฟังก์ชันการใช้งานและความคงทน อาหารเวียดนามเป็นอาหารสดและผักสดเป็นหลัก อาหารสำเร็จรูป อาหารพร้อมปรุงก็มีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของชาวเวียดนาม ถึงแม้เวียดนามจะเข้าสู่กระแสอาหารเพื่อสุขภาพช้ากว่าหลายประเทศทั่วโลก แต่เวียดนามถือเป็น 1 ใน 22 ประเทศที่กำลังเข้าสู่การเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพอย่างจริงจัง ตลาดอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพในเวียดนามมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2552 – 2556 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.95 ต่อปี กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพในเวียดนามที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มที่คงคุณค่าของสารอาหารที่ได้จากธรรมชาติ ผ่านกระบวนการแปรรูปน้อย (Naturally Healthy Food) รองมาคือ อาหารและเครื่องดื่มที่มีการเพิ่มหรือเติมคุณประโยชน์เข้าไปในอาหารให้มากขึ้น (Functional Food and Drink) และอาหารที่ลดปริมาณสิ่งที่ไม่ดีต่อสุขภาพในขั้นตอนการผลิตเพื่อสุขภาพที่ดี

ลาว

ชาวลาวได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมทางอาหารจากฝรั่งเศสมากพอสมควร แต่อาหารท้องถิ่นก็ยังคงเป็นที่นิยมแพร่หลายเป็นหลัก อาหารเพื่อสุขภาพ ไม่เป็นที่รับรู้ หรือพิจารณารับประทานมากนัก แต่สำหรับกลุ่มที่มีรายได้ระดับปานกลาง-สูง ค่อนข้างให้ความสนใจในการเลือกซื้ออาหารที่เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ สำหรับชาวลาวแล้ว จะเห็นว่าอาหารลาวนั้นเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ หรือดีต่อสุขภาพอยู่แล้ว เนื่องจากมีไขมันอยู่ไม่มาก มีผักเป็นส่วนประกอบหลัก เป็นต้น ทั้งยังพบว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ และกลุ่มคนที่มีรายได้สูง จะมีความสนใจในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น ทิศนคติในการรับประทานอาหารของชาวลาวนั้นเปลี่ยนแปลงไป มีความรู้ความเข้าใจในการรับประทานอาหารมากขึ้นคำนึงถึงสุขภาพ สุขอนามัย และความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น

ประเทศไทย

ความนิยมเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารอินทรีย์ มีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปัจจุบัน และได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชนและภาครัฐ ตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยเริ่มฟื้นตัวตั้งแต่ว่างปี พ.ศ. 2546 เมื่อมีการจัดประชุมนานาชาติเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย โดยสมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization – FAO) โดยมีมูลนิธิสายใยแผ่นดินและกรีนเนทเป็นเจ้าภาพหลัก กิจกรรมและการประชุมระหว่างประเทศในครั้งนั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจแก่ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผลักดันนโยบายด้านเกษตรอินทรีย์ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่งผลให้มีการฟื้นตัวของตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยสำคัญอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการขยายตัวของตลาดเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

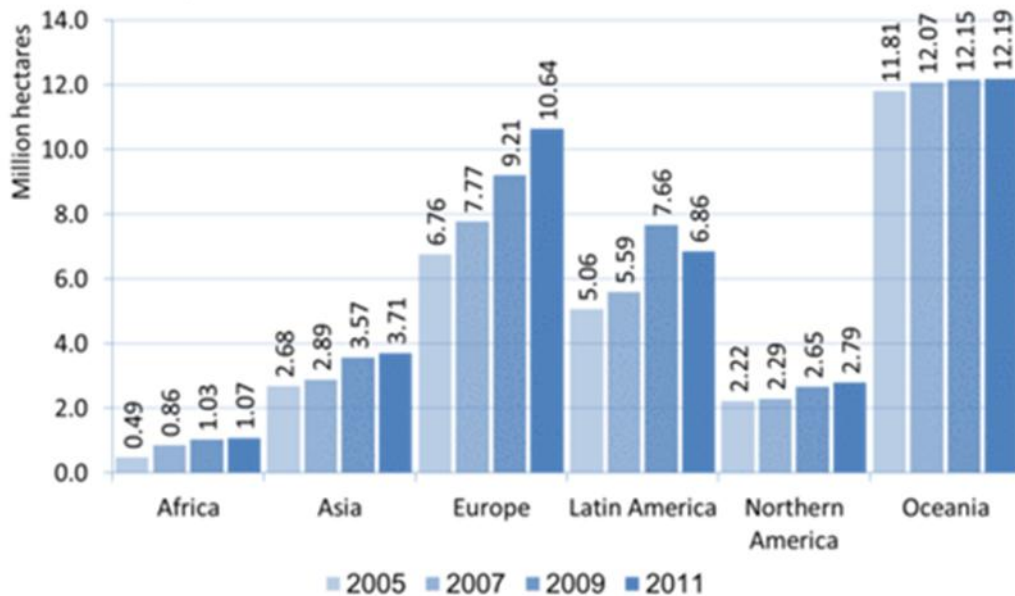
2) สถานการณ์เกษตรอินทรีย์โลก

จากข้อมูลการสำรวจสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ใน 162 ประเทศโดย Research Institute of Organic Agriculture (FiBL) ร่วมกับสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร The World of Organic Agriculture 2013 พบว่า ณ ธันวาคม พ.ศ.2554 ทั่วโลกมีพื้นที่ใช้ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ (ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน) ทั้งหมด 37.2 ล้านเฮกเตอร์หรือ 232.5 ล้านไร่ โดยประเทศที่มีพื้นที่ใช้ทำเกษตรอินทรีย์มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ

ออสเตรเลีย (75 ล้านไร่) อาร์เจนตินา (23.75 ล้านไร่) และสหรัฐอเมริกา (12 ล้านไร่) สำหรับในทวีปเอเชียมีพื้นที่ใช้ทำการเกษตรแบบอินทรีย์รวมกันทุกประเทศประมาณ 23 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์โลก โดยประเทศที่มีพื้นที่ใช้ทำเกษตรอินทรีย์มากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ จีน (11.88 ล้านไร่) อินเดีย (6.6 ล้านไร่) คาซัคสถาน (1.2 ล้านไร่) ฟิลิปปินส์ (0.6 ล้านไร่) และอินโดนีเซีย (0.46 ล้านไร่) นอกจากนี้ พบว่าพื้นที่ใช้ทำเกษตรอินทรีย์มีการขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในเกือบ กลุ่มประเทศ ทั้งในแอฟริกา เอเชีย ยุโรป อเมริกาเหนือ และโอเชียเนีย แสดงถึงแผนภูมิด้านล่าง โดยอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุดอยู่ในกลุ่มประเทศยุโรป

Growth of the organic agricultural land by continent 2005-2011

Source: FIBL-IFOAM survey 2013

ที่มา : FIBL-IFOAM survey 2013 จาก <http://www.organic-world.net/2419.html>

ภาพที่ 4.1 แสดงพื้นที่ใช้ทำเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศต่างๆ

สำหรับประเทศมาชิกอาเซียน พบว่า มีพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์มากขึ้นในแต่ละปี โดยประเทศที่มีพื้นที่ใช้ทำเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศอาเซียนมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ประเทศฟิลิปปินส์ (632,987.5 ไร่) รองลงมาคือ ประเทศอินโดนีเซีย (410,550 ไร่) และประเทศเวียดนาม (234,312.5 ไร่)

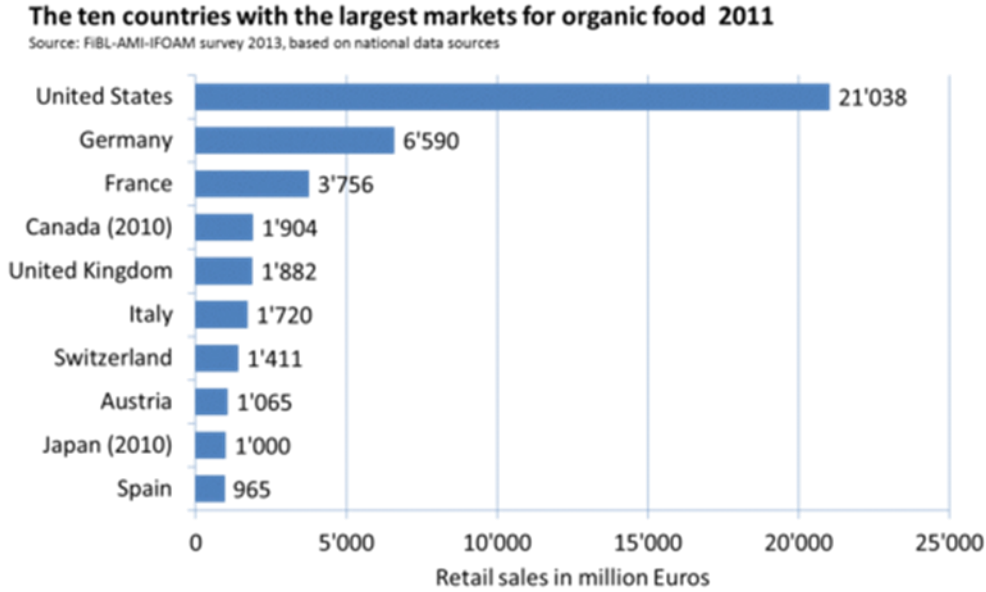
ตารางที่ 4.1 แสดงพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ของประเทศสมาชิกอาเซียน

หน่วย : เฮกตาร์

ปี	กัมพูชา	อินโดนีเซีย	ลาว	มาเลเซีย	เมียนมาร์	ฟิลิปปินส์	ไทย	เวียดนาม
2013	9889.1	65,688	6,442	603	897	101,278	33,840	37,490
2012	9054.5	88,247	5,990	603	897	80,974	32,996	36,285
2011	8284.5	74,034	5,990	1,582	202	96,317	34,829	23,134
2010	8084.3	83,630	6,006	1,582	60	79,992	34,079	19,272
2009	10724.54	59,141	5,244	1,582	555	51,806	30,755	14,012
2008	8810	54,509	1,804	1,582		15,795	16,955	12,622
2007	4320	69,606		1,540		15,344	19,156	12,120
2006	1451	40,419		2,367		5,691	22,551	21,867
2005	951.5	17,783		1,178		14,134	21,701	6,475
2004		52,882		1,178		14,134	13,900	6,475
2003		40,000		581		3,500	11,160	6,475
2002		40,000		581		2,000	8,959	6,475
2001		40,000		131		2,000	2,147	2
2000						2,000	1,684	

ที่มา : Research Institute of Organic Agriculture FIBL and IFOAM-Organics International:2013

ข้อมูลตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ พบว่า ในปีพ.ศ.2554 สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ขนาดใหญ่ที่สุดคือ 21 พันล้านยูโร รองลงมาได้แก่ เยอรมนี ฝรั่งเศส แคนาดา และสหราชอาณาจักร ด้วยขนาดของตลาดเท่ากับ 6.590 3.756 1.904 และ 1.882 พันล้านยูโร ตามลำดับ สามารถแสดงดังแผนผังด้านล่าง แต่หากมองในแง่ของปริมาณการบริโภคเฉลี่ยต่อจำนวนประชากรในแต่ละประเทศแล้วพบ ว่า สวิตเซอร์แลนด์เป็นประเทศที่มีการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ต่อประชากรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เดนมาร์ค และลักเซมเบิร์ก แนวโน้มการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่างๆ พบว่าในประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศในกลุ่มอียู ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น การเติบโตของความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจก็ยังคงมีการเติบโตแต่ในอัตราที่ชะลอลงเท่า นั้น พบว่าความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ของสหรัฐอเมริกาเมื่อรวมกับกลุ่มประเทศ อียูคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 90 ของการค้าเกษตรอินทรีย์โลก ทำให้ประเทศอื่นๆ ที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้า ดัง กล่าวให้กับประเทศผู้บริโภคข้างต้น โดยมีสัดส่วนการบริโภคภายในประเทศเพียงเล็กน้อย

ที่มา : FiBL-IFOAM survey 2013 จาก <http://www.organic-world.net/2419.html>

ภาพที่ 4.2 แสดงมูลค่าตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์

จากที่กล่าวมา พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียน ให้ความสนใจกับการบริโภคอาหารที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขอนามัยมากขึ้น อีกทั้งกระแสการบริโภคพืชอินทรีย์ ก็มีเพิ่มมากขึ้น ทั้งในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น มีตลาดส่งออกทั้งในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศอื่นๆ ทำให้หลายประเทศในอาเซียน มีการเพาะปลูกพืชอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นในทุกปี

4.1.2 แรงกดดัน (Pressure)

4.1.2.1 ความสามารถในการผลิตของสมาชิกสหกรณ์

1) ระดับประสิทธิภาพการผลิต

สำหรับการศึกษาคั้งนี้การวัดประสิทธิภาพการผลิตด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) ด้านปัจจัยการผลิต (Input Oriented) โดยวัดจากต้นทุนค่าใช้จ่ายเงินสดเกษตรกร ร้อยละการถือครองที่ดินที่เป็นของตนเอง ขนาดเนื้อที่ทำการเกษตร

ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพในการผลิต พบว่า สามารถแบ่งระดับประสิทธิภาพออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (≤ 0.500) ระดับปานกลาง ($0.501 - 0.700$) ระดับสูง (≥ 0.701) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 70.73 รองลงมา ประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เท่ากับร้อยละ 26.83 และประสิทธิภาพในระดับต่ำ เท่ากับร้อยละ 2.44 ประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.820

ตารางที่ 4.2 แสดงระดับประสิทธิภาพการผลิตของสมาชิกสหกรณ์

ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิค	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ระดับต่ำ (≤ 0.500)	1	2.44
ระดับปานกลาง ($0.501 - 0.700$)	11	26.83
ระดับสูง (≥ 0.701)	29	70.73
รวม	41	100.00
ประสิทธิภาพเฉลี่ย		0.820

ที่มา : จากการคำนวณ

2) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสมาชิกสหกรณ์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC หมายถึงการตีความ ทำความเข้าใจ จากการได้ยิน ได้ฟัง การค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถวัดได้จากระบบการให้คะแนนโดยกำหนดข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบข้อมูลระบุถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (จากตารางที่ 4.3 และตารางผนวกที่ 4) ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 11 ข้อ ได้แก่

1) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการเปิดเสรีทางการค้าของประเทศในอาเซียนมีภาษีเป็น 0 % จะทำให้ปริมาณการค้าขายสินค้าเกษตรและอาหารระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น

2) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะทำให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทย มีตลาดส่งออกที่เปิดกว้างมากขึ้นทั้งภายในประเทศสมาชิกอาเซียน และนอกกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

3) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการเปิดเสรีการค้าของประเทศอาเซียน ในภาคเกษตรนับว่าเริ่มมีการเปิดเสรีการค้ามาแล้วตั้งแต่ปี 2553

4) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ประเทศสมาชิกร่วมมือ และส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรม

5) ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียนมีข้อสงวนว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ การแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ การประมงในน่านน้ำไทยเป็นสาขาที่ไทยไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยเด็ดขาด

6) การเปิดเสรีด้านแรงงานจะเปิดเฉพาะแรงงานวิชาชีพที่มีการทำข้อตกลงยอมรับวิชาชีพของกันและกันก่อน ซึ่งแรงงานเกษตรไม่รวมอยู่ในข้อตกลงนี้

7) การเกษตรบางสาขาจะได้รับผลกระทบด้านราคาสินค้าตกต่ำ เมื่อมีการนำเข้าสินค้าราคาถูกจากประเทศสมาชิกอาเซียน

8) เกษตรกรจะได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่สูงขึ้น เนื่องจากมีสินค้าประเภทเดียวกันจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาแข่งขันเพิ่มขึ้น

9) รัฐบาลได้อนุมัติให้มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร

10) เกษตรกรจะต้องมีการปรับตัว เตรียมพร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น การลดต้นทุน ลดการใช้สารเคมีผลิตสินค้า

11) ต้องมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายสหกรณ์ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ดำเนินการตลาดโดยพึ่งพาตัวเอง

โดยให้ระบุถึงระดับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

มาก	= 5 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก)
ค่อนข้างมาก	= 4 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับค่อนข้างมาก)
ปานกลาง	= 3 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง)
ค่อนข้างน้อย	= 2 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับค่อนข้างน้อย)
น้อย	= 1 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย)

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมาก
3.41 - 4.20	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างมาก
2.61 - 3.40	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างน้อย
1.00 - 1.80	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับน้อย

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 2.66 และเมื่อพิจารณาจำนวนเกษตรกรตามระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง (เกษตรกรร้อยละ 41.80) รองลงมา อยู่ในช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 22.50 และเกษตรกรร้อยละ 20.90 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 8.30 และ 6.50 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมากและระดับน้อย ตามลำดับ

กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.11) คือ เกษตรกรจะต้องมีการปรับตัว เตรียมพร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น การลดต้นทุน ลดการใช้สารเคมีผลิตสินค้า รองลงมาคือ ต้องมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายสหกรณ์ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ดำเนินการตลาดโดยพึ่งพากันเอง (3.10) เกษตรกรจะได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่สูงขึ้น เนื่องจากมีสินค้าประเภทเดียวกันจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาแข่งขันเพิ่มขึ้น (2.93) การเกษตรบางสาขาจะได้รับผลกระทบด้านราคาสินค้าตกต่ำ เมื่อมีการนำเข้าสินค้าราคาถูกจากประเทศสมาชิกอาเซียน (2.88) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะทำให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีตลาดส่งออกที่เปิดกว้างมากขึ้นทั้งภายในประเทศสมาชิกอาเซียน และนอกกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน (2.82) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ประเทศสมาชิกร่วมมือ และส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรม (2.72) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการเปิดเสรีทางการค้าของประเทศในอาเซียนมีภาษีเป็น 0 % จะทำให้ปริมาณการค้าขายสินค้าเกษตรและอาหารระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น (2.70) การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการเปิดเสรีการค้า

ของประเทศอาเซียน ในภาคเกษตรนับว่าเริ่มมีการเปิดเสรีการค้ามาแล้วตั้งแต่ปี 2553 (2.31) ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียนมีข้อสงวนว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ การแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ การประมงในน่านน้ำไทยเป็นสาขาที่ไทยไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยตรงเด็ดขาด (2.28) การเปิดเสรีด้านแรงงานจะเปิดเฉพาะแรงงานวิชาชีพที่มีการทำข้อตกลงยอมรับวิชาชีพของกันและกันในอาเซียนก่อน ซึ่งแรงงานเกษตรไม่รวมอยู่ในข้อตกลงนี้ (2.28) และกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ รัฐบาลได้อนุมัติให้มียกเว้นการปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร (2.16)

ตารางที่ 4.3 ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตัวแปร	จำนวน (N=1,151)	ร้อยละ
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
มาก (คะแนน 4.01 – 5.00)	96	8.30
ค่อนข้างมาก (คะแนน 3.01 – 4.00)	259	22.50
ปานกลาง (คะแนน 2.01 – 3.00)	481	41.80
ค่อนข้างน้อย (คะแนน 1.01 – 2.00)	240	20.90
น้อย (คะแนน 0.00 – 1.00)	75	6.50

ที่มา : จากการสำรวจ

3) ระดับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว

ทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว หมายถึงความคิดเห็น ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อแนวคิดการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนของผลผลิต (จากตารางที่ 4.4 และตารางผนวกที่ 3) ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 10 ข้อความได้แก่

- 1) การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย จะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 2) การผลิตสินค้าเกษตรด้วยวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม (วิธีชีวภาพ ไม่ใช้สารเคมี ปราศจากสารปนเปื้อนและสารเคมีปรุงแต่ง) จะยังคงรักษาคุณภาพ รสชาติและคุณค่าทางโภชนาการ ให้มีความปลอดภัย
- 3) การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จะระบุถึงแหล่งผลิตแหล่งกำเนิดสินค้า
- 4) การผลิตสินค้าเกษตรที่มีระบบตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตเริ่มต้น จะสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภคมากขึ้น
- 5) การผลิตสินค้าเกษตรโดยสร้างเรื่องราว /คุณค่าทางวัฒนธรรม /ความเป็นมาของสินค้า จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความต้องการบริโภคสินค้ามากขึ้น
- 6) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน /มีความปลอดภัย /เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร
- 7) การผลิตสินค้าเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้

8) ฟาร์มผลิตสินค้าเกษตรที่มีการรับรองมาตรฐานจะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับพื้นที่ได้

9) การผลิตที่มีการปรับปรุงกิจกรรม / กระบวนการผลิต / ระบบการขนส่งสินค้าให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน (Zero Waste) จะไม่มีสิ่งเหลือค้างที่กระทบหรือทำลายสิ่งแวดล้อม

10) การจัดการฟาร์มที่ไม่ละเมิดกฎ ระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อม (อาทิ การเผาตอซัง การใช้สารเคมีต้องห้าม ฯลฯ) จะช่วยลดผลกระทบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

โดยให้เกษตรกรระบุถึงระดับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	= 5 คะแนน (มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับมากที่สุด)
เห็นด้วยมาก	= 4 คะแนน (มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับมาก)
เห็นด้วยปานกลาง	= 3 คะแนน (มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับปานกลาง)
เห็นด้วยน้อย	= 2 คะแนน (มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับน้อย)
ไม่เห็นด้วย	= 1 คะแนน (มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว ในระดับไม่เห็นด้วย)

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับมาก
2.61 - 3.40	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว ในระดับไม่เห็นด้วย

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวเห็นด้วยเท่ากับ 3.64 และเมื่อพิจารณาจำนวนเกษตรกรตามระดับคะแนนมีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับมาก (เกษตรกรร้อยละ 41.80) รองลงมา เกษตรกรมีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.40 และเกษตรกรร้อยละ 20.20 มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับน้อย ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 4.40 ไม่เห็นด้วยต่อการตลาดสีเขียว

กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.88) คือ การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย จะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ การจัดการฟาร์มที่ไม่ละเมิดกฎ ระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อม (อาทิ การเผาตอซัง การใช้สารเคมีต้องห้าม ฯลฯ) จะช่วยลดผลกระทบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม (3.87) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน / มีความปลอดภัย / เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร (3.84) การผลิตสินค้าเกษตรด้วยวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม (วิถีชีวภาพ ไม่ใช้สารเคมี ปราศจากสารปนเปื้อนและสารเคมีปรุงแต่ง) จะยังคงรักษาคุณภาพ รสชาติและคุณค่าทางโภชนาการ ให้มีความปลอดภัย (3.75) การผลิตสินค้าเกษตรที่มีระบบตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตเริ่มต้น จะสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภคมากขึ้น (3.66) การผลิตที่มีการปรับปรุงกิจกรรม / กระบวนการผลิต / ระบบการขนส่งสินค้าให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน (Zero Waste) จะไม่มีสิ่ง

เหลือค่างที่กระทบหรือทำลายสิ่งแวดล้อม (3.61) การผลิตสินค้าเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้ (3.57) การผลิตสินค้าเกษตรโดยสร้างเรื่องราว / คุณค่าทางวัฒนธรรม / ความเป็นมาของสินค้า จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความต้องการบริโภคสินค้ามากขึ้น (3.52) การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จะระบุถึงแหล่งผลิต แหล่งกำเนิดสินค้า (3.35) และ ฟาร์มผลิตสินค้าเกษตรที่มีการรับรองมาตรฐานจะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับพื้นที่ได้ (3.35)

ตารางที่ 4.4 ทักษะของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว

ตัวแปร	จำนวน (N=1,151)	ร้อยละ
ทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว		
มาก (คะแนน 4.21 - 5.00)	232	20.20
ค่อนข้างมาก (คะแนน 3.41 - 4.20)	481	41.80
ปานกลาง (คะแนน 2.61 - 3.40)	327	28.40
ค่อนข้างน้อย (คะแนน 1.81 - 2.60)	60	5.20
น้อย (คะแนน 1.00 - 1.80)	51	4.40
ปัจจุบันดำเนินการแล้ว		
ดำเนินการแล้ว	857	74.50
ยังไม่ดำเนินการ	294	25.50
อีก 5 ปีข้างหน้าจะดำเนินการ		
คาดว่าจะดำเนินการ	202	68.71
คาดว่าจะไม่ดำเนินการ	92	31.29

ที่มา : จากการสำรวจ

4.1.2.2 ความสามารถในการบริหารของผู้จัดการสหกรณ์

1) ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน

สำหรับการศึกษานี้การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) ด้านปัจจัยการผลิต (Input Oriented) โดยวัดจากค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ จำนวนสมาชิกสหกรณ์ จำนวนพนักงาน

ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพในการผลิต พบว่า สามารถแบ่งระดับประสิทธิภาพออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (≤ 0.500) ระดับปานกลาง ($0.501 - 0.700$) ระดับสูง (≥ 0.701) สหกรณ์การเกษตรตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 56.10 รองลงมา ประสิทธิภาพในระดับสูง เท่ากับร้อยละ 34.15 และประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เท่ากับร้อยละ 9.75 ประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.539

ตารางที่ 4.5 แสดงระดับประสิทธิภาพการผลิตของสมาชิกสหกรณ์

ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิค	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ระดับต่ำ (≤ 0.500)	23	56.10
ระดับปานกลาง ($0.501 - 0.700$)	4	9.75
ระดับสูง (≥ 0.701)	14	34.15
รวม	41	100.00
ประสิทธิภาพเฉลี่ย		0.539

ที่มา : จากการคำนวณ

2) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน

ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรโดยใช้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน เพื่อวัดประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายให้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่อาจจะผันผวนไปตามธุรกิจ โดยมีเกณฑ์วัดระดับมาตรฐานดังนี้

น้อยกว่า 45.00 = ดี

45.00 – 65.00 = พอใช้

มากกว่า 65.00 = ต้องปรับปรุง

ผลการประมาณค่า พบว่า สหกรณ์การเกษตรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 78.05 รองลงมา อยู่ในระดับพอใช้ เท่ากับร้อยละ 14.63 และระดับดี เท่ากับร้อยละ 7.32 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงานเท่ากับ 1.0223 หรือ ร้อยละ 102.23 ซึ่งจากการศึกษา พบว่า สหกรณ์การเกษตรยังขาดประสบการณ์ และขาดความรู้ด้านการตลาด และการบริหาร อีกทั้งการจัดทำมาตรฐานสินค้ามีต้นทุนสูง ทั้งด้านการปรับปรุงอาคาร อุปกรณ์ เครื่องจักร และกระบวนการผลิต

ตารางที่ 4.6 แสดงอัตราส่วนการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

อัตราส่วนการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ระดับดี (น้อยกว่า 45.00)	3	7.32
ระดับพอใช้ (45.00 – 65.00)	6	14.63
ระดับต้องปรับปรุง (มากกว่า 65.00)	32	78.05
รวม	41	100.00
เฉลี่ย	102.23	

ที่มา : จากการคำนวณ

3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดการสหกรณ์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การตีความ ทำความเข้าใจ จากการได้ยิน ได้ฟัง การค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (จากตารางที่ 4.7 และตารางผนวกที่

2) ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 10 ข้อความได้แก่

1) ทราบว่าสินค้าของสหกรณ์มีความได้เปรียบ/เสียเปรียบ เมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ

2) ทราบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการส่งออก เช่น การจัดเตรียมเอกสาร ระเบียบวิธีการทางศุลกากร เป็นต้น

3) ทราบมาตรการกีดกันทางการค้าด้านภาษี มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช การจำกัดโควตาสินค้า กฎถิ่นกำเนิดสินค้า เป็นต้น

4) สหกรณ์จะต้องมีการวางแผนการตลาดเชิงกลยุทธ์ สร้างตราสินค้าของสหกรณ์ให้มีขึ้น

5) สหกรณ์จะต้องมีการการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค/คู่แข่งทางการค้า/รูปแบบการจำหน่ายสินค้า หากต้องการส่งสินค้าออกจำหน่ายในตลาดอาเซียน

6) สหกรณ์จะต้องมีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

7) สหกรณ์จะต้องมีการผลิตสินค้าให้ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาดอาเซียน

8) สหกรณ์จำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความระมัดระวังการลงทุนในการผลิตสินค้าใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นพร้อมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

9) สหกรณ์จะต้องมีการศึกษาถึงนโยบายภาครัฐของประเทศไทย และประเทศคู่ค้าที่จะกระทบกับการค้า

10) ทราบว่ารัฐบาลได้อนุมัติให้มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคเกษตร

โดยให้ระบุถึงระดับความรู้ความเข้าใจในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

มาก	= 5 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก)
ค่อนข้างมาก	= 4 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับค่อนข้างมาก)
ปานกลาง	= 3 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง)
ค่อนข้างน้อย	= 2 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับค่อนข้างน้อย)
น้อย	= 1 คะแนน (มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย)

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมาก
3.41 - 4.20	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างมาก
2.61 - 3.40	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างน้อย
1.00 - 1.80	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับน้อย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 3.64 และเมื่อพิจารณาตามระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับปานกลาง 46.3 รองลงมาจะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 24.4 และเกษตรกรร้อยละ 22.0 จะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับค่อนข้างน้อย ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 4.9 และ 2.4 จะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับมาก และระดับน้อยตามลำดับ

กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.68) คือ สหกรณ์จะต้องมีการวางแผนการตลาดเชิงกลยุทธ์ สร้างตราสินค้าของสหกรณ์ให้มีขึ้น รองลงมาคือ สหกรณ์จะต้องมีการผลิตสินค้าให้ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาดอาเซียน (3.63) สหกรณ์จำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความเสี่ยงระดมทุนในการผลิตสินค้าใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นพร้อมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3.44) ทราบว่าสินค้าของสหกรณ์มีความได้เปรียบ/เสียเปรียบ เมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ (3.34) สหกรณ์จะต้องมีการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค/คู่แข่งทางการค้า/รูปแบบการจำหน่ายสินค้า หากต้องการส่งสินค้าออกจำหน่ายในตลาดอาเซียน (3.22) สหกรณ์จะต้องมีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3.17) สหกรณ์จะต้องมีการศึกษาถึงนโยบายภาครัฐของประเทศไทย และประเทศคู่ค้าที่จะกระทบกับการค้า (3.07) ทราบว่ารัฐบาลได้อนุมัติให้มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคเกษตร (2.63) ทราบเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าด้านภาษี มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช การจำกัดโควตาสินค้า กฎถิ่นกำเนิดสินค้า เป็นต้น (2.54) ทราบเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการส่งออก เช่น การจัดเตรียมเอกสาร ระเบียบวิธีการทางศุลกากร เป็นต้น (2.29)

ตารางที่ 4.7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

ตัวแปร	จำนวน (N=41)	ร้อยละ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
มาก (คะแนน 4.21 - 5.00)	2	4.9
ค่อนข้างมาก (คะแนน 3.41 - 4.20)	10	24.4
ปานกลาง (คะแนน 2.61 - 3.40)	19	46.3
ค่อนข้างน้อย (คะแนน 1.81 - 2.60)	9	22.0
น้อย (คะแนน 1.00 - 1.80)	1	2.40

ที่มา : จากการสำรวจ

4) ทักษะคติของผู้จัดการสหกรณ์ต่อการตลาดสีเขียว

ทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อแนวคิดการตลาดสีเขียว ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม ไม่ใช่สารเคมีแต่รักษาคุณภาพและการเพิ่มปริมาณด้วยวิธีชีวภาพที่ยังคงรักษาคุณภาพ รสชาติ และคุณค่าทางโภชนาการ มีความปลอดภัยที่ปราศจากสารปนเปื้อนในอาหารและสารเคมีปรุงแต่ง (จากตารางที่ 4.8 และตารางผนวกที่ 1) ประกอบด้วยข้อความจำนวน 10 ข้อความได้แก่

- 1) การจำหน่ายสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 2) การจำหน่ายสินค้าที่มีฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นต์
- 3) การจำหน่ายสินค้าที่ได้รับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ระบุถึงแหล่งผลิต แหล่งกำเนิดสินค้า
- 4) การจำหน่ายสินค้าที่มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค
- 5) การจำหน่ายสินค้าที่สร้างเรื่องราว คุณค่าทางวัฒนธรรม ความเป็นมาของสินค้า
- 6) การดำเนินกิจกรรมการตลาด โดยคำนึงถึงการสร้างภาพพจน์ตัวสินค้าที่ปลอดภัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 7) การจำหน่ายสินค้าโดยรวมมือกับผู้บริโภค ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคแบบเฉพาะเจาะจง หรือผู้บริโภคสามารถเยี่ยมชมฟาร์มผู้ผลิต เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 8) การจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์รักษาสิ่งแวดล้อม
- 9) การปรับปรุงกิจกรรม กระบวนการผลิต ระบบการขนส่งสินค้า เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 10) การผลิตและการจำหน่ายสินค้าที่ไม่ละเมิด กฎ ระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อม

โดยให้ระบุถึงระดับทัศนคติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

มาก	= 5 คะแนน (มีทัศนคติในระดับมาก)
ค่อนข้างมาก	= 4 คะแนน (มีทัศนคติในระดับค่อนข้างมาก)
ปานกลาง	= 3 คะแนน (มีทัศนคติในระดับปานกลาง)
ค่อนข้างน้อย	= 2 คะแนน (มีทัศนคติในระดับค่อนข้างน้อย)
น้อย	= 1 คะแนน (มีทัศนคติในระดับน้อย)

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวในระดับมาก
3.41 - 4.20	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวในระดับค่อนข้างมาก
2.61 - 3.40	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวในระดับค่อนข้างน้อย
1.00 - 1.80	มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวในระดับน้อย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินการทำการตลาดสีเขียวในปัจจุบัน หรือภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.83 และไม่ดำเนินการทำการตลาดสีเขียว ร้อยละ 43.17 โดยมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวเท่ากับ 4.39 และเมื่อพิจารณาจำนวนตามระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับมาก ร้อยละ 53.70 รองลงมาจะอยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 41.50 และร้อยละ 4.90 อยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับปานกลาง

กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.68) คือ การจำหน่ายสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมา คือ การดำเนินกิจกรรมการตลาด โดยคำนึงถึงการสร้างภาพพจน์ตัวสินค้าที่ปลอดภัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (4.59) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.9 การจำหน่ายสินค้าที่มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค (4.54) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.4 การผลิตและการจำหน่ายสินค้าที่ไม่ละเมิด กฎ ระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อม (4.54) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.0 การปรับปรุงกิจกรรมกระบวนการผลิต ระบบการขนส่งสินค้า เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม(4.54) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.5 การจำหน่ายสินค้าที่ได้รับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ระบุถึงแหล่งผลิต แหล่งกำเนิดสินค้า (4.39) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.1 การจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ รักษาสิ่งแวดล้อม (4.32) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 การจำหน่ายสินค้าโดยร่วมมือกับผู้บริโภค ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคแบบเฉพาะเจาะจง หรือผู้บริโภคสามารถเยี่ยมชมฟาร์มผู้ผลิต เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (4.29) มีมีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.1 และการจำหน่ายสินค้าที่สร้างเรื่องราวคุณค่าทางวัฒนธรรม ความเป็นมาของสินค้า (4.22) มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน หรือจะดำเนินการภายในระยะ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.1

ตารางที่ 4.8 ทศนคติต่อการตลาดสีเขียว ของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

ตัวแปร	จำนวน (N=41)	ร้อยละ
ทศนคติต่อการตลาดสีเขียว		
มาก (คะแนน 4.21 - 5.00)	22	53.7
ค่อนข้างมาก (คะแนน 3.41 - 4.20)	17	41.5
ปานกลาง (คะแนน 2.61 - 3.40)	2	4.9
ค่อนข้างน้อย (คะแนน 1.81 - 2.60)	0	0
น้อย (คะแนน 1.00 - 1.80)	0	0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.1.3 สถานการณ์ (state)

4.1.3.1 ศักยภาพการผลิต

1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่า 1 ซึ่งมีความเหมาะสมและคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจและด้านการเงิน จำนวน 39 สหกรณ์ สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน น้อยกว่า 1 มีจำนวน 2 สหกรณ์ ได้แก่สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม (0.9467) และสหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด (0.7001)

ตารางที่ 4.9 แสดงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกรายสหกรณ์

ลำดับที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	280,670.00	61,740.38	4.5584
2	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	118,878.96	102,455.58	1.1614
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	252,500.38	129,659.55	1.9435
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	453,342.00	132,582.12	3.4193
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	308,321.00	139,014.28	2.2179
6	สหกรณ์การเกษตรวังซัน จำกัด	182,263.00	51,473.84	3.5409
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	251,038.00	122,719.80	2.0456

ตารางที่ 4.9 แสดงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
9	สหกรณ์การเลี้ยงปลุสสัตว์ ทรพ. กลาง โพนยางคำ จำกัด	365,564.00	213,968.12	1.7085
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	134,964.60	57,770.88	2.3362
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด	507,486.09	145,187.36	3.4954
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	65,996.43	36,448.08	1.0253
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	107,039.23	104,393.07	1.6898
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	142,814.56	84,518.35	1.3848
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	172,746.68	124,743.15	2.4493
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	153,438.14	62,646.20	1.2592
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	78,467.99	62,314.87	2.3307
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	71,657.70	30,745.64	2.2080
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	112,865.63	51,115.53	1.5231
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	1,450,980.72	1,044,295.44	2.0606
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	470,138.80	222,963.16	1.6256
22	สหกรณ์การเกษตรระฆัง จำกัด	570,719.00	187,916.60	1.1885
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	269,151.24	217,139.92	1.5861
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	317,096.56	266,792.95	0.9467
25	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	292,662.80	184,520.16	1.8031
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานาคมน	198,850.80	210,039.36	1.7085
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	1,319,256.00	731,675.20	2.3362
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	1,183,148.44	796,692.28	1.4851

ตารางที่ 4.9 แสดงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
29	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	1,476,854.75	822,368.68	1.7959
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	408,624.64	146,755.48	2.7844
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	421,608.30	292,227.90	1.4427
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	308,151.56	155,819.47	1.9776
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	447,012.35	223,260.38	2.0022
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	118,959.38	42,767.66	2.7815
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	230,559.46	174,005.21	1.3250
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	453,648.89	227,520.69	1.9939
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	418,339.91	230,401.78	0.7001
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	579,870.50	544,290.03	2.3314
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	138,302.76	197,543.84	2.1206
40	สหกรณ์การเกษตรสารคามีอุบลราชธานี จำกัด	195,745.06	83,960.36	1.7959
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	545,582.63	257,282.86	2.7844

ที่มา จากการสำรวจ

2) การเตรียมความพร้อมด้านการผลิตของสหกรณ์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (Q, GAP, GMP, HACCP) ของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรสมาชิกให้ผลิตสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในระดับสากล อาทิ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ACT-EU Q, GAP, GMP, HACCP, ISO, IFOAM สำหรับการผลิตอาหารสัตว์ของสหกรณ์โคนมหลายแห่งควบคุมด้วยระบบ ISO 9002 ส่วนน้ำนมดิบควบคุมคุณภาพด้วยระบบ GMP CODEX ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยดูแลเรื่องมาตรฐานการผลิตและการออกมาตรฐานการรับรองสินค้าเกษตรโดยพยายามมุ่งเน้นส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าที่มีความโดดเด่น และความเหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้สมาชิกสามารถผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน และที่เหลือนำมาจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ได้ สำหรับขั้นตอนกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการผลิตโดยภาพรวม มีดังนี้

1. ด้านประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่/เกษตรกรสมาชิกได้เข้าร่วมดำเนินการผลิตสินค้ามาตรฐาน

สหกรณ์ได้ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัด ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร และหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ร่วมจัดอบรมในทุกครั้งก่อนฤดูกาลการผลิตให้แก่เกษตรกรสมาชิกของแต่ละสหกรณ์เพื่อให้เกษตรกรสมาชิกสามารถผลิตสินค้าที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในแต่ละประเภทสินค้า หลักสูตรที่มีการจัดอบรมถ่ายทอด ได้แก่ การใช้ปัจจัยการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม โรค/แมลงศัตรูพืช วิธีการใช้สารเคมีในการผลิตสินค้าที่ถูกต้อง การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน การพัฒนาการผลิตข้าว GAP การลดต้นทุนการผลิต (การใช้อาหาร TMR ; อาหารหยาบผสมอาหารข้น) และในบางสหกรณ์ฯ มีกระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานอย่างเข้มงวด ซึ่งมีการประเมินผลกระบวนการผลิต หากสมาชิกรายใดไม่ผ่านการประเมิน สหกรณ์จะไม่รับซื้อผลผลิตรอบนั้นๆ อีกทั้งสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับมาตรฐานร้านค้า Q และสหกรณ์สีเขียว จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการลด ละเลิก การใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ส่งเสริมให้สมาชิกลดการใช้สารเคมี หรือใช้ตามมาตรฐานกำหนด

แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงพบว่า มีสหกรณ์การเกษตรที่เคยผ่านมาตรฐานการรับรอง GMP แต่ไม่ได้ดำเนินการต่ออายุก็ยังคงปฏิบัติตามหลัก GMP (การจัดทำอาคารแบบปิดป้องกันสิ่งปนเปื้อน / การตรวจสอบสุขภาพพนักงาน / การจัดทำระบบเอกสาร) มาตรฐาน HACCP และ ฮาสดเนื่องจากเห็นว่าขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบยุ่งยาก และเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายแต่ได้วางแผนจะดำเนินการอีกครั้งในอนาคต นอกจากนี้สหกรณ์ที่มีการส่งออกสินค้าไปตลาดต่างประเทศจะใช้ระบบสนับสนุนเกษตรกรผลิตคุณภาพปลอดภัย ตลอดกระบวนการผลิต มีแบบบันทึกกิจกรรม และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ บางสหกรณ์มีการส่งเสริมสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองของบริษัทที่จะนำเข้าซึ่งบริษัทดังกล่าวเป็นผู้รับรองมาตรฐานพีซีอินทรีย์ระดับสากล อาทิ มาตรฐานการรับรอง IFOME มาตรฐาน EU มาตรฐาน NOP

2. ด้านการวางแผนการผลิต การดำเนินการด้านการผลิต และการติดตามประเมินผล

สหกรณ์ส่วนใหญ่ได้วางแผนการผลิตการตลาดเพื่อประมาณการผลผลิตให้แก่สหกรณ์ ซึ่งแผนดำเนินการผลิตของสหกรณ์ในแต่ละปีได้มาจากการประเมินผลการดำเนินการของปีที่ผ่านมาเพื่อลดความเสี่ยงจากการ

ดำเนินงาน บางสหกรณ์มีการปรับปรุงโครงสร้างอาคารให้สอดคล้องกับระบบมาตรฐานการผลิต (GMP) ซึ่งขั้นตอนการแปรรูปจะแยกสินค้าแปรรูปไม่ให้ปะปนกัน

นอกจากนี้ สหกรณ์ได้จัดเจ้าหน้าที่เพื่อลงตรวจเยี่ยมให้คำปรึกษาโดยเฉพาะด้านการบันทึกข้อมูลให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการนำมาต่ออายุเพื่อรับรองมาตรฐาน GAP /ตรวจประเมิน และวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้แก่เกษตรกรให้เหมาะสมต่อกำล้างการผลิตของสหกรณ์ในแต่ละช่วงเวลาเป็นการเฉพาะและต่อเนื่องอาทิต้องดำเนินการติดตามเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั้ง 5 ระยะ ได้แก่ ระยะต้นกล้า ระยะแตกกอ ระยะออกรวง ระยะโน้มรวง และระยะสุกก่อนเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ ยังได้แนะนำองค์ความรู้ต่างๆด้านการผลิต อาทิ การลดการใช้สารเคมีอันตรายให้เกษตรกรได้นำไปประยุกต์ใช้ได้

3. ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และสินเชื่อในการผลิต

สหกรณ์การเกษตรหลายแห่งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเตรียมแปลง ค่าแรงงาน เมล็ดข้าวพันธุ์ดีจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กวาดคักแมลง และสารไล่แมลงแทนการใช้เคมีภัณฑ์ ปุ๋ยน้ำหมักจากมูลสุกร สารบำรุงดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต เงินทุนปลอดดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโดยสามารถชำระหนี้หลังจากจำหน่ายผลผลิตให้แก่สหกรณ์แล้วซึ่งมีสหกรณ์บางแห่งจะดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตเองเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งเจือปนหรืออาจให้บริการรถเก็บเกี่ยวในราคาต่ำกว่าท้องตลาด บางสหกรณ์ได้จัดพื้นที่สาธิตการผลิตสินค้าที่ผ่านการรับรองมาตรฐานหรือศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตให้แก่เกษตรกรสมาชิกรายย่อยอื่นๆเพื่อมุ่งขยายฐานการผลิต

4. ด้านการตลาด

สหกรณ์การเกษตรบางแห่งรับซื้อผลผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในราคาสูงกว่าราคาตลาด (อาทิ สินค้า GAP สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าสินค้าทั่วไปประมาณ 20%) มีการจัดสถานที่เพื่อให้เกษตรกรสมาชิกนำสินค้ามาจำหน่าย 2 วัน/สัปดาห์หรือฝากให้สหกรณ์ขายแทนมีสหกรณ์บางแห่งนำผลผลิตข้าวที่ผ่านการรับรองมาตรฐานที่รับซื้อจากสมาชิกมาบรรจุถุงจำหน่าย เช่นเดียวกับเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการตรวจสอบความงอก/สิ่งปนเปื้อนจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ในพื้นที่จะนำเข้าโรงคัดเมล็ดพันธุ์ได้นำมาบรรจุถุงจำหน่ายเช่นกัน โดยมีการจำหน่ายสินค้าที่ได้รับมาตรฐานกับสินค้าที่ไม่ได้รับมาตรฐานแยกกันเพื่อสร้างความแตกต่างทางด้านคุณภาพและราคาสำหรับสหกรณ์โคนมพบว่า มีหลายแห่งที่รับซื้อน้ำนมในราคาที่แตกต่างกันเนื่องจากแบ่งเกรดคุณภาพที่พิจารณาจากปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ในน้ำนม รายละเอียดการส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ พิจารณาได้จากตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	-จัดอบรม/ประสานงานร่วมกับกรมวิชาการเกษตรเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ผลิตสินค้าผ่านระบบ GAP ทุกราย	-
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้าน ดอกบัว จำกัด	-เดิมสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อยู่แล้ว และได้มุ่งขยายพื้นที่จาก 1,000 ไร่ เป็น 1,500 ไร่ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสนับสนุนตามภารกิจฯ	
สหกรณ์ลำไยประตูป่า จำกัด	-ผลักดันให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ทุกรายได้ ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP	
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	-จัดประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกษตรกรเข้าร่วมการผลิตตามมาตรฐาน GAP ต่อเนื่อง	
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน	-ประสานหน่วยงานราชการ ให้จัดถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตข้าว GAP ทุกครั้งก่อน ฤดูกาลเพาะปลูก -จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ ที่ทำหน้าที่ด้านการดูแลและบริหารจัดการแผนการผลิตเป็นการเฉพาะ โดยมี การเข้าไปตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือด้านต่างๆแก่เกษตรกรสมาชิกที่ผลิตสินค้าจำหน่ายให้แก่ สหกรณ์อย่างต่อเนื่อง -นำความรู้ใหม่เกี่ยวกับการลดการใช้สารเคมีอันตราย เช่น การสนับสนุนกาวดักแมลง และสารไล่ แมลงแทนการใช้เคมีภัณฑ์ การผลิตปุ๋ยน้ำหมักจากมูลสุกร สารบำรุงดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต	
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	-ส่งเสริมการผลิตสินค้า ให้ผ่านมาตรฐานการรับรอง GAP และโรงสีข้าวผ่านการรับรองมาตรฐาน GMP โดยหมั่นเข้าไปตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือด้านต่างๆแก่เกษตรกรสมาชิก เข้าไป ตรวจเช็คและวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกรให้เหมาะสมต่อกำลังการผลิตของสหกรณ์ ประสานหน่วยงานราชการให้จัดถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตข้าว GAP ทุกครั้งก่อน ฤดูกาลเพาะปลูก	
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด จังหวัด อุตรดิตถ์	- ประสานหน่วยงานราชการ ให้จัดถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตข้าว GAP ทุกครั้งก่อน ฤดูกาลเพาะปลูก - จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ ดูแลและบริหารจัดการแผนการผลิตข้าว GAPเป็นการเฉพาะ	

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังชิ้น จำกัด จ.แพร่	-ส่งเสริมการผลิต ข้าวหอมและถั่วเหลืองให้ผ่านมาตรฐานการรับรอง GAP และโรงสีข้าวผ่านการรับรองมาตรฐาน โดยสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้าไปตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือด้านต่างๆแก่เกษตรกรสมาชิก รวมทั้งช่วยบันทึกข้อมูลในสมุดบันทึก GAP ให้เกษตรกรเข้าใจเพื่อประโยชน์ต่อการนำมาต่ออายุการรับรองมาตรฐาน GAP ประสานหน่วยงานราชการจัดถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตสินค้าGAP โดยเฉพาะข้าวและถั่วเหลืองให้เกษตรกรสมาชิกอย่างต่อเนื่อง	
สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กอง อำนาจการกลางรักษาความปลอดภัย แห่งชาติ (กรป.กลาง) โพนยางคำ จำกัด	-ส่งเสริมให้เกษตรกรทุกรายผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตของกรมปศุสัตว์ อาทิ มาตรฐานQ มาตรฐาน GAP	
สหกรณ์การตลาดเพื่อลูกค้า ธกส. อุตรธานี จำกัด	-ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวส่งเสริมสมาชิกปลูกข้าว GAP จำนวน 500 ราย ในปี 2557/58 โดยประชาสัมพันธ์สมาชิกเข้าร่วมโครงการ จัดอบรมให้ความรู้ตลอดกระบวนการผลิตถึงเก็บเกี่ยว รับซื้อผลผลิตจากสมาชิก และตรวจรับรองมาตรฐาน GAP	
สหกรณ์การตลาดเพื่อลูกค้า ธกส. หนองบัวลำภู	-	-
สหกรณ์การเกษตร พอกใหญ่ จังหวัด สกลนคร	-สนับสนุนให้สมาชิกผลิตสินค้าการเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมให้สมาชิกใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีให้น้อยลง จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีให้น้อยลง , สนับสนุนสินเชื่อกู้ยืมในการทำเกษตร	
สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	-ส่งเสริมการผลิตสินค้า GAP โดยให้สมาชิกใช้เมล็ดพันธุ์ของสหกรณ์ที่มาจากกรมการข้าว ส่งเสริมไม่ให้ใช้ยาฆ่าแมลง และใช้ปุ๋ยเคมีตามมาตรฐานข้าวปลอดภัยจากสารพิษ รับซื้อข้าวเปลือกคืนสูงกว่าราคาตลาด 500 บาท/ตัน สนับสนุนปัจจัยการตลาด เช่น พันธุ์ข้าว ปุ๋ย ปลอดภัยเบียร์ - ส่งเสริมมาตรฐานการแปรรูปสินค้า GMP,HACCP โดยอบรมบุคคลากรอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงโครงสร้างอาคารให้สอดคล้องกับระบบ	

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตสินค้า GAP โดยประสานหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมการข้าวจัดอบรมเกษตรกรสมาชิก โดยรับซื้อข้าวเปลือกคืนสูงกว่าราคาตลาด 200 บาท/ตัน สนับสนุนปัจจัยอื่น ๆ อาทิ พันธุ์ข้าว ปุ๋ย ปลอดภัยเบื้อ - ส่งเสริมการผลิตสินค้า GMP,HACCP โดยอบรมบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงโครงสร้างอาคารให้สอดคล้องกับระบบ 	
สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้เกษตรกรสมาชิกและโรงงานดำเนินการให้ผ่านมาตรฐานการรับรอง Q, GAP, GMP,HACCP, ISO,IFOAM โดยจ้างอาจารย์จากสถาบันการศึกษามาเป็นที่ปรึกษา 	
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	-	-
สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	-	อยู่ระหว่างการยื่นขอ GAP การผลิตพันธุ์ข้าว
สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ Q ,GAP, GMP, HACCP โดยประสานกับหน่วยราชการจัดอบรมในปี 2558 โดยกำหนดเป้าหมายเกษตรกรผู้ผลิตข้าว GAP จำนวน 1,000 ครอบครั้ว พื้นที่เพาะปลูก 20,000 ไร่ ข้าวอินทรีย์ประมาณ 200 ครอบครั้ว จำนวน 2,000 ไร่ และวางแผนการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพจำนวน 4,800 ครอบครั้วพื้นที่ 120,000 ไร่ โดยเชิญวิทยากรทั้งจากส่วนราชการและบริษัทเอกชน 	
สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกข้าว GAP จำนวน 200 ราย โดยสหกรณ์จะรับซื้อผลผลิตสูงกว่าราคาตลาด 0.50 – 1.00 บาท/กิโลกรัม พัฒนาสินค้าข้าวสารได้รับรองมาตรฐาน Q, GAP, GMP, HACCP , ISO 9100:2008 ,อย. 	
สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วง วัดชะเชิงเทรา จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินมาตรฐาน Q และ GAP รายบุคคล และ GAP กลุ่ม โดยจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง GAP กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง และสำรวจแปลงของสมาชิกเพื่อต่ออายุ GAP ที่หมดอายุ จัดทำข้อมูลของสมาชิกเพื่อประมาณการปริมาณผลผลิต 	
สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> -ประสานหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามาจัดอบรมและตรวจเยี่ยมแปลงของเกษตรกรสมาชิกที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง 	

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	<p>-ประสานหน่วยงานภาครัฐจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก เรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม โรคแมลงศัตรูพืช วิธีการใช้สารเคมีและออกใบรับรองให้แก่สมาชิก</p> <p>ตรวจเยี่ยมแปลงผลผลิตของเกษตรกร และช่วยตรวจสอบการจดบันทึกเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง</p>	
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	<p>- ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และข้าวสารตามระบบการผลิตจากการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) โดยมีสมาชิกสหกรณ์ผ่านการรับรองแล้ว จำนวน 21 ราย</p> <p>- สหกรณ์คัดเลือกสมาชิกที่มีพื้นที่ไม่เกินรายละ 20 ไร่ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ค่าเตรียมแปลง ค่าแรงงาน แต่ไม่เกิน 4500 บาท/ไร่ หรือ 90000 บาท โดยไม่คิดดอกเบี้ย พร้อมจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจแปลงแนะนำและบันทึกผลผลิต โดยสหกรณ์รับซื้อสินค้าที่ได้รับ GAP ได้เพิ่มอีก 20%</p> <p>- ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตผักผลไม้รายละ 4 งาน เพื่อไว้บริโภคในครอบครัว ส่วนที่เหลือนำมาจำหน่ายในตลาด เกษตรกรหรือฝากให้สหกรณ์ขาย และสนับสนุนการผลิตข้าวพันธ์ กข 45 เพื่อเป็นแบรนด์ข้าวหอมสระแก้ว</p>	
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำกัด	<p>- ผลิตอาหารสัตว์ควบคุมด้วยระบบ ISO 9002</p> <p>- ควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบด้วยระบบ GMP CODEX รับซื้อตามแบ่งเกรดน้ำนม สนับสนุนให้สมาชิกทำ GMP และจัดอบรมสมาชิกเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การใช้อาหาร TMR (อาหารหยาบผสมอาหารข้น)</p>	
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	<p>- สนับสนุนให้สมาชิกผลิตสินค้าตามหลัก GAP และผลักดันให้เป็นโรงสี GMP</p> <p>- เตรียมการสำหรับทำ GMP โดยทำตาข่ายกันนกกันอาคารที่จัดเก็บข้าวเปลือก ป้องกันไม่ให้นกเข้าโรงสี การปรับปรุงด้านอาคาร</p> <p>- จัดอบรมโครงการลดต้นทุนการผลิต โดยวิทยากรจากกรมการข้าวให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนและมาตรฐาน GAP ให้แก่สมาชิก 100 ราย</p> <p>- มีเป้าหมายที่จะจัดตั้งโรงสีมาตรฐาน GMP โดยรับซื้อสินค้าจากสมาชิกที่ได้ GAP และนำสินค้าแปรรูปจำหน่าย จำแนกตามสินค้าตามมาตรฐาน</p> <p>- วางแผนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน GAP แก่สมาชิก โดยจะจัดอบรมปีละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 500 ราย คาดว่าสมาชิกที่ทำน่าจะได้รับความรู้ครบทุกรายในเวลา 5 ปี</p>	

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	<ul style="list-style-type: none"> - มีนโยบายผลิตข้าวขาว GAP บรรจุกองสุญญากาศ ดัดยี่ห้อ สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำหน่าย ถุงละ 60 – 70 บาท ขายส่งถุงละ 50 – 55 บาท ซึ่งสามารถจำหน่ายได้ปีละประมาณ 30 – 40 ตัน - รับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากสมาชิก แล้วส่งตัวอย่างให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาทตรวจสอบ (ความงอก สิ่งปนเปื้อน) และนำเข้าโรงคัดเมล็ด บรรจุกองละ 25 กิโลกรัมเพื่อจำหน่าย - ทำการผลิตผักปลอดสารพิษ/ ผักกางมุ้ง ได้แก่ กวางตุ้ง คะน้า มะเขือเทศ มะเขือเปาะ พริก โดย กวางตุ้ง และคะน้า จำนวน 20 ราย ที่ได้รับมาตรฐานสินค้า Q ทำการปลูกและจำหน่ายให้แก่ สหกรณ์ถุงละ 8 บาท - โรงสีได้มาตรฐาน GMP มีกำลังการผลิต 1.5 ตัน / วัน และโรงคัดแยกเมล็ด 5 ตัน / วัน - ได้รับมาตรฐานร้านค้า Q และสหกรณ์สีเขียว ส่งเสริมให้สมาชิกลดการใช้สารเคมี หรือใช้ตาม มาตรฐานกำหนด 	
สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จังหวัดลพบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - สหกรณ์ยังปฏิบัติตามหลัก GMP มีการจัดทำอาคารแบบปิดป้องกันสิ่งปนเปื้อน ตรวจสอบคุณภาพ พนักงาน จัดทำระบบเอกสารแม้ว่าจะหมดอายุ - สหกรณ์มีแนวคิดที่จะจัดทำ HACCP และ ฮาลาล แต่ยังคงติดขัดปัญหาบางประการ อาทิ ขั้นตอน ยุ่งยาก และขาดเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ 	
สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้เกษตรกรทำสินค้าคุณภาพ โดยมาตรฐานที่ได้รับ คือ GAP และข้าวสังหยดอินทรีย์ โดย ประสานหน่วยงานราชการจัดอบรมเกษตรกรสมาชิกในการผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน - ใช้ระบบสนับสนุนเกษตรกรครบทั้งกระบวนการผลิต <p>เมื่อเกษตรกรผลิตได้ตามมาตรฐานสหกรณ์รับซื้อในราคาที่สูงกว่าราคาตลาด</p>	
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟ จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้เกษตรกรทำกาแฟ GAP โดยประสานให้หน่วยงานราชการ เช่น ศูนย์วิจัยพืชสวน ชุมพร เกษตรจังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมเกษตรกรสมาชิกในการผลิตกาแฟให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะผ่านทางกองทุนปรับโครงสร้าง FTA และรับซื้อในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ประมาณ 2-3 บาท ตามคุณภาพและมาตรฐานความชื้นกาแฟ 	

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	-ส่งเสริมให้โรงงานได้รับมาตรฐาน GMP -สนับสนุนมาตรฐานฟาร์มแก่เกษตรกร โดย สนง.ปศุสัตว์เขต 8 เป็นพี่เลี้ยงแก่เกษตรกรและตรวจมาตรฐานทุกอาทิตย์ โดยมี 6 ฟาร์มตัวอย่าง/ฟาร์มเรียนรู้ให้เกษตรกรรายย่อยอื่นๆในพื้นที่ได้ศึกษา	
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	- ส่งเสริมให้เกษตรกรทำสินค้าคุณภาพ (กล้วย เงาะ) ได้รับมาตรฐาน GAP โดยประสานให้หน่วยงานราชการ เช่น เกษตรจังหวัด ศูนย์ข้าว และหน่วยงานอื่นๆ จัดอบรมเกษตรกรสมาชิกในการผลิตไม้ผล เงาะ มังคุด ให้ได้มาตรฐาน GAP และให้หน่วยงาน สวพ 7 ตรวจรับรอง เช่นเดียวกับการสนับสนุนกล้วยให้สามารถส่งออกไปยังญี่ปุ่นโดยใช้ระบบสนับสนุนเกษตรกรผลิตคุณภาพปลอดภัยครบทั้งกระบวนการผลิต โดยควบคุมคุณภาพตลอดกระบวนการผลิต (ห้ามใช้สารเคมี ใส่ปุ๋ยได้ ตัดหญ้า มีพนักงานเช็คแปลงกล้วยทุกเดือน ทุกแปลง) มีแบบบันทึกกิจกรรมในแปลงกล้วย และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ	
สหกรณ์การเกษตรระแอสสินธุ์ จำกัด		-
สหกรณ์การเกษตรอำเภอระโนด		-
สหกรณ์การเกษตรอำเภอรัตนภูมิ จำกัด		-
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	-ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม จัดตั้งกลุ่ม และจัดอบรมให้ความรู้ มาตรฐาน Q และ GAP สนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ให้กับกลุ่มที่มีความพร้อมด้านการผลิต	
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	-ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออกให้เข้าร่วมโครงการ GAP เนื่องจากไม่ใช้สารเคมีอยู่แล้ว	
สหกรณ์การเกษตรรางสีหมอก จำกัด	-มีการประชุมสมาชิกที่ทำ การเกษตร วางแผนการปลูกพืชแต่ละชนิด ไม่ให้ซ้ำกันมากเกินไป ป้องกันสินค้าล้นตลาด มีการขอ สนับสนุนจากภาครัฐ อบรมการใช้สารเคมีให้ถูกวิธี มีการบันทึกข้อมูล และการตรวจสอบ	

ตารางที่ 4.10 การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด	-	-
สหกรณ์การเกษตรไร้สารอุบลราชธานี จำกัด	- ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรอง	
สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทา - ไทยเจริญ จำกัด	- ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน	
สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	<p>- ส่งเสริมสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานมันเส้นสะอาด โดยผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการโดยกรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งกำหนดคุณภาพและมาตรฐานมันเส้นสะอาด</p> <p>-สนับสนุนเงินทุน โดยให้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้ระบบน้ำหยด</p> <p>-ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตมันสำปะหลังคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ โดยการปรับเปลี่ยนพันธุ์มันมาเป็นพันธุ์ที่มีคุณภาพ % แป้งสูง เช่น พันธุ์ระยอง11 พันธุ์เกษตร50 หัวยบง 80 และหัวยบง 60 โดยประสานขอกิ่งพันธุ์จากศูนย์ระยองผ่านทางหน่วยงานราชการมาแจกสมาชิกเพื่อขยายพันธุ์</p>	

กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ (Q, GAP, GMP,HACCP)

จากการศึกษา พบว่า เกือบทุกสหกรณ์มีกระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ พิจารณารายสหกรณ์ได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	-ประสานเจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตรและสหกรณ์ออกตรวจเยี่ยมแปลงของสมาชิก เพื่อให้เกษตรกรได้รับ GAP ทุกราย	
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	-มีกระบวนการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ไทยแลนด์	
สหกรณ์ลำไยประตูป่า จำกัด	- ดำเนินตามมาตรฐาน GMP CODEX ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวกับสถานที่การผลิตที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน - มีแนวทางด้านการพัฒนาสินค้าจะทำการผลิตลำไยอบแห้งสีทองให้ได้รับ GAP	
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	-	-
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน	- สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องในทุกขั้นตอนการผลิตอันจะนำไปสู่การผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาผลผลิต โดยเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ที่ผลิตข้าวจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ได้รับการรับรองมาตรฐานรายบุคคลปี 2557 - มี lab เพื่อตรวจสอบสารเคมีตกค้างในผลผลิตเบื้องต้น - ตรวจสอบความเหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยพิจารณาจากอายุ สีคุณภาพ ฯลฯ	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีารส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	- สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องในทุกขั้นตอนการผลิตอันจะนำไปสู่การผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาผลผลิต โดยเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ที่ผลิตข้าวจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ได้รับการรับรองมาตรฐานรายบุคคลปี 2557	
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด จังหวัดอุตรดิตถ์	- จัดส่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์เข้าไปให้คำปรึกษา ตรวจสอบเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรสมาชิกเพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตได้อย่างถูกต้องในทุกขั้นตอนการผลิตอันจะนำไปสู่การผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาผลผลิต โดยเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ที่ผลิตข้าวจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ได้รับการรับรองมาตรฐานรายบุคคลปี 2557 - ดำเนินให้เกษตรกรมีการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าว GAP และโรงงานมีมาตรฐานการผลิต GAPทุกปี	
สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังชิ้น จำกัด จ.แพร่	- สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องในทุกขั้นตอนการผลิตอันจะนำไปสู่การผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาผลผลิต - สนับสนุนเงินทุนในพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน GAP จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ เช่น รถดำนา , ถาดปลูกข้าว และได้จัดถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตสินค้า GAP ให้เกษตรกรสมาชิกที่ผลิตสินค้าข้าวคั่วหอมและถั่วเหลืองทุกปี	
สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กองอำนวยการกลาง รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง) โพนยางคำ จำกัด	- ดำเนินการตามขั้นตอนการผลิตของมาตรฐานQ	
สหกรณ์การตลาดเพื่อลูกค้า ธกส. อุตรธานี จำกัด	-	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การตลาดเพื่อลูกค้า ธกส. หนองบัวลำภู	-	-
สหกรณ์การเกษตร พอกใหญ่ จังหวัดสกลนคร	<p>- ดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีแก่เกษตรกรในสถาบันเกษตรกรของกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ โดยการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลผลิตพันธุ์ข้าวตามมาตรฐานการผลิตที่กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด</p> <p>- รับซื้อเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการของสหกรณ์ และนำเข้าปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ในโรงงานปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ตามขั้นตอนมาตรฐานที่กำหนด และมีการขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะๆ</p>	
สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	<p>- รับซื้อข้าวทำการแยกข้าวเป็นข้าวทั่วไป ข้าวปลอดภัย ข้าว GAP สามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้น</p> <p>- มีการทดสอบการสีข้าวทุกทุก 6 เดือน</p>	
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	<p>- ทบทวนการผลิตทุกเดือน</p> <p>- มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานกันข้ามแผนก</p> <p>- ร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่อง และความเสี่ยงจากการผลิต</p> <p>- บันทึกแต่ละรายการตามที่กระทำ</p> <p>- มีการทดสอบการสีข้าวทุกทุก 6 เดือน</p>	
สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	<p>- สนับสนุนให้สมาชิกปลูกข้าวปลอดภัยจากสารพิษ โดยการซื้อข้าวแยกตามคุณภาพ โดยจะซื้อข้าวปลอดสารพิษ ราคาสูงกว่าราคาข้าวเปลือก 200-500 บาท/ตัน</p> <p>- มีโครงการสนับสนุน ส่งเสริมการทำข้าวอินทรีย์/ข้าวปลอดภัย/การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว</p>	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรเกษตรหนองหวาย จำกัด	-	-
สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	-	-
สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	-ประสานกับส่วนราชการและบริษัทเอกชนที่มีองค์ความรู้ อาทิ การผลิตข้าว GAP และข้าวอินทรีย์ การแปรรูป GMP,HACCD ,ISO 9001:2008 , ISO 22,000:2005	
สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	-พัฒนาสินค้าข้าวสารได้รับรองมาตรฐาน Q, GAP, GMP, HACCP , ISO 9100:2008 ,อย.	
สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตมะม่วงตามมาตรฐาน Q - มุ่งเน้นเรื่องแหล่งจำหน่ายมะม่วงเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ตั้งแต่เรื่องสถานที่ โรงเรือนภาชนะบรรจุ ลัง ตะกร้า พาเลท ให้มีความสะอาด - กำหนดเส้นทางการรับสินค้า การส่งมอบสินค้าอย่างชัดเจน อบรมพนักงานให้มีความรู้ในงานที่จะต้องปฏิบัติ - กำหนดระเบียบข้อบังคับให้สมาชิกชาวสวนมะม่วงทุกคนต้องมีใบ GAP เพื่อเป็นการยืนยันแหล่งผลิตว่าได้มาตรฐาน มะม่วงที่นำมาสหกรณ์จะต้องมีคุณภาพ มีการคัดขนาด ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง - มีการจัดระเบียบเส้นทางการรับสินค้า ทั้งจุดรวบรวม โรงคัดบรรจุ สินค้ารอการจำหน่าย ให้สะอาดมีคุณภาพตามมาตรฐาน GMP 	
สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	-โรงงานได้รับมาตรฐาน GMP ทำตามมาตรฐานกำหนด	
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	-สุ่มตรวจคุณภาพของสินค้า ตรวจสอบเยี่ยมแปลงสมาชิก ดูการจดบันทึก กระบวนการผลิตของสมาชิก เพื่อให้ได้สินค้ามีคุณภาพ	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	-ดำเนินการผลิตตามมาตรฐาน อย GAP ตราหอมดอกแก้ว ดอกแก้ว แบรินด์ จังหวัดสระแก้ว ตราสัญลักษณ์จังหวัดสระแก้ว	
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำกัด	- ควบคุมการผลิตอาหารสัตว์ด้วยระบบ ISO 9002 - ควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบด้วยระบบ GMP CODEX มีการตรวจหาปริมาณจุลินทรีย์ในห้องปฏิบัติการ (จะต้องตรวจไม่พบยาปฏิชีวนะในน้ำนม)	
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	-ผลิตสินค้าของสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ โรงสีของสหกรณ์ได้รับมาตรฐาน ISO 9001 - เตรียมจัดทำโรงสีที่ได้มาตรฐาน GMP - สนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้ามาตรฐาน GAP โดยจัดอบรมให้ความรู้ และรับสมัครแปลงที่เข้าร่วม GAP - จัดทำอุตสาหกรรมสีเขียว โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องมีการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทางสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ได้มีการจัดการเกี่ยวกับฝุ่นละอองก่อนออกสู่ชุมชน และดูแลสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในสหกรณ์	
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	- อยู่ระหว่างจัดทำโรงสีมาตรฐาน GMP และผลิตข้าวขาวมาตรฐาน GAP จำหน่าย - สนับสนุนให้สมาชิกให้ผลิตข้าว GAP ปลุกผักปลอดภัย โดยร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดอบรมให้ความรู้ และวางแผนการเพาะปลูก โดยเริ่มโครงการมาแล้ว 2 ปี สหกรณ์นำร่องในการปลุกผักปลอดภัย และให้สมาชิกมาเรียนรู้ - สหกรณ์รับซื้อข้าว GAP ในราคาที่สูงกว่าตลาด และถ้าเกินกำลังการผลิตของโรงสี ทางสหกรณ์ได้จัดทำ MOU กับโรงสีเอกชนที่เป็นพันธมิตรทางการค้ากับสหกรณ์ ให้รับซื้อในราคาที่สูงกว่าราคาปกติ - วางแผนการผลิตโดยปีแรกทำการผลิตข้าวขาว GAP บรรจุถุง 50 ตัน ปีต่อมา	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
	เพิ่มเป็น 80 ต้น และ 110 ต้น - จัดสหกรณ์เป็นศูนย์การเรียนรู้การปลูกข้าว GAP/ผักปลอดสารพิษ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์เข้าอบรมเพื่อมาเป็นวิทยากร โดยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสหกรณ์ที่ 13 จังหวัดชัยนาท มาอบรมเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ขณะนี้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม และสามารถเป็นวิทยากรได้แล้ว 5 ราย	
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จังหวัดลพบุรี	- โรงสีของสหกรณ์ผลิตตามหลัก GMP แม้จะไม่ได้ต่ออายุใบรับรองแล้ว - ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตตามมาตรฐาน GAP	
สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด	-จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ดูแลตลอดกระบวนการผลิตสินค้าหลักของสหกรณ์	
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟ จำกัด	-จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ดูแลให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต	
สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	-พัฒนาคุณภาพอย่างค่อยเป็นค่อยไปสู่ มาตรฐาน ฮาลาล และ green โดยควบคุมทุกขั้นตอนการผลิตอย่างละเอียด	
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	จัดเจ้าหน้าที่สหกรณ์ดูแลให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต	
สหกรณ์การเกษตรกระแสมสินธุ์ จำกัด	-	-
สหกรณ์การเกษตรอำเภอระโนด	-	-
สหกรณ์การเกษตรอำเภอรัตนภูมิ จำกัด	-	-
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	-จัดเจ้าหน้าที่ที่ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและสหกรณ์อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรสมาชิก	
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	-ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าให้ได้ตามมาตรฐาน GAP โดยจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้า GAP อาทิ การผลิตกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก สหกรณ์จะจัดเจ้าหน้าที่คอยตรวจแปลง ดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกถึงเก็บเกี่ยว	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สหกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สหกรณ์การเกษตรรางสีหมอก จำกัด	-การผลิตไม้ผล ห้ามใช้สารเคมีต้องห้าม -มีการสุ่มเก็บผลผลิตตรวจสอบสารตกค้าง เก็บตัวอย่างดินส่งกรมวิชาการเกษตร มีการบันทึกการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลงอย่างเคร่งครัด -สหกรณ์ จะซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ตรวจสอบได้เท่านั้น	
สหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด	-เกษตรกรผลิตสินค้าตามมาตรฐาน GAP	
สหกรณ์การเกษตรไร่สารอุบลราชธานี จำกัด	-ส่งเสริมสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงาน บริษัทไบโออะกรีเสริท จากประเทศอิตาลี โดยได้การรับรองมาตรฐานได้ 3 อย่าง คือ ระบบเกษตรอินทรีย์ IFOAM (International Federation of Organic Agricultural Movement) มาตรฐาน EU มาตรฐานตามแผนงานเกษตรอินทรีย์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Organic Program : NOP)	
สหกรณ์การเกษตรเลิงนทา-ไทยเจริญ จำกัด	-ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองเกษตรอินทรีย์ - ส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิต ทั้งปุ๋ยอินทรีย์ ถั่ว และเมล็ดพันธุ์ข้าวในราคาถูก -ส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ให้กับสมาชิกสหกรณ์ -อยู่ระหว่างดำเนินการเกี่ยวกับ GMP โรงสี และโรงบรรจุข้าว	

ตารางที่ 4.11 กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ต่อ)

สภกรณ์	มีการส่งเสริม (แนวทางการส่งเสริม)	ไม่มีการส่งเสริม (สาเหตุ)
สภกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	<p>- มีการตรวจสอบคุณภาพหัวมันสำปะหลังสด พันธุ์มันสำปะหลัง %แป้ง และสิ่งเจือปน</p> <p><u>ขั้นตอนการแปรรูป(มันเส้นสะอาด)</u> จากหัวมันสำปะหลังสด แล้วนำมาหั่นเป็นเส้น มาร่อนเศษดินออก จะได้มันเส้นสะอาดที่พร้อมนำไปตากแห้ง โดยการนำมันเส้นสะอาดตักใส่ตู้โรย ขนาด 6 ตัน เพื่อนำไปตากแห้ง</p> <p><u>ขั้นตอนตากมันเส้นสะอาด</u> รถตู้โรยจะโรยมันเส้นบนลานตาก ในลักษณะบาง และสม่ำเสมอ โดยมีรถลาดคราดกลับมันเส้นสะอาด เพื่อให้แห้งซึ่งต้องใช้ระยะเวลา ประมาณ 4-5 วัน (ขึ้นกับแสงแดด) จนได้ความชื้นไม่เกิน 14%เมื่อได้มันเส้นสะอาดที่แห้งแล้ว จะนำมากองรวม เก็บเข้าโกดังเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป การบรรจุกระสอบจะขึ้นกับคำสั่งซื้อ โดยมีรถบรรทุกพ่วง 10 ล้อ บรรทุกขนส่งไปยังลูกค้า</p>	

กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆจำแนกรายสินค้าได้ดังนี้

สินค้าด้านพืช

1) ข้าว

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการผลิตและจำหน่ายข้าวมีกระบวนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตข้าวได้มาตรฐานการรับรองหลายประเภททั้งเกษตรอินทรีย์ไทยแลนด์ Q GAP HACCP มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ACT-EU โดยสหกรณ์ฯ จะจัดอบรมให้ความรู้ และรับสมัครแปลงที่เข้าร่วมโครงการ สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องในทุกขั้นตอนการผลิตอันจะนำไปสู่การผ่านการรับรองมาตรฐาน มีเจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ออกตรวจเยี่ยมแปลงของสมาชิก ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา ความเหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต วิธีการเก็บเกี่ยว การตรวจสอบเคมีตกค้างในผลผลิตเบื้องต้น การเก็บรักษาผลผลิต การสีเพื่อคัดเมล็ดข้าวบรรจุถุงจำหน่าย มีการจัดระเบียบเส้นทาง การรับ-ส่งสินค้า ทั้งจัดรวบรวม โรงคัดบรรจุสินค้ารอการจำหน่าย ให้สะอาดมีคุณภาพตามมาตรฐาน GMP CODEX ISO 9001 โดยเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ที่ผลิตข้าวจำหน่ายให้แก่สหกรณ์จะได้รับการรับรองมาตรฐานรายบุคคล โดยสหกรณ์แบ่งแยกระดับราคาตามคุณภาพและมาตรฐานที่ได้รับการรับรอง เช่น ข้าวปลอดสารพิษราคาซื้อขายจะสูงกว่าข้าวทั่วไปประมาณ 200-500 บาท/ตัน

2) ลำไยอบแห้ง

สหกรณ์การเกษตรที่ผลิตและจำหน่ายลำไยอบแห้งได้มาตรฐาน GMP และ CODEX ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวกับสถานที่การผลิตที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และขณะนี้ได้จัดทำแผนพัฒนาการผลิตลำไยอบแห้งให้เป็นลำไยอบแห้งสีทองที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP

3) สับปะรด

สหกรณ์การเกษตรที่ผลิตและจำหน่ายสับปะรดได้ประสานให้เจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตรออกตรวจแปลงของเกษตรกรสมาชิกเพื่อให้เกษตรกรทุกรายผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP

4) มะม่วง

สหกรณ์การเกษตรที่ผลิตและจำหน่ายมะม่วงได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า Q โดยสหกรณ์มีระเบียบข้อบังคับให้สมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตมะม่วงทุกรายต้องผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP มีการคัดขนาด และตรวจสอบสารพิษตกค้าง เช่นเดียวกับความสะอาดและปลอดภัยของแปลงปลูก ห้องเก็บสารเคมี สถานที่โรงเรือน ภาชนะบรรจุ ลัง ตะกร้า พาเลทฯ

5) กาแฟ

สหกรณ์การเกษตรที่ผลิตและจำหน่ายกาแฟผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ประสานให้หน่วยงานราชการจัดอบรมเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐาน โดยสหกรณ์จะรับซื้อในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ประมาณ 2-3 บาท ตามคุณภาพและมาตรฐานความชื้นกาแฟ

6) กล้วยหอมทอง

สหกรณ์การเกษตรส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิกผลิตสินค้าให้ได้ตามมาตรฐาน GAP และรวบรวมผลผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจำหน่าย มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความรู้ ตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ อาทิ เจ้าหน้าที่จากกระทรวงสาธารณสุข เจ้าหน้าที่จาก 7 ELEVEN รวมถึงเจ้าหน้าที่สหกรณ์มีเพื่อควบคุมคุณภาพและลดการสูญเสีย ปัจจุบันมีการผลักดันให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานสินค้าอินทรีย์ ส่วนการผลิตกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออกยังคงต้องให้เกษตรกรมีระยะเวลาในการปรับตัวเกี่ยวกับการใช้สารเคมีต้องห้าม การสู่มเก็บผลผลิตตรวจสอบสารตกค้าง การเก็บตัวอย่างดิน และการบันทึกการใช้สารเคมี/ยาฆ่าแมลงอย่างเคร่งครัด

5) มันสำปะหลัง

สหกรณ์การเกษตรส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิกผลิตมันเส้นให้ได้ตามมาตรฐานมันเส้นสะอาด โดยควบคุมมาตรฐานการผลิตตั้งแต่ขั้นตอนการรับซื้อที่หัวมันสำปะหลังสด พันธุ์เปอร์เซ็นต์แป้ง สิ่งเจือปน ขั้นตอนการแปรรูป และกระบวนการตากมันเส้น

สินค้าด้านปศุสัตว์

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมผลผลิตน้ำนมดิบควบคุมคุณภาพด้วยระบบ GMP CODEX มีการตรวจหาปริมาณจุลินทรีย์ในห้องปฏิบัติการ และตรวจหายาปฏิชีวนะ (จะต้องตรวจไม่พบยาปฏิชีวนะในน้ำนม) มาตรฐานที่ได้รับ คือ มาตรฐาน GMP และกำลังพัฒนาสู่ มาตรฐาน ฮาลาล และ green โดยสินค้าน้ำนมจัดเป็นสินค้าที่ต้องควบคุมทุกขั้นตอนการผลิตอย่างละเอียด

การวิเคราะห์ผลกระทบของสินค้าเกษตรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและแนวทางปรับตัวของสหกรณ์และสมาชิก

สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ได้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผลกระทบ AEC โดยมีแนวทางการปรับตัวของสหกรณ์ คือ ต้องมีการตรวจสอบภายในอย่างเข้มงวด หมั่นแจ้งข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกทราบทุกระยะ ส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐาน รักษาสิ่งแวดล้อม และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า แสวงหาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตแบบยั่งยืน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันหากเข้าสู่ AEC ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์ควรปรับตัวโดยพัฒนารูปแบบการผลิตให้ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตในระดับสากล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ควบคู่กับการประกอบอาชีพแบบพอเพียง ลดรายจ่าย ปลูกพืชหมุนเวียน เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เช่น โค กระบือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน สามารถจำแนกการวิเคราะห์ได้ดังนี้

สินค้าด้านพืช

1) ข้าว

สหกรณ์การเกษตรที่ผลิตและจำหน่ายคาดว่าจะได้รับผลกระทบทางด้านราคาสินค้า โดยเฉพาะข้าวขาวทั่วไปจึงกำหนดแนวทางในการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น โจ๊ก คุกกี้ น้ำมันรำข้าว สแน็คข้าวเหนียวดำ ไอศกรีมข้าวกล้อง น้ำข้าวกล้อง โดยบางสหกรณ์ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์จากกรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีการสร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เกษตรกรสมาชิกหันมาผลิตสินค้าคุณภาพดีได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันพยายามหาช่องทางการจำหน่ายผลผลิตให้มากขึ้นทั้งตลาดในและต่างประเทศ สหกรณ์ในประเทศต้องสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในประเทศเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับตลาดต่างประเทศมีการศึกษาระเบียบเกี่ยวกับการค้าการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศให้มากขึ้น

สำหรับสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้พัฒนา/ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์และเครื่องจักรที่สามารถตรวจ DNA ข้าวตรวจความบริสุทธิ์ของข้าว ตรวจสอบสารพิษที่ตกค้างในเมล็ดข้าว เพื่อประกันคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐานรับรองในระดับสากล สร้างห้อง lab เพื่อตรวจสอบความงอกและความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ข้าวอีกทั้งมีการพัฒนาผลผลิตให้ได้คุณภาพดีสม่ำเสมอ เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดการแข่งขันทางการค้าที่รุนแรงมากขึ้นของseeds จากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาวพม่า ที่เริ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปริมาณความต้องการสินค้าของสหกรณ์ลดลงจนทำให้สหกรณ์การเกษตรที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ไม่สามารรถดำเนินธุรกิจได้

2) ลำไยอบแห้ง

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรคาดว่าอาจได้รับผลกระทบทางด้านราคาเนื่องจากมาตรการด้านมาตรฐานและสุขอนามัย ทำให้ดำเนินการวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมในการส่งออกบ้าง เช่น พยายามยกระดับให้เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานอินทรีย์ในอนาคต

3) สับปะรด

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรคาดว่าอาจได้รับผลกระทบทางด้านราคา แนวทางในการปรับตัว คือ ปรับเปลี่ยนปริมาณการผลิตจากสับปะรดผลสดเป็นแปรรูปให้มากขึ้น ในขณะที่ต้องเพิ่มคุณภาพผลผลิตสับปะรดสดให้มากขึ้นด้วยนอกจากนี้ สหกรณ์ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิตและวางแผนการผลิตเพื่อไม่ให้ผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกัน

4) มะม่วง

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรคาดว่าจะได้รับผลกระทบทางบวก เพราะตลาดจะกว้างขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ได้มีแผนการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐานการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้า ระบบการตรวจสอบย้อนกลับของสินค้า เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อ มีการสร้างบาร์โค้ดของสินค้าสมาชิกทุกคนสามารถตรวจสอบถึงแหล่งผลิตได้

5) กาแฟ

กาแฟเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบทางลบหลังเข้าสู่ AEC ดังนั้น สหกรณ์ฯ จึงได้เข้าร่วมโครงการภายใต้ “กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร” ตั้งแต่ ปี 2553 โดยการขอสนับสนุนสินเชื่อปลอดดอกเบี้ย เพื่อใช้เงินทุนในการจัดหาอุปกรณ์การผลิต (การก่อสร้างโรงคั่ว-บดกาแฟ จัดหาอุปกรณ์บดกาแฟ เครื่องคั่วกาแฟ เครื่องซีลแบบสายพาน) และใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนจัดซื้อกาแฟ รวมทั้ง จัดซื้อกาแฟดิบ สารกาแฟสำเร็จรูป ทั้งนี้ เพื่อการสนับสนุน ส่งเสริมให้สหกรณ์จำหน่ายกาแฟแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างแบรนด์สินค้ามากขึ้น โดยจำหน่ายในรูปแบบ เมล็ดกาแฟ (กาแฟสาร) กาแฟคั่ว กาแฟคั่ว-บด และกาแฟฟรือวัน แบรินด์กาแฟผสมพร สูตรต่างๆ

6) กล้วยหอมทอง

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรคาดว่าจะได้รับผลกระทบทางด้านราคาและมาตรการด้านมาตรฐานและสุขอนามัย แนวทางในการปรับตัวของสหกรณ์ คือ พัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และจ้างบริษัทเอกชนเพื่อหาช่องทางการตลาด ทั้งในอาเซียนและประเทศอื่นๆทั่วโลก อีกทั้งเน้นย้ำให้เกษตรกรรักษาคุณภาพสินค้าเพื่อการส่งออก ผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของตลาด เนื่องจากจุดแข็งของกล้วยหอมทองของไทย คือผลไม่ใหญ่เกินไป เปลือกสีสวย เนื้อแน่น กลิ่นหอม ส่วนแนวทางในการปรับตัวของสมาชิก คือ ลดต้นทุนในการปลูก แสวงหาความรู้ใหม่ๆมาประยุกต์ใช้

7) พืชผักปลอดภัย

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรสหกรณ์ฯ ต้องสร้างจิตสำนึก พัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกรสมาชิกหันมาผลิตสินค้าคุณภาพดี ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล ควบคู่กับการขยายพื้นที่การผลิต และการตลาดเพิ่มจากประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งขณะนี้ได้ร่วมโครงการสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรในเขตตะเข็บชายแดนและในพื้นที่ สปป.ลาวซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยนำผลผลิตที่ได้ส่งมาจำหน่ายให้แก่สหกรณ์

สินค้าด้านปศุสัตว์

สหกรณ์โคนม คาดว่า น้านมดิบจะส่งออกได้น้อยลงเนื่องจากไม่ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอีกทั้งวางแผนส่งออกน้านมดิบไปยังประเทศพม่าด้วย แนวทางการปรับตัว คือ สหกรณ์ต้องส่งเสริมให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิตโดยให้หันมาใช้อาหาร TMR

(อาหารหยาบผสมอาหารชั้น)ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าอาหารได้ประมาณ 3 บาท/กิโลกรัม และเพิ่มปริมาณน้ำนม 1 กิโลกรัม/ตัว/วัน อีกทั้งควรจัดอบรมให้ความรู้ และให้มาศึกษาดูงานที่สหกรณ์ฯ สหกรณ์สนับสนุนให้สมาชิกใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการรีดนม และส่งเสริมให้สมาชิกจัดซื้อ Cooling Tank เพื่อไว้เก็บนม โดยสหกรณ์จะลงทุนให้สมาชิกก่อน และสมาชิกผ่อนชำระคืนภายหลังนอกจากนี้ ควรมุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานน้ำนมดิบที่หลากหลายเป็นที่ยอมรับของตลาดสากล เช่น มาตรฐาน ฮาลาล และ green

พิจารณาผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว / ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว / ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	1) เพิ่มผลิตภัณฑจากสับปะรดผลสดเป็นแปรรูป 2) ให้ความรู้เรื่อง AEC แก่สมาชิกสหกรณ์ 3) ณรงค์ให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิตและกระจายผลผลิตไม่ให้กระจุกตัว		
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว	1) แนวทางในการปรับตัวของสหกรณ์ซึ่งได้ดำเนินการแล้วบ้าง ได้แก่ การสร้างผลิตภัณฑใหม่ เพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า เช่น แปรรูปข้าวอินทรีย์ให้เป็นผลิตภัณฑใหม่ๆ เช่น โจ๊ก คุกกี้ น้ำมันรำข้าว สแน็คข้าวเหนียวดำ ไอศกรีมข้าวกล้อง น้ำข้าวกล้อง 2) อบรมให้สมาชิกในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการแปรรูป เพื่อเป็นการสร้างรายได้ และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ซึ่งตอนนี้มีอุปกรณ์สำหรับการทำไอศกรีมและน้ำข้าวกล้องแล้ว (ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์จากกรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย)		
สหกรณ์ลำไยประตูป่า จำกัด	-	-	ไม่มี
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	1) ตอนนี้นำสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย เช่น ข้าวสาร ไข่ ในอนาคตสหกรณ์คาดว่าจะรับซื้อสินค้า ข้าว ลำไย ลิ้นจี่ 2) ส่งเสริมการผลิตสินค้าคุณภาพ ซึ่งตอนนี้กำลังผลักดันให้เกษตรกรมีการผลิตที่ปลอดภัย (ระบบ GAP) 3) วางแผนจะเลือกทำตลาดสินค้าใหม่ๆ เพราะขณะนี้ทำแต่สินค้าหอมหัวใหญ่เพียงอย่างเดียว	-	

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว / ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว / ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน	<p>1) สหกรณ์ฯต้องสร้างจิตสำนึก พัฒนางค์ความรู้ให้เกษตรกร สมาชิกหันมาผลิตสินค้าคุณภาพดี ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล</p> <p>2) พยายามขยายพื้นที่การผลิต และการตลาดเพิ่มจากประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งขณะนี้ได้ร่วมโครงการสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรในเขตตะเข็บชายแดนและในพื้นที่ สปป.ลาว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยนำผลผลิตที่ได้ส่งมาจำหน่ายให้แก่สหกรณ์</p>	-	
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	<p>1) พยายามพัฒนา/ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ และเครื่องจักรที่สามารถตรวจ DNA ข้าว, ตรวจความบริสุทธิ์ของข้าว และตรวจสอบสารพิษที่ตกค้างในเมล็ดข้าว เพื่อประกันคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐานรับรองในระดับสากล</p> <p>2) สร้างห้อง lab เพื่อตรวจสอบความงอกและความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ข้าว</p> <p>3) สหกรณ์ฯต้องพัฒนาผลผลิตให้ได้คุณภาพดีสม่ำเสมอเพราะเกรงว่า seeds จากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาวพม่า ที่เริ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานกันมากขึ้น ทำให้การแข่งขันทางการค้าจะทวีความและจะส่งผลกระทบต่อปริมาณความต้องการสินค้าของสหกรณ์ลดลงจนทำให้สหกรณ์ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้</p> <p>4) ดำเนินการแล้วในส่วนของการสร้างห้อง lab และพัฒนาผลผลิตให้ได้คุณภาพดีสม่ำเสมอ</p>		

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรลี้แล้ จำกัด จังหวัดอุดรดิติ์	<p>1) สหกรณ์ฯ ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนให้เกษตรกรสมาชิกหันมาผลิตสินค้าคุณภาพดี ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>2) พยายามหาช่องทางการจำหน่ายผลผลิตให้มากขึ้น ทั้งตลาดในและต่างประเทศ</p> <p>3) สหกรณ์ในประเทศต้องสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในประเทศเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับตลาดต่างประเทศ</p> <p>3) สหกรณ์ต้องศึกษาระเบียบการค้า การส่งออกสินค้าไปต่างประเทศให้มากขึ้น</p>		
สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังซึน จำกัด จ.แพร่		<p>คาดว่าจะดำเนินการในปี 2558 นี้ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการประสานงานกับแหล่งรับซื้อเมล็ดพันธุ์ทั้งสองแห่ง</p> <p>1) พัฒนาผลผลิตให้ได้คุณภาพดีสม่ำเสมอ โดยเฉพาะข้าวหอม GAP และถั่วเหลือง GAP เพราะขณะนี้แหล่งผลิตสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาวพม่า เริ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานกันมากขึ้น ทำให้การแข่งขันทางการค้าจะทวีความรุนแรงมากขึ้น หากคุณภาพสินค้าของสหกรณ์ลดลงอาจทำให้ปริมาณความต้องการสินค้าลดลงตามไปด้วย</p> <p>2) พยายามปรับลดต้นทุนการผลิตถั่วเหลือง GAP ของเกษตรกร โดยสหกรณ์ได้ดำเนินการเปลี่ยน</p>	

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
		แหล่งรับซื้อเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองจากแหล่งที่มีต้นทุนสูง (บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ : CP) เป็นการซื้อจากกลุ่มสหกรณ์เครือข่ายทั่วประเทศ เพื่อให้เกษตรกรสมาชิกในพื้นที่นำมาปลูกให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้	
สหกรณ์การเกษตรพอกใหญ่	สหกรณ์เน้นในเรื่องของคุณภาพการผลิตและการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานภายในประเทศและระหว่างประเทศต่อไป สหกรณ์ได้เข้ารับการอบรมตามโครงการรับรองคุณภาพการปฏิบัติงาน เพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อขอรับการรับรองตามระบบ ISO ต่อไป		
สหกรณ์การเลี้ยงปลุกัสต์ว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด	-	-	ไม่มี
สกต.หนองบัวลำภู		ปรับตัวด้านการเคลื่อนย้ายสินค้า , การบริการ , การลงทุน , แรงงานที่มีฝีมือ และคาดว่าดำเนินการในปี 2558	
สกต.อุตรธานี จำกัด	สหกรณ์ ได้จัดอบรมสมาชิกเพื่อเตรียมความพร้อมรับ AEC โดยได้วางแผนเรื่องการผลิตของสมาชิกผ่านการเชื่อมโยงโดยมีเครือข่าย ในชุมชนเป็นผู้ช่วยเหลือ สมาชิกรายคนเพื่อประสานกับสหกรณ์	-	

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรบรบือ	<p>1) ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และสมาชิก เกี่ยวกับการเปิด AEC</p> <p>2) ปรับปรุงวิสัยทัศน์ ของสหกรณ์ ให้เอื้อต่อการเอาตัวรอดและการแข่งขัน เป็นสหกรณ์ที่มั่นคงมีการจัดการที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</p> <p>3) ผลិតสินค้าให้มีคุณภาพสม่ำเสมอ</p> <p>4) ขยายสาขากิจการสหกรณ์ เพื่อความสะดวกแก่สมาชิก เพิ่มสาขาเป็น 4 สาขา</p> <p>5) พัฒนาเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดอบรม</p> <p>6) ปรับตัวสหกรณ์ให้ได้มาตรฐานตามข้อตกลง เงื่อนไขของสหกรณ์</p>	-	
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ		<p>-ส่งบุคลากรเข้าอบรมและเรียนรู้ทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง</p> <p>-ส่งบุคลากร กรรมการ ฝ่ายจัดการ ไปศึกษาดูงาน ต่างประเทศ เช่น สปป.ลาว กัมพูชาและพม่า</p> <p>-ผลิตสินค้าให้มีคุณภาพสม่ำเสมอ</p> <p>- ผู้จัดการจะต้องผ่านการอบรมด้านภาษา</p>	
สหกรณ์การเกษตรวิสัย	สมาชิกปรับตัวทางด้านการปรับปรุงคุณภาพ ปริมาณ ลดต้นทุน ให้สมาชิกใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี		
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย			ไม่มี

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์	มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตของเกษตรกรทำนา ด้านการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีมีมาตรฐาน การใช้สารเคมีที่ลดลงเพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค		
สหกรณ์การเกษตรปราสาท	-	ให้การศึกษาอบรมบุคลากรภายในองค์การ ร่วมกับส่วนราชการด้านการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพให้ได้มาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ	
สหกรณ์การเกษตรพิมาย	ต้องมีการผลิตข้าวสารให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เพราะไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้ เราจึงต้องแข่งขันด้านคุณภาพ		
สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	สหกรณ์มองว่าการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นผลดีการค้าขาย เพราะจะมีตลาดการค้าขายมะม่วงมากขึ้น ในแต่ละประเทศ โดยสหกรณ์ปรับตัวให้มีการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐานการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้า ระบบการตรวจสอบย้อนกลับของสินค้า เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อ มีการสร้างบาร์โค้ดของสินค้าสมาชิกทุกคนสามารถตรวจสอบถึงแหล่งผลิตได้		
สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด			ไม่มี

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	<p>1) ส่งเสริมการผลิตให้ได้คุณภาพเพื่อให้แข่งขันได้ ส่งเสริมสมาชิกให้ผลิตสินค้า GAP โดยรับซื้อในราคาที่สูงขึ้น</p> <p>2) ส่งเสริมเกษตรกรปลูกผักปลอดภัย และหาตลาดโดยให้จำหน่ายหน้าสำนักงานทุกวันพุธและพฤหัสบดี</p> <p>3) การรับซื้อผลผลิตจากสมาชิก ให้ราคาสูงขึ้น 30% สำหรับข้าวเปลือก GAP และ 50% สำหรับข้าวเมล็ดพันธุ์</p> <p>4) มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์ฯ ซึ่งได้ผ่านการอบรมความรู้จากกรมวิชาการเกษตร เป็นผู้ไปให้ความรู้แก่เกษตรกร</p>		
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	ให้ความรู้แก่สมาชิกให้ตระหนักถึงความสำคัญต่อการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาดและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค การผลิตโดยลดต้นทุนเพื่อแข่งขันได้		
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	น่านมดิบทำการส่งออกค่อนข้างลำบาก และการใช้ในประเทศยังไม่เพียงพอ ในอนาคตมีการวางแผนส่งออกน่านมดิบไปยังประเทศพม่า		
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	ผลิตสินค้า GAP จัดทำโรงงานมาตรฐาน GMP ซึ่งการผลิตสินค้าที่ได้รับมาตรฐานจะทำให้ได้เปรียบเมื่อมีการส่งออก		
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	ผลิตสินค้าคุณภาพ มาตรฐาน GAP สร้างแบรนด์ และใบกำกับเป็นภาษาอังกฤษ สหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรีกำลังออกแบบให้		
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จังหวัดลพบุรี	ผลิตสินค้าคุณภาพ สร้างเครือข่ายทางการค้ากับสหกรณ์ที่ผลิตสินค้ากลุ่มเดียวกัน		
สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์			ยังไม่มี

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว / ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว / ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์โคนมพัทลุง	<p>1) สหกรณ์มองว่า ในส่วนของ AEC ไม่กระทบต่ออุตสาหกรรมโคนม เพราะอาเซียนไทยยังเป็นผู้นำเข้าในอุตสาหกรรมนี้ และมองว่าเป็นโอกาสด้วยซ้ำ ในการผลิตนมเพื่อส่งยัง ลาว พม่า เขมร ซึ่งนมพาณิชย์ทำกันอยู่แล้ว</p> <p>2) มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานน้ำนมดิบให้ได้มาตรฐานที่สากล และหลากหลาย ตรงต่อความต้องการในหลายๆ ตลาด เช่น มาตรฐาน ฮาลาล และ green อย่างค่อยเป็นค่อยไป</p>		
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัด ชุมพร	<p>สินค้ากาแฟเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี AFTA อยู่แล้ว และจะกระทบมากขึ้นหลังจากการเปิด AEC ดังนั้น สหกรณ์ฯ จึงได้เข้าร่วมโครงการ ภายใต้ “กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร” ตั้งแต่ ปี 2553 โดยการขอสนับสนุนสินเชื่อปลอดดอกเบี้ย เพื่อใช้เงินทุนในการจัดหาอุปกรณ์การผลิต (การก่อสร้างโรงคั่ว-บดกาแฟ จัดหาอุปกรณ์บดกาแฟ เครื่องคั่วกาแฟ เครื่องชิลแบบสายพาน) และใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนจัดซื้อกาแฟ รวมทั้ง จัดซื้อกาแฟดิบ สารกาแฟสำเร็จรูป ทั้งนี้ เพื่อการสนับสนุน ส่งเสริมให้สหกรณ์จำหน่ายกาแฟในรูปการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างแบรนด์สินค้ามากขึ้น โดยจำหน่ายในรูป เมล็ดกาแฟ (กาแฟสาร) กาแฟคั่ว กาแฟคั่ว-บด และกาแฟทรีอินวัน แบรินด์กาแฟชุมพร สูตรต่างๆ</p>		
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร	-	-	ไม่มี

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์	-	-	ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรอำเภอระโนด	-	-	ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรอำเภอรัตนภูมิ	-	-	
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด	เน้นย้ำให้เกษตรกรรักษาคุณภาพ พยายามผลิตสินค้าเกรดพรีเมียมเพื่อการส่งออก ผลิตสินค้าตามออเดอร์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับช่องทางการตลาดเพื่อสู้กับคู่แข่งได้ในปัจจุบัน เพราะเฉพาะในประเทศไทยก็มีคู่แข่งมากอยู่แล้ว แต่ในระดับการส่งออก จุดแข็งของกล้วยหอมทองของไทย คือผลไม้ใหญ่เกินไป เปลือกสีสวย เนื้อแน่น กลิ่นหอม กล้วยจากต่างประเทศสู้เราตรงจุดนี้ไม่ได้	-	
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง	แนวทางในการปรับตัว พัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และจ้างบริษัทเอกชนเพื่อหาช่องทางการตลาด ทั้งในอาเซียนและประเทศอื่นๆ ทั่วโลก		
สหกรณ์การเกษตรรางสีหมอก	แนวทางในการปรับตัวของสหกรณ์ สหกรณ์คาดว่า การเปิดอาเซียนจะไม่ส่งผลกระทบโดยตรงกับสหกรณ์ เพราะสหกรณ์เพียงให้เข้าสถานที่แก่ผู้ซื้อ แต่ทางสหกรณ์เป็นผู้ควบคุมคุณภาพของสินค้าเกษตร ให้ได้คุณภาพ ไม่ให้มีสารเคมีตกค้าง		

ตารางที่ 4.12 ผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	การวิเคราะห์ (แนวทางการปรับตัว)		ไม่มีการวิเคราะห์
	มีการวิเคราะห์แล้ว /ดำเนินการแล้ว	มีการวิเคราะห์แล้ว /ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว	สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มและพยายามสร้างมาตรฐานให้เหนือกว่าคู่แข่งในอาเซียน ด้วยการช่วยเหลือสมาชิกของสหกรณ์ในเรื่องราคา ในช่วงที่ราคาผลผลิตตกต่ำ เพื่อจูงใจให้สมาชิกผลผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ กล่าวคือ ในขณะที่มีมะนาวมีราคาสูง เกษตรกรสามารถขายสินค้าที่ไหนก็ได้ที่ได้ราคาดี แต่ในช่วงที่มีมะนาวออกผลผลิตมาเยอะ ทำให้ราคาตกต่ำ สหกรณ์จะรับซื้อมะนาวในราคาที่สูงกว่าตลาดในขณะนั้น เพื่อช่วยเหลือสมาชิก แต่ในขณะนี้กำลังการผลิตของสหกรณ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร		
สหกรณ์การเกษตรไร้สารอุบลราชธานี	ต้องมีการตรวจสอบภายในให้เข้มข้น แจ้งข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกทราบทุกระยะมีการลดต้นทุนการผลิต ทำสินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐาน รักษาสิ่งแวดล้อม และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า แสวงหาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตแบบยั่งยืน ใ้คู่กับสมาชิกต่อไป		
สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทา-ไทยเจริญ	-	-	ไม่มี
สหกรณ์นิคมนครชุม	1) สหกรณ์ต้องพยายามทำการแปรรูปให้ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการให้ได้มากที่สุด 2) ใช้เทคโนโลยีในการผลิตมากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุน 3) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้กับสมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	1) กระจายผลผลิตไม่ให้กระจุกตัว 2) พัฒนาคุณภาพ ควบคู่กับการลดต้นทุนการผลิต 3) ให้เกษตรกรทำการผลิต 2 แบบ คือ เข้าโรงงานแปรรูป และตลาดผลสด แต่ให้เน้นผลิตเพื่อตลาดผลสดที่เน้นคุณภาพ		
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว	-		ไม่มี
สหกรณ์ลำไยประดู่ป่า จำกัด	1) พยายามผลักดันให้สหกรณ์ได้มาตรฐานต่างๆ เช่น GAP GMP CODEX เพื่อเตรียมพร้อมในการส่งออก 2) ดำเนินการแล้วบางส่วน เช่น ให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ได้รับมาตรฐาน GAP ทุกราย เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาในการผลิตลำไยแบบอินทรีย์ต่อไป		
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	พยายามผลักดันให้สมาชิกได้รับ GAP ทุกราย		
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน	1) เกษตรกรต้องลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันทางด้านราคา 2) เกษตรกรควรลดการใช้สารเคมีลง เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	<p>1) เกษตรกรต้องลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันทางด้านราคา และลดการใช้สารเคมีลง เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล</p> <p>2) เกษตรกรพยายามหาอาชีพเสริมหลังทำนาปีเนื่องจากจะไม่มีน้ำเพื่อการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง เช่น เพาะเห็ด ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อสร้างรายได้และลดภาระหนี้สินให้ครัวเรือน</p>		
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด จังหวัดอุตรดิตถ์	<p>1) เกษตรกรต้องลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันทางด้านราคา</p> <p>2) กระตุ้นให้เกษตรกรผลิตสินค้า GAP หรือมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน</p>		
สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังชิ้น จำกัด จ.แพร่	-	<p>คาดว่าจะดำเนินการปี 2558</p> <p>เกษตรกรต้องลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันทางด้านราคา และลดการใช้สารเคมีลง เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล อีกทั้งเกษตรกรต้องวางแผนการเพาะปลูกให้เป็นไปตามแนวทางการจัดระบบการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นไปตามความต้องการของตลาด</p>	-

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรพอกใหญ่	สหกรณ์ได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะเรื่องการผลิตภาค เกษตรเน้นการเกษตรปลอดภัย , สหกรณ์ได้จัดอบรม สมาชิก เรื่องการทำเกษตรโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ ลด การใช้ปุ๋ยหรือสารเคมี เน้นให้เห็นพิษภัยของการใช้ปุ๋ยและ สารเคมี		
สหกรณ์การเลี้ยงปลุสสัตว์ grp.กลาง โพนยางคำ จำกัด	-	-	ไม่มี
สกต.หนองบัวลำภู	แรงงานต่างชาติที่จะเข้ามา , การศึกษา , สินค้าทางการเกษตรที่จะส่งออกต้องมีคุณภาพ , พืชที่ปลูกต้องได้มาตรฐาน		
สกต.อุตรธานี จำกัด	สหกรณ์อยู่ระหว่างการดำเนินการ เพื่อเชิญชวนสมาชิกเข้าร่วมโครงการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้ได้คุณภาพเช่น การปลูกข้าว GAP การปลูกถั่วเหลืองอินทรีย์ การผลิตมันเส้นสะอาด เพื่อเป็นอาหารสัตว์		
สหกรณ์การเกษตรบรบือ	-ส่งเสริมให้สมาชิกเข้าสู่การผลิต GAP ทุกคน -ผลักดันให้สมาชิกเข้าร่วมโครงการพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่ตลาดแบบยั่งยืน - จัดอบรมกลุ่มสมาชิกให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน -อบรมโครงการแก้จน เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพของรัฐบาล		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ		- ส่งเสริมให้สมาชิกเข้าสู่การผลิต GAP ทุกคน - ผลักดันให้สมาชิกเข้าร่วมโครงการพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่ตลาดแบบยั่งยืน - รอการรวมตัวของสมาชิก	
สหกรณ์การเกษตรวิสัย	- ผลิตสินค้าที่ดีมีคุณภาพและเป็นธรรม - หาแหล่งเงินทุน มาสนับสนุน โดยใช้ประมาณจากภาครัฐ		
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด			ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์	อยู่ในขั้นตอนการใช้ความรู้ องค์กรเริ่มการปรับเปลี่ยนยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง		
สหกรณ์การเกษตรปราสาท		ให้การศึกษาอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิก	
สหกรณ์การเกษตรพิมาย	ส่งเสริมการปลูกข้าว GAP		
สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	จัดอบรมสมาชิกให้รู้จักการผลิตอย่างถูกวิธี แนะนำให้สมาชิกรู้จักลูกค้าแต่ละประเทศว่าเขาต้องการมะม่วงลักษณะไหน รสชาติอย่างไร ข้อจำกัดของแต่ละประเทศมีอะไรบ้าง เช่น เรื่องสารพิษตกค้างในผลมะม่วง ชนิดสายพันธุ์มะม่วงที่แต่ละประเทศต้องการ เป็นต้น รวมทั้งอธิบายให้สมาชิกเข้าใจและปรับตัวตามแนวทางของสหกรณ์		
สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	-	-	ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	1) กรรมการสหกรณ์ไปตรวจเยี่ยมแปลงสมาชิก 2) สมาชิกมีการปรับตัว หาความรู้ การอบรมวิธีการทำข้าวอินทรีย์ การผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยสหกรณ์จังหวัด		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	ผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาดและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ต้นทุนการผลิตลดลงเพื่อแข่งขัน ต้องซื้อสัตว์ต่อสินค้าที่ผลิต การใช้สารเคมี การจับบันทึก เพื่อยืนยันการผลิตของตนเอง และสามารถย้อนกลับมาดูสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การใช้สารชนิดใด สภาพอากาศแบบใดมีผลต่อคุณภาพผลิตอย่างไร		
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	1) ส่งเสริมให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิตโดยให้หันมาใช้อาหาร TMR (อาหารหยาบผสมอาหารข้น) ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าอาหารได้กิโลกรัมละประมาณ 3 บาท และได้ปริมาณน้ำนมเพิ่มขึ้นตัวละ 1 กิโลกรัมต่อวัน สหกรณ์จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก แต่สมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ สหกรณ์จึงจะทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้สมาชิกมาศึกษาดูงานที่สหกรณ์ 2) มีการสนับสนุนให้สมาชิกใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการรีดนม และส่งเสริมให้สมาชิกจัดซื้อ Cooling tank เพื่อไว้เก็บนม สมาชิกไม่ต้องเสียค่าถัง ลดจำนวนรอบในการส่ง สามารถลดต้นทุนการได้ โดยสหกรณ์จะลงทุนให้สมาชิกก่อน และสมาชิกค่อยผ่อนชำระ		
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	1) มีการให้ความรู้เรื่องสินค้ามาตรฐาน GAP แก่สมาชิก 2) มีการให้ความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตแก่สมาชิก เนื่องจากไม่สามารถกำหนดราคาได้ ราคาที่ได้มาจากราคาตลาดและดูตามคุณภาพสินค้า เช่น ความชื้น ความสมบูรณ์ของเมล็ดขณะนี้สหกรณ์รับซื้อราคาตันละ 6,000 บาท		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	<p>1) มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกเรื่องการลดต้นทุนการทำปุ๋ยใช้เอง ทำบัญชีรับ-จ่าย การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การวางแผนการผลิต ส่งเสริมไม่ให้เกษตรกรผลิตเกินกำลัง โดยจะมีหน่วยงานภาครัฐเป็นวิทยากร จัดอบรมไตรมาสละ 1 ครั้ง</p> <p>2) ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกข้าวมาตรฐาน GAP ปลูกผักปลอดสารพิษ</p>		
สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จังหวัดลพบุรี	<p>1) มีการประชุมสมาชิกปีละ 2 ครั้ง ให้ความรู้ ข้อปฏิบัติต่างๆ และสอบถามปัญหาจากสมาชิก หาแนวทางลดต้นทุนแก่สมาชิก โดยจัดหาปัจจัยการผลิตราคาเหมาะสม ให้สมาชิกรับสินค้าไปใช้ก่อน ไม่คิดดอกเบี้ย แต่คิดส่วนเหลือร้อยละ 4 - 5 หาสินค้าอุปโภค บริโภค และให้เครดิตในการซื้อสินค้า</p> <p>2) มีการให้ความรู้การลดต้นทุนการผลิต จัดอบรมสัมมนา จัดศึกษาดูงาน ปี 2558 จัดศึกษาดูงานโครงการช่างหัวมัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</p>		
สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์	<p>1. เน้นการผลิตที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคอาหารปลอดภัย และสุขภาพที่ดี</p> <p>2. ลดต้นทุนการผลิต การเปิดเสรีในอนาคตจะแข่งขันกันด้วย ต้นทุนที่ต่ำ สหกรณ์จึงเน้นให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตให้มากที่สุด</p>		
สหกรณ์โคนมพัทลุง	มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบของเกษตรกรอย่างค่อยเป็นค่อยไป		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัด ชุมพร	<p>ภายใต้ “กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร” จะมี การดำเนินกิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตกาแฟ จากการเปิดเสรีการค้า เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และสามารถแข่งขันได้หลังการเปิด AEC โดย</p> <p>1) ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร กรมวิชาการเกษตร ได้คัดเลือกเกษตรกรแกนนำ 30 ราย ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ จัดทำแปลงสาธิตรายละ 1 ไร่ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการตัดพื้ต้นกาแฟ เช่น เครื่องมือ ปุ๋ยเคมี ยากำจัดแมลง ฯลฯ รวมทั้ง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสวนกาแฟโรบัสต้า เช่น การตัดพื้ต้น การเปลี่ยนยอดกาแฟ การใส่ปุ๋ย และปูนปรับสภาพดิน การจัดการดินในพื้นที่ลาดชัน การควบคุมโรคและแมลงศัตรูกาแฟ ฯลฯ มาบูรณาการเพื่อใช้ปฏิบัติจริงในแปลงเกษตรกร หลังจากนั้นปีที่ 2-4 (ปี 2554-2556) ได้ถ่ายทอดแก่เกษตรกรทุกปี เพิ่มขึ้นเป็นปีละ 200 ราย การถ่ายทอดจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2) เน้นการผลิตที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคอาหารปลอดภัย และสุขภาพที่ดี</p>		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร	1. แนะนำความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC แก่เกษตรกร 2. เน้นการผลิตที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคอาหารปลอดภัย และสุขภาพที่ดี 3. ลดต้นทุนการผลิต สหกรณ์จึงเน้นให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตให้มากที่สุด		
สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์			ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรอำเภอระโนด			ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรอำเภอรัตนภูมิ	-	1) ประชุมชี้แจงให้สมาชิก มีอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ โดย 2) มีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกเข้าโครงการปลูกพืชเศรษฐกิจร่วมยางพารา 3) อบรมชี้ให้สมาชิกใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีพ 4) เปิดฝึกอบรมการกรีดยาง ไปแล้ว 2 รุ่น	-
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด	จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิก ในการดูแลคุณภาพกล้วยหอม ให้มีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ ไม่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการปลูก		
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง	ลดต้นทุนในการปลูก แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการทำการเกษตรเพื่อนำมาปรับใช้กับตนเอง เพื่อให้ได้กล้วยหอมทองที่มีคุณภาพดีสม่ำเสมอ ดำเนินการแล้ว		
สหกรณ์การเกษตรรางสีหมอก	การเข้าอบรม การใช้สารเคมี การใช้ปุ๋ย โดยวิทยากรจากหน่วยงานภาครัฐ		

ตารางที่ 4.13 แนวทางในการปรับตัวของสมาชิก (ต่อ)

สหกรณ์	แนวทางการปรับตัวของสมาชิก		ไม่มี (สาเหตุ)
	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ดำเนินการแล้ว	มีแนวทางการปรับตัวของสมาชิก/ยังไม่ดำเนินการ	
สหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว	ในส่วนของตัวสมาชิกสหกรณ์ เคยพบกับปัญหามะนาวจากต่างประเทศที่มีราคาต่ำกว่าไทยมาก เพราะต้นทุนของต่างประเทศที่ต่ำกว่า เกษตรกรจึงปรับปรุงหาพันธุ์ใหม่มาเพาะปลูก หาวิธีลดต้นทุนในการผลิต ด้วยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมในเรื่องของการปรับปรุงดิน การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ที่มีราคาสูง		
สหกรณ์การเกษตรไร้สารอุบลราชธานี	สมาชิกต้องปรับตัวเอง ทำอาชีพแบบพอเพียง เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ปลูกพืชหมุนเวียน เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เช่น โค กระบือ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และมูลของสัตว์ยังสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักไว้ใช้กับพืชได้อีกด้วย		
สหกรณ์การเกษตรเลิงนทา-ไทยเจริญ			ไม่มี
สหกรณ์นิคมนครชุม	<ol style="list-style-type: none"> 1) ส่งเสริมให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิต โดยการจัดอบรมกับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมให้สมาชิกเพิ่มผลผลิต โดยปรับปรุงการผลิตมาเป็นระบบน้ำหยด ระยะแรกมีผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 1000 ไร่ (มีปัญหามาขาดแคลนแหล่งน้ำ) 3) ปรับเปลี่ยนพันธุ์มันสำปะหลังมาเป็นพันธุ์ที่มี % แป้งสูงขึ้น 4) ส่งเสริมการทำปุ๋ยพืชสด การวิเคราะห์ดิน การระเบิดดิน 		

4.1.3.2 ศักยภาพการตลาด

1) อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า ต่อยอดขายทั้งหมด

ผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้าต่อยอดขายทั้งหมด อยู่ที่ร้อยละ 78.75 โดยมีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 4,495,917,751.50 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 3,540,367,267.02 บาท

เมื่อพิจารณาเป็นรายสินค้า พบว่า

สินค้าข้าว มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 1,339,213,111.43 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 587,960,656.21 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.90 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

ผลไม้ มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 1,513,262,396.91 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 1,468,216,231.51 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.02 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 13,047,027.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 71,145.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.55 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

อ้อยโรงงาน มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 68,260,659.32 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 0.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.00 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

ยางพารา มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 57,211,952.40 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 2,767,618.26 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.84 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

มันสำปะหลัง มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 40,030,810.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 22,619,731.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.51 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

พืชตระกูลถั่ว มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 17,801,950.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 16,751,950.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 94.10 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

พืชผักสวนครัว มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 22,894,283.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 22,844,608.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.78 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

มันฝรั่ง มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 34,977,279.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 30,000,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.77 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

ปาล์มน้ำมัน มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 82,956.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 0.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.00 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน

น้ำมันดิบ มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 400,000,000.00 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 400,000,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน และ **โคเนื้อ** มีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 989,135,326.44 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 989,135,326.44 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้าต่อยอดขายทั้งหมด

สินค้า	มูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด (บาท)	มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน (บาท)	คิดเป็น % ของมูลค่าสินค้าชนิดนี้ที่ได้รับมาตรฐาน
ข้าว	1,339,213,111.43	587,960,656.21	43.90
ผลไม้	1,513,262,396.91	1,468,216,231.51	97.02
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	13,047,027.00	71,145.00	0.55
อ้อยโรงงาน	68,260,659.32	0.00	0.00
ยางพารา	57,211,952.40	2,767,618.26	4.84
มันสำปะหลัง	40,030,810.00	22,619,731.00	56.51
พืชตระกูลถั่ว	17,801,950.00	16,751,950.00	94.10
พืชผักสวนครัว	22,894,283.00	22,844,608.60	99.78
มันฝรั่ง	34,977,279.00	30,000,000.00	85.77
ปาล์มน้ำมัน	82,956.00	0.00	0.00
น้ำนมดิบ	400,000,000.00	400,000,000.00	100.00
โคเนื้อ	989,135,326.44	989,135,326.44	100.00
รวม	4,495,917,751.50	3,540,367,267.02	78.75

ที่มา : จากการคำนวณ

2) การเตรียมความพร้อมด้านการตลาดของสหกรณ์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน

การสร้างเครือข่าย

1. การสร้างเครือข่ายทางการค้า สหกรณ์ทั้งหมด 41 สหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ที่ยังไม่มีการสร้างเครือข่ายจำนวน 6 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์ที่ยังผลิตสินค้าได้จำนวนน้อย เช่น สหกรณ์สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพนยางคำ จำกัด รวมทั้ง สหกรณ์ที่ยังไม่โดดเด่นในด้านสินค้า และการส่งออก รายละเอียดดัง ตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 สหกรณ์ที่ยังไม่มีการสร้างเครือข่าย

สหกรณ์	สาเหตุไม่มีการสร้างเครือข่าย
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	ไม่มี หน่วยงานภาครัฐต้องช่วยผลักดัน
สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพนยางคำ จำกัด	ไม่มี เนื่องจาก สินค้าไม่พอขาย
สกต.หนองบัวลำภู	ไม่มี เนื่องจาก ยังไม่มีการส่งออก
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรอำเภอระโนด	ไม่มี เพราะยังไม่มีตัวสินค้า
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด	ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรรางสีหมอก	ไม่มี แต่ในอนาคตเมื่อมีประสบการณ์ และมีกำลังการผลิตที่พร้อม สหกรณ์จะเป็นผู้รวบรวมและส่งจำหน่ายต่างประเทศเอง

2. สหกรณ์ที่ยังไม่มีการสร้างเครือข่ายสหกรณ์ในและนอกประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งเครือข่ายนอกสหกรณ์ในต่างประเทศ แต่มีการสร้างเครือข่ายการตลาดภายในประเทศ จำนวน 26 สหกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์การเกษตรทั้งใน และต่างจังหวัด ภายในประเทศ เพื่อ

- ลดความเสี่ยงในการกระจายผลผลิต โดยเฉพาะช่วงผลผลิตล้นตลาดในพื้นที่ และรับซื้อผลผลิตจากแหล่งผลิตอื่นมาจำหน่ายเองเพื่อสร้างผลกำไรให้แก่สหกรณ์

- สามารถช่วยเหลือกันทั้งทางด้านการจำหน่าย เครือข่ายทางการค้าจะเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการกระจายสินค้าของสหกรณ์สู่ผู้บริโภคได้กว้างขวาง รวดเร็วยิ่งขึ้น

- เครือข่ายสหกรณ์จะช่วยด้านการบริหารจัดการคลังสินค้าได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านการรับซื้อผลผลิตจากสหกรณ์อื่นมาจำหน่ายเอง เพื่อสร้างผลกำไรให้แก่สหกรณ์ตนเอง การจำหน่ายผลผลิตให้สหกรณ์อื่น หรือการพึ่งพาอาศัยทางธุรกิจในการจัดการสต็อกคงเหลือสินค้าที่เกินความต้องการของตลาด

- สร้างความยั่งยืน และลดการผันผวนตามตลาดทั่วไปโดยต่างฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือในการรับซื้อ-และจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ตนเอง กับสหกรณ์เครือข่าย ในการกระจายสินค้าของสหกรณ์สู่ผู้บริโภคได้กว้างขวาง รวดเร็วยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.16 สหกรณ์ที่มีการสร้างเครือข่ายในประเทศ

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายในประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์ลำไยประตูป่า จำกัด	เป็นเครือข่ายในประเทศมีทุกภูมิภาคเพื่อติดต่อรับซื้อขายสินค้าระหว่างภูมิภาคเพื่อกระจายผลผลิตไปยังสหกรณ์ทั่วประเทศ	
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินทำวังผา จำกัด จังหวัดน่าน		บริษัท Agri Food, tesco lotus , ตลาดสี่มุมเมือง นำสินค้าไว้จำหน่าย โดยมีการทำ contract farming
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด จังหวัดอุตรดิตถ์	เครือข่ายสหกรณ์ ชุมชุมสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร และร้านสหกรณ์อื่นๆ อีก 15 แห่ง	
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	ช่วยเหลือกันทั้งทางด้านการจำหน่ายและรับซื้อผลผลิตจากสหกรณ์อื่นมาจำหน่ายเองเพื่อสร้างผลกำไรให้แก่สหกรณ์ โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายระหว่างชมรมผู้ผลิตข้าวภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 23 สหกรณ์	
สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังชิ้น จำกัด จ.แพร่	พึ่งพากันทางด้านการค้า โดยต่างฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือในการรับซื้อ-และจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ตนเอง กับสหกรณ์เครือข่ายในประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มสหกรณ์กระจายสินค้า อาทิ สหกรณ์การเกษตรแม่สอด จำกัด จ.ตาก , สหกรณ์การเกษตรปักษ์ใต้ จำกัด ฯลฯ	
สหกรณ์การเกษตรพอกใหญ่	เครือข่ายสหกรณ์ ในการกระจายสินค้าของสหกรณ์สู่ผู้บริโภคได้กว้างขวาง รวดเร็วยิ่งขึ้น	
สกต.อุดรธานี จำกัด	มีเครือข่ายในประเทศ เช่น สหกรณ์ด้วยกันคนละจังหวัด ในการกระจายสินค้าของสหกรณ์สู่ผู้บริโภคได้กว้างขวาง	

ตารางที่ 4.16 สหกรณ์ที่มีการสร้างเครือข่ายในประเทศ (ต่อ)

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายในประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตร บรบือ	มีเครือข่ายในประเทศ เช่น สหกรณ์ด้วยกันคนละ จังหวัด ในการกระจายสินค้าของสหกรณ์สู่ ผู้บริโภคได้กว้างขวาง (-สหกรณ์สิงห์บุรี/ตราด/ ลพบุรี/จันทบุรี/สหกรณ์บางบัวทอง/สหกรณ์ พระปกเกล้า/สหกรณ์ทองหลวง	
สหกรณ์การเกษตร สมบูรณ์	เนื่องจากเป็นเครือข่ายสหกรณ์ในเขตจังหวัดและ นอกเขตจังหวัดตามภูมิภาคต่างๆ	
สหกรณ์การเกษตร พิมาย	แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างสหกรณ์ภายในประเทศ 10 จังหวัด	
สหกรณ์ชมรมชาวสวน มะม่วงจังหวัด ฉะเชิงเทรา จำกัด		มีบริษัทส่งออก บริษัทแปรรูป วิสาหกิจชุมชน สมาคมมะม่วงไทย
สหกรณ์การเกษตรเมือง สระแก้ว จำกัด	- ร้านค้าย่อยในหมู่บ้าน เพื่อบริการสมาชิกในพื้นที่ (สมาชิก 70% ไม่ใช่สมาชิก 30%) - สหกรณ์ในจังหวัดสระแก้ว (อำเภอวังน้ำเย็น) มี ผลิตภัณฑ์แลกเปลี่ยน - สหกรณ์นอกจังหวัดสระแก้ว เช่น ระยอง นครนายก ปราจีนบุรี	

ตารางที่ 4.16 สหกรณ์ที่มีการสร้างเครือข่ายในประเทศ (ต่อ)

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายในประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตรมะขามจำกัด	- เครือข่ายสหกรณ์ในประเทศ เช่น สหกรณ์ บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ สหกรณ์เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด สหกรณ์พิมาย จ.นครราชสีมา	- บริษัทริชฟีลด์ เป็นสัญญาร่วมค้า โดยสหกรณ์ หาสมาชิกผลิตสินค้าคุณภาพส่งให้บริษัท บริษัท ดำเนินการเองโดยมีสหกรณ์เป็นจุดรวบรวม ให้ ผลประโยชน์กับสหกรณ์ คือ มังคุดในไซส์ 0.50 บาท/กิโลกรัม ตกไซส์ 0.20 บาท/กิโลกรัม - ห้างสรรพสินค้า แมคโคร โลตัส เป็นคู่ค้ากับ สหกรณ์
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	- การสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้ง ใน และต่างจังหวัด เช่น สหกรณ์โคนมโคกกอก สหกรณ์โคนมปากช่อง รับซื้อน้ำนมดิบจาก สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม และ สหกรณ์โคนม สันกำแพง โคนขอนแก่น โคนมชัยภูมิ โคน มโนสุวรรณ โคนมตากฟ้า โคนมรัตนบุรี โคน มโคกเกาะ โคนทหนองแก้ว รับซื้ออาหาร สัตว์จากสหกรณ์โคนมพัฒนานิคม	- บ. โฟร์โมส บ. แดรี่พลัส ม.ขอนแก่น บ.แดรี่ ฟูดส์ รับซื้อน้ำนมดิบจากสหกรณ์โคนมพัฒนา นิคม
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	มีการสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้ง ใน และต่างจังหวัด สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์จะเป็นผู้จำหน่ายสินค้าให้แก่สหกรณ์ อื่นๆ เพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป	
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	มีการสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้ง ในและต่างจังหวัด ในการรับซื้อ และจำหน่าย สินค้าของสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง รับซื้อข้าวหอมมะลิจากสหกรณ์จังหวัด ร้อยเอ็ด ฝากสินค้าของสหกรณ์จำหน่าย สถานที่ท่องเที่ยว (อำเภอพรหมบุรี) ร้านค้า สหกรณ์(กลุ่มสหกรณ์รวมกันเป็นร้านค้า สหกรณ์)	การทำ MOU กับโรงสีเอกชน

ตารางที่ 4.16 สหกรณ์ที่มีการสร้างเครือข่ายในประเทศ (ต่อ)

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายในประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตรทำวุ้ง จังหวัดลพบุรี	- การสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้ง ในและต่างจังหวัด (เช่น สหกรณ์ทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จัดซื้อข้าวสารหอมมะลิ เพื่อนำมาบรรจุถุงจำหน่าย , สหกรณ์ไก่ไข่ อ่างทอง สหกรณ์สิงห์บุรี รับซื้อไข่ไก่มา จำหน่าย , สหกรณ์คลองหลวงปทุมธานี รับซื้อ เมล็ดพันธุ์ ข้าวสาร ข้าวเปลือก มาจำหน่าย, สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ ซื้อเมล็ดพันธุ์มา จำหน่าย , สหกรณ์ยูเนี่ยน ปทุมธานี ซื้อน้ำดื่ม มาจำหน่าย, สหกรณ์ลพบุรี ซื้อข้าวสารจาก สหกรณ์ทำวุ้งไปจำหน่าย , สหกรณ์ค้าอาหาร ลพบุรี ซื้อข้าวสารจากสหกรณ์ทำวุ้งไป จำหน่าย เป็นต้น)	
สหกรณ์การเกษตรพนม วังก จำกัด	การสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้งใน และต่างจังหวัด	
สหกรณ์โคนมพิบูลย์ จำกัด	การสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้งใน และต่างจังหวัด	
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัด ชุมพร จำกัด	การสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้งใน และต่างจังหวัด	
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัด ชุมพร จำกัด	การสร้างเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรทั้งใน และต่างจังหวัด	
สหกรณ์การเกษตรกระแเส สินธุ์	ต้องการพัฒนาสินค้า (CDE)	
สหกรณ์การเกษตรอำเภอ รัตภูมิ	เครือข่ายกับชุมนุมสหกรณ์	

ตารางที่ 4.16 สหกรณ์ที่มีการสร้างเครือข่ายในประเทศ (ต่อ)

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายในประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว	มีการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ภายในประเทศ เช่นสหกรณ์บ้านแพ้วได้นำสินค้าไปวางจำหน่ายที่สหกรณ์ในจังหวัดตราด	
สหกรณ์การเกษตรไร่สารอุบลราชธานี	เนื่องจากเป็นบริษัทผู้ส่งออกและเครือข่ายสหกรณ์ โดยเป็นเครือข่ายนอกสหกรณ์โดยมีการเซ็นสัญญาซื้อขาย	
สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทา-ไทยเจริญ	เครือข่ายภายในสหกรณ์โดยการรวมกันขาย	
สหกรณ์นิคมนครชุมจำกัด	เชื่อมโยงส่งผลผลิตมันเส้นให้กลุ่มอาหารสัตว์ที่ใช้มันเส้นเป็นวัตถุดิบ	มีเครือข่ายกลุ่มพ่อค้า(ลาน) /คู่ค้า

3. สหกรณ์ที่มีการสร้างเครือข่ายสหกรณ์ในและนอกประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้ง เครือข่ายนอกสหกรณ์ในต่างประเทศ จำนวน 8 สหกรณ์ โดยส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายที่เกิดจากการค้าผ่านพ่อค้าคนกลางหรือตัวแทนจำหน่าย หรือหน่วยงานราชการ ยังไม่สามารถดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศได้โดยตรง

ตารางที่ 4.17 การสร้างเครือข่ายสหกรณ์ในและนอกประเทศสมาชิกอาเซียน และเครือข่ายนอกสหกรณ์ในต่างประเทศ

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายต่างประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรด ลำปาง จำกัด		สมาชิกนอกอาเซียน จีน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของสหกรณ์ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งเมื่อพ่อค้าคนกลางไทยทราบข้อมูลจึงแนะนำให้นักธุรกิจจีนมาติดต่อค้าขายกับสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูป ที่ดินบ้านดอกบัว		ออสเตรเลีย ยุโรป โดยการไปอบรม/จัดนิทรรศการหรือจัดบูธ โดยหน่วยงานราชการเป็นตัวกลางในการประสาน
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณ ภูมิ	ลาว ส่งข้าวสารหอมมะลิ, ส่งรับข้าวสารเหนียว มาบริโภคและจำหน่าย	
สหกรณ์การเกษตรเกษตร วิสัย	- ลาว กรมส่งเสริมสหกรณ์ของสปป. ลาว มา ศึกษาดูงาน - สิงคโปร์ เดินทางทำการค้ากับสิงคโปร์	
สหกรณ์การเกษตรปราสาท		สมาชิกนอกอาเซียน ฮอลแลนด์ นิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย ผ่าน ตัวแทนจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรทำใหม่ จำกัด		- มีการเชื่อมโยงผลผลิต ขยายตลาดไปยัง ต่างประเทศส่งออกเกาหลีใต้ โดยส่งผ่าน บริษัท ได้ส่วนต่างจากการขาย โดย ประสานงานผ่านสถานทูต เปิดจุดรับซื้อที่ ชุมพร - มะม่วงเชื่อมโยงกับชัยภูมิ เชียงราย สระแก้ว

ตารางที่ 4.17 การสร้างเครือข่ายสหกรณ์ในและนอกประเทศสมาชิกอาเซียน และเครือข่ายนอกสหกรณ์ในต่างประเทศ (ต่อ)

สหกรณ์	การสร้างเครือข่ายต่างประเทศ	
	เครือข่ายสหกรณ์	เครือข่ายนอกสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด		ต้องการเน้นตลาดส่งออก เพิ่มราคาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะกล้วยหอมส่งออกประเทศญี่ปุ่น โดยผ่านบริษัทตัวแทน คือ บริษัทแพนแปซิฟิก (บริษัทลูกของสหกรณ์ผู้บริโภครประเทศญี่ปุ่น) และส่งออกให้กับสหกรณ์ผู้บริโภครประเทศญี่ปุ่น โดยส่งผ่านทางเรือออกทุก 15 วัน ที่ท่าเรือ คลองเตย
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง		มีการร่วมมือกับบริษัทของประเทศญี่ปุ่น 2 บริษัทคือ 1. บริษัทโอเทนโต ประเทศไทย จำกัด ทำหน้าที่หาช่องทางการตลาดภายในประเทศ และควบคุมคุณภาพกล้วยหอม 2. บริษัทวาโกเอน ดูแลการตลาดต่างประเทศ การส่งออก หาช่องทางการตลาดในต่างประเทศ ซึ่งบริษัทเหล่านี้ได้เปอร์เซ็นต์จากการขาย

การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์

1. พัฒนารูปแบบสินค้า

- พัฒนาในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ให้แก่สินค้า เช่น แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น โจ๊ก คุกกี้ น้ำมันรำข้าว สแน็คข้าวเหนียวดำ ไอศกรีมข้าวกล้อง น้ำข้าวกล้อง
- การพัฒนา packaging ให้มีความน่าสนใจ ทั้งสี สัน ขนาด ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น กาแฟสำเร็จรูป หรือ packaging จากเดิมที่จำหน่ายเป็น lot ใหญ่ เปลี่ยนมาเป็นการpackaging แบบขายปลีก
- พัฒนาตราสินค้า เช่น “พีชผักปลอดภัยลุ่มน้ำย่าน”

- การเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการเพิ่มการระบุแหล่งกำเนิดสินค้า (GI)

- การพัฒนาสร้างความเชื่อถือใน*คุณภาพมาตรฐาน*สินค้า ภาพลักษณ์
- การ grading สินค้า หรือ ผลิตสินค้าเกรดพรีเมียม เพื่อตลาดผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อ

เช่น ตราสินค้าข้าวทุ่งสัมฤทธิ์เกรดพรีเมียม

2. การประชาสัมพันธ์สินค้าของสหกรณ์ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่

- ผ่านเว็บไซต์
- ประชาสัมพันธ์ผ่านสิ่งพิมพ์ เช่น จัดทำแผ่นพับ/เอกสารแจก
- ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์
- ประสานหน่วยงานราชการภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์/ จัดบูธออกงาน

ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ/ร่วมงานอีเว้นท์ งานธงฟ้า หรือโรดโชว์ ต่างๆ

- ผ่านเครือข่ายสหกรณ์ในประเทศ โดยการดูงาน
- เพิ่มช่องทาง social media เป็นอีกช่องทางการประชาสัมพันธ์

3. การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

- ศูนย์กระจายสินค้าของเครือข่ายสหกรณ์
- พยายามบุกเบิกตลาดใหม่ โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ เช่น ออสเตรเลีย ยุโรป

จีน ประเทศในกลุ่ม AEC เป็นต้น

- เครือข่ายสหกรณ์ในประเทศ
- ร้านค้าเอกชน
- ไปรษณีย์
- สร้างร้านค้าบ้านน้ำดอกไม้หน้าสหกรณ์ เพื่อจำหน่ายมะม่วงให้กับผู้สัญจรไปมา

ย่านหน้าสหกรณ์

- ห้างสรรพสินค้า
- โรงงานแปรรูป
- ส่งออกต่างประเทศ

รายละเอียดแต่ละสหกรณ์ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	พยายามให้สมาชิกผลิตผลสดคุณภาพให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในประเทศ และเพิ่มสินค้าแปรรูปสับปะรด	มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์	เพิ่มตลาดแปรรูป ได้แก่ ศูนย์กระจายสินค้าของเครือข่ายสหกรณ์
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบ้านดอกบัว	โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่/เพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า เช่น แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น โจ๊ก คุกกี้ น้ำมันรำข้าว สแน็คข้าวเหนียวดำ ไอศกรีมข้าวกล้อง น้ำข้าวกล้อง	จัดทำแผนพับ/เอกสารแจก จัดบูธออกงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร/กิจกรรมต่างๆ ผ่านเว็บไซต์ และรายการโทรทัศน์	พยายามบุกเบิกตลาดใหม่ คือ ออสเตรเลีย ยุโรป
สหกรณ์ลำไยประตูป่า จำกัด	อยากผลิตลำไยอบแห้งสีทองที่เป็น GAP ทุกวันนี้ สหกรณ์ทำธุรกิจซื้อมา-ขายไปในรูปแบบผลสดอย่างเดียว		-อยากเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ที่เป็นเครือข่ายสหกรณ์ในประเทศโดยความร่วมมือจากกรมส่งเสริมการเกษตรคอยช่วยเหลือผลักดัน -อยากได้ห้องเย็นเพื่อเก็บสินค้า ซึ่งจะช่วยให้ง่ายในการจัดการและกระจายผลผลิตได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	-		ในอนาคตอยากทำเป็น Contact farming
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน	- การพัฒนาpackageจากเดิมที่จำหน่ายเป็นlotใหญ่ เปลี่ยนมาเป็นการpackaging แบบขายปลีก - พัฒนาตราสินค้าเป็น “พืชผักปลอดภัยลุ่มน้ำย่าน”	- ร่วมจัดบูธจำหน่ายสินค้าเพื่อให้ประชาชนรู้จักทั้งในและนอกจังหวัด - ประสานหน่วยงานราชการภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์	- การออกบูธร่วมงานในทุกสถานที่จัดงานระดับจังหวัด - พยายามหาสหกรณ์เครือข่ายและเปิดตลาดให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นพัฒนาการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	<ul style="list-style-type: none"> - สหกรณ์ฯจะผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยประกันความบริสุทธิ์ อัตราการงอกซึ่งคาดว่าจะเพิ่มราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่เกิน 20 บาท/5กิโลกรัม โดยจะพิจารณาราคาในท้องถิ่นประกอบด้วย โดยเฉพาะราคาจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวฯ - การพัฒนา package และ ตราสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานราชการภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์ - ประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชนเพื่อชักชวนเกษตรกรเข้ามาเป็นสมาชิกและซื้อเมล็ดพันธุ์ของสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การออกบูธร่วมงานในทุกสถานที่จัดงานระดับจังหวัด - พยายามหาสหกรณ์เครือข่ายให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นพัฒนาการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น - เปิดเครดิตให้ร้านค้าที่เป็นเครือข่ายการค้าของสหกรณ์จำนวน 200,000 บาท หากจำหน่ายหมดค่อยชำระเงิน หากจำหน่ายไม่หมดสามารถคืนสินค้าได้ อื่นๆ - การบริการหลังการขาย สามารถคืนเงินได้ หากไม่พอใจในคุณภาพ / การบริการส่งถึงบ้านเกษตรกร
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด จังหวัดอุตรดิตถ์	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนา package หลากหลายมากขึ้น เช่น 15 กก. 25 กก. - ในปี 2558 ได้พัฒนาถุงบรรจุแบบสุญญากาศขนาด 15 กก. - พัฒนาสินค้าใหม่ เช่น ข้าวเหนียวลิ้มฟัว และข้าวขาวดอกมะลิ 105 	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมจัดบูธจำหน่ายสินค้าเพื่อให้ประชาชนรู้จักทั้งในและนอกจังหวัด - ประสานหน่วยงานราชการภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์ - โฆษณาผ่านวิทยุชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การออกบูธร่วมงานในทุกสถานที่จัดงานระดับจังหวัด - พยายามหาสหกรณ์เครือข่ายและเปิดตลาดให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นพัฒนาการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น - สร้างร้านค้าจำหน่ายมากขึ้น

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรอำเภอวัง ขึ้น จำกัด จ.แพร่	- สหกรณ์ได้วางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการเพิ่มการระบุแหล่งกำเนิดสินค้า (GI) บนบรรจุภัณฑ์ข้าวคั่วหอม เพื่อชี้แหล่งผลิตสินค้าได้อย่างชัดเจน และสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตว่ามาจากพื้นที่ใด หรือนำเสนอให้ผู้บริโภคได้รับทราบถึงศักยภาพของพื้นที่ในการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคทั้งทางด้านคุณภาพสินค้า และอาจนำไปสู่ปริมาณความต้องการสินค้าที่มากขึ้นด้วย	- ตั้งชื่อและสร้างเรื่องราวของข้าวคั่วหอมให้เป็นที่น่าสนใจเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดแพร่ - เพิ่มช่องทาง social media เป็นอีกช่องทางการประชาสัมพันธ์ - หน่วยงานราชการภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์	- ร่วมจัดงาน ร้านธงฟ้าราคาประหยัดกับการค้าภายในจังหวัด และร่วมงานในระดับจังหวัดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น
สหกรณ์การเกษตรพอกใหญ่	จัดให้มีบรรจุภัณฑ์และคุณภาพสินค้า (เมล็ดพันธุ์ข้าว) เป็นของสหกรณ์และได้มาตรฐานตามระเบียบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด	1. ประชาสัมพันธ์ผ่านการประชุมในโอกาสต่างๆ 2. ประชาสัมพันธ์ทางวิทยุท้องถิ่น 3. ประชาสัมพันธ์ผ่านสิ่งพิมพ์	1. เข้าเป็นสมาชิกสมาคมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวของจังหวัดสกลนคร 2. การประสานงานกับสหกรณ์เครือข่ายในต่างจังหวัด อื่นๆ -ประชาสัมพันธ์ในทุกโอกาสเมื่อมีส่วนร่วมในการประชุมอบรม สัมมนา กับหน่วยงาน องค์กร นอกเครือข่ายสหกรณ์

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สกต.หนองบัวลำภู	การแปรรูปมันสำปะหลัง	การออกประชุมกลุ่มลูกค้า , แผ่นป้าย , ใบปลิว	การขายภายในจังหวัด , การขายพ่อค้าต่างจังหวัด , การส่งออก
สกต.อุดรธานี จำกัด	-ไม่มี-	-ไม่มี-	-ไม่มี-
สหกรณ์การเกษตรบรบือ	บรรจุภัณฑ์ พัฒนาคุณภาพ ปริมาณ พัฒนาเทคโนโลยีด้านเครื่องจักร เพื่อให้ในการสีข้าวมีเปอร์เซ็นต์ต้นข้าวสูงขึ้น	- ประชาสัมพันธ์ ผ่าน สถานีวิทยุของสหกรณ์ FM / คลื่น 106.25 MHz - จัดทำแผ่นพับ - แผ่นป้ายไว้นิล - นามบัตร	- โดยภาครัฐบาลและเอกชน สนับสนุน กลุ่มคนรักสุขภาพ กลุ่มบุคคลทั่วไป
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ	ถุงบรรจุขนาด 1 กก. 15 กก. และ 50 กก. แบบเคลือบเพื่อป้องกันความชื้นและเก็บไว้ได้นาน	- จัดทำแผ่นพับ - แผ่นป้ายไว้นิล/นามบัตร	- จัดทำโปรโมชั่นเป็นช่วงๆ - ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับคู่ค้า เช่น บริโภคข้าวสารหรือบริจาคในงานประเพณี

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย	โดยการผลิตข้าวอินทรีย์ ทำข้าวสู่ความหอมอย่างยั่งยืน พัฒนาคุณภาพ brand สินค้าไปเรื่อยๆ โดยไม่ทิ้ง brand เดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมงานอีเว้นท์ งานธงฟ้า หรือโรดโชว์ ต่างๆ - ให้เครือข่ายสหกรณ์ในประเทศมาดูงาน โดยมีเครือข่ายสหกรณ์ 70 สหกรณ์ - การสร้างสัมพันธ์ กับเพื่อน ทูกระดับ ทุกอาชีพ เพื่อสร้างเครือข่ายทางการค้า - จัดทำแผ่นพับ/แผ่นป้ายไวเนล/นามบัตร 	
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	-ไม่มี-	-ไม่มี-	-ไม่มี-
สหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์	สร้างความเชื่อถือในคุณภาพมาตรฐานบรรจุภัณฑ์ ภาพลักษณ์	ส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ วารสาร วิทยุท้องถิ่น	อาศัยเครือข่าย และการประชาสัมพันธ์
สหกรณ์การเกษตรปราสาท	พัฒนารูปแบบสินค้าการบรรจุภัณฑ์สินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของมูลค่า และคุณค่าของสินค้าที่นำมาพัฒนาให้ลูกค้าเข้าใจง่าย ชื่อง่าย	<p>การประชาสัมพันธ์โดยตรงจากเจ้าหน้าที่ โดยการประชุมเพื่อชี้แจงถึงกิจกรรมต่างๆของสหกรณ์ และจัดจำหน่ายข้าวของสหกรณ์ให้กับสมาชิก</p> <p>2.ประชาสัมพันธ์โครงการติดป้ายโฆษณาสินค้าต่างๆของสหกรณ์ตามจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในต่างอำเภอ และภายในจังหวัด</p> <p>3.ประชาสัมพันธ์ป้ายเวปไซด์ของสหกรณ์</p>	<p>ติดต่อสหกรณ์เครือข่ายโดยการแลกเปลี่ยนสินค้า ทำให้เกิดการแยกอายุสินค้าของสหกรณ์ไปสู่ภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2.ขยายศูนย์กลางสินค้าเพิ่ม เพื่อให้สินค้ามีลูกค้า และสมาชิกได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ</p> <p>3.เพิ่มปริมาณการผลิต เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด</p>
สหกรณ์การเกษตรพิมาย	ทำตราสินค้าข้าวทุ่งสัมฤทธิ์เกรดพรีเมียม	ผ่านทางการเชื่อมโยงเครือข่าย, แผ่นพับ	ร้านค้าเอกชน

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ทันสมัยตรงตามความต้องการของลูกค้า - ปลายทาง เช่น การแนะนำ Package ให้เหมาะสมกับบริษัทลูกค้าปลายทาง ณ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ - แปรรูปผลผลิต เช่น มะม่วงแช่เยือกแข็ง , ทูเรียนกวน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผ่านเว็บไซต์สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด - งานเทศกาลไทย ณ สวนสาธารณะไซโยง ประเทศญี่ปุ่น โดยการประชาสัมพันธ์นำผลไม้ไปจำหน่าย เช่น ทูเรียน , มังคุด , มะม่วง , สับปะรด ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - หลากหลายทางเลือก เช่น ขนส่งทางเครื่องบิน , ขนส่งทางเรือ , ขนส่งทางรถยนต์ ฯลฯ โดยเลือกรูปแบบการขนส่งตามความเหมาะสม โดยคำนวณจากระยะทางและระยะเวลาการสุกของมะม่วง แต่ส่วนใหญ่จะเลือกช่องทางการส่งจำหน่ายทางเครื่องบินเนื่องจากผลผลิตไม่เสียหายและระยะเวลาถึงลูกค้าเร็ว แม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงก็ตาม
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - มีบรรจุภัณฑ์หลากหลาย มีตราสัญลักษณ์แบรนด์ผลิตภัณฑ์ดีเด่นของจังหวัด - พัฒนาเมล็ดข้าวสารให้สวยใส เงามาม ผ่านกระบวนการสีแล้วได้ข้าวตันมาก (เมล็ดไม่หัก) โดยมีการจ้างบริษัทมาเป็นที่ปรึกษา - พัฒนาวิธีการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเพื่อให้แข่งขันได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คุ้มครองจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ลดราคาสินค้าให้ 10% - ทำโบรชัวร์ แผ่นพับ - การสร้างร้านค้าออนไลน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ร้านค้าย่อยในชุมชน เขตอำเภอเมืองสระแก้ว - สหกรณ์เครือข่าย ในจังหวัดสระแก้ว - สหกรณ์เครือข่าย นอกจังหวัดสระแก้ว อื่นๆ - สหกรณ์ไปร่วมขายสินค้าที่ตลาดนัดทุกวันศุกร์ ณ ศาลากลางจังหวัด ร่วมกับการค้าภายใน
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	<p>บรรจุภัณฑ์ โดยจังหวัดจันทบุรีดำเนินการให้เพื่อเปิดตลาดที่กรุงเทพ ทุก ๆ ปี</p>		<p>อื่นๆ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทำสมาชิกมังคุดอินทรีย์ต้นแบบ ยังหาสมาชิกที่มีคุณสมบัติครบไม่ได้ 2. การขายสินค้าผ่านเว็บไซต์ โดยมีการรับรองคุณภาพสินค้า
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคมจังหวัดลพบุรี	<p>สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม วางแผนจะจัดทำนมพาสเจอร์ไรซ์ เป็นตราयीี่ห้อของสหกรณ์ ในแพคเกจแบบขวด โดยจะทำเป็นนมพรีเมียม</p>	<p>การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และเข้าไปประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง (walk in)</p>	<p>อาหารสัตว์จะวางจำหน่ายในสหกรณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม นมพาสเจอร์ไรซ์จะจำหน่ายที่ร้านของสหกรณ์ แต่น้ำนมดิบ ขณะนี้จำหน่ายเต็มปริมาณที่รับซื้อมาแล้ว</p>

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	<ul style="list-style-type: none"> - กำลังอยู่ระหว่างขอซื้อตราสินค้า ทำการจดสิทธิบัตรตราสินค้าข้าวขาว ข้าวสีนวล ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล และข้าวสามเกลอ - สหกรณ์วางแผนจะขอ GI (สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์) ให้แก่ ข้าวสุขภาพ (ข้าวสีนวล ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล และข้าวสามเกลอ) ที่สหกรณ์จำหน่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุท้องถิ่นให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป และจัดทำแผ่นพับ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรถจำหน่ายสินค้าเคลื่อนที่ ออกจำหน่ายสินค้าทุกวัน ยกเว้นวันหยุด การจำหน่ายปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิกจะให้เครดิต ปลอดดอกเบี้ย 4 เดือน
สหกรณ์การเกษตรทำวุ้ง จังหวัดลพบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแพคเกจข้าวสาร 5 กิโลกรัม และสร้างตราสินค้าของตนเอง ชื่อตราถึงข้าว ชื่อผู้ผลิตเป็นชื่อสหกรณ์การเกษตรทำวุ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุท้องถิ่นให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป และประชุมกลุ่มปีละ 2 ครั้ง เพื่อแจ้งข่าวสาร และธุรกิจของสหกรณ์ให้แก่สมาชิก 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดรถบริการสินค้าแบบเคลื่อนที่ไปขายให้กับสมาชิกถึงที่ โดยจะนัดกลุ่มสมาชิก จัดหมอนเวียนกัน แต่ละเดือนจะจัดประมาณ 3 – 4 ครั้ง และให้เครดิตแก่สมาชิกในการซื้อสินค้า 30 วัน ในวงเงิน 3,000 – 5,000 บาท สำหรับปัจจัยการผลิตที่มีจำนวนมาก จะมาซื้อที่สหกรณ์ และมีรถจัดส่งให้ฟรี - มีการนำสินค้า (ข้าวสาร) ให้ลูกค้าทดลองบริโภค
สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนา Package ข้าวสังหยดบรรจุถุงในขนาดที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค - การวางแผนสร้างแปรรูปสินค้าจากน้ำยางพาราของสมาชิก โดยการผลิตหมอนยางพารา (ขณะนี้ยังติดที่ไม่สามารถผ่านกระบวนการความเห็นของชุมชนในการสร้างโรงงาน เนื่องจากปัญหาการต่อต้านในเรื่องมลพิษที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อม) 	หนังสือพิมพ์ (เดลินิวส์)	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการส่งเสริมการตลาดทำร่วมกับ นสพ. เดลินิวส์ ตัดคุปองส่วนลดเพื่อนำมาซื้อสินค้าในสหกรณ์
สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	จาก นมถุงโรงเรียน นมกล่องโรงเรียน เพิ่มเป็นนม แกลลอน และไอศกรีมนมสด	(ยังคงเป็นจุดอ่อน)	ยังประเทศในแถบอาเซียน เช่นมาเลเซีย

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด			โรงงานแปรรูปมังคุดกระป๋อง
สหกรณ์การเกษตรกระแสนินธุ์	ประชุมกลุ่มสมาชิก ติดป้ายไว้นิล	ประชุมกลุ่มสมาชิก ติดป้ายไว้นิล	-
สหกรณ์การเกษตรอำเภอระโนด	- ควรจะมีการส่งเสริมการผลิตเน้นการผลิตเพื่อสุขภาพทำธุรกิจขนาดเล็ก ผลิตโดยโรงสีขนาดเล็ก - สินค้าที่คาดว่าจะส่งเสริมในอนาคต คือ กล้วยน้ำว่า ทำการแปรรูปโดยใช้แรงงานในครัวเรือน	ประชุมกลุ่ม สำรวจพื้นที่ปลูก	ใช้เครือข่ายสหกรณ์ ตามตลาดน้ำ ตลาดคลองแดน (ตลาดน้ำ) ตามสถานที่ราชการ
สหกรณ์การเกษตรอำเภอรัตนภูมิ	สร้างโรงงานอัดก้อนยางพาราเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและต่างประเทศ	ทางเครือข่ายสหกรณ์ในประเทศ และ ผ่านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	การขนส่งทางบก
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด	พัฒนารูปแบบสินค้า บรรจุภัณฑ์ ดูสวยงาม มีคุณค่า ใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ผ่านทางเว็บไซต์ และเฟสบุคของสหกรณ์ มีกิจกรรมส่งเสริม และประชาสัมพันธ์สหกรณ์	มีความมุ่งหวังที่จะขยายตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ ไม่จำกัดแค่ในภูมิภาคอาเซียน พยายามเจาะตลาดประเทศที่ร่ำรวยเพราะเป็นประเทศที่มีกำลังซื้อดี
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง	กล่องบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมประหยัดเนื้อที่ สวยงาม ดูมีคุณค่า จัดรูปแบบการแพคตามตลาดต้องการ เช่น เป็นหวี ขายโรงแรม แพค 1 ผล 2 ผล และ 4 ผล ขายเป็นร้านและห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ภายในประเทศ เป็นต้น	มีเว็บไซต์และเฟสบุคของสหกรณ์เพื่อประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน มีเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ให้ผู้สนใจมาดูงาน	สหกรณ์หาตลาดเพิ่มโดยจ้างบริษัทเอกชนจากประเทศญี่ปุ่น
สหกรณ์การเกษตรรางสีหมอก	เนื่องจากเป็นสินค้าเกษตร การพัฒนารูปแบบจึงทำได้ยาก แต่มีการปรับปรุงรูปแบบหีบห่อ ให้ สวย สะอาด กะทัดรัด ประหยัดเนื้อที่ในการส่งออก	มีเว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสหกรณ์	ไม่มี

ตารางที่ 4.18 การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ (ต่อ)

สหกรณ์	รูปแบบ/วิธีการ		
	2.1 พัฒนารูปแบบสินค้า	2.2 การประชาสัมพันธ์	2.3 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
สหกรณ์การเกษตรไร้สาร อุบลราชธานี	มีการทำรูปแบบสินค้าตามใบสั่งซื้อจากบริษัทผู้ ส่งออก และพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งขายใน ประเทศ	การออกบูท หรืองานแสดงสินค้าอินทรีย์ ทั้งภายใน จังหวัดและต่างจังหวัด และมีหน่วยงานภาครัฐช่วย ประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง ได้แก่ กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมสหกรณ์ และพาณิชย์จังหวัด	ทางสหกรณ์มีการให้บริการจัดส่งสินค้าทางไปรษณีย์ ให้กับลูกค้าที่สนใจ หรือตามคำสั่งซื้อทาง อินเทอร์เน็ต
สหกรณ์การเกษตรเลิงนก ทา-ไทยเจริญ	-	-	โดยจัดหาลูกค้ารายใหญ่ เพื่อทำการขายส่งสินค้า และเป็นคนกระจายสินค้าอินทรีย์
สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	พัฒนารูปแบบสินค้าให้ตรงกับความต้องการของ ลูกค้าให้ได้มากที่สุด คือมันเส้นสะอาด แต่ เนื่องจากตัวสินค้าเป็นวัตถุดิบที่นำไปผลิตอาหาร สัตว์ อีกครั้งหนึ่ง ขบวนการผลิตจึงไม่จำเป็นต้อง ผ่านขบวนการ GAP	การนำเสนอการขาย การประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย การเข้าโครงการนำร่องของมันเส้นสะอาดเพื่อผลิต อาหารสัตว์	ในเบื้องต้นพยายามหากลุ่มตลาดที่เป็นกลุ่มเอกชน เพิ่มขึ้น

การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์

1. สหกรณ์ที่ยังไม่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ มีสหกรณ์ 5 สหกรณ์ที่ยังไม่มีการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ อย่างเต็มที่ ทำให้เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนสหกรณ์ที่สูง ณ ปัจจุบัน

ตารางที่ 4.19 สหกรณ์ที่ยังไม่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์

สหกรณ์	สาเหตุ/หมายเหตุ
สหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์	-
สหกรณ์การเลี้ยงปลาสีตาว์กร.กลางโพนยางคำจำกัด	ไม่มี
สกต.หนองบัวลำภู	ไม่มี
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ	ไม่มี
สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	ไม่มี ส่วนใหญ่สมาชิกมาจำหน่ายที่สหกรณ์ สหกรณ์รวบรวมเก็บใน stock กาแฟ 700 ตัน ส่งโรงคั่วให้บริษัทต่างๆ โดยใช้รถขนส่งจ้าง เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่มีรถบรรทุก จึงเป็นจุดอ่อนในเรื่องค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่แพง เช่นเดียวกับการขนส่งกาแฟสำเร็จรูป

2. สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ จำนวน 36 สหกรณ์ อย่างไรก็ตาม แต่ละสหกรณ์ยังคงเป็นการบริหารที่ยังไม่มีการวางแผน และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น

1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า แบ่งได้เป็น

- สหกรณ์จัดการการรับหรือส่งสินค้าโดยสหกรณ์เอง
- การรับส่งสินค้าโดยการจ้างบริษัทเอกชน
- เกษตรกรจะนำผลผลิตมาจำหน่ายที่จุดรับซื้อโดยเกษตรกรจะรับภาระค่าใช้จ่าย

ด้านการขนส่งเอง รวมทั้งลูกค้าที่ซื้อผลผลิตจากสหกรณ์จะรับภาระค่าขนส่งเอง

2) การคัดเลือกบรรจุกัญท์เพื่อมาใช้บรรจุนสินค้า ส่วนใหญ่เป็นบรรจุกัญท์ที่ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของลูกค้า และมีการพัฒนาบรรจุกัญท์อย่างต่อเนื่อง ทั้ง คุณภาพ ขนาด โดยการพัฒนาบรรจุกัญท์จะเป็นข้อที่เกือบทุกสหกรณ์บริหารได้เป็นอย่างดี

3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือ ในคลังสินค้า มีการพัฒนาจาก บางสหกรณ์ที่ใช้ แรงงานคน เครื่องจักร ไปจนถึง รถยก รถบรรทุกขนสินค้า อุปกรณ์และเครื่องจักรช่วยในการขนถ่ายสินค้า อาทิ ใช้รถยก (โฟล์คลิฟท์- ไม้พาเหรด รถเข็น สายพานลำเลียง) เพื่อลดแรงงานคน ตลอดจน การจัดระบบภายใน การขนส่ง มีป้ายบ่งชี้จุดรับสินค้า เครื่องชั่ง ห้องคัดบรรจุ

4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ การจัดการส่วนใหญ่นำ 2 ลักษณะ คือ การขนส่งโดยใช้ รถทั้งรถยนต์และรถบรรทุกของสหกรณ์ที่มี ผลัดเปลี่ยนกัน และ การจ้างบริษัทขนส่งเอกชนในการขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ ที่จะตั้งคลังสินค้า

- จุดรับซื้อ และคลังสินค้า จะเลือกตั้งอยู่ในจุดที่เกษตรกรผู้ผลิตจะขนส่งสินค้ามาจำหน่ายได้ง่าย หรืออยู่ในบริเวณแหล่งผลิตหรือจุดใกล้เคียง ซึ่งส่วนใหญ่คลังสินค้าจะอยู่ ณ ที่ตั้งสหกรณ์

- บางสหกรณ์จะมีคลังสินค้าอยู่หลายแห่ง โดยจะทำการแยกหมวดหมู่ ตามชนิดและประเภทของสินค้า ใช้ระบบ bar code ในการเช็ค stock และจัดระบบบริหารจัดการสินค้า

6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการบริหารจัดการ ดังนี้

- สหกรณ์จะรับทราบปริมาณสินค้าที่เกษตรกรสามารถผลิตได้จากการวางแผนการผลิตของสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์จึงสามารถบริหารแผนการตลาดได้อย่างเหมาะสม ไม่มีสินค้าคงเหลือค้าง stock

- ใช้ระบบบัญชีคงคลังสินค้า เพื่อตรวจสอบการหมุนเวียนของสินค้าและป้องกันความเสียหาย

- สหกรณ์ใช้ระบบบริหารสินค้าคงคลังที่เรียกว่า fifo (First in first out) คือ สินค้าเข้าก่อนออกก่อน

- ใช้ระบบ stock เพื่อการจำหน่าย หรือระบายสินค้าได้ตลอดทั้งปี (เช่น ข้าวขาว จะ stock เก็บไม่เกิน 30 ตันต่อ 1 ฤดูกาลผลิต เมล็ดพันธุ์ stock 50 ตัน ข้าวสุกจะแยกชนิด เก็บไม่เกิน 20 ตัน สินค้าของสหกรณ์จะมีจำหน่ายได้ตลอดปี)

- ใช้ระบบการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้า จัดระบบโควตาการปลูกกล้วยหอมทอง แก่สมาชิกว่าใครจะปลูกในช่วงเวลาไหน ปริมาณการปลูกเท่าใด เพื่อให้มีผลผลิตเพียงพอทั้งปี และปริมาณผลผลิตที่พอดีกับความต้องการของตลาด

7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้สหกรณ์ (Supplier) เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และ เพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม ผู้ผลิตวัตถุดิบให้สหกรณ์ (Supplier) ส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยสหกรณ์มีแนวทางบริหาร ดังนี้

- การบริหารจัดการการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกโดยการจัดสรรโควตา ซึ่งปริมาณซื้อโควตาของแต่ละรายจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการทำธุรกิจกับสหกรณ์เป็นหลัก เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และ เพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์จะดูแลด้านการวางแผนการผลิตให้แก่เกษตรกรรวมทั้งให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาด้านการผลิต การตลาดตรวจสอบคุณภาพสินค้าและระยะการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพมากที่สุดเพื่อให้ผลผลิตสามารถเก็บเกี่ยวได้ตามแผนการบริหารจัดการผลผลิตของสหกรณ์ฯ

- ประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตสินค้าคุณภาพได้มาตรฐาน เช่น GAP ให้เกษตรกรสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

- มีการคัดเลือกบริษัทเคมี-ปุ๋ย ที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน โดยสหกรณ์มีการตรวจสอบคุณภาพว่าใช้ได้จริง มาจำหน่ายให้กับสมาชิก

- ได้มีการกำหนดการเก็บเกี่ยวของสมาชิกให้ตรงกับการจัดการของสหกรณ์ เพื่อง่ายกับการควบคุมคุณภาพการผลิต และบริหารสินค้าคงคลัง

8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง มีลักษณะ ดังนี้

- จุดรับซื้อ จุดพัก และจุดกระจายสินค้าอยู่ที่เดียวกัน คือ ใกล้แหล่งผลิตสินค้าเพื่อง่ายต่อการขนส่งผลผลิตของเกษตรกร

- กำหนดแหล่งกระจายสินค้าใกล้กับสหกรณ์ ส่วนใหญ่เป็นภายในจังหวัด

- สหกรณ์ดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อรวมกันขาย โดยมีจุดรวมกันซื้อและรวมกันขายอยู่ที่สหกรณ์เพียงแห่งเดียว

- มีการวางแผนเพิ่มจุดการกระจายสินค้า ตามสถานที่ท่องเที่ยว ตลาดเกษตรกร ทุ่งฟ้า

- การกระจายสินค้าจากโรงงาน ซึ่งตั้งอยู่ที่สหกรณ์จุดเดียว

- บางสหกรณ์ไม่มีจุดกระจายสินค้า แต่จัดส่งสินค้าให้กับสหกรณ์ในเครือหรือโรงงานโดยตรง

9) ระบบควบคุมการผลิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารในข้อ 7 โดยส่วนใหญ่เป็นการควบคุมการผลิตสินค้าของเกษตรกรที่อยู่ภายใต้สหกรณ์ ให้ได้มาตรฐานต่างๆ ได้แก่

สินค้าประเภท พืช ผัก ผลไม้ ดำเนินการโดย

- มีคณะกรรมการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบผลผลิต เช่น ข้าวของเกษตรกร ก่อนเข้าโรงสี

- มีระบบควบคุมการผลิตของเกษตรกร โดยผ่านระบบ GAP

- ระบบควบคุมการผลิต สหกรณ์จะผลิตสินค้าตามความต้องการของสมาชิกและของตลาดเท่านั้น จะไม่ผลิตในปริมาณที่มากจนเกินไป

- ในกรณีสินค้าที่มีการส่งออก โดยเฉพาะกล้วยหอม มะม่วง จะมีมาตรการควบคุมการผลิต ตั้งแต่การปลูกให้ปุ๋ย รักษาผล การเก็บเกี่ยว และการนำส่งสินค้ามายังสหกรณ์ โดยมีการจดบันทึกข้อมูล ไม่ใช้สารเคมีต้องห้าม ข้อกำหนดในแต่ละประเทศ ซึ่งสหกรณ์ผลิตโดยอิงมาตรฐานการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เข้มงวดที่สุดหากสินค้าผ่านตามข้อกำหนดนี้จะสามารถส่งออกได้ทุกประเทศ รวมทั้ง สหกรณ์ฯ ร่วมการ

ตรวจโดยนำเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ (สวพ.) และเจ้าหน้าที่ของบริษัทส่งออก เพื่อไปตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรกร และเก็บตัวอย่างไปเพื่อตรวจหาสารตกค้าง

- ระบบควบคุมการผลิต มีการกำหนดระบบตั้งแต่ การวางแผนปลูก การควบคุมการใช้สารเคมีต้องห้าม การดูแล การเก็บเกี่ยว การคัดเลือก คัดขนาด ทำความสะอาด การบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนส่งขาย แต่ละกระบวนการมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแล

สินค้าปศุสัตว์ และนมดิบ

- การผลิตอาหารสัตว์ควบคุมด้วยระบบ ISO 9002
- นำนมดิบควบคุมคุณภาพด้วยระบบ GMP CODEX

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุภัณฑ์เพื่อมาใช้บรรจุสินค้า	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์ลำปางสัปรด	สหกรณ์ส่งสินค้าไปยังจุดกระจายสินค้าของเครือข่ายสหกรณ์			ดำเนินการโดยจ้างเหมารถกระบะ
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว	สหกรณ์ได้จ้างบริษัทที่มีชื่อเสียง แต่กำลังดำเนินการจัดซื้อรถเพื่อการขนส่ง 1 คัน	มีคณะกรรมการคัดเลือกตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพะเยา		
สหกรณ์ลำไยประตูป่า จำกัด	มีการจ้างเหมาการจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้าโดยบริษัทเอกชน		มีรถยก 1 คันเพื่อขนถ่ายวัสดุภายในโรงงานหรือในคลังสินค้า	
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	มีการบริการจัดส่งสินค้า	มีการคัดเลือกบรรจุภัณฑ์เพื่อมาใช้บรรจุสินค้า โดยแบ่งเป็น 3 บรรจุภัณฑ์ คือ กล่อง ถูตาข่าย และกระสอบ ขนาดบรรจุ คือ 1 , 10 และ 25 กิโลกรัมตามลำดับ		มีการขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ในประเทศโดยรถ 10 ล้อ

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุภัณฑ์เพื่อมาใช้บรรจุสินค้า	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์การเกษตร พรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก	ทางสหกรณ์ฯจะรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร ณ จุดรับซื้อผลผลิตของสหกรณ์ โดยสหกรณ์จะคัดเมล็ดพันธุ์ทั้งทางด้านความบริสุทธิ์ อัตราการงอก ตามมาตรฐานขอกรมวิชาการ หลังจากนั้นจะดำเนินการบรรจุแพ็คเกจให้แก่ลูกค้าตาม order หากอยู่ในพื้นที่ไม่ไกลมากนักทางสหกรณ์จะจัดส่งสินค้าให้ฟรี แต่หากอยู่ไกลทางสหกรณ์จะคิดเพิ่มค่าขนส่งแต่อยู่ในอัตราไม่มากนัก	จะเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่สะดวกในการขนส่งและประหยัด เช่น ใช้ถุงพลาสติกสำหรับขนาด 5 กก. ส่วน 15 และ 50 กก. ใช้กระสอบปุ๋ย	มีอุปกรณ์และเครื่องจักรช่วยในการขนถ่ายสินค้า อาทิ ใช้รถยก (โฟล์คลิฟท์- ไม้พาหเรด รถเข็น สายพานลำเลียง) เพื่อลดแรงงานคน	มีรถบรรทุก 6 ล้อ 2 คัน (รับน้ำหนักได้ 8 ตัน/คัน) และรถกระบะ 2 คัน (รับน้ำหนักได้ 2.5 ตัน/คัน)
สหกรณ์การเกษตร ลับแล จำกัด จังหวัด อุตรดิตถ์	-เกษตรกรจะนำผลผลิตมาจำหน่ายที่จุดรับซื้อโดยเกษตรกรจะรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการขนส่งเอง -ลูกค้าที่ซื้อผลผลิตจากสหกรณ์ สหกรณ์จะใช้รถบรรทุกจัดส่งเองโดยไม่จ้างเอกชน	จะเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า	มีเครื่องจักรในการขนถ่ายวัสดุ/สินค้าในโรงงาน/คลังสินค้า	ใช้รถบรรทุกของสหกรณ์เอง

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุกู้ภัณฑ์เพื่อมาใช้ บรรจุกู้สินค้า	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือ ในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์การเกษตร พอกใหญ่	เป็นการรับส่งสินค้าที่นำมาบริการสมาชิก ตามความต้องการ , การบริการลูกค้า ให้บริการด้านการรับส่งสินค้าเกษตรที่มาจากหน่วยงานที่สหกรณ์	การคัดเลือกบรรจุกู้ภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อมา บรรจุกู้เมล็ดพันธุ์ข้าวตามระเบียบเงื่อนไข ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด	มีการวางแผนการขนถ่ายตามระยะเวลา ของการผลิต โดยใช้ยานพาหนะของ สหกรณ์	การขนส่งสินค้าเฉพาะภายในประเทศไม่มี ต่างประเทศโดยใช้ยานพาหนะของ สหกรณ์ตามฤดูกาล
สกต.อุดรธานี จำกัด	มีการบริการส่งสินค้าให้สมาชิกทั้งจังหวัด	คัดเลือกตามบรรจุกู้ภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน	ใช้คน และแรงงาน มีสายพาน	ใช้รถบรรทุกโดยการจ้าง
สหกรณ์การเกษตร บรบือ	เลือกกลุ่มระหว่างจังหวัดใกล้เคียงกันในการรับส่งสินค้า	-	-	-
สหกรณ์การเกษตร เกษตรวิสัย	ให้ความสำคัญทางด้านเวลา การรับส่ง สินค้าต้องตรงเวลา ถ้าไม่ตรงเวลาทำให้ ขาดความเชื่อถือ	พัฒนาบรรจุกู้ภัณฑ์ ให้ได้มาตรฐาน คัดเลือกบรรจุกู้ภัณฑ์ ถ้าบรรจุกู้ภัณฑ์ คุณภาพไม่ดี จะทำให้ข้าวเหลือง	ควบคุมคลังสินค้า ทั้งเจ้าหน้าที่ก่อน ปรับปรุง และหลังปรับปรุง แผนกสี ดู ตราซั้ง ต้องถ่วงดุลย์กัน สินค้าต้องมีให้ตรงกับที่สินค้าต้องการ	-
สหกรณ์การเกษตร หนองหวาย จำกัด	-	-	-	-
สหกรณ์การเกษตร ปราสาท	ส่งสินค้าไม่เกิน 5 ต้นถ้าเกินจ้างรถบรรทุก ขนส่ง	มีการคัดเลือกบรรจุกู้ภัณฑ์ให้ถูกต้องตาม กฎหมายก่อนทำบรรจุกู้ภัณฑ์	รถยนต์สหกรณ์ 5 ต้นจ้างรถยนต์ภายนอก ขนมากกว่า 5 ต้น	รถยนต์
สหกรณ์การเกษตร พินาย	มีการจัดส่งเองโดยใช้รถยนต์ของสหกรณ์	ออกแบบบรรจุกู้ภัณฑ์ขนาด 1, 5, 15, 50 กิโลกรัม	มีรถไฟคีลิป	ใช้รถบรรทุกของสหกรณ์เอง

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุก๊าซเพื่อมาใช้ บรรจุก๊าซสินค้า	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือ ในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดการสินค้าอย่างเป็นระบบ - มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจน - บริการสินค้าได้มีประสิทธิภาพ 	ตามความเหมาะสม และความต้องการของลูกค้า	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้อุปกรณ์ในการขนถ่ายวัสดุภายในโรงงานอย่างเหมาะสม - จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ - บริหารคลังสินค้าเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดการขนส่งสินค้าอย่างเป็นระบบ - ใช้รถบรรทุกควบคุมอุณหภูมิในการจัดส่งสินค้าไปยังสนามบินสุวรรณภูมิ
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	. สหกรณ์เป็นผู้ต่อรองให้ได้รับประโยชน์ โดยให้โรงสีจัดหาเกี่ยว รถบรรทุกมารับผลิตที่นาของสมาชิก โดยรถบรรทุกข้าวสารมาส่งให้แก่สหกรณ์	สหกรณ์สีข้าวสาร 1,000 ตัน/ปี โดยบรรจุก๊าซมีขนาด 1 , 5 , 15 , 50 กิโลกรัม แล้วเก็บสต็อกที่ สนง.ใหญ่ การกระจายสินค้าโดยรถของสหกรณ์เป็รถปิคอัพ และรถหกล้อ และนำสินค้าแลกเปลี่ยนกลับมา (มีการจ้างโรงสีแปรรูปให้เป็นครั้งคราว คู่ค้า คือ โรงสีศิริพร ราชสาส์นไรซ์อินเตอร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา)		
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	สมาชิกมาส่งผลผลิตที่สหกรณ์ สหกรณ์จ้างรถขนส่งไปส่งสินค้าที่ปลายทาง โดยมีการทำประกันสินค้า	ตะกร้าหูเหล็ก	มีการสุ่มตรวจสินค้าในแต่ละตะกร้า ว่ามีความเสียหาย ปลอดภัย ไม่ได้คุณภาพ ไม่เกิน 5 % แล้วชั่งน้ำหนักสินค้า ชำระเงิน และมีการติดสติ๊กเกอร์ที่ตะกร้าว่าเป็นของสมาชิกคนใด เพื่อตรวจสอบย้อนกลับได้	-

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุกัญชีเพื่อมาใช้ บรรจุน้ำมัน	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือ ในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์การเกษตร ดอนเจดีย์ จังหวัด สุพรรณบุรี	สมาชิกที่จะขายข้าวให้สหกรณ์จะบรรทุก สินค้ามาที่สหกรณ์เอง สำหรับการขาย ของสหกรณ์จะมีสองกรณี คือ สหกรณ์ บรรทุกไปโรงสี หรือโรงสีมารับซื้อเองที่ สหกรณ์ ซึ่งทั้งสองกรณีราคาจำหน่ายจะ ต่างกัน	- ข้าวสาร จะมีการบรรทุกเป็นถุงมัดโบ้ (1,000 กิโลกรัม) เพื่อลูกค้าจะนำไปแบ่ง บรรทุกเป็นขนาดที่ต้องการต่อไป และบรรทุก แบ่งขนาดเล็ก 5 กิโลกรัม 10 กิโลกรัม - เมล็ดพันธุ์ จะบรรทุกกระสอบละ 25 กิโลกรัม	- การขนถ่ายภายในสหกรณ์จะใช้รถดัก และรถบรรทุก	-
สหกรณ์การเกษตรท่า ช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	มีบริการจัดส่งปัจจัยการผลิตถึงที่ ไม่คิดค่า ขนส่ง	ข้าวขาว จะบรรทุกแบ่งขนาดเล็ก 5 กิโลกรัม ข้าวสุกคุณภาพบรรทุกสุญญากาศถ ละ 1 กิโลกรัม เมล็ดพันธุ์บรรทุกขนาด 25 กิโลกรัม	การขนถ่ายภายในสหกรณ์จะใช้รถดัก และรถบรรทุก การขนส่งสินค้าใช้ รถบรรทุก 4 ล้อ และ 6 ล้อ	-
สหกรณ์การเกษตรท่า วุ้ง จังหวัดลพบุรี	สมาชิกที่จะขายข้าวให้สหกรณ์จะบรรทุก สินค้ามาที่สหกรณ์เอง สำหรับการขาย ของสหกรณ์จะมีรถบรรทุกส่งสินค้าให้แก่ สมาชิกฟรี	ข้าวสาร จะบรรทุกแบ่งขนาดเล็ก 5 กิโลกรัม	การขนถ่ายภายในสหกรณ์จะใช้รถดัก และรถบรรทุก	
สหกรณ์การเกษตร พนมวังค์ จำกัด	-	บรรจุกัญชีที่ได้มาตรฐาน เช่น ข้าวสังหยด	โดยใช้รถบรรทุกของสหกรณ์	โดยใช้รถบรรทุกของสหกรณ์
สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	- สหกรณ์วางแผนร่วมกับตัวแทน/ผู้ซื้อใน การจัดส่งสินค้าแต่ละวัน - ผลิตตามความต้องการของตลาด โดย ลูกค้า order ไม่เกิน 9 โมงเช้า มี order ที่แน่นอน ขายหมดวันต่อวัน	เป็นบรรจุกัญชีที่ได้มาตรฐาน	โดยใช้รถบรรทุกของสหกรณ์	ส่วนใหญ่เป็นระบบการขนส่งน้ำมันดิบ จากเกษตรกรถึงสหกรณ์โดยสหกรณ์มีรถ รับส่งน้ำมันดิบตามจุดต่างๆ ในเวลาที่ กำหนด ทุกเช้าเย็น เนื่องจากน้ำมันดิบ เป็นสินค้าที่เน่าเสีย บุค ในช่วงเวลาสั้น

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุกิจภัณฑ์เพื่อมาใช้ บรรจุกิจสินค้า	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือ ในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้านี้ระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์การเกษตร กระแสดินธุ์	จัดรถบรรทุกโดยใช้ธุรกิจของสหกรณ์ ร่วม เช่น สหกรณ์มีธุรกิจขายน้ำมันก็ใช้ น้ำมันของสหกรณ์ในการขนส่ง		มีโกดังจัดเก็บสินค้า	
สหกรณ์การเกษตร อำเภอระโนด	มีรถขนส่งจากสหกรณ์ไปโรงสี (นคร , พัทลุง, ในพื้นที่)			
สหกรณ์การเกษตร อำเภอรัตนบุรี	ใช้รถ 10 ล้อบรรทุกสินค้าส่งตลาด และ ตลาดท้องถิ่น		มีโกดังเก็บสินค้าภายในโรงงาน	จัดการขนส่งโดยใช้รถของสหกรณ์เอง
สหกรณ์การเกษตร บ้านลาด	มีเจ้าหน้าที่ตัดกล้วยเพื่อรักษาคุณภาพมี แผนจัดส่ง ตรวจสอบ ตรวจสอบความถูกต้อง	การคัดเลือกบรรจุกิจภัณฑ์ มีการออกแบบ คัดเลือกบรรจุกิจภัณฑ์ที่มีความสวยงาม รักษาคุณภาพสินค้าได้ดี เหมาะสมกับการ จัดส่ง เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า	การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงานหรือ คลังสินค้า มีการคัดแยกเป็นระบบ มี ระเบียบ	มีการบรรจุกิจภัณฑ์ที่ดี มีรถจัดส่ง และมีการ จ้างบริษัทขนส่งที่ไว้ใจได้เป็นมืออาชีพ และใช้บริการกันมานาน
สหกรณ์การเกษตรท่า ยาง	การจัดการรับหรือส่งสินค้า สหกรณ์มี รถปิคอัพ 5 คัน และรถ 6 ล้อ 1 คัน	การคัดเลือกบรรจุกิจภัณฑ์เพื่อใช้บรรจุกิจสินค้า ใช้ภาชนะที่สวยงามได้มาตรฐานปลอดภัย ด้านอาหาร	การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน มี แรงงานคนในการจัดการเพียงพอ	การขนส่งสินค้านี้ระหว่างสถานที่ต่าง ๆ จ้างรถคอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิ (13 องศาเซลเซียส) ในการขนส่งในประเทศ และส่งออกสินค้าทางเรือ ไปประเทศ ญี่ปุ่นใช้เวลา 11 วัน
สหกรณ์การเกษตร รางสีหมอก	การจัดการการรับหรือส่งสินค้า เกษตรกร จะมาส่งสินค้า (มะพร้าว น้ำหอม) เอง การ จัดส่งมีการจ้างรถตู้คอนเทนเนอร์ควบคุม อุณหภูมิ	การคัดเลือกบรรจุกิจภัณฑ์เพื่อมาใช้บรรจุกิจ สินค้า ใช้บรรจุกิจภัณฑ์ที่มีความสวยงาม เล็ก สะดวกในการจัดเก็บ ประหยัดเนื้อที่ใน การจัดส่ง	การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน ใช้ แรงงานคน	การขนส่งสินค้านี้ระหว่างสถานที่ต่างๆทั้งใน และต่างประเทศ มีการจ้างรถตู้คอนเทน เนอร์ควบคุมอุณหภูมิในการขนส่งสินค้า

ตารางที่ 4.20 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การขนส่งสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน) การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์			
	1) การจัดการการรับหรือส่งสินค้า และการบริการลูกค้า	2) การคัดเลือกบรรจุก๊าซเพื่อมาใช้บรรจุก๊าซ	3) การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงาน หรือในคลังสินค้า	4) การขนส่งสินค้าระหว่างสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
สหกรณ์การเกษตรไร้สารอุบลราชธานี	จัดการส่งสินค้าเป็นลักษณะการจ้างรถบรรทุกสิบล้อพ่วงเพื่อขนส่งให้ถึงมือลูกค้า	ด้านบรรจุก๊าซมีทั้งถัง PP ขนาด 50 กก. ถังขนาด 1 และ 5 กก. รวมทั้งถึงบรรจุก๊าซทางลูกค้าส่งมาให้เป็นบาง order	การขนถ่ายวัสดุภายในโรงงานหรือในคลังสินค้า ทางสหกรณ์มีการใช้ทั้งแรงงานคน และแรงงานเครื่องจักร	จัดการส่งสินค้าเป็นลักษณะการจ้างรถบรรทุกสิบล้อพ่วงเพื่อขนส่งให้ถึงมือลูกค้า
สหกรณ์การเกษตร เลิงนกทา-ไทยเจริญ	ส่งสินค้าเป็นลักษณะการจ้างรถบรรทุกเพื่อขนส่งให้ถึงมือลูกค้า เป็นลูกค้าภายในประเทศ ลูกค้าส่วนใหญ่ ได้แก่ โรงบรรจุข้าวกรีนเน็ตที่มหาชนะชัย จ.ยโสธร ท่าเรือ (กรีนเน็ต) หมอเขี้ยว ลูกค้าที่ จ.ภูเก็ต และตาม order อื่นๆ	โดยบรรจุก๊าซเป็นของลูกค้านำมาให้บรรจุ		
สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	มีการกำหนดแผนการส่งล่วงหน้า เตรียมแผนในการจัดหาสินค้าบรรทุกากลับเพื่อลดต้นทุน เช่น ส่งสินค้ามันเส้นสะอาดไป แล้วบรรทุกสินค้าอุปโภค บริโภค ปุ๋ย ยา กลับมาก เป็นต้น	การคัดเลือกบรรจุก๊าซ ขึ้นกับความ ต้องการของลูกค้า	มีรถดักล้อยาง จำนวน 6 คัน ใช้ขนถ่ายมันเส้นสะอาด ทั้งนี้การทำมันเส้นสะอาด จะต้องมีการทำให้แห้งแล้วเก็บเข้าโกดังครั้งเดียว จากลานตาก 2 จุด (ลานละ 35 ไร่)จะสามารถตากได้ประมาณ 600 ตันต่อระยะเวลา 4-5 วัน	มีรถพ่วง 10 ล้อ จำนวน 3 คัน ที่ใช้ในการขนส่งมันเส้นสะอาดให้กับลูกค้า

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และ เพียงพอต่อความต้องการ ในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ลำปางสัปรด	-	มีการบริหารจัดการตามความต้องการของตลาดจึงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว	ผู้จัดการสหกรณ์ และประธานสหกรณ์เป็นผู้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า				จะมีคณะกรรมการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบผลผลิตข้าวของเกษตรกรก่อนเข้าโรงสี
สหกรณ์ลำไยประตูป่าจำกัด					มีระบบควบคุมการผลิตของเกษตรกร โดยผ่านระบบ GAP
สหกรณ์หอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	มีการจัดการคลังสินค้า สถานที่ ที่จะตั้งคลังสินค้า อย่างเป็นระบบ(มีการจัดการจัดวางระบบโรงแฉวน การบริการปั้มน้ำมัน การบริหารจัดการห้องเย็นตลอดจน ออฟฟิศการทำงาน)	มีการจัดการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับดีมาก เพราะไม่เคยมีเหลือค้างสต็อกเลย	มีการบริหารจัดการการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกโดยการจัดสรรโควตา ซึ่งปริมาณซื้อโควตาของแต่ละรายจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการทำธุรกิจกับสหกรณ์เป็นหลัก เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และ เพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม		โดยใช้ระบบ GAP ของหน่วยงานราชการเป็นหลัก

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร พหุมิตราม จำกัด จังหวัด พิษณุโลก	<p>-ทางสหกรณ์จะมีคลังสินค้าอยู่หลายแห่ง โดยจะทำการแยกหมวดหมู่ ตามชนิดและประเภทของสินค้า ใช้ระบบ barcode ในการเช็ค stock และจัดระบบบริหารจัดการสินค้า</p> <p>- มีอาคารแยกจัดเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวพร้อมจำหน่ายกับเมล็ดพันธุ์ข้าวที่รับซื้อจากเกษตรกร โดยแยกตามสายพันธุ์ และแยกตาม line การผลิต เช่น รอบการผลิตที่เก็บเกี่ยวช่วงเดียวกัน</p>	<p>-สหกรณ์จะมีเป้าหมายการผลิตในทุกฤดูกาล โดยจะมีการวางแผนการผลิตให้แก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ในรูปแบบของตารางบริหารสินค้า เพื่อให้สินค้าที่ออกสู่ตลาดสอดคล้องกับศักยภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์ทั้งทางด้านการแปรรูป การจัดเก็บสินค้า และความต้องการของลูกค้า</p> <p>- สหกรณ์จะเปิดรับสมัครเกษตรกรสมาชิกเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่ายให้สหกรณ์ โดยจะจัดตั้งเป็นกลุ่มตามสายพันธุ์ หรือรอบการผลิต เพื่ออำนวยความสะดวก</p>	<p>-เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์จะดูแลด้านการวางแผนการผลิตให้แก่เกษตรกรแต่ละline ทั้งให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาด้านการผลิต การตลาดเพื่อให้ผลผลิตสามารถเก็บเกี่ยวได้ตามแผนการบริหารจัดการผลผลิตของสหกรณ์ฯ (ข้าวควรเก็บเกี่ยวช่วงอายุ 105-110 วัน)</p> <p>-ประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตสินค้า GAP ให้เกษตรกรสมาชิกอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>มีการก่อสร้างจุดกระจายสินค้าของสหกรณ์ที่เพียงพอต่อการรองรับปริมาณข้าวของเกษตรกรสมาชิกในปัจจุบัน คือ ประมาณ 1,800 -2,000 ตัน</p>	<p>- สหกรณ์จะควบคุมการผลิตให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่เหมาะสมไม่สูงมากนัก</p> <p>- วางแผนการผลิตเพื่อควบคุมปริมาณผลผลิตที่จะออกสู่ตลาด</p> <p>- ควบคุมคุณภาพด้านการแปรรูปและการแยกเกรด</p> <p>- มีการสุ่มตรวจเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนำมาจำหน่าย ซึ่งจะต้องไม่มีเมล็ดแดง หรือข้าวปนมากกว่า 5 เมล็ดๆ นับว่าเข้มงวดกว่ามาตรฐานของกรมวิชาการที่กำหนดไว้ 10 เมล็ด</p> <p>- มีเครื่องชั่งน้ำหนักดิจิทัลที่สามารถกำหนดน้ำหนักได้ เช่น 25 กก. และสามารถรวมปริมาณน้ำหนักข้าวที่บรรจุในแต่ละวันได้</p> <p>- มีเครื่องบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว</p>

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร อำเภอวังชิ้น จำกัด จ.แพร่	ทางสหกรณ์จะมีคลังสินค้าอยู่หลายแห่ง โดยจะทำการแยกหมวดหมู่ ตามชนิดและประเภทของสินค้า ใช้ระบบ barcode ในการเช็คstock และจัดระบบบริหารจัดการสินค้า	สหกรณ์มีการวางแผนการผลิตให้แก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้า จำหน่ายให้แก่สหกรณ์ในรูปแบบของตารางบริหารสินค้า เพื่อให้สินค้าที่ออกสู่ตลาดสอดคล้องกับศักยภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์ทั้งทางด้านการแปรรูป การจัดเก็บสินค้า และความต้องการของลูกค้า	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์จะดูแลด้านการวางแผนการผลิตให้แก่เกษตรกรเพื่อให้ผลผลิตสามารถเก็บเกี่ยวได้ตามแผนการบริหารจัดการผลผลิตของสหกรณ์ฯ และได้มีการประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตสินค้า GAP ให้เกษตรกรสมาชิกอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี	สหกรณ์ฯ มีที่ตั้งของแหล่งจำหน่ายผลผลิตของสหกรณ์เป็นการเฉพาะ อีกทั้งได้ขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้าแต่ละชนิดไปยังร้านค้าในชุมชนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 450 ร้านค้าใน อ.วังชิ้น จ.แพร่ โดยผู้ประกอบการร้านค้าเหล่านี้จะรับสินค้าจากสหกรณ์ไปจำหน่ายซึ่งจะได้คะแนนสะสมและเงินปันผลในช่วงปลายปีด้วย	ข้าวหอม GAP และถั่วเหลือง GAP สหกรณ์จะควบคุมการผลิตให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่เหมาะสม ไม่สูงมากนัก ควบคุมปริมาณผลผลิตที่จะออกสู่ตลาด ควบคุมคุณภาพด้านการแปรรูปและการแยกสินค้าแต่ละเกรด
สหกรณ์ การเกษตร พอกใหญ่	มีการวางผังคลังสินค้า อาคารโครงการตามความเหมาะสมของขนาดพื้นที่ดินของสหกรณ์สามารถขนส่งได้สะดวก	สหกรณ์มีการจัดทำสต็อกสินค้า ทั้งการรับเข้า (การซื้อ) การส่งออก (ขาย) โดยจัดทำระบบบัญชีซื้อ อย่างเป็นระบบ	สหกรณ์จะจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มอาชีพ และให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ ด้านการเงิน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ของกลุ่ม	สหกรณ์ดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อรวมกันขาย โดยมีจุดรวมกันซื้อและรวมกันขายอยู่ที่สหกรณ์เพียงแห่งเดียว	ระบบควบคุมการผลิต สหกรณ์จะผลิตสินค้าตามความต้องการของสมาชิกและของตลาดเท่านั้น จะไม่ผลิตในปริมาณที่มากจนเกินไป
สกต. อุดรธานี จำกัด	การจัดการคลังสินค้าใช้ระบบ FIFO และแยกประเภทของสินค้า	ใช้ระบบบัญชีคลังสินค้า เพื่อตรวจสอบการหมุนเวียนของสินค้าและป้องกันความเสียหาย	มีการสำรวจประชุม วางแผน และจัดลำดับในการส่งมอบให้สมาชิก	สกต.มีคลังสินค้า ไว้บริการสมาชิกประจำอำเภอ ทุกอำเภอ เพื่ออำนวยความสะดวกให้สมาชิก	-
สหกรณ์ การเกษตร บรือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร หนองหวาย จำกัด	-	-	-	-	-
สหกรณ์ การเกษตร ปราสาท	สะอาดปลอดภัยเข้าง่ายออกง่าย	เข้าก่อนออกก่อน เข้าหลังออกหลัง	ให้ความรู้และนำส่งตามฤดูกาล	เครือข่ายและสินค้า	ใช้บุคคลคิวซีสินค้า
สหกรณ์ การเกษตร พินาย	-	-	-	-	-
สหกรณ์ ชมรม ชาวสวน มะม่วง จังหวัด ฉะเชิงเทรา จำกัด	มีโครงการสร้างสถานที่รับส่งแปรรูปสินค้า ของสหกรณ์แห่งใหม่ที่มีความสมบูรณ์ ออกแบบตามขั้นตอน บนพื้นที่ 5 ไร่	มีระบบการจัดเก็บข้อมูลผลผลิต ประมาณการผลิตทำให้รู้ถึงข้อมูลผลผลิต สามารถขายให้กับผู้ซื้อแบบซื้อขยาล่วงหน้า หรือทำสัญญาซื้อขยาล่วงหน้า โปรแกรมจัดการสินค้าโดยตรวจเช็คทุกวัน	มีการคัดเลือกบริษัทเคมี-ปุ๋ย ที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน โดยสหกรณ์ มีการตรวจสอบคุณภาพว่าใช้ได้จริง มาจำหน่ายให้กับสมาชิก	- กำหนดที่ตั้งขายสหกรณ์เป็นที่รวบรวมมะม่วงของสมาชิคนำมาส่ง และกำหนดให้บริษัทผู้ซื้อมารับ-คัดแยกสินค้า ณ สหกรณ์ หรือจัดส่งมะม่วง ณ สหกรณ์ไปยังตลาดผู้ซื้อ - การสร้างบ้านน้ำดอกไม้เป็นแบรนด์ในการจำหน่ายผลผลิต (ร้านค้าจำหน่ายของฝาก) ซึ่งมีการวางแผนเพื่อขยาย	- มีมาตรการควบคุมการผลิต ตั้งแต่การปลูกให้ปุ๋ย รักษาผล การเก็บเกี่ยว และการนำส่งสินค้ามายังสหกรณ์ โดยมีการจัดบันทึกข้อมูล ไม่ใช้สารเคมีต้องห้าม ข้อกำหนดในแต่ละประเทศ ซึ่งสหกรณ์ผลิตโดยอิงมาตรฐานการส่งออกไปยัง

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร ท่าใหม่ จำกัด	- จัดการคลังสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ - มีห้องสำหรับจัดเก็บสินค้า กว้างขวางและเพียงพอ มีการควบคุมอุณหภูมิห้องที่ 10 C - สามารถขนย้ายสินค้าขึ้นไปยังรถบรรทุกควบคุมอุณหภูมิได้ทันทีในห้องเก็บสินค้า 10 C	- ผลผลิตที่มาถึงโรงอบ จะเข้าสู่กระบวนการอบไอน้ำเพื่อฆ่าแมลงวัน หรือแมลงต่างๆตามข้อกำหนดการส่งออกเกาหลี โดยจะใช้เวลาตั้งแต่ขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้าย ใช้ระยะเวลาประมาณ 1-2 วัน	-	-	-
สหกรณ์ การเกษตร เมืองสระแก้ว จำกัด			ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ มีการส่งวัตถุดิบล่วงหน้า จากบริษัทที่มีคุณภาพราคาถูก		มีเจ้าหน้าที่ QC คอยตรวจสอบ ควบคุม มีคณะอนุกรรมการกำกับดูแลรับผิดชอบ
สหกรณ์ การเกษตร มะขามจำกัด		การรับซื้อและการขนส่งวันต่อวัน			ควบคุมจากเกษตรกรให้ปฏิบัติตามข้อตกลง
สหกรณ์โค นมพัฒนา นิคม จังหวัด ลพบุรี	แยกบริเวณสำหรับผลิตอาหารสัตว์ จุดรับน้ำนมดิบ ห้องปฏิบัติการสำหรับตรวจสอบคุณภาพน้ำนม	- first in first out - อาหารสัตว์ จะวางแผนการผลิตมี stock วัตถุดิบเก็บไว้ผลิตได้ประมาณ 10 วัน ช่วงที่วัตถุดิบขาดแคลนจะมีการปรับสูตรใหม่	วัตถุดิบในการทำอาหารสัตว์ เช่น ข้าวโพด จะรับซื้อจากเกษตรกร รวมทั้งสมาชิก ตามฤดูกาลผลิต และแหล่งจำหน่ายอื่น ๆ	น้ำนมดิบมีแหล่งจำหน่ายที่แน่นอน ซึ่งทำ MOU กันไว้แล้ว สามารถรู้ปริมาณและสถานที่จัดส่งที่แน่นอนในแต่ละวัน	- การผลิตอาหารสัตว์ควบคุมด้วยระบบ ISO 9002 - น้ำนมดิบควบคุมคุณภาพด้วยระบบ GMP CODEX

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และ เพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร ท่าช้าง จังหวัด สิงห์บุรี	- แยกเก็บสินค้าแต่ละชนิด ไม่ให้ปนกัน มีการระบุ lot ผู้ผลิต วันเดือนปีที่รับเข้า สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้	- first in first out - ข้าวขาว จะ stock เก็บไม่เกิน 30 ตันต่อ 1 ฤดูการผลิต เมล็ดพันธุ์ stock 50 ตัน ข้าวสุกจะแยก ชนิด เก็บไม่เกิน 20 ตัน สินค้าของ สหกรณ์จะมีจำหน่ายได้ตลอดปี	มีการวางแผนการผลิต เพิ่มปีละ 20 %	- มีการวางแผนเพิ่มจุดการกระจาย สินค้า ตามสถานที่ท่องเที่ยว ตลาด เกษตรกร ชงฟ้า	- โรงสีระบบ GMP
สหกรณ์ การเกษตร ท่าวัง จังหวัดสพบุรี	- แยกฉางข้าว สำหรับเก็บ ข้าวเปลือก เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าว - ล้างเครื่องสี เครื่องบรรจุ ทำ ความสะอาดลานตาก รถยนต์ เพื่อไม่ให้ข้าวแต่ละพันธุ์ปนกัน	- first in first out - ข้าวเปลือกจะเก็บไว้ไม่เกิน 3 เดือน กรณีข้าวแข็ง ไม่เกิน 8 เดือน สำหรับ ข้าวสารจะไม่เก็บ stock มาก ส่วน ใหญ่จะซื้อมา ขายไป สหกรณ์ การเกษตรท่าวังจะรับซื้อข้าวสารมา บรรจุถุงจำหน่าย มากกว่าซื้อ ข้าวเปลือกมาสีเอง เพราะต้นทุนต่ำ กว่า และมีปัญหาเรื่องเครื่องอบ ความชื้น - เมล็ดพันธุ์ข้าว สหกรณ์จะรับ	มีการวางแผนการผลิต คาดการณ์ยอด ซื้อขาย การกระจายสินค้าแต่ละปี	มีการวางแผนการกระจายสินค้าในแต่ละ ปี สหกรณ์มีตลาดกลางในการ รวบรวมผลผลิต	เคยทำโรงสีระบบ GMP ไม่ได้ ต่ออายุแล้ว แต่การผลิตยังยึด ระบบ GMP

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร พนมวังก์ จำกัด	ใช้สหกรณ์เป็นคลังสินค้า	-	ส่วนใหญ่ Supplier คือสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งมีการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบอยู่แล้ว	-	โดยใช้ระบบมาตรฐานโรงงาน
สหกรณ์โค นมพัทลุง จำกัด		ผลิตตามความต้องการของตลาด โดยลูกค้า order ไม่เกิน 9 โมงเช้า มี order ที่แน่นอน ขายหมดวันต่อวัน	เกษตรกรต้องผลิตนมที่ผ่านคุณภาพ ซึ่งมีมาตรฐานเปอร์เซ็นต์เป็นตัววัด ถ้าไม่ผ่านก็ไม่สามารถขายผลผลิตได้	การกระจายสินค้าจากโรงงาน ซึ่งตั้งอยู่ที่สหกรณ์จุดเดียว	สินค้านมต้องผ่านมาตรฐาน GMP และอื่นๆ ตามมาตรฐานที่ อย กำหนด
สหกรณ์ การเกษตร บ้านนาสาร จำกัด	คลังสินค้าเป็นจุดรับซื้อผลผลิตของสหกรณ์		สมาชิกสหกรณ์ คือ supplier ผู้ส่งสินค้ายังสหกรณ์ โดยสมาชิกต้องผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ตามความต้องการของตลาด เช่น มาตรฐาน GAP		ควบคุมคุณภาพเกษตรกรผู้ผลิต โดยส่งเสริมให้ผลิตภายใต้ มาตรฐาน GAP ให้มากที่สุด ส่วนกล้วยหอมผ่านมาตรฐานการส่งออกทุกราย
สหกรณ์ การเกษตร กระแสนิรุ	ประมูลบริษัทที่ทำธุรกิจขนส่ง เพื่อให้มีการจ้างบริษัทที่มีราคาต่ำ และมีประสิทธิภาพสูง				ขึ้นอยู่กับพื้นที่เพาะปลูกของสมาชิก

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร อำเภอรัตนภูมิ	มีการจัดสถานที่ แยกเก็บตามการคัดชั้นยาง ชั้น 1,2,3 ยางฟอง	จะทำการออกขาย เมื่อสินค้ามีอย่างน้อย 6 ตัน ขึ้นไป หรือขึ้นอยู่กับภาวะขึ้นลงของราคา	สหกรณ์รับซื้อน้ำยางสดจากสมาชิกแล้วผลิตเป็นยางแผ่นรมควัน		มีหัวหน้าโรงงาน มีหัวหน้าคนงาน มีการควบคุมอุณหภูมิในการรม มีการคัดแยก การตัดแต่งแผ่นยาง
สหกรณ์ การเกษตร บ้านลาด	มีระบบคลังสินค้าที่จัดเก็บเป็นระเบียบ สะอาด ไม่เกิดการเสียหายจากการจัดเก็บ	ในระบบการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้า จัดระบบโควตาการปลูกกล้วยหอมทอง แก่สมาชิกว่าใครจะปลูกในช่วงเวลาไหน ปริมาณการปลูกเท่าใด เพื่อให้มีผลผลิตเพียงพอทั้งปี และปริมาณผลผลิตที่พอดีกับความต้องการของตลาด	มีการตกลงชัดเจนผู้ปลูกกล้วยหอมทองที่ไม่ได้โควตา สหกรณ์ไม่รับซื้อผลผลิต ผู้ที่ได้โควตาไปแล้วต้องปลูกตามกำหนดเวลาอย่างรัดกุม ถ้าปฏิบัติไม่ได้ก็จะเสียโควตาไป	การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า สหกรณ์มีร้านค้าเครือข่ายเพื่อกระจายสินค้าจำหน่ายสิ่งของอุปโภคบริโภค ปุ๋ย ยา ต่างๆ	ระบบควบคุมการผลิต มีการกำหนดระบบตั้งแต่ การวางแผนปลูก การควบคุมการใช้สารเคมีต้องห้าม การดูแลการเก็บเกี่ยว การคัดเลือกคัดขนาด ทำความสะอาด การบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนส่งขาย แต่ละกระบวนการมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแล
สหกรณ์ การเกษตร ท่ายาง	การจัดการคลังสินค้า ไม่มีการ stock สินค้า จัดส่งสินค้าวันต่อวัน	การบริการสินค้าคงคลังเพื่อให้เกิดการหมุนเวียน สหกรณ์ไม่ต้องจัดเก็บสินค้าคงคลัง อาศัยการวางแผน โควตาให้สมาชิกผู้ปลูก โดยสมาชิกต้องปลูกตามที่	การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เราตามข้อ 6	กระจายสินค้า เช่น ท็อปส์ จัสโก้ เดอะมอลล์ พูจี ฟู้ดแลนด์ ริมปิง บิ๊กซี แฟมิลี่เซเว่น	ระบบควบคุมการผลิต มีการตรวจแปลงทุกเดือน มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรสมาชิกในการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพตามที่

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์ การเกษตร รางสีหมอก	การจัดการคลังสินค้าไม่ว่าจะเป็น การวางผังสินค้าหรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า มีโรงเรือนกว้างขวางเพียงพอ มีการจัดการพื้นที่ใช้สอยได้อย่างเหมาะสม	ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้า ไม่ต้องมีสินค้าคงคลังเนื่องจากเป็นสินค้าเกษตร วัตถุดิบนำเข้าวันต่อวัน จัดบรรจุ และจัดส่งได้วันต่อวัน	การบริหารจัดการวัตถุดิบให้เรา เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพและเพียงพอ บรรจุ ภัณฑ์ มีการจ้างบริษัทผลิตซึ่งเพียงพอต่อความต้องการ	การกำหนดที่ตั้งในการกระจายสินค้า ไม่มี	ระบบควบคุมการผลิต ควบคุมการใช้สารเคมี การคัดขนาด การทำความสะอาด การจัดส่ง
สหกรณ์ การเกษตร บ้านแพ้ว	การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็น การวางผังสินค้าหรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า สหกรณ์มีพื้นที่และอุปกรณ์ จำกัด ไม่สามารถเก็บสินค้า ปริมาณมากได้ ต้องนำไปฝาก แ่งที่อื่น	การบริหารสินค้าคงคลัง ยังไม่ได้ ดำเนินการ เงินทุนไม่เพียงพอ	การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา ในส่วนของวัตถุดิบที่ควบคุมได้เช่น ขวด ฉลาก และถุงบรรจุ สหกรณ์จัดหาจาก บริษัทที่มีขีดความสามารถผลิตขวด ฉลาก และถุงบรรจุให้กับสหกรณ์ได้เพียงพอทั้งปี ในส่วนของวัตถุดิบมะนาวสดสหกรณ์มี วัตถุดิบเพียงพอทั้งจากสมาชิกของสหกรณ์เอง และสมาชิกจากที่อื่นเช่น สมาชิกจาก ชมรมผู้ปลูกมะนาว ซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน คาดว่าวัตถุดิบมีความเพียงพอ มีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสม	การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เนื่องจากสหกรณ์ยังก่อตั้งได้ไม่นาน ยังขาดพันธมิตรด้านนี้ และขาด เงินทุนในการจัดหาแหล่งกระจายสินค้า	ระบบควบคุมการผลิต การควบคุมการผลิตในขั้นตอนต่าง ๆ มีการคัดวัตถุดิบที่มีคุณภาพ (มะนาวเปลือกเขียว เท่านั้น) และสะอาด ปลอดภัย เครื่องจักรที่ได้มาตรฐาน ทันสมัย มีการทำความสะอาด ทั้งก่อนและหลังการผลิต การควบคุม อุณหภูมิในการจัดเก็บและการขนส่ง

ตารางที่ 4.21 สหกรณ์ที่มีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ (การจัดการคลังสินค้า) (ต่อ)

สหกรณ์	(ด้าน)การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์				
	5) การจัดการคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการวางผังสินค้า หรือ สถานที่ที่จะตั้งคลังสินค้า	6) ระบบในการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนหรือกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7) การบริหารจัดการผู้ผลิตวัตถุดิบให้เรา (Supplier) เพื่อให้ได้ วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการในเวลาที่เหมาะสม	8) การกำหนดแหล่งที่ตั้งในการกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง	9) สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต
สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทา-ไทยเจริญ	-	-	-	-	-
สหกรณ์นิคมนครชุมจำกัด	มีการจัดเตรียมโกดัง ขนาดความจุ 10,000 ตัน สำหรับสต็อกวัตถุดิบในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยว (พฤศจิกายน-มีนาคม) 5 เดือน โดยมีการรับซื้อทั้งหมด 40,000 ตัน เข้าทำมันเส้นประมาณ 20,000 ตัน ได้มันเส้นสะอาดประมาณ 12,000 ตัน	สหกรณ์ใช้ระบบบริหารสินค้าคงคลังที่เรียกว่า fifo คือสินค้าเข้าก่อนออกก่อน	ได้มีการกำหนดการเก็บเกี่ยวของสมาชิกให้ตรงกับการจัดการของสหกรณ์ เพื่อง่ายกับการควบคุมคุณภาพการผลิต และบริหารสินค้าคงคลัง	สหกรณ์ไม่มีจุดกระจายสินค้า แต่จัดส่งสินค้าให้กับสหกรณ์ในเครือหรือโรงงานโดยตรง	สหกรณ์มีระบบ QC เพื่อตรวจสอบควบคุมการผลิต

4.1.4 ผลกระทบ (Impact)

4.1.4.1 รายได้ของสมาชิก

1) รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรครัวเรือน

การศึกษาวินิจฉัยได้ทำการศึกษาเฉพาะรายได้และรายจ่ายที่เป็นเงินสดจากการประกอบอาชีพเกษตรกรของสมาชิกในรอบ 1 ปี ระยะเวลาตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2557 ถึง 30 มิถุนายน 2558 การประกอบอาชีพเกษตรกรด้านการต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ด้านพืช ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง เกษตรกรรมด้านอื่น ๆ และ การเกษตรรวมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านพืช

1. รายได้

รายได้เฉลี่ยด้านพืชของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายได้เฉลี่ยด้านพืชของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 28,460.00 - 1,016,336.72 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายได้อันดับด้านพืชสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (1,016,336.72 บาท) สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด (575,070.50 บาท) สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด (554,238.00 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายได้อันดับด้านพืชต่ำสุด คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (28,460)

2. รายจ่าย

รายจ่ายเฉลี่ยด้านพืชของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยด้านพืชของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 28,460.00 - 1,016,336.72 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายจ่ายด้านพืชสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (636,249.60 บาท) สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด (434,252.03 บาท) สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด (210,816.10 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (13,052.88 บาท) สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด (13,052.88 บาท)

3. ผลกำไร

ผลกำไรเฉลี่ยด้านพืชของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ผลกำไรเฉลี่ยด้านพืชของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 6,706.99 - 403,867.21 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีผลกำไรด้านพืชสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด (396,857.40 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (380,087.12 บาท) และสหกรณ์ที่มีผลกำไรเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด (6,706.99 บาท)

ตารางที่ 4.22 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ย และรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านพืช ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	259,334.00	44,606.22	214,727.78
2	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	56,864.16	94,895.51	-38,031.35
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	177,866.38	84,267.24	93,599.14
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	383,199.48	105,648.08	277,551.40
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	288,181.00	113,248.00	174,933.00
6	สหกรณ์การเกษตรวังซิ่น จำกัด	142,845.00	40,906.00	101,939.00
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	234,494.00	103,566.00	130,928.00
8	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	78,104.00	34,960.00	43,144.00
9	สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด	65,600.00	33,720.00	31,880.00
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	122,539.60	38,434.80	84,104.80
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด	491,281.21	87,414.00	403,867.21
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	38,589.43	31,882.44	6,706.99
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	62,012.00	38,893.92	23,118.08
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	80,426.00	50,052.62	30,373.38
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	143,730.68	61,009.30	82,721.38
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	62,074.14	45,880.13	16,194.01
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	47,471.11	24,381.12	23,089.99
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	43,020.00	17,532.27	25,487.73
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	44,718.00	17,909.09	26,808.91
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	1,016,336.72	636,249.60	380,087.12
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	454,648.00	186,481.88	268,166.12
22	สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	554,238.00	157,380.60	396,857.40
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	244,215.04	184,556.20	59,658.84
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	244,556.56	163,266.43	81,290.13
25	สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	264,830.80	154,469.16	110,361.64
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม	164,770.80	146,832.52	17,938.28
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	-	-	-
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	142,628.92	36,352.28	106,276.64
29	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	28,460.00	13,052.88	15,407.12

ตารางที่ 4.22 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ย และรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านพืช ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	391,155.44	146,009.88	245,145.56
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	372,464.70	170,022.70	202,442.00
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	287,329.69	134,172.44	153,157.25
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	403,691.76	204,837.15	198,854.62
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	81,493.75	11,500.63	69,993.13
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	66,481.37	31,386.09	35,095.28
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	69,285.20	30,970.69	38,314.51
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	353,736.43	136,287.38	217,449.05
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	575,070.50	434,252.03	140,818.47
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	71,652.76	23,266.21	48,386.55
40	สหกรณ์การเกษตรสารคามอุบลราชธานี จำกัด	76,155.59	25,445.51	50,710.08
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	526,875.21	210,816.10	316,059.11

ที่มา จากการสำรวจ

ด้านปศุสัตว์

1. รายได้

รายได้เฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายได้เฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 250.00 - 1,420,718.75 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายได้ด้านปศุสัตว์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (1,420,718.75 บาท) สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม (1,299,952.00 บาท) สหกรณ์การพนมวังค์ จำกัด (919,739.52 บาท) สหกรณ์ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรประตูปา จำกัด (250 บาท)

2. รายจ่าย

รายจ่ายเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 24.00 - 805,731.80 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายจ่ายด้านปศุสัตว์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (805,731.80 บาท) สหกรณ์การพนมวังค์ จำกัด (707,624.00 บาท) สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม (702,768.00 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด (24 บาท)

3. ผลกำไร

ผลกำไรเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ผลกำไรเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 718.00 - 614,986.95 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีผลกำไรด้านปศุสัตว์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (614,986.95 บาท) สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม (597,184.00 บาท) สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด (212,115.52 บาท) และสหกรณ์ที่มีผลกำไรเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด (718.00 บาท)

ตารางที่ 4.23 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	5,000.00	524.80	4,475.20
2	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	31,204.80	992.00	30,212.80
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	250.00	20,841.54	-20,591.54
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	2,150.52	5,315.00	-3,164.48
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	786.00	68.00	718.00
6	สหกรณ์การเกษตรวังซัน จำกัด	12,100.00	1,384.00	10,716.00
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	5,744.00	6,453.60	-709.60
8	สหกรณ์ปฎิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	26,245.60	19,044.40	7,201.20
9	สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด	287,200.00	172,206.40	114,993.60
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	-	-	-
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. อุตรธานี จำกัด	2,000.00	24.00	1,976.00
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	2,400.00	-	2,400.00
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	13,458.00	6,191.92	7,266.08
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	24,505.56	6,522.22	17,983.34
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	6,246.00	2,031.25	4,214.75
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	25,064.00	1,547.20	23,516.80
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	4,721.00	7,485.38	-2,764.38
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	8,968.00	3,598.06	5,369.94
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	25,069.50	2,620.37	22,449.13
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	352,000.00	237,000.00	115,000.00
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	2,890.80	1,772.60	1,118.20
22	สหกรณ์การเกษตรระฆัง จำกัด	-	-	-
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	5,809.00	3,266.80	2,542.20
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	-	-	-
25	สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จำกัด	-	-	-
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานิคคม	1,299,952.00	702,768.00	597,184.00

ตารางที่ 4.23 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านปศุสัตว์ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	-	-	
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	919,739.52	707,624.00	212,115.52
29	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	1,420,718.75	805,731.80	614,986.95
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	-	367.60	-367.60
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	2,414.00	3,801.60	-1,387.60
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	9,587.50	4,406.88	5,180.63
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	26,461.76	15,453.82	11,007.94
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	5,293.75	-	5,293.75
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	151,826.09	128,823.08	23,003.01
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	371,172.38	172,248.00	198,924.38
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	63,443.48	60,240.00	3,203.48
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	-	-	-
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	41,424.42	101,015.47	-59,591.05
40	สหกรณ์การเกษตรสารคามีอุบลราชธานี จำกัด	59,129.82	8,594.04	50,535.78
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	277.42	568.20	-290.78

ที่มา จากการสำรวจ

ด้านประมง

1. รายได้

รายได้เฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายได้เฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 20.00 - 82,606.00 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายได้ด้านประมงสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด (82,060.00 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (52,524.00 บาท) สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด (41,760.00 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด (20.00 บาท)

2. รายจ่าย

รายจ่ายเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 10.00 - 34,236.00 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายจ่ายด้านประมงสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด (34,236.00 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (30,644.00

บาท) สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด (24,640.00 บาท) สหกรณ์ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด (10 บาท)

3. ผลกำไร

ผลกำไรเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ผลกำไรเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 160.00 - 47,824.00 บาท สมาชิกสหกรณ์ที่มีผลกำไรด้านประมงสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด (47,824.00 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (21,880.00 บาท) และสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด (17,120.00 บาท) สหกรณ์ที่มีผลกำไรเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด (160.00 บาท)

ตารางที่ 4.24 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกแยกรายสหกรณ์

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	20.00	168.00	-148.00
2	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	72.00	96.00	-24.00
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	-	-	-
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	-	-	-
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	4,290.00	1,691.20	2,598.80
6	สหกรณ์การเกษตรวังชัน จำกัด	-	132.00	-132.00
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	-	10.00	-10.00
8	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	54.40	255.20	-200.80
9	สหกรณ์การเลี้ยงปลุ่สัตว์ ทรบ. กลาง โพนยางคำ จำกัด	-	-	-
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	-	-	-
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด	-	-	-
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	-	-	-
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	-	-	-
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	-	-	-
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	-	-	-
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	2,800.00	304.17	2,495.83

ตารางที่ 4.24 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	5,780.00	809.62	4,970.38
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	3,000.00	461.58	2,538.42
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	1,550.00	2,395.16	-845.16
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	52,524.00	30,644.00	21,880.00
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	-	-	-
22	สหกรณ์การเกษตรระฆัง จำกัด	-	-	-
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	-	-	-
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	41,760.00	24,640.00	17,120.00
25	สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	-	-	-
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานาคคม	-	-	-
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	-	-	-
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	82,060.00	34,236.00	47,824.00
29	สหกรณ์โคนมพทลุง จำกัด	-	-	-
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	61.20	344.00	-282.80
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	160.00	-	160.00
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	4,671.88	1,396.88	3,275.00
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	-	28.24	-28.24
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	-	-	-
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	-	-	-
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	-	-	-
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	-	-	-
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	-	-	-

ตารางที่ 4.24 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านประมงของสมาชิกแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนทาและไทยเจริญ จำกัด	27.91	139.53	-111.62
40	สหกรณ์การเกษตรสารเคมีอุบลราชธานี จำกัด	-	-	-
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	40.00	506.60	-466.60

ที่มา จากการสำรวจ

ด้านการเกษตรอื่น ๆ

1. รายได้

รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 1,160.00 - 74,384.00 บาท รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด (74,384.00 บาท) สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด (67,922.00 บาท) สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด (63,500.00 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด (1,160.00 บาท)

2. รายจ่าย

รายจ่ายเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 34.00 - 140,401.84 บาท รายจ่ายเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (140,401.84 บาท) สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด (118,403.60 บาท) สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด (110,038.00 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด (34.00 บาท)

3. ผลกำไร

ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 722.32 - 49,833.23 บาท ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด (49,833.23 บาท) สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด (48,585.30 บาท) สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด (46,372.96 บาท) สหกรณ์ที่มีผลกำไรเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด (722.32 บาท)

ตารางที่ 4.25 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่น ๆ ของสมาชิกแยกรายสหกรณ์

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	16,316.00	16,441.36	-125.36
2	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	30,738.00	6,472.07	24,265.93
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	74,384.00	24,550.77	49,833.23
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	67,992.00	21,619.04	46,372.96
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	15,064.00	24,007.08	-8,943.08
6	สหกรณ์การเกษตรวังชิ้น จำกัด	27,318.00	9,051.84	18,266.16
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	10,800.00	12,690.20	-1,890.20
8	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	7,616.00	6,893.68	722.32
9	สหกรณ์การเลี้ยงปลุ่สัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด	12,760.00	8,041.72	4,718.28
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	12,420.00	19,336.08	-6,916.08
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด	14,198.88	57,749.36	-43,550.48
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	25,000.00	4,565.64	20,434.36
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	31,569.23	59,307.23	-27,738.00
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	37,883.00	27,943.51	9,939.49
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	22,770.00	61,702.60	-38,932.60
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	63,500.00	14,914.70	48,585.30
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	20,495.88	29,638.75	-9,142.87
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	16,669.70	9,153.73	7,515.97
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	41,528.13	28,190.91	13,337.22
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	30,120.00	140,401.84	-110,281.84

ตารางที่ 4.25 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ย และรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรอื่นๆของสมาชิกแยกรายสหกรณ์

(ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	12,600.00	34,708.68	-22,108.68
22	สหกรณ์การเกษตรระฆังขาว จำกัด	16,481.00	30,536.00	-14,055.00
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	19,127.20	29,316.92	-10,189.72
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	30,780.00	78,886.52	-48,106.52
25	สหกรณ์การเกษตรท่าเรือ จำกัด	27,832.00	30,051.00	-2,219.00
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานาคคม	34,080.00	63,206.84	-29,126.84
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	19,304.00	28,907.20	-9,603.20
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	38,720.00	18,480.00	20,240.00
29	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	27,676.00	3,584.00	24,092.00
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	17,408.00	34.00	17,374.00
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	46,569.60	118,403.60	-71,834.00
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสมสินธุ์ จำกัด	6,562.50	15,843.28	-9,280.78
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	16,858.82	2,941.18	13,917.65
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	32,171.88	31,267.03	904.84
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	12,252.00	13,796.04	-1,544.04
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	13,191.30	24,302.00	-11,110.70
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	1,160.00	33,874.40	-32,714.40
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	4,800.00	110,038.00	-105,238.00
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	25,197.67	73,122.63	-47,924.96
40	สหกรณ์การเกษตรสารคามมีอุบลราชธานี จำกัด	60,459.65	49,920.81	10,538.84
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	18,390.00	45,391.96	-27,001.96

ที่มา จากการสำรวจ

ด้านการเกษตรรวมทุกด้าน

1. รายได้

รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรรวมของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 65,996.43 - 1,476,854.75 บาท รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (1,476,854.75 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (1,450,980.72 บาท) สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด (1,319,256.00 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด (65,996.43 บาท)

2. รายจ่าย

รายจ่ายเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 30,745.64 - 1,044,295.44 บาท รายจ่ายเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (1,044,295.44 บาท) สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (822,368.68 บาท) สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด (796,692.28 บาท) และสหกรณ์ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด (30,745.64 บาท)

3. ผลกำไร

ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 2,646.16 - 654,486.07 บาท ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (654,486.07 บาท) สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด (587,580.80 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (406,685.28 บาท) สหกรณ์ที่มีผลกำไรเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด (2,646.16 บาท) และสมาชิกสหกรณ์ที่มีผลกำไรติดลบมีจำนวน 2 สหกรณ์ คือ สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด (-59,241.08 บาท) และสหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จำกัด (-11,188.56 บาท)

ตารางที่ 4.26 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกแยกรายสหกรณ์

ลำดับที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	280,670.00	61,740.38	218,929.62
2	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	118,878.96	102,455.58	16,423.38
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	252,500.38	129,659.55	122,840.83
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	453,342.00	132,582.12	320,759.88
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	308,321.00	139,014.28	169,306.72
6	สหกรณ์การเกษตรวังชัน จำกัด	182,263.00	51,473.84	130,789.16
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	251,038.00	122,719.80	128,318.20

ตารางที่ 4.26 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกแยกราย
สหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
8	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	112,020.00	61,153.28	50,866.72
9	สหกรณ์การเลี้ยงปลุ่สัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด	365,564.00	213,968.12	151,595.88
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	134,964.60	57,770.88	77,193.72
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด	507,486.09	145,187.36	362,298.73
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	65,996.43	36,448.08	29,548.35
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	107,039.23	104,393.07	2,646.16
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	142,814.56	84,518.35	58,296.21
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	172,746.68	124,743.15	48,003.53
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	153,438.14	62,646.20	90,791.94
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	78,467.99	62,314.87	16,153.12
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	71,657.70	30,745.64	40,912.06
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	112,865.63	51,115.53	61,750.10
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	1,450,980.72	1,044,295.44	406,685.28
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	470,138.80	222,963.16	247,175.64
22	สหกรณ์การเกษตรระฆาญ จำกัด	570,719.00	187,916.60	382,802.40
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	269,151.24	217,139.92	52,011.32
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	317,096.56	266,792.95	50,303.61
25	สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จำกัด	292,662.80	184,520.16	108,142.64
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานาคคม	198,850.80	210,039.36	-11,188.56
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	1,319,256.00	731,675.20	587,580.80
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	1,183,148.44	796,692.28	386,456.16
29	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	1,476,854.75	822,368.68	654,486.07

ตารางที่ 4.26 แสดงรายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ยและรายได้สุทธิเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกแยกรายสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	สุทธิ (บาท)
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	408,624.64	146,755.48	261,869.16
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	421,608.30	292,227.90	129,380.40
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสมสินธุ์ จำกัด	308,151.56	155,819.47	152,332.09
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	447,012.35	223,260.38	223,751.97
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	118,959.38	42,767.66	76,191.72
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	230,559.46	174,005.21	56,554.25
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	453,648.89	227,520.69	226,128.20
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	418,339.91	230,401.78	187,938.13
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	579,870.50	544,290.03	35,580.47
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	138,302.76	197,543.84	-59,241.08
40	สหกรณ์การเกษตรสารเคมีอุบลราชธานี จำกัด	195,745.06	83,960.36	111,784.70
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	545,582.63	257,282.86	288,299.77

ที่มา จากการสำรวจ

4.1.4.2 กำไรของสหกรณ์

1) อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales)

สหกรณ์การเกษตรมีอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายอยู่ระหว่าง -2.1616 ถึง 0.5860 สหกรณ์การเกษตรมีอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด (0.5860) สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด (0.5635) สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด (0.4071)

สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายติดลบ หรือมีผลประกอบการขาดทุน มีจำนวน 9 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด (-2.1616) สหกรณ์การเกษตรทำวุ้ง จำกัด (-0.1374) สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด (-0.1315) สหกรณ์การเกษตรบรปือ จำกัด (-0.1198) สหกรณ์การเกษตรสารเคมีอุบลราชธานี จำกัด (-0.0904) สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด (-0.0225) สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด (-0.0161) สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด (-0.0031) สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด (-0.0007)

ตารางที่ 4.27 แสดงกำไร ยอดขาย และอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายของสหกรณ์

ลำดับที่	สหกรณ์	กำไร (บาท)	ยอดขาย (บาท)	อัตราส่วนกำไรต่อ ยอดขาย
1	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	3,704,906.60	17,706,471.60	0.2092
2	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	15,418.00	206,655.00	0.0746
3	สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด	30,357,571.03	74,570,445.80	0.4071
4	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด	608,213.08	1,037,914.08	0.5860
5	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	2,437,855.01	6,071,576.67	0.4015
6	สหกรณ์การเกษตรวังซัน จำกัด	2,731,239.40	89,462,209.13	0.0305
7	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	544,512.00	22,969,987.00	0.0237
8	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรทำวังผา จำกัด	58,351.26	32,824,440.00	0.0018
9	สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด	68,840,519.39	989,135,326.44	0.0696
10	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	219,441.20	18,572,317.54	0.0118
11	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุดรธานี จำกัด	762,609.39	41,572,590.14	0.0183
12	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	1,812,219.68	14,917,196.75	0.1215

ตารางที่ 4.27 แสดงกำไร ยอดขาย และอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายของสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	กำไร (บาท)	ยอดขาย (บาท)	อัตราส่วนกำไรต่อ ยอดขาย
13	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	-1,610,447.65	71,547,339.50	-0.0225
14	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	2,990,277.99	280,299,657.85	0.0107
15	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	-1,877,131.50	14,276,192.00	-0.1315
16	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	-12,972,453.38	108,252,533.23	-0.1198
17	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	3,117,976.06	215,354,413.34	0.0145
18	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	3,788,394.55	112,135,451.62	0.0338
19	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	1,060,262.33	7,759,850.30	0.1366
20	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	572,824.13	36,715,339.95	0.0156
21	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด	10,002,627.17	1,130,840,222.69	0.0088
22	สหกรณ์การเกษตรระฆัง จำกัด	516,772.44	72,160,526.51	0.0072
23	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	-31,641.70	43,988,204.00	-0.0007
24	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	-4,253,857.03	264,586,721.88	-0.0161
25	สหกรณ์การเกษตรท่าเรือ จำกัด	-624,985.86	4,547,923.80	-0.1374
26	สหกรณ์โคนมพัฒนานาคมน	7,493,533.90	531,073,177.00	0.0141
27	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	277,923.38	1,636,035.00	0.1699
28	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	322,682.42	6,069,909.26	0.0532
29	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	20,184,277.23	399,199,751.02	0.0506
30	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	1,777,521.06	105,067,540.53	0.0169
31	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	994,922.68	28,289,947.27	0.0352
32	สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	-179,320.03	82,956.00	-2.1616

ตารางที่ 4.27 แสดงกำไร ยอดขาย และอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายของสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหกรณ์	กำไร (บาท)	ยอดขาย (บาท)	อัตราส่วนกำไรต่อ ยอดขาย
33	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	796.87	1,517,096.00	0.0005
34	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	-89,701.74	29,171,033.00	-0.0031
35	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	477,049.49	24,833,703.20	0.0192
36	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	3,912,131.41	55,395,540.95	0.0706
37	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด	105,019.70	186,383.36	0.5635
38	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด	794,400.31	5,451,534.82	0.1457
39	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	124,303.33	4,403,948.30	0.0282
40	สหกรณ์การเกษตรสารเคมีอุบลราชธานี จำกัด	-2,530,126.33	27,997,663.06	-0.0904
41	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	2,737,305.39	94,677,289.38	0.0289

ที่มา จากการสำรวจ

4.1.5 การตอบสนอง (Response)

4.1.5.1 ความต้องการและความคาดหวังในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รายได้ของสมาชิก

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

1) การขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในระยะเริ่มแรกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (พ.ศ.2558-พ.ศ.2563) สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการดำเนินงานขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การดำเนินการโดยสหกรณ์การเกษตรดำเนินการเอง พบว่า สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการดำเนินงานขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยสหกรณ์การเกษตรดำเนินการเอง โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

1.1 สหกรณ์สนับสนุนการศึกษาดูงาน ตลาดในประเทศอาเซียน เพื่อหาความรู้ประสบการณ์ ในด้านการค้ากับต่างประเทศ ให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ พร้อมทั้งพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

1.2 ศึกษาตลาดและวางแผนการส่งออกไปยังประเทศอาเซียน เช่น การปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้รับมาตรฐาน GMP เพิ่มกำลังการผลิต และควบคุมคุณภาพให้เป็นไปตามความต้องการของ

ตลาดอาเซียน ปรับปรุงระบบการจัดเก็บ STOCK สินค้า เพื่อให้เพียงพอต่อการขยายตลาดในอนาคต ซึ่งปัจจุบันบาง สหกรณ์มีการว่าจ้างบริษัทเอกชนมาทำการตลาดให้โดยเฉพาะ

1.3 ระดมทุนและสร้างเครือข่ายขยายการผลิตและการตลาดทั้งในและนอก ประเทศ โดยสร้างตราสินค้าตนเอง และไปกำกับเป็นภาษาอังกฤษ

1.4 สหกรณ์เพิ่มชนิดสินค้าการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการบริหารจัดการ เช่น สหกรณ์มีสินค้าลำไย ก็เพิ่มสินค้ากล้วยหอม เป็นต้น

1.5 พัฒนาระบบ การผลิต การแปรรูป โดยการสร้าง supply มาป้อนสหกรณ์เอง เช่น สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม สร้างฟาร์มโคนมของสหกรณ์เอง พัฒนาระบบการผลิตแบบ Rotary Plat Form ควบคุมการผลิตด้วยระบบ GMP ฟาร์มโคนมควบคุมด้วยระบบ GAP

1.6 พัฒนาสินค้า แปรรูป และการสร้างมูลค่าเพิ่มกับตัวสินค้า เช่น จัดทะเบียน สินค้าเป็นสินค้า GI พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบการเก็บรักษาให้นาน เพราะการขนส่งระหว่างประเทศต้องใช้เวลา

1.7 สหกรณ์ได้หาช่องทางแหล่งผลิตในต่างประเทศ เช่น สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวัง ฝ้า จำกัด หาช่องทางแหล่งผลิตในประเทศลาว ภายใต้โครงการสร้างอาชีพให้เกษตรกรในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ประเทศลาว โดยเข้าไปส่งเสริมให้เกษตรกรลาวปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ (เมืองหงสา แขวงไชยบุรี) ให้จำหน่ายให้ สหกรณ์ โดยรับปัจจัยการผลิตทุกอย่างจากสหกรณ์โดยผ่านจุดผ่อนปรนจังหวัดน่าน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สหกรณ์มากขึ้น

2. การร่วมมือเป็นพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน พบว่า สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการ ดำเนินงานขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 สหกรณ์เป็นพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน หรือพ่อค้าคนกลางที่สนใจทำธุรกิจ ส่งออก หาแนวทางในการขยายธุรกิจสู่ตลาดอาเซียน เพื่อสหกรณ์จะได้ศึกษาแนวทางในการดำเนินงานเองในอนาคต เช่น พ่อค้าเวียดนามที่มารับซื้อผลผลิตกับสหกรณ์ โดยเดินทางมารับสินค้า บรรทุกสินค้าเอง หรือกรณีที่มีพ่อค้าคน กลางไทยเป็นตัวประสานโรงงานแปรรูปในจีน เพื่อมาทำการค้ากับสหกรณ์ และเนื่องจากสินค้าเกษตรเน่าเสียง่าย จึง ต้องอาศัยความรู้ และเทคโนโลยีจากภาคเอกชน

2.2 เป็นพันธมิตรร่วมกับเอกชน เช่น โลตัส เพื่อขอโควตาในการกระจายผลผลิต เพิ่มขึ้น (เพิ่มช่องทางการตลาด) อีกทั้งโลตัสได้จ้างบริษัทเอกชนมาเพื่อทำการส่งออก ดังนั้นจึงนับว่าเป็นอีกช่องทางที่ จะนำสินค้าส่งออกได้อีกทาง และเป็นพันธมิตรกับไปรษณีย์ไทย ไปรษณีย์จีน เพื่อขยายการส่งออกไปจีน รวมทั้งเป็นคู่ ค้า หรือ ฐานการผลิตใหญ่ให้กับภาคเอกชน ที่มีอำนาจต่อรอง โดยมีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกเป็นฐานสำคัญ ทำการผลิต ภายใต้การส่งเสริมแนะนำของสหกรณ์ ให้ได้สินค้ามาตรฐาน สนนตลาดเฉพาะกลุ่ม เช่น ตลาดสุขภาพ

2.3 สร้างพันธมิตรกับสมาคมโรงสี หอการค้า (ทั้งด้านการเงิน การผลิต การตลาด) เพื่อให้สหกรณ์มีศักยภาพและสามารถนำสหกรณ์เข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแล้ว การ เป็นพันธมิตรกับสมาคมโรงสี สหกรณ์ร่วมมือกับโรงสีให้รับซื้อข้าวมาตรฐาน GAP จากสมาชิกที่เกินกำลังของโรงสี สหกรณ์ในราคาที่สูงกว่าข้าวปกติ

2.4 การดำเนินงานผ่านทางระบบสหกรณ์ด้วยกัน โดยการรวมกลุ่มสหกรณ์ที่ผลิต สินค้าแบบเดียวกัน ทำให้การบริหารจัดการด้านการผลิตการตลาดทำได้ง่ายขึ้น สามารถลดความเสี่ยง เพราะนำหลัก สหกรณ์มาควบคุมระบบ เพื่อขยายตลาดส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียน

3. การร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มประเทศสมาชิกสหกรณ์การเกษตร พบว่า สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการดำเนินงานขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีแนวทางโดยจัดตั้งเป็น ชุมนุมสหกรณ์ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีศูนย์ประสานงานในทุกประเทศ และสร้างเครือข่ายของสหกรณ์ในระดับ อาเซียน เป็นชุมนุมสหกรณ์ภาคเกษตรทำธุรกิจแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน โดยจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าในอนาคต

2) การปรับโครงสร้าง และการจัดการของสหกรณ์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน

การปรับโครงสร้างทางธุรกิจ และการจัดการของสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้รองรับการ แข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางในการปรับโครงสร้างทางธุรกิจดังนี้

1. รวมกลุ่มการเกษตรหลายๆ กลุ่มมาดำเนินธุรกิจในสหกรณ์การเกษตรเดียวกัน เช่น กลุ่ม ข้าวอินทรีย์ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ กลุ่มเกษตรกรหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มกองทุนหมู่บ้านเพื่อการเกษตร เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งโดยการวางแผนทางด้านการผลิตสินค้าให้สามารถส่งมอบผลผลิตให้แก่ลูกค้าทันเวลาและมีปริมาณตรงตามความต้องการ ด้านการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี การตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าว GAP รวมถึงการเตรียมจัดทำสินค้าที่สามารถแข่งขันพิกัดทางภูมิศาสตร์ GI การเตรียมสินค้าที่สามารถ ตรวจสอบย้อนกลับได้ถึงแปลงผู้ผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

2. ปรับโครงสร้างการผลิตของสหกรณ์ให้มีมาตรฐาน (ISO9001 GMP) รับวัตถุดิบจาก สมาชิกที่มีมาตรฐาน (GAP) เพื่อสหกรณ์จะได้มีการผลิตสินค้ามาตรฐาน จากโรงงานที่ได้มาตรฐาน

3. สหกรณ์ขยายพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรไปยังประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น โดยพัฒนาให้ ผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เนื่องจาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินมีมาก ผลผลิตมีคุณภาพดี การเก็บเกี่ยวมีการหลือมจากประเทศไทยเล็กน้อย ทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการช่วงเวลาการผลิต

4. เข้าร่วมกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นสำนักงานเลขานุการ กองทุนฯ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร

5. สหกรณ์ผลักดันส่งเสริม/อบรมให้สมาชิกเกษตรกรมีการวางแผนการจัดการผลผลิต กำหนดช่วงระยะเวลาการให้ผลผลิตในช่วงที่ปริมาณสินค้าออกสู่ตลาดน้อย ซึ่งราคาผลผลิตค่อนข้างสูงกว่าผลผลิตที่ ออกตามฤดูกาลปกติ

6. ใช้ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลให้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับการค้าขายให้มากขึ้น

7. ปรับปรุงระบบขนส่งสินค้า ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

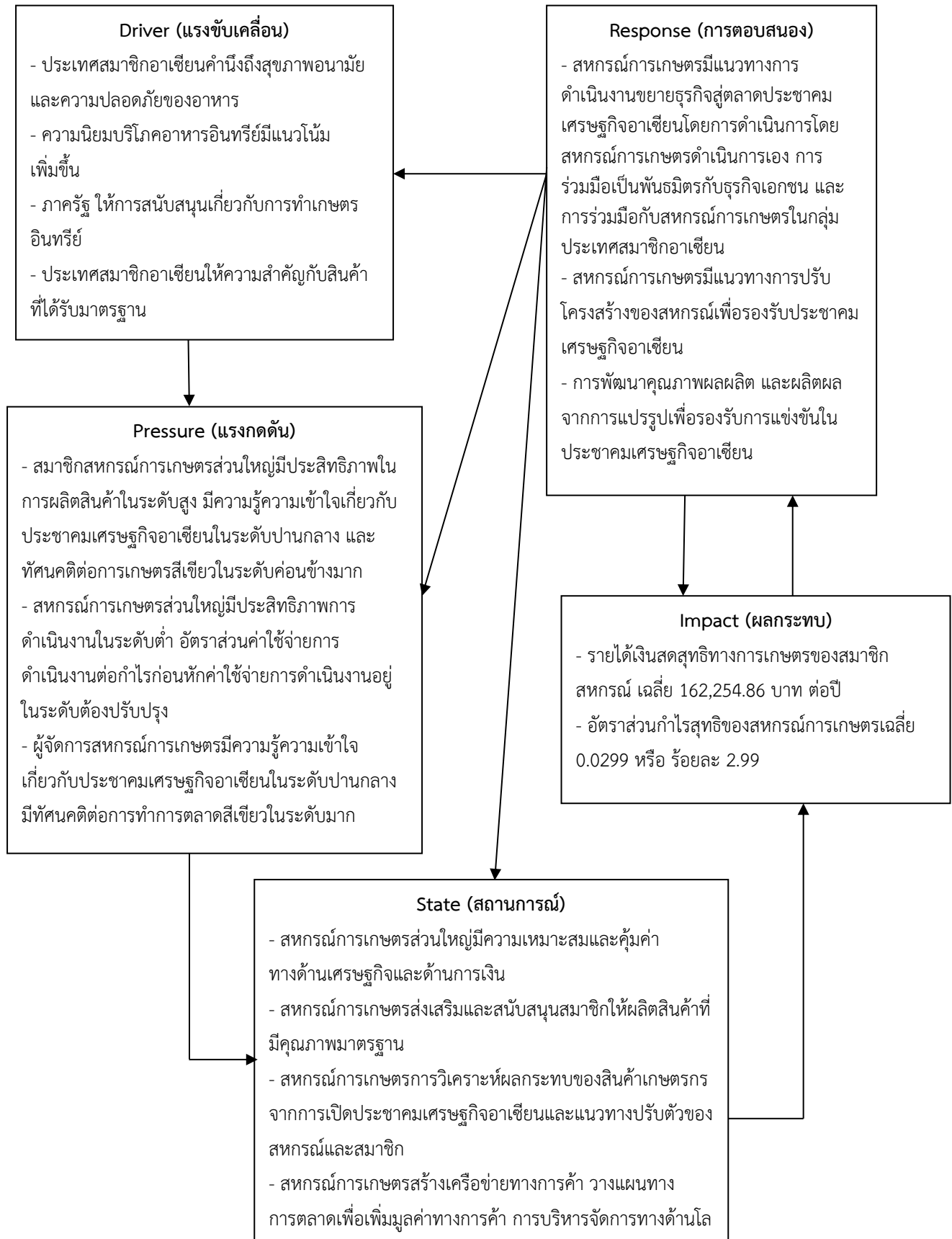
3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูปเพื่อรองรับการแข่งขันใน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูปให้มีคุณภาพมาตรฐานความ ปลอดภัย ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สหกรณ์การเกษตรมีแนว ทางการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูป ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตรขยายธุรกิจเพิ่มเติมจากธุรกิจเดิม เพิ่มชนิดสินค้า แปรรูปสินค้า การเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า หรือเพิ่มเทคโนโลยีการผลิตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เช่น เทคโนโลยีสำหรับการอบลำไยแห้งที่มีคุณภาพ ควรมีเครื่องล้าง เป่าแห้ง หรือเทคโนโลยีการอบมันเส้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาการตากมันในช่วงฤดูฝน เป็นต้น
2. สหกรณ์ผลักดันให้ผลิตสินค้าแปรรูปให้ได้มาตรฐาน ออย. ฮาลาล และ GAP เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง ในอนาคตจะรับซื้อสับปะรดที่เป็น GAP เท่านั้นมาแปรรูป ภายใต้เทคโนโลยี การแปรรูปจากสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เป็นต้น
3. สหกรณ์ส่งเสริมพัฒนาด้านการผลิตเพื่อความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น พัฒนาให้เกษตรกรผลิตจากสินค้า GAP เป็นสินค้า Organic พัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ เป็นต้น พัฒนาคุณภาพโรงงานการผลิต จากระบบ GMP เข้าสู่ระบบ HACCP พัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วเกษตรกรควรรักษาคุณภาพมาตรฐานสินค้าให้คงคุณภาพ และควบคุมปริมาณการผลิตให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า
4. สหกรณ์ให้การสนับสนุนเกษตรกรครบทั้งกระบวนการผลิต เช่น การอบรม ปรับปรุงบำรุง ดิน สหกรณ์บริการรถไฟ รถเกี่ยวราคาถูก สนับสนุนปุ๋ยราคาถูกผ่านกลุ่มเงินเชื่อ ดูแลด้านการแปรรูป การตลาด ปลายทางที่มีธรรมาภิบาล
6. สหกรณ์มีแนวทางการควบคุมการปลูก วิธีการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต กระบวนการคัดแยก การทำความสะอาด การเป่าแห้งและการบรรจุภัณฑ์ เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐานสินค้า

ตารางที่ 4.28 การประเมินศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตรเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Driver (แรงขับเคลื่อน)	Pressure (แรงกดดัน)	State (สถานการณ์)	Impact (ผลกระทบ)	Response (การตอบสนอง)
<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศสมาชิกอาเซียนค่านึงถึงสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น - ความนิยมบริโภคอาหารอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น - ภาครัฐให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ - ประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญกับสินค้าที่ได้รับมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าในระดับสูง - สมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง - สมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเกษตรสีเขียวในระดับค่อนข้างมาก และปัจจุบันส่วนใหญ่ดำเนินการแล้ว - สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานในระดับต่ำ - อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอยู่ในระดับต้องปรับปรุง - ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง - ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการทำการตลาดสีเขียวในระดับมาก และปัจจุบันส่วนใหญ่ดำเนินการแล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจและด้านการเงิน - สหกรณ์การเกษตรส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน - สหกรณ์การเกษตรมีกระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน - สหกรณ์การเกษตรมีการวิเคราะห์ผลกระทบของสินค้าเกษตรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและแนวทางปรับตัวของสหกรณ์และสมาชิก - สหกรณ์การเกษตรมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้าร้อยละ 78.75 ของยอดการจำหน่ายสินค้าทั้งหมด - สหกรณ์การเกษตรสร้างเครือข่ายทางการค้า - สหกรณ์การเกษตรวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้า - สหกรณ์การเกษตรมีการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ เฉลี่ย 162,254.86 บาท ต่อปี - อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรเฉลี่ย 0.0299 หรือ ร้อยละ 2.99 	<ul style="list-style-type: none"> - สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการดำเนินงานขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินการโดยสหกรณ์การเกษตรดำเนินการเอง 2. การร่วมมือเป็นพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน 3. การร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน - สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการปรับโครงสร้างของสหกรณ์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน - การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูปเพื่อรองรับการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการดำเนินงานของสมาชิกและผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร นำไปสู่ศักยภาพการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ DPSIR

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตัวชี้วัดทั้งหมดที่กำหนดขึ้นในการศึกษาในครั้งนี้ สามารถสะท้อนถึงศักยภาพการผลิตและการตลาดของสหกรณ์การเกษตรเพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ จำแนกการวิเคราะห์ศักยภาพได้ 2 ด้าน ดังนี้

4.2.1 ศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้พิจารณาจากตัวชี้วัดต่างๆ ได้แก่ รายได้เงินสดเกษตรสุทธิครัวเรือน ระดับความสามารถทางการเกษตรในการเลี้ยงดูครัวเรือน ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของเกษตรกรสมาชิก(DEA) ระดับทัศนคติของเกษตรกรสมาชิกต่อการตลาดสีเขียว และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกรสมาชิก พบว่า มีสหกรณ์ที่มีศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 5 สหกรณ์ พิจารณารายละเอียดได้ดังนี้

สหกรณ์โคนมพัทลุง

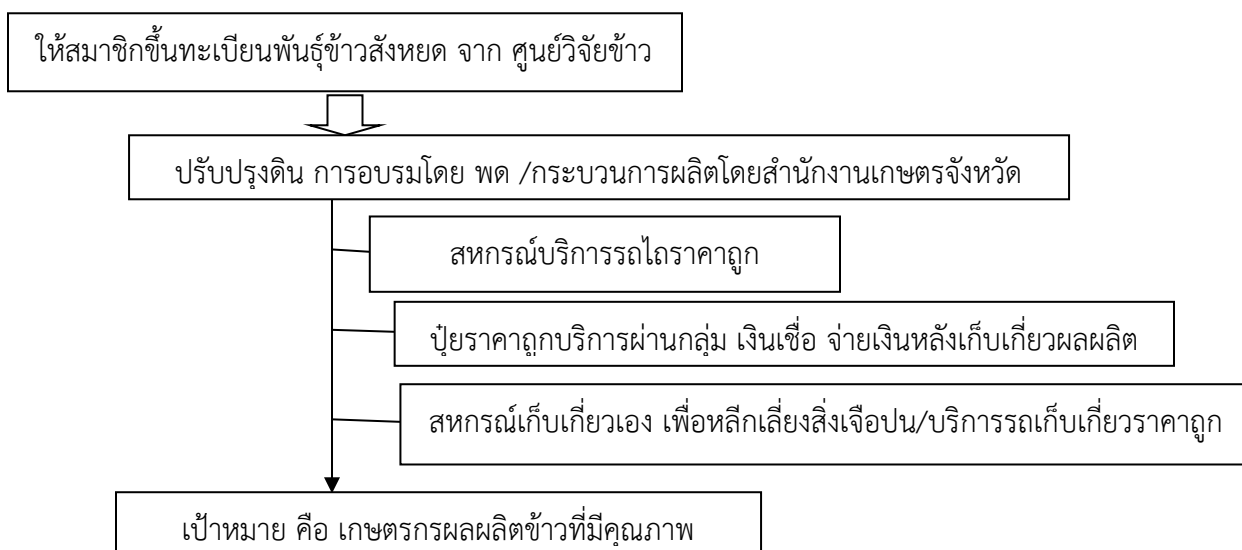
ความสามารถในการผลิตของเกษตรกร เกิดจากการสนับสนุน/ร่วมมือกันระหว่างสมาชิกและสหกรณ์ โดยสมาชิกผลิตสินค้านมที่ได้ผ่านการควบคุมมาตรฐานน้ำนมดิบส่งให้กับสหกรณ์ โดยสหกรณ์ส่งเสริม ให้เกษตรกรผลิตสินค้าคุณภาพ เพื่อโดยมาตรฐานที่ได้รับ คือ มาตรฐาน GMP แนวทางในการส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์ ได้แก่

- 1) สนับสนุนมาตรฐานฟาร์มแก่เกษตรกร โดย สนง.ปศุสัตว์เขต 8 เป็นพี่เลี้ยงแก่เกษตรกรและตรวจมาตรฐานทุกอาทิตย์
- 2) การจัดตั้งฟาร์มตัวอย่างที่มีการจัดการการผลิตที่ดี จำนวน 6 ฟาร์มตัวอย่าง เพื่อเป็นฟาร์มเรียนรู้แก่เกษตรกรรายย่อยอื่นๆ ได้ศึกษา

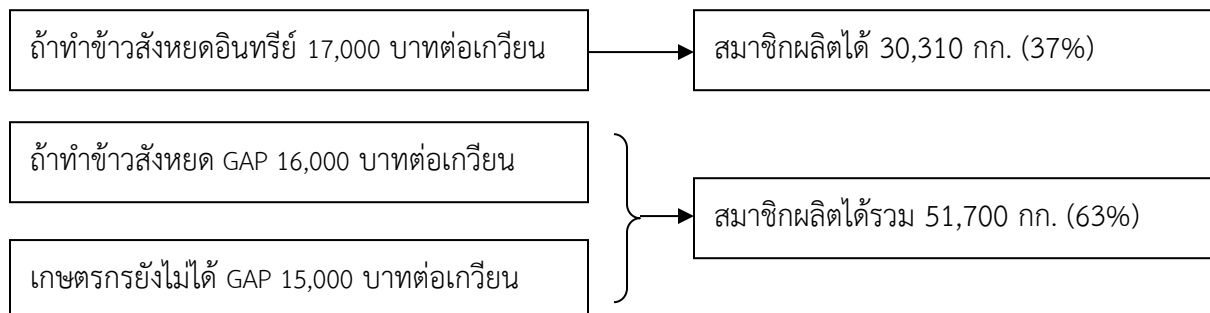
สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์

มีการส่งเสริม ให้เกษตรกรผลิตสินค้าคุณภาพ โดยมาตรฐานที่ได้รับ คือ GAP เช่น การผลิตข้าวสังข์หยดอินทรีย์ แนวทางการส่งเสริม โดย

- 1) ประสานให้หน่วยงานราชการ เช่น เกษตรจังหวัด ศูนย์ข้าว และหน่วยงานอื่นๆ จัดอบรมเกษตรกรสมาชิกในการผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน
- 2) ใช้ระบบสนับสนุนเกษตรกรครบทั้งกระบวนการผลิตโดย

ทั้งนี้ เมื่อเกษตรกรผลิตได้ตามมาตรฐานสหกรณ์รับซื้อในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ตามคุณภาพและมาตรฐาน ได้แก่ ราคาท้องตลาด เกวียนละ 9,000-10,000 บาท

สหกรณ์การเกษตรทำข้าง

มีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์ ได้แก่

1. มีการจัดตั้งกลุ่ม “กลุ่มผู้ผลิตข้าวปลอดภัย” ซึ่งเป็นกลุ่มผลิตข้าวที่ได้รับมาตรฐาน GAP โดยวางแผนให้สมาชิกที่มีความพร้อมผลิตข้าว GAP และสหกรณ์จะรับซื้อข้าวจากกลุ่มนำบรรจุถุงจำหน่ายติดยี่ห้อสหกรณ์การเกษตรทำข้าง มีการส่งตัวอย่างข้าวให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาทตรวจสอบความงอก และสิ่งปนเปื้อนเมื่อผ่านการทดสอบจะนำเข้าโรงคัดเมล็ด
2. โรงสีของสหกรณ์การเกษตรทำข้าง อยู่ระหว่างทำมาตรฐาน GMP
3. สหกรณ์การเกษตรทำข้างได้รับมาตรฐานร้านค้า Q และสหกรณ์สีเขียว ซึ่งมีข้อกำหนดจะต้อง ลด ละเลิก การใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ส่งเสริมให้สมาชิกลดการใช้สารเคมี หรือใช้ตามมาตรฐานกำหนด
4. สหกรณ์ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดอบรมให้ความรู้ และวางแผนการเพาะปลูกให้สมาชิกมาเรียนรู้ สำหรับการผลิตข้าว GAP สหกรณ์รับซื้อในราคาที่สูงกว่าตลาด และถ้าเกินกำลังการผลิตของโรงสีทางสหกรณ์ได้จัดทำ MOU กับโรงสีเอกชนที่เป็นพันธมิตรทางการค้ากับสหกรณ์ รับซื้อข้าว GAP ของสมาชิกสหกรณ์ในราคาที่สูงกว่าราคาปกติ
5. สหกรณ์การเกษตรทำข้างเป็นศูนย์การเรียนรู้การปลูกข้าว GAP/ผักปลอดภัย เจ้าหน้าที่ยของสหกรณ์เข้าอบรมเพื่อมาเป็นวิทยากร โดยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสหกรณ์ที่ 13 จังหวัดชัยนาทมาอบรมเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ขณะนี้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม และสามารถเป็นวิทยากรได้แล้ว 5 ราย

สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด

มีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์ ได้แก่

1. สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกมีการผลิตมะม่วงตามมาตรฐาน Q ดำเนินมาตรฐาน Q และ GAP รายบุคคล และ GAP กลุ่ม โดยจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง GAP กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง และสำรวจแปลงของสมาชิกเพื่อต่ออายุ GAP ที่หมดอายุ จัดทำข้อมูลของสมาชิกเพื่อประมาณการปริมาณผลผลิต
2. กำหนดระเบียบข้อบังคับให้สมาชิกชาวสวนมะม่วงทุกคนต้องมีใบ GAP เพื่อเป็นการยืนยันแหล่งผลิตว่าได้มาตรฐาน มะม่วงที่นำมาสหกรณ์จะต้องมีคุณภาพมีการคัดขนาด ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

3. สหกรณ์ควบคุมกระบวนการรวบรวมผลผลิตตามมาตรฐาน GMP โดยมุ่งเน้นการจำหน่ายมะม่วง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ตั้งแต่ สถานที่โรงเรือน ภาชนะบรรจุ ลัง ตะกร้า พาเลท ให้มีความสะอาด กำหนดเส้นทางการรับสินค้า ทั้งจุดรวบรวม โรงคัดบรรจุ สินค้าออกจำหน่าย ให้สะอาดมีคุณภาพตามมาตรฐานการส่งมอบสินค้า อย่างชัดเจน อบรมพนักงานให้มีความรู้ในงานที่จะต้องปฏิบัติ

สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด

มีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตของสหกรณ์ โดยเกษตรกรสมาชิกของสหกรณ์ที่ผลิตสินค้า (เมล็ดพันธุ์ข้าว) ให้แก่สหกรณ์ทุกรายผ่านการรับรอง มาตรฐาน GAP ควบคู่กับทางสหกรณ์ฯ ยังคงรักษามาตรฐานโรงสีข้าว GMP ได้อย่างต่อเนื่อง โดยทางสหกรณ์ฯ ได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่เกษตรกรสมาชิก อาทิ การเข้าไปตรวจเช็คกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน GAP การวางแผนการผลิตและการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกรให้สอดคล้องกับกำลังการผลิตของสหกรณ์โดยคำนึงทั้งคุณภาพและปริมาณผลผลิตให้เพียงพอและเหมาะสม ตลอดจนประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้จัดถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตข้าว GAP ทุกครั้งก่อนฤดูกาลเพาะปลูกให้แก่เกษตรกรสมาชิกที่ผลิตข้าวป้อนโรงงานของสหกรณ์ฯ

4.2.2 ศักยภาพการตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ศักยภาพการตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้พิจารณาจากตัวชี้วัดต่างๆ ได้แก่ ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหารงานสหกรณ์(DEA) ระดับทัศนคติของเกษตรกรสมาชิกต่อการตลาดสีเขียว ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดการสหกรณ์ อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า Q GMP ต่อยอดขายทั้งหมด และการทำกำไรโดยใช้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน พบว่า มีสหกรณ์ที่มีศักยภาพการตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 4 สหกรณ์ พิจารณารายละเอียดได้ดังนี้

สหกรณ์ลำไยประดู่ป่า

มีแนวทางในการส่งเสริมการตลาดของสหกรณ์ ได้แก่

1. สหกรณ์มีการสร้างเครือข่ายทางการค้าในประเทศทุกภูมิภาคสำหรับติดต่อรับซื้อขายสินค้าระหว่างภูมิภาคเพื่อกระจายผลผลิตไปยังสหกรณ์ทั่วประเทศ
2. ด้านการขนส่งสินค้ามีการจ้างเหมาการจัดการรับหรือส่งสินค้า และ การบริการลูกค้าโดยบริษัทเอกชน
3. สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคด้านคุณภาพของสินค้าโดยควบคุมการผลิตผ่านระบบ GAP
4. มีการส่งออกลำไยสดคุณภาพไปยังประเทศเวียดนามโดยผ่านเครือข่ายไปรษณีย์ไทย

สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด

มีแนวทางในการส่งเสริมการตลาดของสหกรณ์ โดยมีระบบการจัดเก็บข้อมูลผลผลิต ประเมินการผลิตทำให้รู้ถึงข้อมูลผลผลิต สามารถขายให้กับผู้ซื้อแบบซื้อขยล่วงหน้า หรือทำสัญญาซื้อขยล่วงหน้า โปรแกรม

จัดการสินค้าโดยตรวจเช็คทุกวัน ช่องทางการจำหน่าย โดย ร่วมจัดงานเทศกาลมะม่วงในห้างสรรพสินค้า เช่น ห้างแฟชั่นไอส์แลนด์ ห้าง The Mall จัดงานเทศกาลมะม่วงในระดับจังหวัด (งานมะม่วงและของดีเมืองแปดริ้ว) ระดับอำเภอ (งานมะม่วงหวานอำเภอพนมสารคาม) การจัดส่งสินค้าทางไปรษณีย์ การสร้างร้านค้าบ้านน้ำดอกไม้หน้าสหกรณ์เพื่อจำหน่ายมะม่วงให้กับผู้สัญจรไปมา การส่งขายให้กับห้างสรรพสินค้า (The Mall TOP) การส่งโรงงานแปรรูป การส่งออกต่างประเทศ แบบร่วมมือกับพันธมิตรธุรกิจเอกชน โดยผ่านบริษัทส่งออกมะม่วงไปประเทศญี่ปุ่น เกาหลี เช่น บริษัท SEM , P&F , SWIFE รวมถึง พ่อค้าเวียดนามมารับซื้อผลผลิตที่สหกรณ์โดยตรงซึ่งนำรถมาบรรทุกสินค้าเอง และการไปร่วมงานแสดงสินค้า ณ ประเทศญี่ปุ่น

การสร้างและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนาดบรรจุ 4 ผล 8 ผล และ 3 ผล เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การสร้างบาร์โค้ด เพื่อเป็นระบบตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตที่สวนของสมาชิกทุกราย การมีสติ๊กเกอร์เทียบกับสีผิวเปลือกมะม่วง เพื่อบ่งชี้ความสุขของมะม่วงว่าสามารถรับประทานได้รสชาติหวาน

การประชาสัมพันธ์การตลาด โดยผ่านช่องทาง ดังนี้ ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รายการโทรทัศน์ ช่องต่าง ๆ จัดทำโบชัวร์แผ่นพับแนะนำสหกรณ์ แผ่นพับประชาสัมพันธ์เรื่องระบบตรวจสอบย้อนกลับ แผ่นพับเรื่องวิธีการรับประทานมะม่วง และโภชนาการมะม่วง

สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด

มีแนวทางในการส่งเสริมการตลาดของสหกรณ์ โดยสหกรณ์ได้กำหนดราคาซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว GAP จากเกษตรกรผู้ผลิตในราคาสูงกว่าท้องตลาดโดยประกันราคาตามความบริสุทธิ์และอัตราการงอกที่เพิ่มราคาซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรประมาณ 20 บาท / 5 กิโลกรัม โดยจะพิจารณาราคาในท้องถิ่นประกอบด้วย โดยเฉพาะราคาจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวฯลดความเสี่ยงจากการผันผวนของราคาผลผลิตในตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรสมาชิกสนใจดำเนินการผลิตข้าวเพื่อป้อนโรงงานของสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและสหกรณ์ได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับสหกรณ์มีการสร้างเครือข่ายในประเทศเพื่อช่วยเหลือกันทั้งทางด้านการจำหน่าย การรับซื้อผลผลิตจากสหกรณ์อื่นมาจำหน่ายเพื่อสร้างผลกำไรให้แก่สหกรณ์ การบริหารจัดการคลังสินค้าในการจัดการสต็อกคงเหลือสินค้าที่เกินความต้องการของตลาด โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายระหว่างชมรมผู้ผลิตข้าวภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 23 สหกรณ์ นอกจากนี้ ทางสหกรณ์ได้เปิดเครดิตให้ร้านค้าที่เป็นเครือข่ายการค้าของสหกรณ์จำนวน 200,000 บาท หากจำหน่ายสินค้าหมดค่อยชำระเงินให้แก่สหกรณ์ฯ และหากจำหน่ายไม่หมดสามารถคืนสินค้าได้ ตลอดจนมีการบริการหลังการขาย มีการบริการส่งเมล็ดพันธุ์ข้าวถึงบ้านลูกค้า และสามารถคืนเงินได้หากไม่พอใจในคุณภาพสินค้าของสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด

สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด มีสำนักงานใหญ่ 1 แห่ง และสำนักงานสาขาอีก 3 แห่ง รวม 4 แห่ง โดยสำนักงานสาขาแต่ละแห่งตั้งอยู่ในแหล่งผลิตข้าวของเกษตรกรสมาชิก สหกรณ์จะรวบรวมและรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรสมาชิกเพื่อนำมาแปรรูปเป็นข้าวกล้อง ข้าวขาว แป้งข้าวกล้อง ข้าวเปลือก เพื่อจำหน่ายให้แก่เครือข่ายสหกรณ์ ชุมชนสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรในประเทศ ตลอดจนจำหน่ายสินค้าสาธารณูปโภค ปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมี

ยา/สารเคมี และธุรกิจปื้มน้ำมันซึ่งจำแนกการดำเนินงานออกไปในแต่ละสาขา การดำเนินงานโดยอาศัยเครือข่าย สหกรณ์จัดซื้อและจำหน่ายผลผลิตมีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงในการกระจายผลผลิต โดยเฉพาะช่วงผลผลิตล้นตลาดในพื้นที่ และได้รับซื้อผลผลิตจากแหล่งผลิตอื่นมาจำหน่ายเองเพื่อสร้างผลกำไรให้แก่สหกรณ์

นอกจากนี้ ยังพบว่า สหกรณ์ได้กำหนดแนวทางการวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์ คือ พัฒนารูปแบบสินค้าโดยการพัฒนา package หลากหลายมากขึ้น เช่น 15 กก. 25 กก. และในปี 2558 ได้พัฒนาบรรจุแบบสุญญากาศขนาด 15 กก. นอกจากนี้ ได้พัฒนาสินค้าใหม่ เช่น ข้าวเหนียวลิ้มผิว และข้าวขาวดอกมะลิ 105 โดยมีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง อาทิ ร่วมจัดบูธจำหน่ายสินค้าเพื่อให้ประชาชนรู้จักทั้งในและนอกจังหวัด ประสานหน่วยงานราชการภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์ โฆษณาผ่านวิทยุชุมชน การออกบูธร่วมงานในทุกสถานที่จัดงานระดับจังหวัด และพยายามเพิ่มช่องทางการจำหน่ายโดยหาสหกรณ์เครือข่ายและเปิดตลาดให้มากขึ้นมุ่งเน้นพัฒนาการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ และสร้างร้านค้าจำหน่ายให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรที่ขึ้นทะเบียนที่มีผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรดีเด่นในระดับจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 41 สหกรณ์ และเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 1,151 ราย ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาคัดเลือกสหกรณ์ที่มีผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรดีเด่นในระดับจังหวัด ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของ สศท.1-12

การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์การเกษตร ใช้วิธีการประยุกต์ตามกรอบการวิเคราะห์ Driver-Pressure-State-Impact-Response (DPSIR) โดย Driver (แรงขับเคลื่อน) ได้แก่ สถานการณ์ แนวโน้มการบริโภคสินค้าเกษตรที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขอนามัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม Pressure (แรงกดดัน) ได้แก่ ความสามารถในการผลิตของสมาชิกสหกรณ์ และความสามารถในการบริหารของผู้จัดการสหกรณ์ State (สถานการณ์) ได้แก่ ศักยภาพการผลิต และศักยภาพการตลาด Impact (ผลกระทบ) ได้แก่ รายได้ของสมาชิก และกำไรของสหกรณ์ Response (การตอบสนอง) ได้แก่ ความต้องการและความคาดหวังในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1.1 แรงขับเคลื่อน (Driver)

5.1.1.1 สถานการณ์ แนวโน้มการบริโภคสินค้าที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขอนามัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน เริ่มหันมาให้ความสนใจการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษา และมีรายได้สูง จะให้ความสำคัญต่อสุขภาพ สุขอนามัย และความปลอดภัยของอาหาร และจะกังวลต่อสิ่งที่รับประทานเข้าไป แต่การหาซื้ออาหารเพื่อสุขภาพ อาหารที่เป็นออร์แกนิก หรือพืชผักปลอดสารพิษ ยังหาซื้อได้ยาก มีขายเฉพาะ ใน Modern trade หรือซูเปอร์มาร์เก็ต

5.1.2 แรงกดดัน (Pressure)

5.1.2.1 ความสามารถในการผลิตของสมาชิกสหกรณ์

1) ระดับประสิทธิภาพการผลิต

ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพในการผลิต พบว่า สามารถแบ่งระดับประสิทธิภาพออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (≤ 0.500) ระดับปานกลาง ($0.501 - 0.700$) ระดับสูง (≥ 0.701) เกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 70.73 รองลงมา ประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เท่ากับร้อยละ 26.83 และประสิทธิภาพในระดับต่ำ เท่ากับร้อยละ 2.44 ประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.820

2) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสมาชิกสหกรณ์

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 2.66 และเมื่อพิจารณาจำนวนเกษตรกรตามระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง (เกษตรกรร้อยละ 41.80) รองลงมา อยู่ในช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 22.50 และเกษตรกรร้อยละ 20.90 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 8.30 และ 6.50 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมากและระดับน้อย ตามลำดับ

3) ระดับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเกษตรสีเขียวเห็นด้วยเท่ากับ 3.64 และเมื่อพิจารณาจำนวนเกษตรกรตามระดับคะแนนมีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับมาก (เกษตรกรร้อยละ 41.80) รองลงมา เกษตรกรมีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.40 และเกษตรกรร้อยละ 20.20 มีทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว เห็นด้วยในระดับน้อย ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 4.40 ไม่เห็นด้วยต่อการตลาดสีเขียว

5.1.2.2 ความสามารถในการบริหารของผู้จัดการสหกรณ์

1) ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพในการผลิต พบว่า สามารถแบ่งระดับประสิทธิภาพออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (≤ 0.500) ระดับปานกลาง (0.501 - 0.700) ระดับสูง (≥ 0.701) สหกรณ์การเกษตรตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 56.10 รองลงมา ประสิทธิภาพในระดับสูง เท่ากับร้อยละ 34.15 และประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เท่ากับร้อยละ 9.75 ประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.539

2) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน

ผลการประมาณค่า พบว่า สหกรณ์การเกษตรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 78.05 รองลงมา อยู่ในระดับพอใช้ เท่ากับร้อยละ 14.63 และระดับดี เท่ากับร้อยละ 7.32 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงานเท่ากับ 1.0223 หรือ ร้อยละ 102.23

3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดการสหกรณ์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 3.64 และเมื่อพิจารณาตามระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับปานกลาง 46.3 รองลงมาจะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 24.4 และเกษตรกรร้อยละ 22.0 จะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับค่อนข้างน้อย ส่วนที่

เหลืออีกร้อยละ 4.9 และ 2.4 จะอยู่ในช่วงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับมาก และระดับน้อยตามลำดับ

4) ทศนคติของผู้จัดการสหกรณ์ต่อการตลาดสีเขียว

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินการทำการตลาดสีเขียวในปัจจุบัน หรือภายในระยะเวลา 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.83 และไม่ดำเนินการทำการตลาดสีเขียวร้อยละ 43.17 โดยมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการตลาดสีเขียวเท่ากับ 4.39 และเมื่อพิจารณาจำนวนเกษตรกรตามระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับมาก เกษตรกรร้อยละ 34.20 รองลงมาจะอยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 33.62 และเกษตรกรร้อยละ 16.05 อยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับปานกลาง ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10.47 และ 5.66 อยู่ในช่วงที่มีความสามารถในการผลิตสินค้ามาตรฐานระดับค่อนข้างน้อย และระดับน้อย ตามลำดับ

5.1.3 สถานการณ์ (state)

5.1.3.1 ศักยภาพการผลิต

1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่า 1 ซึ่งมีความเหมาะสมและคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจและด้านการเงิน จำนวน 39 สหกรณ์ สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน น้อยกว่า 1 มีจำนวน 2 สหกรณ์ ได้แก่สหกรณ์โคนมพัฒนานาคิม (0.9467) และสหกรณ์การเกษตรเลิงนงทาและไทยเจริญ จำกัด (0.7001)

2) การเตรียมความพร้อมด้านการผลิตของสหกรณ์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. การส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ(Q, GAP, GMP,HACCP) ของสหกรณ์การเกษตร
  - ด้านประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่/เกษตรกรสมาชิกได้เข้าร่วมดำเนินการผลิตสินค้ามาตรฐาน
  - ด้านการวางแผนการผลิต การดำเนินการด้านการผลิต และการติดตามประเมินผล
  - ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และสินเชื่อในการผลิต
  - ด้านการรับซื้อผลผลิต
2. กระบวนการผลิตและการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานตามคำรับรองจากหน่วยงานต่างๆ(Q, GAP, GMP,HACCP)
3. การวิเคราะห์ผลกระทบของสินค้าเกษตรกรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและแนวทางปรับตัวของสหกรณ์และสมาชิก

5.1.3.2 ศักยภาพการตลาด

1) อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า ต่อยอดขายทั้งหมด

ผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตรฐานคุณภาพสินค้า ต่อยอดขายทั้งหมด อยู่ที่ร้อยละ 78.75 โดยมีมูลค่าของสินค้าทางการเกษตรทั้งหมด 4,495,917,751.50 บาท มูลค่าส่วนที่ได้รับมาตรฐาน 3,540,367,267.02 บาท

2) การเตรียมความพร้อมด้านการตลาดของสหกรณ์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. การสร้างเครือข่ายทางการค้า
2. การวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าของสหกรณ์
  - พัฒนารูปแบบสินค้า
  - การประชาสัมพันธ์สินค้าของสหกรณ์ผ่านช่องทางต่างๆ
  - การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
  - ด้านการรับซื้อผลผลิต
3. การบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์

5.1.4 ผลกระทบ (Impact)

5.1.4.1 รายได้ของสมาชิก

1) รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรครัวเรือน

รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกรครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์ด้านการเกษตร พบว่า รายได้เฉลี่ยด้านการเกษตรรวมของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 2,646.16 - 654,486.07 บาท ผลกำไรเฉลี่ยด้านการเกษตรรวมทุกด้านของสมาชิกสหกรณ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด (654,486.07 บาท) สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด (587,580.80 บาท) สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด (406,685.28 บาท) สหกรณ์ที่มีผลกำไรเฉลี่ยต่ำสุด คือ สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด (2,646.16 บาท) และสมาชิกสหกรณ์ที่มีผลกำไรติดลบ มีจำนวน 2 สหกรณ์ คือ สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด (-59,241.08 บาท) และสหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จำกัด (-11,188.56 บาท)

5.1.4.2 กำไรของสหกรณ์

1) อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales)

ผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์การเกษตรมีอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายอยู่ระหว่าง -2.1616 ถึง 0.5860 สหกรณ์การเกษตรมีอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด (0.5860) สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด (0.5635) สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด (0.4071) สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนกำไรต่อยอดขายติดลบ หรือมีผลประกอบการขาดทุน มีจำนวน 9 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด (-2.1616) สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จำกัด (-0.1374) สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด (-0.1315) สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด (-0.1198) สหกรณ์การเกษตรสารเคมีอุบลราชธานี จำกัด (-0.0904) สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด (-0.0225) สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด (-0.0161) สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด (-0.0031) สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด (-0.0007)

5.1.5 การตอบสนอง (Response)

5.1.5.1 ความต้องการและความคาดหวังในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รายได้ของ

สมาชิก

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาดของสหกรณ์ การเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

1) การขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในระยะเริ่มแรกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(พ.ศ.2558-พ.ศ.2563) สหกรณ์ การเกษตรมีแนวทางการดำเนินงานขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การดำเนินการโดยสหกรณ์การเกษตรดำเนินการเอง
2. การร่วมมือเป็นพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน
3. การร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

2) การปรับโครงสร้าง และการจัดการของสหกรณ์เพื่อรองรับประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียน

การปรับโครงสร้างทางธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้รองรับการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางในการปรับโครงสร้างทางธุรกิจดังนี้

1. รวมกลุ่มการเกษตรหลายกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจในสหกรณ์การเกษตรแบบเดียวกัน
2. ปรับโครงสร้างการผลิตของสหกรณ์ให้มีมาตรฐาน และใช้วัตถุดิบจากสมาชิกที่มี

มาตรฐาน

3. ขยายพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรไปยังประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น โดยพัฒนาให้ผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

4. เข้าร่วมกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ

ในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร

5. ส่งเสริมให้สมาชิกมีการวางแผนการจัดการผลผลิต
6. ใช้ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลให้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับการค้าขายให้มากขึ้น
7. ปรับปรุงระบบขนส่งสินค้า ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูปเพื่อรองรับการแข่งขัน

ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูปให้มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สหกรณ์ การเกษตรมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และผลิตผลจากการแปรรูป ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตรขยายธุรกิจเพิ่มเติมจากธุรกิจเดิม เพิ่มชนิดสินค้า แปรรูปสินค้าการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า หรือเพิ่มเทคโนโลยีการผลิตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขึ้น

2. ผลักดันการผลิตสินค้าแปรรูปให้ได้มาตรฐาน อย. ฮาลาล และ GAP
3. ส่งเสริมพัฒนาด้านการผลิตเพื่อความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
4. ส่งเสริมการผลิตให้มีมาตรฐานครบทั้งกระบวนการ
5. มีแนวทางการควบคุมการปลูก วิธีการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต กระบวนการคัดแยก การทำความสะอาด การเป่าแห้งและการบรรจุภัณฑ์ เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐานสินค้า

5.2 ข้อเสนอแนะ

สมาชิกสหกรณ์ (เกษตรกร)

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอมาเป็นลำดับได้ชี้ให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรสามารถจะพัฒนาศักยภาพการผลิต และการตลาดเพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ สมาชิกสหกรณ์การควรดำเนินการดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์ควรพัฒนารูปแบบการผลิตให้ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิต และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ลดต้นทุนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า แสวงหาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตแบบยั่งยืน
2. สมาชิกสหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการลด ละเลิก การใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ลดการใช้สารเคมี หรือใช้ตามมาตรฐานกำหนด
3. สมาชิกสหกรณ์จะต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการทำการเกษตร นำมาปรับใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีสม่ำเสมอ
4. สมาชิกสหกรณ์ที่ผลิตสินค้ามาตรฐานอยู่แล้ว ต้องรักษามาตรฐานการผลิตและพัฒนาให้เป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น
5. สมาชิกสหกรณ์ควรสร้างเครือข่ายกับเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการผลิต การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต

สหกรณ์การเกษตร

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอมาเป็นลำดับได้ชี้ให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรสามารถจะพัฒนาศักยภาพการผลิต และการตลาดเพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ซึ่งสหกรณ์การควรดำเนินการดังนี้

1. สหกรณ์ควรดำเนินการพัฒนาบุคลากร ให้มีความเตรียมความพร้อม อบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรทั้งในกระบวนการผลิต การตลาด เพื่อก้าวสู่ความเป็นมืออาชีพ มุ่งเน้นการลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพของสินค้าเกษตร จัดอบรมหลักสูตรด้านภาษา ให้แก่เจ้าหน้าที่ ผู้จัดการ ให้มีทักษะภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน เพื่อการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ

2. สหกรณ์ควรดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรสมาชิกให้ผลิตสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน พยายามมุ่งเน้นส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าที่มีความโดดเด่น และความเหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้สมาชิกสามารถผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน และที่เหลือนำมาจำหน่ายให้แก่สหกรณ์ได้
3. สหกรณ์ควรวางแผนการผลิตของสหกรณ์ ให้เหมาะสมตามการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกรในแต่ละช่วง
4. สหกรณ์ควรรับซื้อผลผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในราคาสูงกว่าราคาตลาด และเป็นพันธมิตรกับเอกชน โดยรับซื้อผลผลิตที่ได้รับมาตรฐานจากสมาชิกที่เกินกำลังการผลิตของสหกรณ์ในราคาที่สูงกว่าราคาปกติ
5. สหกรณ์ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่สมาชิก ในด้านการผลิตสินค้าที่มีมาตรฐาน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดต้นทุนการผลิต การวางแผนการผลิตเพื่อไม่ให้ผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกัน รวมทั้งด้านโลจิสติกส์
6. สหกรณ์ควรสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน หรือสหกรณ์ที่ผลิตสินค้าเอื้อประโยชน์ต่อกัน เพื่อเป็นประโยชน์ทางการค้า และสร้างอำนาจการต่อรองกับคู่ค้า
7. สหกรณ์การเกษตรควรหาพันธมิตรการค้าเพื่อร่วมมือกันทำธุรกิจส่งออก โดยอาศัยกลไกภาครัฐ เป็นผู้ประสานเชื่อมโยงระหว่างนักธุรกิจทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่าย กับสหกรณ์ผู้ผลิต เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีความรู้ในการส่งออก ไม่มีความชำนาญในตลาดต่างประเทศ

ภาครัฐ

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอมาเป็นลำดับได้ชี้ให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรสามารถจะพัฒนาศักยภาพการผลิต และการตลาดเพื่อนำไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ซึ่งภาครัฐควรดำเนินการดังนี้

1. ภาครัฐควรนำสหกรณ์การเกษตรที่ผลิตสินค้าที่มีศักยภาพจำหน่ายในตลาดต่างประเทศไปเปิดตลาด อาจตั้งองค์กรที่เป็นศูนย์กลาง เพื่อรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสหกรณ์ต่างๆ และดำเนินการส่งออกสินค้า เพราะสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบทางการค้า การส่งออก การนำเข้าสินค้าที่ถูกต้อง และทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ และควรเจรจาทำข้อตกลงทางด้านตลาดนำร่องก่อน คัดกรองคู่ค้า หรือเครือข่ายสหกรณ์ในระยะแรก เพื่อป้องกันการเบียดเบียนนี้ ข้าราชการไม่ตรงตามสัญญา
2. ภาครัฐทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่สหกรณ์การเกษตร เพื่อสหกรณ์ได้เป็นผู้ส่งออกได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ทั้งนี้สหกรณ์มีศักยภาพในการผลิต และมีเงินทุนของตนเองอยู่แล้ว
3. ส่งเสริมให้มีการรวมทุนกันของสหกรณ์เป็นชุมนุมสหกรณ์ เป็นตัวกลางเชื่อมประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ จัดให้มีการประชุมสหกรณ์ในกลุ่มประเทศอาเซียนร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงให้เป็นฐานการผลิตร่วมกัน อาจจะจัดตั้งศูนย์ประสานงานในทุกประเทศ ประสานความร่วมมือให้มีการรวมสินค้าเกษตรคุณภาพดี มีมาตรฐานสากลจากประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อการส่งออก จัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าทางการเกษตร โดยการเจรจา รวมทุนในรูปแบบชุมนุมสหกรณ์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. ภาครัฐควรสนับสนุน/ช่วยเหลือสหกรณ์ในการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้ามีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งระบบ เช่น ผลิตสินค้า GAP เกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ จัดหา และพัฒนาแหล่งน้ำ ให้มี ปริมาณและคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย เป็นต้น

5. ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณ เงินอุดหนุนดอกเบี้ยต่ำให้กับกองทุนสหกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันต้องกู้ ผ่าน ธกส. ซึ่งดอกเบี้ยสูง เพื่อนำมาพัฒนาระบบการผลิต และการตลาดของสหกรณ์ เช่น การซื้อเครื่องจักร และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพมาตรฐานสากล ลดแรงงานคน เพิ่มขีดความสามารถในการผลิต ขณะเดียวกัน สหกรณ์ต้องพัฒนาด้านการตลาด โดยการสร้างแบรนด์สินค้า สร้างบาร์โค้ด สร้างสต็อกเกอร์เทียบสี เพื่อให้ ผู้บริโภคกำหนดการบริโภค(ผลไม้) การประชาสัมพันธ์สินค้าให้ผู้บริโภคได้รับทราบความสำคัญของสินค้าที่ ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมการบริโภคสินค้าปลอดภัย

6. รัฐควรสนับสนุน วิจัย ค้นคว้า การพัฒนาพันธุ์ กิ่งพันธุ์ พัฒนาสารอินทรีย์ที่จะมาทดแทนสารเคมี โดยให้มีคุณภาพเทียบเท่ากับสารเคมี ค้นคว้าเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆเพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างคุณภาพให้ ได้มาตรฐาน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2556 รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2555. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. สหกรณ์กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). เข้าถึงได้จาก : <https://www.cpd.go.th/.../AEC/สหกรณ์กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 20 กรกฎาคม 2558).
- กองติดตามประเมินผล. 2547. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) : โครงการจัดทำดัชนีและฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการติดตามประเมินผล การแปลง นโยบาย แผนและมาตรการไปสู่การปฏิบัติ. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. 211 หน้า.
- การดี เลียวไพโรจน์. ไลฟ์สไตล์ รสนิยม และวัฒนธรรมของคนประเทศต่างๆในอาเซียน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/sorpor/.../lifestyasean.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 20 กรกฎาคม 2558).
- กุลวดี แก่นสันติสุขมงคล และ อาภรณ์ จันทร์สมวงศ์. 2554. การจัดการความมั่นคงอาหารโดยชุมชน: วิเคราะห์การจัดการป่าบุงป่าทาม ภาคอีสานและป่าเบญจพรรณ-ดิบแล้งภาคตะวันตก ด้วยกรอบ Diver-Pressure-State-Impact-Response Model. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เกษตรอินทรีย์ (Organic agriculture) วิถีช่วยโลก [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.environment.in.th/?p=6314> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 20 กรกฎาคม 2558).
- เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ และคณะ. 2551. โครงการศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาดและขีดความสามารถในการแข่งขันของยางพาราในเวียดนามและไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นฤทธิ์ ดวงสุวรรณ. 2556. ตัวชี้วัดความยั่งยืนสำหรับการประเมินโดยการจัดในทะเลสาบสงขลา. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. 2554. แนวทางการพัฒนามาตรฐานความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ. วารสารวิทยาการจัดการ. ปีที่ 28 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2554.
- ประภาพร ศรีเหรา. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบสถานภาพการแข่งขันการค้าข้าวส่งออกของประเทศไทยและเวียดนาม. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พริมา อัครยุทธ. 5 เทรนด์อาหารและเครื่องดื่มที่กำลังมาแรงและน่าจับตามองในอนาคต [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.scbeic.com/th/detail/product/1277> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 20 กรกฎาคม 2558).
- ภัสราพร พลับเจริญสุข. ๒๕๕๕. การประเมินสมรรถนะสภาพแวดล้อมกับวางแผนการพัฒนาอย่างยั่งยืน. ศูนย์ข้อมูลวัตถุดิบอันตราย. ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม.
- รายงานพฤติกรรมผู้บริโภค AEC . 2557. ตลาดเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพในเวียดนามอีกโอกาสสำหรับ SME ไทย. ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร.

บรรณานุกรม

- รายงานพฤติกรรมผู้บริโภค AEC . 2558. พฤติกรรมการบริโภคอาหารของกัมพูชา. ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร.
- วิชิต หล่อจิระสุนทรกุล และ จิราวัลย์ จิตรถเวช. 2553. การพัฒนาดัชนีและตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภาคของประเทศไทย. คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2555. ผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อเตรียมความพร้อมการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. และภาคการเกษตรของไทย. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- ศูนย์วิจัยธุรกิจและเศรษฐกิจอีสาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2556. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในประเทศอาเซียน+6 ระยะที่ 2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2547. โครงการจัดทำดัชนีและฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการติดตามประเมินผลการแปลงนโยบายแผนและมาตรการไปสู่การปฏิบัติ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2553. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- อัครพล อ้นทอง มิ่งสรรพ ขาวสอาด. 2552 การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพในการจัดการของโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 27 ฉบับที่ 3 กันยายน 2552.
- Research Institute of Organic Agriculture. The World of Organic Agriculture Statistics and Emerging Trends 2015 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.organic-world.net/2419.html (วันที่สืบค้นข้อมูล: 20 กรกฎาคม 2558).
- United States Environmental Protection Agency Module 2: DPSIR Overview, Portable Document Format file [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.epa.gov/ged/tutorial/mod-2-slides/slide0001.htm> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 14 ตุลาคม 2557).

ภาคผนวกที่ 1

ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางผนวกที่ 1 ทศนคติต่อการตลาดสีเขียวของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

ข้อความ	$\bar{X}$	SD.	การดำเนินการในปัจจุบัน ภายในระยะ 5 ปี	
			ดำเนินการ	ไม่ดำเนินการ
ทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว				
1. การจำหน่ายสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ความปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	4.68	0.4711	68.3	31.7
2. การจำหน่ายสินค้าที่มีฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นต์	3.80	1.1004	41.5	58.5
3. การจำหน่ายสินค้าที่ได้รับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ระบุถึงแหล่งผลิต แหล่งกำเนิดสินค้า	4.39	0.8024	56.1	43.9
4. การจำหน่ายสินค้าที่มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค	4.54	0.6363	63.4	36.6
5. การจำหน่ายสินค้าที่สร้างเรื่องราว คุณค่าทาง วัฒนธรรม ความเป็นมาของสินค้า	4.22	0.9086	56.1	43.9
6. การดำเนินกิจกรรมการตลาด โดยคำนึงถึงการ สร้างภาพพจน์ตัวสินค้าที่ปลอดภัย เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม	4.59	0.5906	65.9	34.1
7. การจำหน่ายสินค้าโดยร่วมมือกับผู้บริโภค ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคแบบ เฉพาะเจาะจง หรือผู้บริโภคสามารถเยี่ยมชม ฟาร์มผู้ผลิต เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.29	0.7498	56.1	43.9
8. การจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ รักษา สิ่งแวดล้อม	4.32	0.7563	41.5	58.5
9. การปรับปรุงกิจกรรม กระบวนการผลิต ระบบ การขนส่งสินค้า เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.54	0.6363	58.5	41.5
10. การผลิตและการจำหน่ายสินค้าที่ไม่ละเมิด กฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อม	4.54	0.5522	61.0	39.0
รวม	4.39	0.4969	56.83	43.17

ที่มา:จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 2 ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

ข้อความ	$\bar{X}$	SD.	ร้อยละ	ลำดับ ที่
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน				
1. ท่านทราบหรือไม่ว่าสินค้าของสหกรณ์ท่านมีความ ได้เปรียบ/เสียเปรียบ เมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน อื่นๆ	3.34	0.9902	66.8	4
2. ท่านทราบเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการส่งออก เช่น การจัดเตรียมเอกสาร ระเบียบวิธีการทางศุลกากร เป็น ต้น	2.29	1.1235	45.8	10
3. ท่านทราบเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าด้านภาษี มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการ สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช การจำกัดโควตาสินค้า กฎถิ่น กำเนิดสินค้า เป็นต้น	2.54	0.9771	50.8	9
4. ท่านทราบหรือไม่ว่าสหกรณ์จะต้องมีการวางแผน การตลาดเชิงกลยุทธ์ สร้างตราสินค้าของสหกรณ์ให้มีขึ้น	3.68	0.7563	73.6	1
5. ท่านทราบหรือไม่ว่าต้องมีการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค/ คู่แข่งทางการค้า/รูปแบบการจำหน่ายสินค้า หากต้องการส่ง สินค้าออกจำหน่ายในตลาดอาเซียน	3.22	0.9621	64.4	5
6. ท่านทราบหรือไม่ว่าสหกรณ์จะต้องมีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	3.17	1.0465	63.4	6
7. ท่านทราบหรือไม่ว่าสหกรณ์จะต้องมีการผลิตสินค้าให้ ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นที่ ยอมรับของตลาดอาเซียน	3.63	4.6677	72.6	2
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าสหกรณ์จำเป็นต้องมีการบริหารความ เสี่ยงให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความระมัดระวังการลงทุนในการ ผลิตสินค้าใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นพร้อมประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	3.44	0.9233	68.8	3
9. ท่านทราบหรือไม่ว่าต้องมีการศึกษาถึงนโยบายภาครัฐของ ประเทศไทย และประเทศคู่ค้าที่จะกระทบกับการค้า	3.07	0.9325	61.4	7
10. ท่านทราบหรือไม่ว่ารัฐบาลได้อนุมัติให้มีกองทุนปรับ โครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือช่วยเหลือผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคเกษตร	2.63	1.0430	52.6	8
รวม	3.64	0.837	72.8	

ที่มา:จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 3 ทักษะคติของสมาชิกสหกรณ์ต่อการเกษตรสีเขียว

ข้อความ	$\bar{X}$	SD.	ดำเนินการ แล้ว	ในระยะ 5 ปี	
				จะ ดำเนินการ	ไม่ ดำเนินการ
ทัศนคติต่อการตลาดสีเขียว					
1. การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานความปลอดภัย จะไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม	3.88	.930	55.70	58.30	41.70
2. การผลิตสินค้าเกษตรด้วยวิธีการผลิตแบบ ดั้งเดิม (วิธีชีวภาพ ไม่ใช้สารเคมี ปราศจากสาร ปนเปื้อนและสารเคมีปรุงแต่ง) จะยังคงรักษา คุณภาพ รสชาติและคุณค่าทางโภชนาการ ให้มี ความปลอดภัย	3.75	1.003	47.90	50.70	49.30
3. การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับจดทะเบียนสิ่ง บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จะระบุถึงแหล่งผลิต แหล่งกำเนิดสินค้า	3.35	1.234	19.20	37.90	62.10
4. การผลิตสินค้าเกษตรที่มีระบบตรวจสอบ ย้อนกลับถึงแหล่งผลิตเริ่มต้น จะสร้างความ มั่นใจให้ผู้บริโภคมากขึ้น	3.66	1.104	27.10	48.10	51.90
5. การผลิตสินค้าเกษตรโดยสร้างเรื่องราว / คุณค่าทางวัฒนธรรม /ความเป็นมาของสินค้า จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความต้องการ บริโภคสินค้ามากขึ้น	3.52	1.127	15.00	46.00	54.00
6. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาสินค้าให้ ได้มาตรฐาน /มีความปลอดภัย /เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร	3.84	0.959	42.70	55.10	44.90
7. การผลิตสินค้าเกษตรที่ตอบสนองความ ต้องการของผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ สินค้าได้	3.57	0.084	30.20	42.20	57.80
8. ฟาร์มผลิตสินค้าเกษตรที่มีการรับรอง มาตรฐานจะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรในระดับพื้นที่ได้	3.35	1.223	6.80	37.00	63.00

ข้อความ	$\bar{X}$	SD.	ดำเนินการ แล้ว	ในระยะ 5 ปี	
				จะ ดำเนินการ	ไม่ ดำเนินการ
9.การผลิตที่มีการปรับปรุงกิจกรรม / กระบวนการผลิต / ระบบการขนส่งสินค้าให้ สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน (Zero Waste) จะไม่มีสิ่งเหลือค้างที่กระทบหรือ ทำลายสิ่งแวดล้อม	3.61	1.043	33.40	52.50	47.50
10. การจัดการฟาร์มที่ไม่ละเมิดกฎ ระเบียบ ทางด้านสิ่งแวดล้อม (อาทิ การเผาตอซัง การ ใช้สารเคมีต้องห้าม ฯลฯ) จะช่วยลดผลกระทบ ต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม	3.87	0.928	60.70	50.90	49.10
รวม	3.64	0.837	74.50	92.00	8.00

ที่มา:จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 4 ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสมาชิกสหกรณ์

ข้อความ	$\bar{X}$	SD.	ร้อยละ	ลำดับที่
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน				
1. การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการเปิดเสรีทางการค้าของประเทศในอาเซียนมีภาษีเป็น 0 % จะทำให้ปริมาณการค้าขายสินค้าเกษตรและอาหารระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น	2.70	1.767	54.00	7
2. การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะทำให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีตลาดส่งออกที่เปิดกว้างมากขึ้นทั้งภายในประเทศสมาชิกอาเซียน และนอกกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	2.82	1.108	56.40	5
3. การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการเปิดเสรีการค้าของประเทศอาเซียน ในภาคเกษตรนั้นว่าเริ่มมีการเปิดเสรีการค้ามาแล้วตั้งแต่ปี 2553	2.31	2.120	46.20	8
4. การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ประเทศสมาชิกร่วมมือ และส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรม	2.72	1.111	54.40	6
5. ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียนมีข้อสงวนว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ การแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ การประมง ในน่านน้ำไทยเป็นสาขาที่ไทยไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยเด็ดขาด	2.28	1.143	45.60	9
6. การเปิดเสรีด้านแรงงานจะเปิดเฉพาะแรงงานวิชาชีพที่มีการทำข้อตกลงยอมรับวิชาชีพของกันและกันในอาเซียนก่อน ซึ่งแรงงานเกษตรไม่รวมอยู่ในข้อตกลงนี้	2.28	1.171	45.60	9
7. การเกษตรบางสาขาจะได้รับผลกระทบด้านราคาสินค้าตกต่ำเมื่อมีการนำเข้าสินค้าราคาถูกจากประเทศสมาชิกอาเซียน	2.88	1.150	57.60	4
8. เกษตรกรจะได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่สูงขึ้น เนื่องจากมีสินค้าประเภทเดียวกันจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาแข่งขันเพิ่มขึ้น	2.93	1.143	58.60	3
9. รัฐบาลได้อนุมัติให้มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภาคการเกษตร	2.16	1.159	43.20	10

ข้อความ	$\bar{X}$	SD.	ร้อยละ	ลำดับที่
10. เกษตรกรจะต้องมีการปรับตัว เตรียมพร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น การลดต้นทุน ลดการใช้สารเคมีผลิตสินค้า	3.11	1.144	62.20	1
11. ต้องมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายสหกรณ์ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ดำเนินการตลาดโดยพึ่งพาตัวเอง	3.10	1.190	62.00	2
	2.66	0.975		

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 5 ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพการผลิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโดยวิธี Data Envelopment Analysis

Results from DEAP Version 2.1

Instruction file = \$\$TEMP\$\$\\$.INS

Data file = \$\$TEMP\$\$\\$.DTA

Input orientated DEA

Scale assumption: VRS

Two-stage DEA method

EFFICIENCY SUMMARY:

Firm crste vrste scale

1	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด
2	0.329	0.948	0.347	irs	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด
3	0.683	1.000	0.683	irs	สหกรณ์การเกษตรประดู่ป่า จำกัด
4	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด
5	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด
6	0.777	1.000	0.777	irs	สหกรณ์การเกษตรวังชิ้น จำกัด
7	0.747	0.876	0.852	irs	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด
8	0.403	0.803	0.502	irs	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด
9	0.532	0.562	0.947	irs	สหกรณ์การเลี้ยงปลุ่สัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด
10	0.513	0.685	0.749	irs	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด
11	0.900	1.000	0.900	drs	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุตรธานี จำกัด
12	0.397	0.767	0.518	irs	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด
13	0.257	0.677	0.380	irs	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด
14	0.371	0.626	0.592	irs	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด
15	0.362	0.671	0.540	irs	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด
16	0.537	0.666	0.807	irs	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด
17	0.276	1.000	0.276	irs	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด
18	0.511	1.000	0.511	irs	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด
19	0.484	0.991	0.489	irs	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด
20	0.787	1.000	0.787	drs	สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด
21	0.795	0.830	0.958	drs	สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด
22	0.718	0.749	0.959	drs	สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด
23	0.588	0.644	0.913	irs	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด
24	0.525	0.753	0.697	irs	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด
25	0.617	0.717	0.861	irs	สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด

26	0.344	0.628	0.548	irs	สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม
27	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด
28	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด
29	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์โคนมพัทลุง
30	0.718	0.760	0.945	drs	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด
31	0.494	0.500	0.987	drs	สหกรณ์บ้านนาสาร จำกัด
32	0.790	1.000	0.790	irs	สหกรณ์การเกษตรกระแสนินธุ์ จำกัด
33	0.746	0.776	0.961	drs	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด
34	0.610	1.000	0.610	irs	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด
35	0.445	0.720	0.618	irs	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด
36	0.796	0.867	0.918	irs	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด
37	0.670	0.739	0.906	irs	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด
38	0.536	0.658	0.815	irs	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด
39	0.208	0.558	0.372	irs	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด
40	0.511	0.629	0.814	irs	สหกรณ์การเกษตรไร่สารเคมีอุบลราชธานี จำกัด
41	0.763	0.814	0.938	drs	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด

mean 0.628 0.820 0.763

Note: crste = technical efficiency from CRS DEA

vrste = technical efficiency from VRS DEA

scale = scale efficiency = crste/vrste

ตารางผนวกที่ 6 ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยวิธี Data Envelopment Analysis

Results from DEAP Version 2.1

Instruction file = \$\$TEMP\$\$\INS

Data file = \$\$TEMP\$\$\DTA

Input orientated DEA

Scale assumption: VRS

Two-stage DEA method

EFFICIENCY SUMMARY:

Firm crste vrste scale

Firm	crste	vrste	scale	
1	0.334	0.662	0.505	irs สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด
2	0.018	1.000	0.018	irs สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด
3	0.834	1.000	0.834	irs สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด
4	0.010	0.401	0.026	irs สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด
5	0.108	0.314	0.345	irs สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด
6	0.123	0.175	0.702	irs สหกรณ์การเกษตรวังชัน จำกัด
7	0.019	0.197	0.096	irs สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด
8	0.199	0.413	0.483	irs สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด
9	1.000	1.000	1.000	- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป. กลาง โพนยางคำ จำกัด
10	0.074	0.183	0.408	irs สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. หนองบัวลำภู จำกัด
11	0.078	0.112	0.696	irs สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. อุดรธานี จำกัด
12	0.086	0.255	0.336	irs สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด
13	0.396	0.611	0.648	irs สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด
14	0.279	0.293	0.954	irs สหกรณ์การเกษตรวิสัย จำกัด
15	0.046	0.242	0.189	irs สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด
16	0.147	0.152	0.966	irs สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด
17	0.204	0.218	0.934	irs สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด
18	0.193	0.222	0.871	irs สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด
19	0.014	0.108	0.132	irs สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด
20	0.573	1.000	0.573	irs สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด
21	1.000	1.000	1.000	- สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด
22	0.104	0.459	0.227	irs สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด
23	0.506	0.647	0.782	irs สหกรณ์การเกษตรเมืองสะแกแก้ว จำกัด
24	1.000	1.000	1.000	- สหกรณ์ดอนเจดีย์ จำกัด
25	0.092	0.708	0.130	irs สหกรณ์การเกษตรท่าวัง จำกัด

26	0.949	0.992	0.957	drs	สหกรณ์การเกษตรพัฒนานิคม จำกัด
27	0.012	0.308	0.039	irs	สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด
28	0.018	0.210	0.084	irs	สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด
29	1.000	1.000	1.000	-	สหกรณ์โคนมพัทลุง
30	0.522	0.647	0.807	irs	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด
31	0.163	0.375	0.434	irs	สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด
32	0.001	0.764	0.001	irs	สหกรณ์การเกษตรกระแสดินรุ้ง จำกัด
33	0.007	0.455	0.015	irs	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด
34	0.127	0.333	0.381	irs	สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด
35	0.023	0.109	0.212	irs	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด
36	0.097	0.167	0.581	irs	สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด
37	0.008	1.000	0.008	irs	สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด
38	0.183	1.000	0.183	irs	สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้วดำเนินสะดวก จำกัด
39	0.127	1.000	0.127	irs	สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด
40	0.847	1.000	0.847	irs	สหกรณ์การเกษตรไร่สารเคมีอุบลราชธานี จำกัด
41	0.272	0.371	0.733	irs	สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด

mean 0.628 0.820 0.763

Note: crste = technical efficiency from CRS DEA

vrste = technical efficiency from VRS DEA

scale = scale efficiency = crste/vrste

ตารางผนวกที่ 7 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน

สหกรณ์	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน
สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด	0.7908
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด	0.9254
สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	0.8830
สหกรณ์การเกษตรวังซัน จำกัด	0.8145
สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	0.9723
สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรท่าวังผา จำกัด	0.9976
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส หนองบัวลำภู จำกัด	0.9498
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส อุตรธานี จำกัด	0.9209
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	1.5003
สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	0.8498
สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	1.0157
สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	1.4752
สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	0.8508
สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	0.7185
สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	0.8949
สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด	0.6719
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด	0.8735
สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	1.0210
สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	3.6824
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	2.3334
สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม	0.9859
สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด	0.8906
สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด	0.9461
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด	0.7449
สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด	1.0310
สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	0.9999
สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด	1.0118
สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	0.9742
สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด	0.7108
สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด	0.9044
สหกรณ์การเกษตรสารคามี่อุบลราชธานี จำกัด	-0.4412
สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด	0.8133

ภาคผนวกที่ 2

ข้อมูลรายสหกรณ์

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางพัชร์ แก่นเจริญ

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 165 หมู่ 1 ต.ม่อนปิ่น อ.ฝาง จังหวัดเชียงใหม่ 50110

โทร. 0-5345-1626, 0-5345-2706, โทรสาร 0-5345-1625

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจให้บริการและส่งเสริม
การเกษตร

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต หอมหัวใหญ่

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางมาลี เปรมมณี

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 92 หมู่ 5 ต.ประตูป่า อ.เมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

โทร. 086-432-1340, 080-560-8270, โทรสาร 0-5300-1290

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและแปรรูป

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ลำไย

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดลำปาง จำกัด
 ผู้จัดการสหกรณ์ นางศรित्र ช่างปณีตัง
 ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 689 หมู่ 3 ต.บ้านเสด็จ อ.เมือง จังหวัดลำปาง
 โทร. 086-072-1616

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
 สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต สับปะรด

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางผัดแก้ว งามเมือง

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ หมู่บ้านดอกบัว ต.บ้านต๋อน อ.เมือง จังหวัดพะเยา โทร. 081-950-5430

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจรวบรวมผลผลิตและแปรรูป

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวอินทรีย์

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินท่าวังมา จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายพนมเทียน พิณีจทะ

ที่ตั้ง เลขที่ 302 หมู่ 1 ต.ยม อ.ท่าวังมา จ.น่าน 55140 เบอร์โทรศัพท์ 081-9937270 , 054-705075

การดำเนินธุรกิจ ส่งเสริมการผลิต รับซื้อ จำหน่ายพืชผักปลอดภัย และแปรรูปพริกเป็นพริกตอง พริกแห้ง
สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต พริกสด GAP

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด จังหวัดพิษณุโลก

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสาวปิยาภรณ์ สุจันยา

ที่ตั้ง 89 หมู่ 1 ต.พรหมพิราม อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก เบอร์โทรศัพท์ 081-7859005

การดำเนินธุรกิจ รับซื้อผลผลิตข้าวเปลือกของเกษตรกรสมาชิกในราคาตลาดเพื่อจำหน่ายให้โรงสี แต่รับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว GAP ในราคาประกัน

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว GAP

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรลี้แล จำกัด จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้จัดการสหกรณ์ นายรังสรรค์ ดีณรงค์

ที่ตั้ง 206 หมู่ 11 ต.ฝายหลวง อ.ลี้แล จ.อุตรดิตถ์ เบอร์โทรศัพท์ 081-8882006, 055-431032

การดำเนินธุรกิจ ผลิต รวบรวม และแปรรูปข้าวกล้อง ข้าวขาว แป้งข้าวกล้อง ข้าวเปลือก เมล็ดพันธุ์ข้าวเจ้า

จำหน่ายสินค้าสาธารณูปโภค ปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมี ยา/สารเคมี และธุรกิจป้อนน้ำมัน

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวกล้อง GAP

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรอำเภอวังชิ้น จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางไพฑูรย์ มานะศักดิ์สกุล

ที่ตั้ง 201/1 หมู่11 ต.ผาอยู่หลวง อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ เบอร์โทรศัพท์ 089-9569058

การดำเนินธุรกิจ ส่งเสริมการผลิตข้าวหอม GAP รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร อาทิ ถั่วเหลือง

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วลิสง และมันสำปะหลัง

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวหอม GAP

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายทรงเดช แก้วดี

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 287 หมู่ที่ 7 ตำบลพอกน้อย อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร โทร. 0-4274-6123

การดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ข้าว อาหารสัตว์ทุกชนิด, กากน้ำตาล, น้ำมัน, ธุรกิจรวบรวมผลผลิต (ข้าวเปลือก) และธุรกิจบริการ (ปั้มน้ำมัน)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวเปลือกและเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพนยางคำ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายสังคม พรรษา

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ หมู่ที่ 10 บ้านโพนยางคำ ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

โทร. 0-4270-4677-79

การดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย อาหารสัตว์ สินค้าทั่วไป ธุรกิจแปรรูปผลิตผล

การเกษตรและผลิตสินค้า โคนเนื้อ ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร การเลี้ยงโค โคคอกส่งเสริม

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต เนื้อโคขุน

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเพื่อลูกค้า ธกส.จังหวัดหนองบัวลำภู จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสาวจุฑารัตน์ ชัยสงคราม

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 81 หมู่ที่ 3 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โทร. 0-4237-8353

การดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ เครื่องจักรกลการเกษตร เคมี การเกษตร ข้าวสาร ธุรกิจรวบรวมผลผลิต (ข้าวเปลือก, อ้อย, มันสำปะหลัง)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต อ้อย ข้าวเปลือก ยางพารา มันเส้นสะอาดและถั่วเหลือง

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเพื่อลูกค้า ธกส.จังหวัดอุดรธานี จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสาวณัฐราพร ตาราช

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 7/1 หมู่ที่ 11 ตำบลหมู่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โทร. 0-4220-6467-8

การดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ เครื่องจักรกลการเกษตร เคมี การเกษตร ยาปราบศัตรูพืช ข้าวสาร ธุรกิจรวบรวมผลผลิต(ข้าวเปลือก,อ้อย,มันสำปะหลัง,ยางพารา ,ข้าวโพด)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต อ้อย ข้าวเปลือก ข้าวสาร มันเส้นสะอาดและข้าวโพด

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายประยูร หงษ์ทอง

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 1 หมู่ 20 กม. 4 ถนนสุวรรณภูมิ-ยโสธร ต.สระคู อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45130

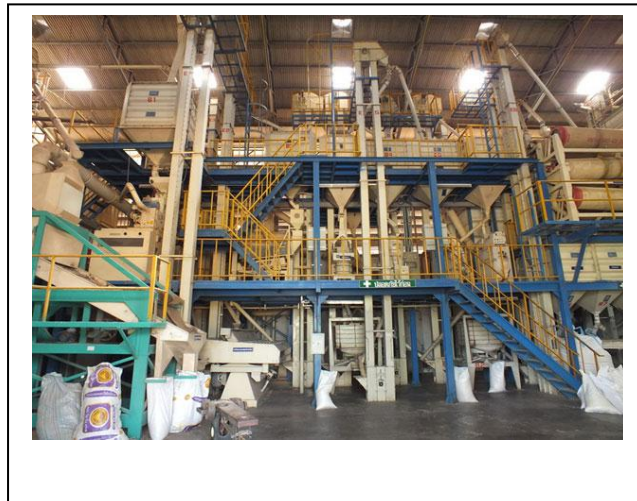
โทรศัพท์ (043) 580223 โทรสาร (043) 580224 ฝ้ายสินเชื้อ

โทรศัพท์ (043) 580752 โทรสาร (043) 580757 การตลาด

E-mail : suwan-skk@hotmail.com

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสาร

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางบุญเกิด ภาวนนท์

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 206 ม.2 ถ.ปัทมานนท์ ต.เกษตรวิสัย อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด

โทรศัพท์ 043-589190,043-589556 แฟกซ์ 043-530251 E-mail : kasetcoop@hotmail.com

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการผลิตสินค้า

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสาร

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสมหมาย คงมั่น

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 12 หมู่ 8 ต. ศีลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40140

โทรศัพท์ (043) 306220, (043) 257382 โทรสาร (043) 306220

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสาร

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายจำรัส จันทร์ศรี

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 1232-1235 ถ.สุขาภิบาล 7 ม.11 ต.บรบือ อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130

โทรศัพท์ (043) 771421 โทรสาร (043) 770370

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสาร

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางปานชญา บวชสันเทียะ

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 67 ม.6 บ้านนางเหริยญ ต.ในเมือง อ.พิมาย จ.นครราชสีมา

โทรศัพท์ 044-471128, 044-481766, 089-4281653

การดำเนินธุรกิจ ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ การดำเนินธุรกิจการจัดหามาจำหน่าย และรวบรวมผลผลิตข้าวเปลือกหอมมะลิ 105/ข้าวอินทรีย์ ธุรกิจการแปรรูปและการผลิตสินค้าโดยมีการนำข้าวเปลือกมาแปรรูปและจำหน่ายแปรรูปเป็นข้าวสารมะลิ แปรรูปข้าวหัก,ปลาย แปรรูปเป็นรำ,แกลบ การดำเนินธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกรวบรวมเมล็ดพันธุ์จำหน่ายจากสมาชิก

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวหอมมะลิชนิดต่างๆ เช่น ข้าว GAP , Q , GMP , HACCP , ISO 9100 : 2008 , อ.ย.

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางธนณัฐวรรณ แสงหวัง

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 92 ม.7 บ้านนางเหริยญ ต.ก้งแอน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์

โทรศัพท์ 044-551227, 044-551718, 044-551326 ,044-611442

การดำเนินธุรกิจ ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ การดำเนินธุรกิจการจัดหามาจำหน่าย และรวบรวมผลผลิตข้าวเปลือกหอมมะลิ 105/ข้าวอินทรีย์ ธุรกิจการแปรรูปและการผลิตสินค้าโดยมีการนำข้าวเปลือกมาแปรรูปและจำหน่ายแปรรูปเป็นข้าวสารมะลิ แปรรูปข้าวหัก,ปลาย แปรรูปเป็นรำ,แกลบ การดำเนินธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกรวบรวมเมล็ดพันธุ์จำหน่ายจากสมาชิก

สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน ข้าวหอมมะลิชนิดต่างๆ เช่น ข้าว GAP , Q , GMP , HACCP , ISO9100:2008 ISO 22,000:2005 , อ.ย.

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายบรรเทิง เพื่อนสงคราม

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 199 ม.3 ถ.เกษตรสมบูรณ์-ร่องแสนคำ ต.กุดเลาะ อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ

โทรศัพท์ 044-869619 , 044-869652 , 081-2650862

การดำเนินธุรกิจ ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ การดำเนินธุรกิจการจัดหาจำหน่าย และรวบรวมผลผลิตการดำเนิน
ธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือก รวบรวมเมล็ดพันธุ์จำหน่ายจากสมาชิก 298,450.42 กิโลกรัม

สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน ข้าวหอมมะลิชนิดต่างๆ เช่น ข้าว GAP

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ -ไม่มี- การบริหารงานโดยนายกศิดดา ชันติพะโล (ประธานกรรมการสหกรณ์)

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 97/5 หมู่ 1 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
รหัสไปรษณีย์ 24120 โทรศัพท์ 038-502198 โทรสาร038-502198

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย (ประเภทการเกษตร : ปุ๋ย เคมีภัณฑ์ วัสดุ
การเกษตร + วัสดุบรรจุภัณฑ์) รวบรวมผลผลิตเกษตร (มะม่วง)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต มะม่วง

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางกาหลง เพิ่มพูน

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 13/6 หมู่ 1 ถนนสุขุมวิท ตำบลเขาบายศรี อำเภوتاใหม่ จังหวัดจันทบุรี

รหัสไปรษณีย์ 22120 โทรศัพท์ 039-433040-3 โทรสาร 039-433044

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย (ประเภทการเกษตร : ปุ๋ย เคมีภัณฑ์การเกษตรวัสดุอุปกรณ์ การเกษตรประเภทน้ำมัน : น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น) รวบรวมผลผลิตเกษตร (มังคุด ทุเรียน สละ สับปะรด มะม่วง)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต มังคุด ทุเรียน สละ สับปะรด มะม่วง

ที่มา : <http://www.coothai.com/thamai/vision.html>

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางพิรุชญ์ ผลมาก

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 229/2 หมู่ 1 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22150

โทรศัพท์ 039-389095 โทรสาร 039-838095

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย (ประเภทการเกษตร : ปุ๋ยเคมีการเกษตร ประเภท น้ำมัน: น้ำมัน เชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นและอุปกรณ์เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง) รวบรวมผลผลิตเกษตร (มังคุด เงาะ ลองกอง โกโก้ สละ)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต มังคุด เงาะ ลองกอง

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสาวรุ่ง หินโทน

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 10 ถนนสุวรรณศร ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

รหัสไปรษณีย์ 27000 โทรศัพท์ 037-241067 โทรสาร037-241899

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย (ประเภทการเกษตร : ปุ๋ยเคมีการเกษตร เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุทำปุ๋ยจุลินทรีย์ชีวภาพ ประเภทน้ำมัน : น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น ประเภทสินค้าอื่น ๆ : ข้าวสาร สินค้าทั่วไป สินค้าโครงการตลาดกลางเกษตรกร) รวบรวมผลผลิตเกษตรกร (ข้าวเปลือก) แปรรูป (โรงสีข้าว คัดแยกเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือก ผลิตปุ๋ยอินทรีย์) บริการส่งเสริมการเกษตร (รถแทรกเตอร์ รถดำนาล้างอัดฉีด เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวเปลือก ข้าวสาร เมล็ดพันธุ์

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์โคนมพัฒนานิคม จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายบัณฑิต ภัคดีชื่น

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 8 ม.13 ต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี โทร.036-491510

การดำเนินธุรกิจ รับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกร เพื่อนำมาจำหน่าย รวมถึงการผลิตอาหารสัตว์จำหน่าย

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ผลิตภัณฑ์น้ำนม

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสาว นงเยาว์ เนตรสว่าง

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 689 ม.5 ต.ดอนเจดีย์ อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี

การดำเนินธุรกิจ รับซื้อผลผลิตข้าวเปลือกจากเกษตรกร นำมาสีที่โรงสีของสหกรณ์เพื่อจัดจำหน่ายต่อไป

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต -

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางวัฒนา กลัดทอง

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 404 ม.6 ต.ดอนสมอ อ.ท่าช้าง จ.สิงห์บุรี โทร.036-595015 , 089-8079646

การดำเนินธุรกิจ รับซื้อผลผลิตข้าวที่ได้รับมาตรฐาน GAP และรับซื้อผลผลิตข้าวไรเบอรี่ ส่งเสริมเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษและนำผลผลิตมาจำหน่ายที่ร้านค้าของสหกรณ์ (สหกรณ์ท่าช้างเป็นสหกรณ์สีเขียว ร้านค้าสหกรณ์ได้รับใบ Q)

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ผลิตภัณฑ์ข้าว

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายสมหมาย ประหยัด

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 139/4 ม.1 ถ.ลพบุรี-สิงห์บุรี ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี โทร.036-481204

การดำเนินธุรกิจ รับซื้อผลผลิตข้าวเปลือกจากเกษตรกร เพื่อนำมาสีเป็นข้าวสารจำหน่ายต่อไป

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต -

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายปิยะ หนูสุด

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 274 ตำบล ท่าแซะ อำเภอ ท่าแซะ ชุมพร 86140 โทรศัพท์ 077-599683

การดำเนินธุรกิจ รวบรวมผลผลิตกาแฟ แปรรูป จำหน่าย

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต กาแฟคั่วบด และกาแฟ(ทรีอินวัน)

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์โคนมพัทลุงจำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายสุรัตน์ ชูอักษร

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 35/1 ม.1 ถ.พัทลุง-ตรัง ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง 90300 โทร
074-671593-4

การดำเนินธุรกิจ ผลิต จำหน่าย ผลิตภัณฑ์นม

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต นมสด นมปรุงแต่งพาสเจอร์ไรส์ นมกล่อง UHT และนมถั่ว

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางฐานิวรรณ หลีเจริญ

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 16 ถ. พิชัย เดชะ อ.บ้านนาสาร, สุราษฎร์ธานี 84120 โทรศัพท์ 077-341049

การดำเนินธุรกิจ รวบรวมและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ เงาะ มังคุด ลองกอง และกล้วยหอม

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต กล้วยหอม

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายสงวน ชูทอง

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 148 ม.6 ถ.สายเอเชียพัทลุง-ร่อนฯ อำเภอควนขนุน, พัทลุง 93110, 081-3884955

การดำเนินธุรกิจ ผลิต รวบรวม จำหน่ายสินค้าเกษตรจากสมาชิก ได้แก่ ข้าวสังข์หยด สุกร ปลา ผ้าทอมือ เป็นต้น
สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสังข์หยด

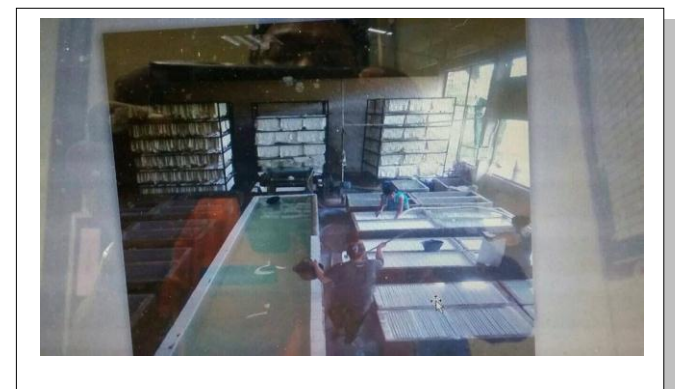
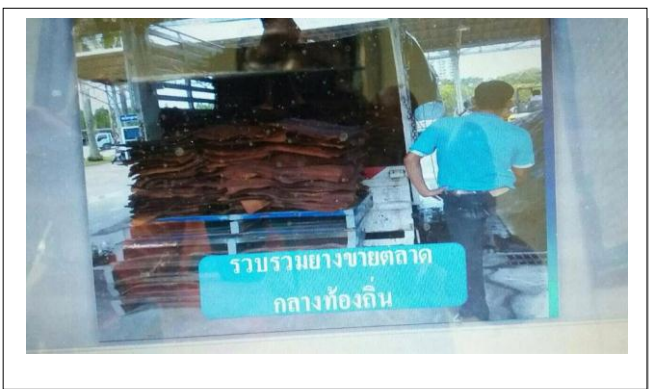
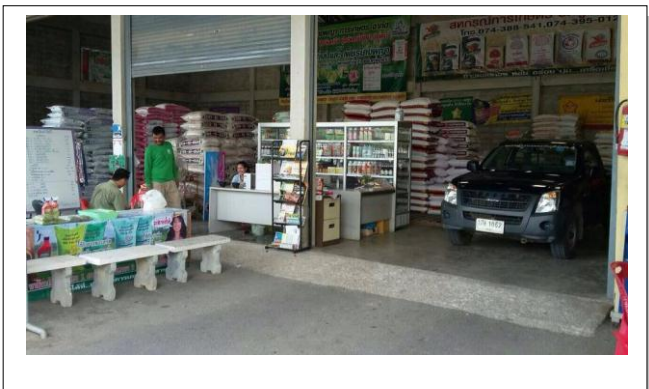
ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด

ชื่อผู้จัดการ นางเกสร หวานแก้ว

ที่ตั้ง เลขที่ 2 ม.1 ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา

การดำเนินธุรกิจ รับฝากเงินจากสมาชิก ให้กู้เงินแก่สมาชิก จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมน้ำยางของสมาชิกเพื่อแปรรูปเป็นยางรมควันจำหน่าย

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับมาตรฐาน

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรกระแสดินธุ์ จำกัด

ชื่อผู้จัดการ นายสมคิด บุญธรรม

ที่ตั้ง เลขที่ 122/4 ม.3 ต.เชิงแส อ.กระแสดินธุ์ จ.สงขลา

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตการเกษตร ธุรกิจแปรรูป
ผลิตผลทางการเกษตร และการผลิตสินค้า ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับมาตรฐาน

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด

ชื่อผู้จัดการ นายสุเมธ องอาจ

ที่ตั้ง เลขที่ 170/2 หมู่ที่ 4 ต.ระโนด อ.ระโนด จ.สงขลา

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตผลการเกษตร ธุรกิจแปรรูป
ผลิตผลทางการเกษตร และการผลิตสินค้า

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายศิริชัย จันทร์นาค

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 91 หมู่ 7 ต.บ้านลาด อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี 76150 โทร. 0 3249 1268

การดำเนินธุรกิจ 1. ธุรกิจเครดิต 2. ธุรกิจซื้อ 3. ธุรกิจน้ำมัน 4. ธุรกิจโรงสี 5. ธุรกิจกล้วยหอมทอง

6. ธุรกิจตลาดกลางพืชผลการเกษตร 7. ธุรกิจผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต กล้วยหอมทอง

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางนวรรตน์ แยมดี

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 157/57 หมู่ 5 ต.ท่ายาง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี 76130 โทร. 0 3246 1153

การดำเนินธุรกิจ 1. ธุรกิจสินเชื่อ 2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 3. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต

4. ธุรกิจตลาดกลาง

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต กล้วยหอมทอง

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบ้านรางสีหมอกราชบุรี จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายบุญมา สุขบุญชูเทพ

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 1 หมู่ 1 ต.ท่าหนด อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี 70130 โทร. 0 3224 6033

การดำเนินธุรกิจ 1. ธุรกิจสินเชื่อ 2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 3. ธุรกิจให้เช่าพื้นที่รวบรวมผลิตผล
สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต มะพร้าว น้ำหอม หน่อไม้ฝรั่ง

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์ผู้ปลูกมะนาวบ้านแพ้ว ดำเนินสะดวก จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายทรงพล ลิ้มปนเวทย์สกุล

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 73 หมู่ 1 ต.หนองสองห้อง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร 74120 โทร. 0 3446 7519

การดำเนินธุรกิจ 1. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต 2. ธุรกิจแปรรูปมะนาว

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต 1. น้ำมะนาว 100 % ตรามะนาวแป้นไทย 2. น้ำมะนาวพาสเจอร์ไรซ์พร้อมดื่ม ตรามะนาว

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรไร้สารเคมี จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นายอุทิศ มานูช (รักษาการผู้จัดการ)

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 129 หมู่ที่ 3 ตำบลสระสมิง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190

โทรศัพท์ 045-210769

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลิตผล การเกษตรและการผลิตสินค้า

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสาร

ชื่อสหกรณ์   สหกรณ์การเกษตรอินทรีย์เล็งนกทาและไทยเจริญ จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์   นางเนาวลักษณ์ แสงสุวรรณ

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 110 หมู่ที่ 5 บ้านคอนสาย ตำบลสามัคคี อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร 35120

โทรศัพท์ 08-6875-5646

การดำเนินธุรกิจ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้า ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต ข้าวสาร

ชื่อสหกรณ์ สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ นางสาวชม ชมเชย

ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ 99/9 หมู่ 4 ตำบลธรรมทรง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

โทรศัพท์ 086-445-6656

การดำเนินธุรกิจ 1. ธุรกิจสินเชื่อ 2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 3. ธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรและการผลิตสินค้า 4. ธุรกิจรวบรวมผลิตผล 5. ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร
สินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต มันเส้นสะอาด

รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ

- โล่สหกรณ์ที่มีผลงานดีเด่นระดับภาค ปี 2541
- โล่สหกรณ์นิคมดีเด่นแห่งชาติ ปี 2541
- โล่สหกรณ์ที่มีผลงานดีเด่นระดับภาค ปี 2546
- โล่สหกรณ์นิคมดีเด่นแห่งชาติ ปี 2546
- โล่สหกรณ์ที่มีผลงานดีเด่นระดับภาค ปี 2555
- โล่สหกรณ์นิคมดีเด่นแห่งชาติ ปี 2555
- สถาบันเกษตรกรภาคกลางยอดเยี่ยม ประจำปี 2553

กรมการค้าต่างประเทศ
ออกหนังสือสำคัญฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
สหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด
ได้ผ่านการตรวจรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการผลิตมันเส้นสะอาด
ตามมาตรฐานที่กำหนด ทะเบียนเลขที่ มส.๐๐๑๑๕
หนังสือสำคัญนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

(นางปราณี ศรีพันธ์)
อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ

ภาคผนวกที่ 3

นียบามและความหมายของสหกรณ์

นิยามและความหมายของสหกรณ์

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2541 : 12) ได้ให้ความหมายว่าสหกรณ์เป็นวิธีจัดการรูปหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความเจริญทางทรัพย์

พระประกาศสหกรณ์ (2541 : 12) ได้ให้ความหมายว่า สหกรณ์เป็นวิธีประกอบการทางเศรษฐกิจแบบหนึ่งที่บุคคลผู้อ่อนแอทางเศรษฐกิจ รวมแรง รวมปัญญา และรวมทุนกัน จัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจตามหลักการช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการประหยัดเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม

เฟย์ (G.R.Fay, 2539 : 14) ได้กล่าวถึงวิธีการสหกรณ์ในแง่เศรษฐกิจและสังคมว่า สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคนด้วยความมุ่งหมายในลักษณะหุ้นส่วนการค้า ซึ่งจัดในหมู่ผู้มีทรัพย์น้อย และวางวิธีการโน้มไปในทางมิให้บังเกิดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยวางเงื่อนไขไว้ว่า สมาชิกจะได้รับประโยชน์แบ่งตามส่วนแห่งกิจการงานที่กระทำกับสมาคม

ชาร์ลส์ จีต (Charles Jide, 2541 : 13) ให้ความหมายไว้สั้นๆว่า สหกรณ์คือ สมาคมที่มุ่งกำจัดเสียซึ่งกำไร

เปอร์ซี เรดเฟอร์น (Persey Redfern, 2541 : 12) ให้ความหมายว่าสหกรณ์คือ ชุมชนซึ่งร่วมงานกันโดยสมัครใจ และโดยยึดวิธีการประชาธิปไตยเป็นหลัก เพื่อเสนอสิ่งของการรับใช้แก่สมาชิกเพื่อให้สมาชิกผลิตสิ่งของไว้ขาย หรือเพื่อขายสิ่งของที่สมาชิกผลิตขึ้น หรือเพื่อจะหาทุนให้แก่สมาชิก หรือเพื่อรวมวัตถุประสงค์ทั้งปวงไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และในขณะเดียวกันนั้นเพื่อเฉลี่ยผลได้ตามวิธีซึ่งสมาชิกได้ตกลงกันไว้ว่า เป็นวิธีที่ยุติธรรมสำหรับแต่ละคนและทุกคน

तालमाकि (SS. Talmaki, 2541 : 11) กล่าวว่าสหกรณ์คือวิธีการจัดงานชนิดหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนร่วมกันโดยสมัครใจตามหลักแห่งความเสมอภาค เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจโดยทางสุจริต

องค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (ILO : International Labour Organization, 2541 : 26) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สหกรณ์คือสมาคมของผู้มีรายได้น้อย ผู้ได้มารวมกันเข้าโดยสมัครใจ เพื่อให้ได้สามัญประโยชน์ทางทรัพย์ โดยจัดองค์การธุรกิจที่มีการควบคุมแบบประชาธิปไตย ลงเงินไปสมทบในทุนที่ต้องการโดยเสมอภาค และยอมรับความเสี่ยงภัยและผลประโยชน์ในกิจการนี้ตามส่วนที่ยุติธรรม

แถลงการณ์ขององค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศหรือชื่อย่อว่า ไอซีเอ (International Cooperative Alliance : ICA) เป็นองค์การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างขบวนการสหกรณ์ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2538 ณ นครแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษว่าด้วยเอกลักษณ์ของสหกรณ์คือสมาคมที่เป็นอิสระของบุคคลที่มารวมกันด้วยความสมัครใจดำเนินกิจการที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และมีการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการและความมุ่งมั่นร่วมกันทางสังคม เศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2540 : 35)

กล่าวโดยสรุป สหกรณ์หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ

ความหมายของสหกรณ์การเกษตร

อำนาจ อีระวนิช (2527 : 17) สหกรณ์การเกษตร หมายความว่า สหกรณ์รูปแบบต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิต สหกรณ์รูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สหกรณ์การตลาด สหกรณ์ซื้อวัสดุการเกษตร สหกรณ์เครดิต สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประกันภัย และในรูปแบบอื่นๆ อีกมากที่ตั้งขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิตแล้ว ต่างถือเป็นสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น และในทำนองเดียวกัน สหกรณ์การเกษตรอาจมีเป้าหมายในการดำเนินกิจการทางธุรกิจอย่างเดี่ยวหรืออเนกประสงค์ (Single - purpose) หรือหลายอย่างหรืออเนกประสงค์ (Multi - purpose) ก็ได้

ปราณี สว่างวัฒน์ (2533 : 93) ให้ความหมายว่า สหกรณ์การเกษตรหมายถึง สหกรณ์ที่เกษตรกรรวมตัวกันตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนด้านเงินทุน การผลิต การจำหน่าย และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรสมาชิกให้ดีกว่าเดิม สหกรณ์การเกษตรมีหน้าที่ในการส่งเสริมการผลิต เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรสมาชิก อันหมายถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ในหลายๆ ด้าน เช่น การให้สินเชื่อเกษตรกร การรับเงินฝาก การจัดหาสินค้า เครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก ตลอดจนรวบรวมผลิตผลของสมาชิกออกจำหน่ายหรือแปรรูป

มิโนรุ มาทสุ (Minoru Matsui, 2534 : 68) กล่าวว่าสหกรณ์การเกษตรหมายถึง ครอบครัวของเกษตรกรที่มีการร่วมกันสนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้ง มีการดำเนินกิจการทางธุรกิจร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมที่มีการดำเนินร่วมกันได้แก่

1. การแนะนำ ส่งเสริมการจัดการฟาร์มและอาชีพของครอบครัวเกษตรกร (ด้านการแนะนำบริการ)
2. การจัดซื้อวัตถุดิบการผลิตของชุมชน/วัสดุอุปกรณ์ สินค้า ของใช้ที่มีประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรของชุมชน (กิจกรรมทางเศรษฐกิจ)
3. การรับเงินฝาก การให้เงินกู้ สำหรับการผลิตหรือเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ (บริการด้านสินเชื่อ)
4. ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระมัดระวัง ป้องกัน สิ่งที่ไม่คาดหวัง ความเสียหายและอุบัติเหตุ (บริการด้านการประกันภัย)
5. การจัดตั้งโรงงานของชุมชนสำหรับผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรืออาชีพ (บริการเพิ่มอรรถประโยชน์)
6. บริการด้านการแพทย์ การป้องกันคุ้มครองด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกร (บริการด้านสวัสดิภาพ)

ประยงค์ สายประเสริฐ (2536 : 2) สหกรณ์การเกษตรหมายความว่า สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบด้วยอาชีพเกษตรกรโดยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป ตามสภาพท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการต่างๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับเงินฝาก การจัดหาวัสดุการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกรวมจำหน่าย หรือแปรรูปออกจำหน่าย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร และอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่นๆ แก่สมาชิก

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2535 ได้ให้ความหมาย สหกรณ์คือ การงานที่ช่วยกันทำงาน ร่วมมือกัน วิธีการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมมือกัน มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันละกัน และหาประโยชน์ร่วมกันเพื่อบำรุงความเจริญในทางเศรษฐกิจ โดยหลักการของการเสมอหน้า ส่วนคำว่าเกษตรหมายความว่า งาน สิ่ง ที่ เรื่อง ที่ทำ เกี่ยวกับ ที่ดิน พืช ไร่ นา ไร่นา ทั้งนี้เมื่อนำความหมายมารวมกันจะได้ความหมายของสหกรณ์การเกษตร หมายความว่า การงานที่ช่วยกันทำ งานที่ร่วมมือกันของผู้ทำเกี่ยวกับที่ดิน พืช ไร่ นา ไร่นา วิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลผู้ทำเกี่ยวกับที่ดิน พืช ไร่ นา ไร่นา พื่อใจร่วมมือกัน มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันและหาประโยชน์ร่วมกันเพื่อบำรุงความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยหลักของความเสมอหน้า

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของสหกรณ์การเกษตรว่า เป็นสหกรณ์ที่กลุ่มคนผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจร่วมกันด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ตั้งแต่การรวมกันจัดหาปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย แรงงาน ที่ดิน เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมกันแนะนำส่งเสริมการผลิต รวมกันแปรรูป รวมกันจัดจำหน่ายผลผลิต รวมกันจัดหาสินค้าอุปโภค บริโภค รวมกันออมเงินและจัดสวัสดิการอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร

หลักเกณฑ์การจัดมาตรฐานสหกรณ์

ในปีงบประมาณ 2553 กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร โดยมีแผนขับเคลื่อน 5 แผน ซึ่งในแผนที่ 5 เป็นแผนการพัฒนาสถาบันเกษตรกร ให้เข้มแข็งและยั่งยืน และในส่วนหนึ่งของแผน คือ เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาสถาบันเกษตรกรด้วยตัวของสมาชิกและสถาบันเกษตรกรเองเป็นหลัก และกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนเท่าที่จำเป็น เพื่อให้สมาชิกมีบทบาทสำคัญในการบริหารและพัฒนาสถาบันด้วยตนเอง ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้การจัดมาตรฐานสหกรณ์เป็นกลไกหลักในการพัฒนาระบบสหกรณ์ โดยเน้นให้สหกรณ์มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตนเองให้ผ่านมาตรฐาน

กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้มีการปรับปรุงการจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์ใหม่ และได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2553 และกำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ออกเป็นสี่ระดับ คือ

1. มาตรฐานดีเลิศ
2. มาตรฐานดีมาก
3. มาตรฐานดี
4. ไม่ผ่านมาตรฐาน

โดยใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ 7 ข้อ ตามเดิม แต่ได้เพิ่มเติมการประเมิน การจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์ โดยแบ่งวิธีการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และกระบวนการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ รวมทั้งสิ้น 137 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดมาตรฐานสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และกระบวนการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ จำนวน 137 ข้อ โดยมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ประกอบด้วย

1. คะแนนจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ 70 คะแนน

2. คะแนนจากกระบวนการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ 30 คะแนน

หลักเกณฑ์การจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์

คะแนนตั้งแต่ 96 ขึ้นไป ได้เกรด A ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ระดับดีเลิศ

คะแนนตั้งแต่ 86-95.99 ได้เกรด B ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ระดับดีมาก

คะแนนตั้งแต่ 76-85.99 ได้เกรด C ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ระดับดี

คะแนนต่ำกว่า 76 ได้เกรด F ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์

เจตนาธรรมและความสำคัญของหลักเกณฑ์การจัดมาตรฐานในแต่ละข้อ

หลักเกณฑ์ข้อที่ 1 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มี ผลการดำเนินงานไม่ขาดทุนเว้นแต่ปีใดมีอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวม ให้ตัดปีนั้นออก เจตนาธรรมของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อที่ 1 สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจที่มีแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากสมาชิก และสหกรณ์ต้องใช้จ่ายเงินของสมาชิกเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น สหกรณ์ ต้องดำเนินธุรกิจด้วยความระมัดระวัง มีความรอบคอบ เพื่อให้สหกรณ์สามารถให้ผลตอบแทนคืนทุนแก่สมาชิก ตามภาระผูกพันที่สหกรณ์มีต่อสมาชิก หรือเจ้าหนี้อื่นๆ เพื่อไม่ให้สหกรณ์ขาดทุน สหกรณ์ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งมีการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management)

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 1 ผลการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่ขาดทุนหรือมีกำไรถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจทั่วไป รวมทั้งสหกรณ์ ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงระยะสั้นหรือระยะยาว และเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะต้องบริหารงานให้ผลประกอบการมีกำไรหรือไม่ขาดทุน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารองค์กรมีความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร การที่สหกรณ์บริหารงานไม่ให้เกิดผลการดำเนินงานขาดทุน ต้องเกิดจากผู้บริหารสหกรณ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดี มีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อช่วยกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน สหกรณ์ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง และสหกรณ์ต้องบริหารทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าอย่างเต็มที่ จึงจะช่วยให้สหกรณ์ดำเนินงานประสบความสำเร็จ จนมีผลตอบแทนหรือกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ ผลตอบแทนหรือกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น จะทำให้เกิดผลดี และสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ได้ ดังนี้

1. สหกรณ์มีภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่น่าเชื่อถือของสมาชิกสหกรณ์ และเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอก ได้แก่ ลูกค้า คู่ค้า พันธมิตร ประชาชนทั่วไป สถาบันการเงิน และหน่วยราชการ เป็นต้น และหากสหกรณ์มีกำไรอย่างต่อเนื่อง ย่อมเป็นการสร้างความไว้วางใจกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สหกรณ์เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย และต้นทุนของเงินทุนที่ได้รับสำหรับองค์กรที่มีผลประกอบการที่ดี และมีธรรมาภิบาล หน่วยราชการพร้อมที่จะให้การสนับสนุนทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน สหกรณ์จะมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการที่มีต้นทุนในการดำเนินงานลดลง ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์มากขึ้น และคู่ค้าเข้ามาเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ ทำให้ลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน

2. สมาชิกในฐานะผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน (ค่าหุ้น) ในรูปของเงินปันผล และได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธากับสหกรณ์ เกิดความพึงพอใจ จะทำให้สหกรณ์สามารถระดมเงินค่าหุ้นจากสมาชิกได้ง่ายขึ้น ทำให้สหกรณ์มีทุนภายในมากขึ้น เป็นการ

สร้างภูมิคุ้มกันให้กับสหกรณ์ และเป็นการช่วยผลักดันให้สมาชิกเห็นประโยชน์ของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และเข้ามามีส่วนในการทำธุรกิจและเข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์มากขึ้น

3. คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินโบนัสที่จัดสรรจากกำไรสุทธิ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์อาจได้รับการพิจารณาความดีความชอบ เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ หรือได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่มีผลการดำเนินงานที่ดี ซึ่งเป็นการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพของทีมงาน ทำให้สหกรณ์สามารถรักษานักงานที่ดี มีความรู้ความสามารถไว้ได้ และในขณะเดียวกัน สหกรณ์ชักชวนบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการเข้ามาทำงานกับสหกรณ์ได้

4. สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานมีผลกำไรในแต่ละปี สหกรณ์ต้องจัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนสำรองและทุนสะสมต่าง ๆ ตามกฎหมายและตามข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งทุนดังกล่าวจะเป็นทุนภายในของสหกรณ์เอง การสะสมทุนสำรองไว้จำนวนมาก ๆ จะเป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินให้กับสหกรณ์ เพราะเงินสำรองคือทุนของสหกรณ์เอง ไม่ต้องจ่ายผลตอบแทน เช่น การกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกต้องมีการจ่ายเงินให้กับผู้ให้กู้ในรูปดอกเบี้ย และการถือหุ้นจากสมาชิก หากสหกรณ์มีกำไรอาจต้องจ่ายเงินในรูปเงินปันผลตามหุ้น การมีทุนสำรองจำนวนมาก จึงสามารถรองรับหรือป้องกันผลกระทบจากความเสียด้านธุรกิจและการเงินที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้ หากสหกรณ์มีผลประกอบการขาดทุน จะต้องนำทุนสำรองไปชดเชยการขาดทุน ทำให้ทุนสำรองลดลงจะทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ลดลงด้วย เนื่องจากทุนภายในไม่เพียงพอ ในการดำเนินงานต้องใช้ทุนภายนอก เช่น เงินฝาก เงินกู้ ซึ่งสามารถถอนคืนได้และผูกพันผลตอบแทนที่ต้องจ่าย ให้ผู้ให้กู้ในรูปดอกเบี้ย

จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ในข้อที่ 1 เป็นการวัดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสหกรณ์ ว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และความสามารถของฝ่ายจัดการสหกรณ์ แนวทางการพัฒนา และส่งเสริมสหกรณ์ที่ใช้ในข้อนี้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสหกรณ์ โดยการจัดทำและใช้แผนกลยุทธ์เป็นกลไกในการดำเนินงานของสหกรณ์ การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ธรรมาภิบาล และการบัญชีสำหรับผู้บริหาร

หลักเกณฑ์ข้อที่ 2 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง ไม่มีการกระทำ อันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์ เจตนาารมณ์ของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อ 2 สหกรณ์จำเป็นต้องรักษาเงินทุนของสมาชิก โดยการไม่เอารัดเอาเปรียบกัน การไม่ทุจริต ซึ่งเป็นกติกาที่จำเป็นสำหรับทุกองค์กรและเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร โดยมีแนวคิดมาจากหลักการสหกรณ์ ความเท่าเทียมกัน คุณธรรมของสหกรณ์ ภาพลักษณ์ขององค์กร และธรรมาภิบาล (ความโปร่งใส)

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 2 ปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กรใด จะเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมและความหายนะ ความไม่เจริญ และนำมาซึ่งความล่มสลายในที่สุด เนื่องจากผลจาก การทุจริต จะทำให้องค์กรต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการสูญเสียทรัพย์สินขององค์กรไป โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือรายได้ต่อองค์กร ทำให้คนในองค์กรเกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจระหว่างกันเอง การดำเนินงานด้อยประสิทธิภาพลง และหากข้อมูลการทุจริตเผยแพร่ออกไปสู่ภายนอก องค์กรจะไม่ได้ได้รับความเชื่อถือและไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากสังคมโดยทั่วไป โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสหกรณ์ เช่น สมาชิกสหกรณ์ เจ้าหนี้ สถาบันการเงิน คู่ค้า เป็นต้น ดังนั้น สหกรณ์จึงไม่ควรให้ปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นในสหกรณ์ โดยสหกรณ์ ต้อง

ให้ความสำคัญต่อการป้องกันการทุจริตในทุกกระบวนการทำงานด้วยการกำหนดให้มีการตรวจสอบและการควบคุมระหว่างกันเองในแต่ละกระบวนการทำงาน ซึ่งเรียกว่ากระบวนการควบคุมภายในอย่างเป็นระบบ การป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตกับสหกรณ์ทำให้เกิดผลดีและสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ ดังนี้

1. เป็นการแสดงถึงควมมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสหกรณ์ ที่ทำให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก
2. เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคลากรของสหกรณ์เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญให้องค์กรประสบความสำเร็จ
3. สหกรณ์ที่ไม่มีการทุจริตจะไม่ทำให้เกิดต้นทุนเพิ่มขึ้นจากความเสียหาย และไม่ต้องเสียเวลาในการติดตาม สอบสวนหาผู้กระทำความผิด หากไม่สามารถหาตัวผู้กระทำความผิดได้ หรือยังไม่ได้รับการชดใช้ ก็จะทำให้มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตั้งหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น อาจส่งผลให้สหกรณ์มีกำไรลดลงหรือขาดทุนได้

จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ในข้อที่ 2 เป็นการวัดความโปร่งใสของสหกรณ์ แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านมาตรฐานสหกรณ์ในข้อนี้โดยใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริม

หลักเกณฑ์ข้อที่ 3 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์จัดทำงบการเงิน แล้วเสร็จ และส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายใน หนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดปีทางบัญชี เจตนารมณ์ของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อ 3 ต้องการให้คณะกรรมการสหกรณ์ มีความรับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินให้เสร็จตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และเป็นตัววัดที่มีระยะเวลาในการวัดที่ชัดเจน

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 3 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และองค์กรธุรกิจทั่วไป กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด การที่สหกรณ์จะสามารถจัดทำงบการเงินให้แล้วเสร็จและได้รับการตรวจสอบ สามารถนำไปเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ได้ภายในร้อยห้าสิบวันนั้น สหกรณ์จะต้องจัดให้มีการทำบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี ในการดำเนินธุรกิจให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์เป็นปัจจุบัน จะทำให้เกิดผลดี และสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ ดังนี้

1. การที่มีการบันทึกบัญชีประกอบการดำเนินธุรกิจแต่ละธุรกิจให้ถูกต้อง สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน จะเป็นการตรวจสอบและประเมินผลการประกอบการของสหกรณ์ว่ามีรายได้รายจ่ายในแต่ละธุรกิจ ที่ดำเนินงานในช่วงเวลาที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เอกสารประกอบการลงบัญชีย่อมต้องมีการตรวจสอบ และอนุมัติการเบิกจ่ายและการรับเงินทุกฉบับ ดังนั้น จึงเป็นกระบวนการตรวจสอบและควบคุมการทำงาน ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ อันเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตได้อีกทางหนึ่ง

2. การบันทึกบัญชีให้เป็นปัจจุบันจนสามารถจัดทำทดลองประจำเดือนได้ทุกเดือน จัดทำงบกำไรขาดทุน และงบดุล ณ ช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งตามที่ต้องการได้นั้น สหกรณ์จะสามารถใช้เป็นข้อมูลในการติดตามผลการดำเนินงาน และใช้ประกอบการพยากรณ์แนวโน้มการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แต่ละประเภทได้ หากมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่สหกรณ์ได้วางแผนไว้

3. ระบบบัญชีเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงได้ การบันทึกข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ ในธุรกิจด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถประเมินผลการดำเนินงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ซึ่งระบบบัญชีสามารถตรวจสอบฐานะทางเศรษฐกิจของสหกรณ์ได้ ว่าสหกรณ์มีความมั่นคงทางการเงิน มีต้นทุนค่าใช้จ่าย มีความสามารถในการทำกำไร และมีสภาพคล่องทางการเงินเพียงใด

4. การที่สหกรณ์มีระบบบัญชีที่ดี จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้ตัวเลขและข้อมูลทางธุรกิจ ที่เกิดขึ้นไปใช้ในการวางแผนการขยายธุรกิจในอนาคตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

5. การที่สหกรณ์สามารถจัดหางบการเงินแล้วเสร็จ และนำเสนอที่ประชุมใหญ่ได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้บริหารสหกรณ์ และยังเป็นการแสดงถึงการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาลจึงทำให้สหกรณ์ได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมีภาพลักษณ์ที่ดี

จะเห็นว่าหลักเกณฑ์ในข้อที่ 3 เป็นการวัดถึงการรักษา ระเบียบวินัย และปฏิบัติตามกฎหมายของสหกรณ์ แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านมาตรฐานสหกรณ์ในข้อนี้ ใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริม

หลักเกณฑ์ข้อที่ 4 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของสมาชิกทั้งหมด ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ เจตนารมณ์ของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อ 4 มาจากกฎหมายสหกรณ์ คือ สหกรณ์ต้องดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์แก่บรรดาสมาชิก ดังนั้น การดำเนินธุรกิจสหกรณ์ จึงเน้นการให้บริการสมาชิกสหกรณ์เป็นหลัก ถ้าหากสมาชิกสหกรณ์ขาดความศรัทธาและไม่มีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ สหกรณ์ ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ แนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วม ควรชี้แจงทำความเข้าใจ หรือให้การศึกษอบรมแก่สมาชิก การเพิ่มช่องทางสื่อสารกับสมาชิก และจัดทำแบบสอบถามความต้องการของสมาชิก

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 4 สหกรณ์เป็นองค์กรที่มีสมาชิกเป็นทั้งเจ้าของ และผู้ให้บริการ การดำเนินธุรกิจสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องให้สมาชิกเข้ามาทำธุรกิจกับสหกรณ์ เพื่อให้มีปริมาณธุรกิจมากพอจนถึงจุดคุ้มทุนและทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานต่อไปได้ หรือทำให้เกิด Economy Of Scale เพื่อให้สหกรณ์มีต้นทุนต่อหน่วยลดลง สามารถบริการสมาชิกในราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่ง และสมาชิกเกิดความพึงพอใจเข้ามาใช้บริการกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น สหกรณ์จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้ได้มากที่สุด โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม คือ เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของสมาชิกให้กับสหกรณ์ นำไปใช้กำหนดทิศทางหรือกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนสหกรณ์ต้องจัดทำแผนธุรกิจและสร้างแผนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้เข้าถึงสมาชิกทุกคน

การที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ จะทำให้เกิดผลดีและสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ ดังนี้

1. เป็นการสร้างความมั่นคงทางธุรกิจ และเพิ่มศักยภาพในการดำเนินธุรกิจให้กับสหกรณ์ ในการอำนวยความสะดวก หรือให้บริการทางธุรกิจให้กับสมาชิกได้ตามที่สมาชิกต้องการและเกิดความพึงพอใจสูงสุด สมาชิกเกิดความภักดีต่อสหกรณ์

2. สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนเพียงพอที่จะจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิก รวมทั้งการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกได้มากขึ้น

หลักเกณฑ์ข้อที่ 5 ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการหรือสมาชิกที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ เจตนารมณ์ของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อ 5 การดำเนินงานของสหกรณ์จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน และเอกสารของสหกรณ์ กรณีที่มอบหมายคณะกรรมการดำเนินการทำหน้าที่เป็นพนักงานสหกรณ์ควรกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งวางแผนระยะยาวที่สหกรณ์ จะจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 5 การจัดจ้างเจ้าหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบ ของสหกรณ์ที่มีต่อสมาชิกที่จะต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานประจำ เพื่อให้บริการแก่สมาชิกและผู้มาติดต่อทำธุรกิจและเพื่อให้การดำเนินธุรกิจและการให้บริการสมาชิกเกิดเป็นรูปธรรม สหกรณ์ต้องกำหนดตำแหน่งงานที่มีความเหมาะสมกับโครงสร้างและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพจะช่วยให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ประสบความสำเร็จได้

การที่สหกรณ์จัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์จะเกิดผลดีและสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ ดังนี้

1. จะทำให้การบริหารงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีผู้รับผิดชอบ ในการปฏิบัติกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับสหกรณ์ สามารถนำนโยบายของฝ่ายบริหารมาปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และทำหน้าที่บริการสมาชิกและสนองตอบความต้องการของสมาชิกได้อย่างเต็มที่

2. การที่สหกรณ์สามารถจัดจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำได้ เป็นการแสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเองของสหกรณ์ ซึ่งจะเป็นการสร้าง confianza ให้กับบุคคลภายนอก

หลักเกณฑ์ข้อที่ 6 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมี การจัดสรรกำไรสุทธิ และจ่ายเงินทุนสวัสดิการ หรือทุนสาธารณประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง เจตนารมณ์ของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อ 6 มาจากกฎหมายสหกรณ์ และหลักการสหกรณ์ สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสมาชิก ชุมชน และสังคม ถ้าสหกรณ์มีส่วนเหลือจากการดำเนินธุรกิจต้องจ่ายเงินแก่สมาชิก ชุมชน และสังคม

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 6 การจัดสรรกำไรสุทธิและจ่ายเงินทุนสวัสดิการ ทุนสาธารณประโยชน์ ถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมของสหกรณ์คือ มีความรับผิดชอบต่อสมาชิก และมีความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ทำให้สหกรณ์ดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จซึ่งเป็นไปตามหลักการสหกรณ์ หลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสมาชิก ชุมชน และสังคม จะทำให้เกิดผลดีและสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ ดังนี้

1. สมาชิกจะได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านสวัสดิการ เพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นและสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อมจะได้รับการเอาใจใส่จากสหกรณ์มากขึ้น เนื่องจากกำไรส่วนหนึ่ง สหกรณ์จะต้องจัดสรรไว้สำหรับ เป็นทุนสวัสดิการให้กับสมาชิกและครอบครัว เพื่อให้สมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น และจัดสรร เป็นทุนสาธารณประโยชน์ เพื่อใช้ในกิจการสาธารณประโยชน์ ทำให้สังคมและ ชุมชน ได้รับสิ่งที่ดี เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างอยู่เย็นเป็นสุข รวมทั้งมีส่วนช่วยรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของสหกรณ์ ต่อสังคม (Cooperative Social Responsibility : CSR) สหกรณ์จะได้รับการ ยกย่อง เชิดชู จากสังคมว่าเป็นองค์กรที่มีคุณธรรม และมีธรรมาภิบาล ช่วยเหลือสังคมอย่างแท้จริง เป็นการ เพิ่มภาพลักษณ์ให้สหกรณ์มากยิ่งขึ้น

2. สมาชิกเกิดความศรัทธา เชื่อมั่น และมีความรักดีต่อสหกรณ์มากขึ้น ให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น

หลักเกณฑ์ข้อที่ 7 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ เจตนารมณ์ของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานข้อ 7 มาจากเรื่องหลักนิติธรรมในการดำเนินงานของทุกองค์กรต้องมีการกำหนดกติกาให้คนในองค์กรถือปฏิบัติ ซึ่งใครจะละเมิด ฝ่าฝืนกฎหมาย มิได้ ต้องรักษา กฎ กติกา มีเสรีภาพภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ไม่ไปรบกวนสิทธิเสรีภาพของคนอื่น

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์ในข้อที่ 7 การไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบหรือคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ถือว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานที่สหกรณ์พึงปฏิบัติ และเป็นการแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ดำเนินงานด้วยความมีเหตุมีผล และยึดหลักนิติธรรมในการดำเนินงาน ข้อกำหนด กฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นกรอบแนวทางในการควบคุมให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม เป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ ผู้บริหารจึงต้องกำหนดมาตรการในการกำกับ ควบคุม ให้สหกรณ์ดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีและสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ ดังนี้

1. การดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎหมาย เป็นการสร้างระบบการควบคุมภายในแบบหนึ่ง เพื่อให้ป้องกันการเกิดความเสียหายขึ้นในสหกรณ์ได้

2. สหกรณ์จะไม่ถูกนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้แก้ไขข้อบกพร่อง เป็นการแสดงถึงความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน และทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการบริหารงานโดยไม่สูญเสียทรัพยากร ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

3. การที่สหกรณ์ปฏิบัติตามข้อกำหนดของนายทะเบียนสหกรณ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นการสร้างความชัดเจน โปร่งใส ในการดำเนินงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงเกิดความไว้วางใจและศรัทธาสหกรณ์มากขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2554 : 6)

คณะผู้วิจัย

1. นายฉกาจ ฉันทจิระวัฒน์	นักวิชาการสถิติชำนาญการพิเศษ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 7
2. นางสาวศักดิ์ดำเนิน นนทักิติ	เศรษฐกรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1
3. นางธัญญาพิชชา เถระรัชชานนท์	เศรษฐกรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 2
4. นางอาทิตย์ยา ดวงจันทา	เศรษฐกรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3
5. นางภัทรฤทัย วรรณมาโส	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 4
6. นายโสรัจ คุชสุทธิ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 5
7. นางสาวพรพิมล เล็กประเสริฐสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 6
8. นางสาวชลลดา เพชรสีสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 7
9. นางสาวกาญจนา ชวัญเมือง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 8
10. นายทะนงศักดิ์ ดำรงนุกูล	นักวิชาการสถิติชำนาญการพิเศษ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 9
11. นายฤทธิชัย ภิญโญรัตน์โชติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 10
12. นางสิราภรณ์ เขียวโพธิ์ภักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 11
13. นางสาวจิระจิตต์ ตั้งภากรณ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 12

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY FOR AGRICULTURAL AND COOPERATIVES BANGKOK THAILAND
<http://www.oae.go.th> e-mail : prcai@oae.go.th
TEL 0-2561-2870 FAX 0-2940-6641